

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2020/689,**17. detsember 2019,****millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirjadega****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) ⁽¹⁾, eelkõige selle artiklit 29, artikli 31 lõiget 5, artikli 32 lõiget 2, artikli 37 lõiget 5, artiklit 39, artikli 41 lõiget 3, artikli 42 lõiget 6 ja artikli 280 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

- (1) Loomatervise määruses on sätestatud loomadele või inimestele edasikanduvate loomataudide ennetamise ja tõrje eeskirjad. Käesoleva määrusega kehtestatah eeskirju on vaja selleks, et täiendada loomatervise määruse II osa 2., 3. ja 4. peatükis sätestatud seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirju ning IX osas sätestatud olemasolevate seire- ja likvideerimisprogrammide ning olemasoleva taudivaba staatusega seotud üleminekueskirju.
- (2) Need eeskirjad on sisuliselt seotud paljude eeskirjadega, mis on ette nähtud koos kohaldamiseks. Lihtsuse ja läbipaistvuse huvides ning eeskirjade kohaldamise hõlbustamiseks ja nende paljususe vältimiseks tuleks need seepärast sätestada pigem ühes õigusaktis kui mitmes eraldi õigusaktis, mis sisaldavad palju ristviiteid ja mille puhul tekib dubleerimise oht.
- (3) Seire on iga likvideerimisprogrammi lahutamatu osa ja taudivaba staatus on enamikul juhtudel eduka seire ja likvideerimise tulemus. Peale selle on seiret muude meetmete kõrval vaja olulise vahendina taudivaba staatuse säilitamiseks pärast selle saavutamist. Seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirjadel, sealhulgas üleminekueskirjadel, on sageli ühised eesmärgid ja neis viidatakse ettevõtjate, veterinaararstide ja pädevate asutuste vastastikku täiendavatele tegevustele. Seepärast on asjakohane koondada need eeskirjad ühte delegeeritud määrusesse.
- (4) Seire on tõhusa ja tulemusliku taudiennetus- ja -tõrjepoliitika oluline element. Seda peaksid rakendama ettevõtjad ja pädev asutus üheskoos. See peaks olema kavandatud ka nii, et saavutada eesmärk avastada varakult iga loetellu kantud ja esilekerkiva taudi puhangud ning tõendada taudivaba staatuse andmise, säilitamise, peatamise või tühistamise kriteeriumidele vastavust.
- (5) Pädev asutus peaks kehtestama loetellu kantud ja esilekerkivate maismaalomataudide üldise põhiseiresüsteemi, mis põhineb sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni taudijuhtudest teavitamisel ja nende uurimisel.
- (6) Neid maismaalomade seire üldnõudeid tuleks täiendada konkreetsemate nõuetega, mille rakendamine on seire eeldatavast tulemusest. Need peaksid olema kavandatud erinevateks konkreetseteks eesmärkideks, nagu liidu seireprogrammide, kohustuslike ja vabatahtlike likvideerimisprogrammide, taudivaba staatuse tõendamise, tauditõrjemeetmete, teatavate ettevõtete heakskiitmise ning loomade ja loomsete saaduste veo jaoks.
- (7) Veeloomade seire üldnõuete kavandamise viis on maismaalomade seire üldnõuete kavandamise viisiga sarnane, kuid mitte sama. Kõik vesiviljelusettevõttes peavad rakendama põhiseiresüsteemi, mis põhineb sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni taudijuhtudest teavitamisel ja nende uurimisel. Peale selle peab loetellu kantud ja esilekerkivate veeloomataudide seire hõlmama teatavaid tauditõrjemeetmeid, kui selliseid meetmeid on vaja võtta vesiviljelusettevõtetes.

⁽¹⁾ ELT L 84, 31.3.2016, lk 1.

- (8) Lisaks üldistele seireõuetele, mida kohaldatakse kõigi vesiviljelusettevõtete suhtes, kohaldatakse teatavate heakskiidetud vesiviljelusettevõtete suhtes seire erinõudeid. Need erimeetmed hõlmavad sellise riskipõhise seirekava rakendamist, mille koostamisel on hinnatud riski, et ettevõtte nakatub veeloomataudiga, olgu see siis loetellu kantud või loetellu kandmata, ja levitab seda.
- (9) Seire erinõuded on seotud ka teatavate loetellu kantud taudide likvideerimisprogrammide rakendamisega, et saada taudivaba staatus ja saavutatud staatus säilitada.
- (10) Peale selle tuleks liikmesriikidele anda võimalus teha seiret C-kategooria veeloomataudide seireprogrammide elluviimisega ettevõtte tasandil, kasutamata taudilikvideerimisprogrammi. Seireprogrammid erinevad likvideerimisprogrammidest selle poolest, et põhinevad sihipärase seire süsteemil, mis on terviklik, kuid ei hõlma kõiki likvideerimisprogrammi elemente. Erinevalt likvideerimisprogrammidest ei anna seireprogrammid ametliku taudivaba staatuse saavutamise võimalust.
- (11) Käesolevas määruses sätestatud spetsiifilised likvideerimis- ja seireprogrammid aitavad põhjendada loomade ja loomsete saaduste teatava liidusisese veo ja teatavatel juhtudel loomade ja loomsete saaduste liitu sisenemise tervisenõudeid.
- (12) Loomatervise määruse kohaselt tuleb loetellu kantud liikide suhtes kohaldada loetellu kantud taudide käsitlevaid eeskirju. Seire ei pruugi olla asjakohane kõikide loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade kategooriate, eriti metsloomade või teatavate peetavate loomade kategooriate puhul. Seepärast tuleks käesolevas määruses sätestada eeskirjad seire puhul asjakohaste sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide täpsustamiseks. Sihtrühma kuuluvat loomapopulatsiooni peaks olema võimalik laiendada ka loetellu kandmata peetavatele liikidele, et tagada esilekerkivate taudide varajane avastamine.
- (13) Erandid peaksid ka võimaldama sihtrühma kuuluvaid maismaaloomade populatsioone veelgi piirata konkreetsetel seire-eesmärkidel, milleks on: i) liidu seireprogrammid, ii) kohustuslikud või vabatahtlikud likvideerimisprogrammid ning iii) seirepõhised loomatervisenõuded liidus vedamisel või liitu sisenemisel.
- (14) Diagnostikameetodid koos järgneva proovide võtmisega nende rakendamiseks, laborimeetodid, valideerimine ja tõlgendamine on väga tehnilised ja muutuvad teaduslike standardite arengu tõttu sageli. Seepärast tuleks diagnostikameetodeid käsitlevate eeskirjade ajakohasuse tagamiseks paindlikult osutada, milliseid meetodeid tuleks kasutada ja kuidas. Loomataudide valdkonnas leidub mitmesuguseid diagnostikameetodite teaduslike standardite võimalikke allikaid. Seepärast on oluline esitada hierarhiline järjestus, millest lähtuvalt meetodeid tuleks kaaluda, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2017/625⁽²⁾ sätestatud proovide võtmise, analüüsimise, uuringute ja diagnoosimise üldpõhimõtteid.
- (15) Kõikide ressursside optimaalse kasutamise tagamiseks ning ettevõtjate ja pädevate asutuste tarbetu halduskoormuse ja tarbetute kulude vältimiseks peaks loetellu kantud ja esilekerkivate taudide avastamine tuginema sellise ametliku kontrolli ja selliste muude ametlike toimingute käigus kogutud teabeallikatele, mille peamine eesmärk ei ole nende taudide seire.
- (16) Taudi esinemise kinnitamine vastavalt taudijuhu määratlusele on pädeva asutuse kohustus; seda peaksid toetama asjakohased uuringud kahtlustatava taudi esinemise kinnitamiseks või välistamiseks. Sellised uuringud on asjakohased, kui taudi esinemise kinnitamise tulemusel tuleb võtta tauditõrjemeetmeid ning teatavatel muudel asjaoludel olenevalt taudi esinemise kinnitamise tagajärgedest. Seepärast on oluline, et käesolevas määruses sätestataks täiendavad asjaolud, mille korral tuleb taudi esinemine kinnitada.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

- (17) Äärmiselt olulised on loetellu kantud taudi, ja kui see on asjakohane, esilekerkiva taudi kahtlustatava juhu ja kinnitatud taudijuhu määratlus. Need võimaldavad ettevõtjatel, veterinaararstidel ja muudel seires osalevatel sidusrühmadel kindlaks teha asjaolud, mille korral on vaja pädevat asutust teavitada, ja pädeval asutusel kohaldada tauditõrjemeetmeid. Seepärast on vaja sätestada kahtlustatava taudijuhu ja kinnitatud taudijuhu määratluste üldkriteeriumid ja vajaduse korral tauditõhised määratlused, mis olenevad teatavate taudide eripärast.
- (18) Liidu seireprogramm on seireprogramm, mis on asjakohane liidus tervikuna. See on vajalik, et saavutada kogu liidus konkreetse taudi seire suurem ühtlus, kuna see põhjustab spetsiifilisi rahva- või loomaterviseprobleeme. Seepärast on vaja sätestada kriteeriumid, millele liidu seireprogrammiga hõlmatavad taudid peaksid vastama.
- (19) Komisjoni otsusega 2010/367/EL⁽³⁾ on kehtestatud kodu- ja metslindude seas elluviidavate lindude gripi seireprogrammide miinimumnõuded ja selle lisades on sätestatud tehnilised suunised. Käesoleva määruse lisas tuleks ette näha sarnased tehnilised suunised. Käesolev määrus on siiski vähem üksikasjalik, et tagada hea lindude gripi seirega seotud olukorra muutustega kohanemise võime. Seepärast keskenduvad lindude gripi liidu seireprogrammi tehnilised nõuded ainult eesmärkidele, kohaldamisalale ja meetodilistele põhimõtetele, mida tuleb järgida.
- (20) Loomatervise määruses on sätestatud eeskirjad kohustuslike ja vabatahtlike B- ja C-kategooria taudide likvideerimisprogrammide kohaldamise kohta liikmesriikides. Neil taudidel või nende rühmadel on oma eripärad. Nende likvideerimine peaks põhinema asjaomase taudi põhisel tauditõrjestrategial. See peaks hõlmama vähemalt järgmist: i) seire, mida on vaja, et saavutada lõppeesmärgina taudivaba staatus; ii) ajakava; iii) likvideerimisprogrammiga hõlmatud loomapopulatsiooni määratlus; iv) territoorium, kus seda likvideerimisprogrammi kohaldatakse, ning v) konkreetsed taudiennetus- ja -tõrjemeetmed, mida taudi suhtes likvideerimisetapis kohaldatakse.
- (21) Kui territoorium, kus likvideerimisprogrammi rakendatakse, hõlmab liikmesriigi välispiiri, peaks pädev asutus tegema jõupingutusi, et ennetada riski tuua taud sisse väljastpoolt selle piire.
- (22) Likvideerimisprogrammi eesmärk on saavutada programmiga hõlmatud territooriumi taudivaba staatus. Maismaaloomade puhul peaks see ideaalis hõlmama kogu selle liikmesriigi territooriumi, kus taudi esineb. Kui see ei ole võimalik, tuleks kindlaks määrata minimaalne aktsepteeritav ala. Selle ala miinimumpindala puhul tuleks arvesse võtta varasemate likvideerimisprogrammidega saadud kogemusi ja võimaldada paindlikkust sõltuvalt taudi eripärast.
- (23) Programmi kvalitatiivsed või kvantitatiivsed eesmärgid peaks kindlaks määrama pädev asutus. Lõppeesmärgid peaksid põhinema taudivaba staatuse andmise kriteeriumidel, samal ajal kui vahe-eesmärgid võivad hõlmata ka muid taudivaba staatuse saavutamiseks olulisi tegevusi või samme, kajastades programmi arengut.
- (24) Pädev asutus peaks kindlaks määrama likvideerimisprogrammide kohaldamisaja. C-kategooria taudide vabatahtlike likvideerimisprogrammide puhul kehtestatakse programmi maksimaalne kohaldamisaeg, et ennetada ebaproportsionaalseid ja pikaajalisi häireid liidusisese veo käigus. Pädev asutus võib sellest olenemata alustada likvideerimisprogrammi rakendamist enne, kui komisjon on selle heaks kiitnud, kuid ei tohiks selles etapis rakendada liidusiseseid veopiiranguid. Liikmesriikidele tuleks anda ka võimalus taotleda komisjonilt selle ajavahemiku pikendamist põhjendatud juhtudel.
- (25) Teatavate taudide likvideerimisstrateegia võib põhineda taudivaba staatuse andmisel ettevõtte tasandil. Selliste taudide puhul võetavad tauditõhised meetmed tuleks koondada ja nende puhul tuleks täpsustada ettevõtjate ja pädevate asutuste kohustused.
- (26) Taudilikvideerimisprogrammiga hõlmatud sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon tuleks kindlaks määrata tauditõhisel. Pädeva asutuse võimalus hõlmata programmiga teatavaid täiendavaid loomapopulatsioone tuleks samuti kindlaks määrata tauditõhisel.

⁽³⁾ Komisjoni 25. juuni 2010. aasta otsus 2010/367/EL kodu- ja metslindude seas läbiviidavate linnugripi järelevalveprogrammide rakendamise kohta liikmesriikides (ELT L 166, 1.7.2010, lk 22).

- (27) Peamine vastutus ettevõtte taudivaba staatuse saamise ja säilitamise eest on ettevõtjal, kuna tema on see, kes taudivabast staatusest kõige rohkem kasu saab. Seepärast peaks ettevõtja taudivaba staatuse saamiseks ja säilitamiseks täitma teatavaid kohustusi.
- (28) Kui ettevõtja vastab taudivaba staatuse saavutamiseks vajalikele üld- ja taudipõhiste kriteeriumidele, on staatuse andmine pädeva asutuse ülesanne. Kui neile konkreetsetele kriteeriumidele enam ei vastata, on pädeva asutuse pädevuses ka staatuse peatamine või tühistamine.
- (29) Peale selle tuleks ettevõtjatel ja pädevatel asutustel likvideerimisprogrammide raames lasuvad kohustused vajaduse korral üksikasjalikult kindlaks määrata, võttes arvesse konkreetset taudiprofiili. Taudipõhised nõuded on tehnilist laadi ja need sätestatakse iga konkreetse taudi kohta käesoleva määruse lisades.
- (30) Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/1882 ⁽⁴⁾ on kohustuslike likvideerimisprogrammide puhul loetletud *Brucella abortus*e, *B. melitensis*e või *B. suis*i nakkus ja *Mycobacterium tuberculosis*e kompleksi põhjustatud nakkus ning vabatahtlike likvideerimisprogrammide puhul veiste enzootiline leukoos, Aujeszky haiguse viiruse nakkus, veiste nakkav rinotrahheiit / nakkav pustuloosne vulvovaginiit ja veiste viirusdiarröa. Nende taudide likvideerimisprogrammid peaksid põhinema ettevõtetele taudivaba staatuse andmisel.
- (31) Likvideerimisprogrammid, mis põhinevad taudivaba staatuse andmisel ettevõtte tasandil, peaksid hõlmama kõiki ettevõtteid, kus peetakse sihtühma kuuluva loomapopulatsiooni loomi. Pädeval asutusel peaks siiski olema võimalus jätta teatavad konkreetset tüüpi ettevõtted ja tapamajad likvideerimisprogrammist välja, tingimusel et rakendatakse asjakohaseid riskimaandamismeetmeid.
- (32) Kui tegemist on likvideerimisprogrammidega, mis põhinevad taudivaba staatuse andmisel ettevõtte tasandil, peaks pädeval asutusel olema võimalus määrata eri epidemioloogilistele üksustele eri tervisestaatused.
- (33) Maismaaloomade puhul põhinevad ettevõtte tasandil taudivaba staatuse tõendamise nõuded nakkuse puudumisel ning neid toetavad uuringute ja seire tegemise kord, loomade ja loomse paljundusmaterjali ettevõtetesse toomise tingimused ja vajaduse korral vaksineerimise kasutamise piirangud. Kui taudivaba staatuse säilitamise tingimused ei ole enam täidetud, kohaldatakse selle staatuse peatamise, tühistamise ja taastamise suhtes erinõudeid. Kuna taudipõhised üksikasjalikud nõuded ning staatuse andmiseks ja säilitamiseks kasutatavate diagnostikameetodite loetelu on tehnilist laadi, sätestatakse need lisades.
- (34) Ettevõtte tasandil taudivaba staatuse andmise, säilitamise, peatamise ja tühistamise tingimused olid sätestatud järgmistes enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud liidu õigusnormides: veiste brutselloosi ja veiste tuberkuloosi puhul nõukogu direktiivis 64/432/EMÜ ⁽⁵⁾ ning lammaste ja kitsede brutselloosi puhul nõukogu direktiivis 91/68/EMÜ ⁽⁶⁾. Loomatervise määrusega tunnistati need õigusnormid kehtetuks. Samuti on komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2018/1629 ⁽⁷⁾ viidud brutselloosi ja veiste tuberkuloosi tauditekitajate kogum vastavusse Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) maismaaloomade tervise koodeksiga ⁽⁸⁾ (edaspidi „maismaaloomade koodeks“). Nendeks on nüüd *Brucella abortus*e, *Brucella melitensis*e või *Brucella suis*i nakkus ja *Mycobacterium tuberculosis*e kompleksi põhjustatud nakkus. Seepärast on asjakohane vaadata läbi nende taudide staatusega seotud tehnilised nõuded, et saavutada vastavus maismaaloomade koodeksile, võttes samal ajal arvesse nende taudide varasemate likvideerimisprogrammide rakendamise käigus saadud kogemusi.

⁽⁴⁾ Komisjoni 3. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/1882, milles käsitletakse loetellu kantud taudide kategooriate suhtes teatavate taudiennetuse ja -tõrje eeskirjade kohaldamist ning millega kehtestatakse nimekirja liikidest ja liigirühmadest, mis kujutavad endast arvestatavat riski kõnealuste loetellu kantud taudide levimisel (ELT L 308, 4.12.2018, lk 21).

⁽⁵⁾ Nõukogu 26. juuni 1964. aasta direktiiv 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta (EÜT L 121, 29.7.1964, lk 1977/64).

⁽⁶⁾ Nõukogu 28. jaanuari 1991. aasta direktiiv 91/68/EMÜ loomatervishoiu kohta ühendusesiseses lamba- ja kitsekaubanduses (EÜT L 46, 19.2.1991, lk 19).

⁽⁷⁾ Komisjoni 25. juuli 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/1629, millega muudetakse taudide loetelu, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 (loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus)) II lisas (ELT L 272, 31.10.2018, lk 11).

⁽⁸⁾ Terrestrial Animal Health Code, World Organisation for Animal Health, 2018.

- (35) Kui tegemist on maismaaloomataudide likvideerimisprogrammidega, mis põhinevad taudivaba staatuse andmisel ettevõtte tasandil, peaks pädev asutus taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral rakendama meetmeid taudi leviku tõkestamiseks. Neid meetmeid tuleb rakendada peamiselt ettevõttes, kus peetakse taudikahtlast looma, kuid pädeval asutusel peaks olema võimalus laiendada meetmeid teistele loomadele või ettevõtetele, kui on olemas taudi leviku risk.
- (36) Kahtlustatavale või kinnitatud taudijuhule reageerimiseks tauditõrjemeetmeid kohaldades peaks pädev asutus kehtestama teatavad loomade veo keelud. Pädeval asutusel peaks siiski olema ka võimalus lubada teatavate loomade vedu taudikahtlast või kinnitatud diagnoosiga looma pidavast ettevõttest, et võtta arvesse loomade heaolu tingimusi ja aidata kaasa tauditõrjemeetmete jätkusuutlikkusele.
- (37) Pärast taudi esinemise kinnitamist tuleks kõrvaldada vähemalt kõik need loomad, kelle puhul on taudi esinemine leidnud kinnitust. Kui need loomad hukatakse, peaks pädeval asutusel olema võimalik otsustada, kas seda tehakse tappes, mis tähendab, et nende liha on ette nähtud toiduahelasse saatmiseks, või surmates, mis tähendab, et liha ei ole selleks ette nähtud.
- (38) Teatavate taudide puhul, mis võivad levida nakatunud loomsete saaduste või ülekandeteguritega või kahjustada rahvatervist, peaks pädev asutus kehtestama nakatunud ettevõtetes meetmed, et tõkestada nende taudide levimist nimetatud saaduste või ülekandeteguritega. Käesolevas määruses tuleks seepärast sätestada selliste riskide maandamise meetmed.
- (39) Maismaaloomade puhul peaks pärast ettevõtte tasandil taudivaba staatuse saavutamist olema programmi tõhususe nimel võimalik seiretegevusi pärast teatavat pideva taudivaba staatuse perioodi ettevõttes järk-järgult vähendada.
- (40) Enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud liidu eeskirjade kohaselt kohaldati veiste enzootilise leukoosi suhtes kohustuslikku likvideerimist. Nüüd on see taud rakendusmääruse (EL) 2018/1882 kohaselt liigitatud taudide hulka, mille suhtes võib kohaldada vabatahtlikku likvideerimist.
- (41) Enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud liidu eeskirjad sisaldasid kinnistunud ja tõhusaid põhimõtteid ja kriteeriume ametlikult veiste enzootilise leukoosi vaba staatuse tunnustamise, säilitamise, peatamise ja taastamise kohta. Paljud liikmesriigid kohaldasid neid eeskirju varasemate veiste enzootilise leukoosi likvideerimisprogrammide rakendamisel edukalt. Need eeskirjad on maismaaloomade koodeksi valguses läbi vaadatud ja käesolevasse määrusesse lisatud.
- (42) Liikmesriigid või tsoonid, mis on olnud mitu aastat veiste enzootilisest leukoosist vabad ja saavutanud seega püsiva veiste enzootilisest leukoosist vaba loomaterviseolukorra, peaksid jätkama nakkuse puudumise tõendamist. Riskipõhine seire on asjakohane vahend varajase avastamise tagamiseks taudi uuesti sissetoomise korral ja veiste enzootilisest leukoosist vabaduse tõendamiseks. Seepärast peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast kehtestama sobiva seiresüsteemi.
- (43) Enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud liidu eeskirjad hõlmasid Aujeszky haiguse viiruse nakkusega seotud lisatagatise liidusiseseks seakaubanduseks. Paljud liikmesriigid on neid eeskirju edukalt kohaldanud ja Aujeszky haiguse viiruse nakkuse oma territooriumil peetava seapopulatsioonis likvideerinud. Käesolevas määruses sätestatud Aujeszky haiguse viiruse nakkuse likvideerimise strateegias võetakse arvesse maismaaloomade koodeksit ja Aujeszky haiguse viiruse nakkuse likvideerimisel edukaks osutunud kriteeriume.
- (44) Käesoleva määruse eeskirjad veiste nakkava rinoträhheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi kohta põhinevad komisjoni otsusel 2004/558/EÜ, ⁽⁹⁾ mis sisaldab sätteid lisatagatise kohta liidusiseseks veisekaubanduseks. Need hõlmavad nõudeid 1. tüübi veiste herpesviirusest vabaduse saavutamiseks, selle säilitamiseks ja ennistamiseks ettevõtte tasandil. Eeskirjade väljatöötamisel on arvesse võetud maismaaloomade koodeksi norme ja EFSA teaduslikku arvamust ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Komisjoni 15. juuli 2004. aasta otsus 2004/558/EÜ, millega rakendatakse nõukogu direktiiv 64/432/EMÜ, mis käsitleb veiste infektsioosse rinoträhheidiga seotud täiendavaid tagatise ühendusiseseks kaubanduseks veistega ja teatavate liikmesriikide esitatud tõrjeprogrammide heakskiitmist (ELT L 249, 23.7.2004, lk 20).

⁽¹⁰⁾ EFSA Journal (2006) 311, arvamus „Definition of a BoHV-1-free animal and a BoHV-1-free holding, and the procedures to verify and maintain this status“.

- (45) Enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud liidu eeskirjad ei sisalda veiste viirusdiarröad käsitlevaid eeskirju, välja arvatud loomse paljundusmaterjaliga kauplemisega seotud eeskirju. Rakendusmääruses (EL) 2018/1882 on veiste viirusdiarröa nüüd loetletud C-kategooria taudina, mille suhtes kohaldatakse vabatahtlikku likvideerimist. Seepärast sätestatakse veiste viirusdiarröaga seotud likvideerimisprogramme ning taudivaba saatuse andmist ja säilitamist käsitlevad õigusnormid käesolevas määruses.
- (46) Maismaaloomade koodeks ei sisalda veiste viirusdiarröad käsitlevat peatükki ning veiste viirusdiarröast vabaduse ja sellega seotud loomade veo kriteeriume. Veiste viirusdiarröad käsitlev peatükk on siiski olemas OIE maismaaloomade diagnostiliste testide ja vaktsiinide käsiraamatus. Neid diagnostikastandardeid on käesolevas määruses sisalduvates veiste viirusdiarröad käsitlevates sätetes arvesse võetud.
- (47) Rakendusmääruses (EL) 2018/1882 on marutaudi viiruse nakkus loetletud B-kategooria taudina. Seepärast sisaldab käesolev määrus marutaudi viiruse nakkusega seotud kohustuslikke likvideerimisprogramme ning taudivaba staatuse andmist ja säilitamist käsitlevaid sätteid.
- (48) Rebased on marutaudi viiruse nakkuse peamine reservuaar ELis. Seepärast on asjakohane, et likvideerimisprogrammides kindlaks määratud meetmed keskenduvad peamiselt rebaste populatsioonile. Vastuvõtlikud on siiski kõik imetajaliigid ja rakendusmääruses (EL) 2018/1882 on selle taudi puhul loetletud paljud teised loomaliigid. Pädevad asutused peaksid likvideerimisprogrammides käsitlema teisi loomapopulatsioone, kui inimeste või loomade tervis on ohus.
- (49) Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimisprogrammide puhul rakendatav tauditõrjestrategia põhineb peamiselt asjakohase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni vaktsineerimisel, mida toetavad muud olulised tegevused, nagu seire, tauditõrjemeetmete rakendamine, lemmikloomade veo kontroll ja järelevalve vaktsineerimise tõhususe üle. Kuna vaktsineerimissätet on väga tehnilist laadi, sätestatakse need lisas.
- (50) Rakendusmääruses (EL) 2018/1882 on lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkus (serotüübid 1–24) loetletud C-kategooria taudina, mille suhtes kohaldatakse vabatahtlikku likvideerimisprogrammi. See tähendab selle taudiga seotud tegevuspõhimõtete muutumist, sest enne käesolevat määrust kohaldatud nõukogu direktiivis 2000/75/EÜ⁽¹⁾ oli ette nähtud selle viivitamatu likvideerimine. Käesolevas määruses sätestatakse uued õigusnormid, milles käsitletakse selle taudi uut staatust.
- (51) Lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse puhul rakendatav tauditõrjestrategia põhineb peamiselt asjakohase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni vaktsineerimisel, mida toetavad muud tegevused, nagu seire, tauditõrjemeetmete rakendamine, loomade ja loomse paljundusmaterjali veo kontroll ning siirutajatega kokkupuute minimeerimine.
- (52) Oma arvamuses⁽¹²⁾ tõrje, seire ja loomade veo kohta lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse korral märgib EFSA, et likvideerimise õnnestumiseks peaks vaktsineerimine hõlmama minimaalselt viiel aastal vähemalt 95 % vastuvõtlikest veistest ja lammastest. Seepärast eeldatakse, et lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammid hõlmaksid vaktsineerimiskampaaniat, kuigi käesoleva määrusega tuleks võimaldada paindlikkust, et saaks arvesse võtta iga juhtumi konkreetseid asjaolusid.
- (53) Liikmesriiki või selle tsooni, mis on lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba või kus kohaldatakse lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammi, tuleks kaitsta lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse mis tahes serotüübi sissetoomise eest peetavate loomade või loomse paljundusmaterjali veoga. Seepärast peaksid likvideerimisprogramme käsitlevad õigusnormid hõlmama nõudeid peetavate loomade või loomse paljundusmaterjali sissetoomiseks liikmesriikidesse või nende tsoonidesse, mis on lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vabad või kus kohaldatakse lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammi. See peaks kajastuma ka taudivaba staatuse säilitamise kriteeriumides. Samu põhimõtteid tuleks kohaldada loomade veo suhtes läbi liikmesriikide või nende tsoonide, mis on lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vabad või kus kohaldatakse lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammi.
- (54) Lisaks peaks pädeval asutusel olema valitsevate kohalike olukordade mitmekesisuse tõttu võimalus lubada loomade või loomse paljundusmaterjali sissetoomist ajutiste nõuete põhjal, tingimusel et see ei sea ohtu sihtkoha tervisestaatust. Seepärast on asjakohane näha käesoleva määrusega ette nõuded ja tingimused, mille alusel sellist sissetoomist võib lubada. Sellised nõuded peaksid põhinema loomade või loomse paljundusmaterjali staatusel, sõltumata päritoluliikmesriigist või -tsoonist.

⁽¹⁾ Nõukogu 20. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/75/EÜ, millega kehtestatakse erisätted lammaste katarraalse palaviku tõrjeks ja likvideerimiseks (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 74).

⁽¹²⁾ EFSA AHAW Panel (EFSA Panel on Animal Health and Welfare), 2017. „Scientific opinion on bluetongue: control, surveillance and safe movement of animals.“ *EFSA Journal* (2017); 15(3):4698, 126.

- (55) Veeloomade B- või C-kategooria taudi likvideerimisprogrammis tuleks võtta arvesse taudivaba staatuse saamiseks ja säilitamiseks vajalike seireõuete liiki, programmiga hõlmatava territooriumi ja loomapopulatsiooni üksikasju ning programmi vahe- ja lõppeesmärke. Likvideerimisprogramm peaks hõlmama nakatunud veeloomaettevõtetes rakendatavaid tõrjemeetmeid.
- (56) Veeloomataudide likvideerimisprogramm peaks sisaldama vahe- ja lõppeesmärke, mida kasutatakse taudivaba staatuse saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks. Kui see on asjakohane, tuleks nende eesmärkide puhul arvesse võtta ohtu, mida kujutavad endast likvideerimisprogrammi edule metsloomad. Eelkõige tuleks programmi vahe- ja lõppeesmärkide püstitamisel arvesse võtta kavandatud kuueaastasest kohaldamisajast kõrvalekaldumise võimalust.
- (57) Veeloomade puhul koosneb populatsioon, mis tuleb likvideerimisprogrammiga hõlmata, rakendusmääruses (EL) 2018/1882 loetletud liikidest. Pädeval asutusel peaks siiski olema võimalus jätta rakendusmääruses (EL) 2018/1882 siirujatena loetletud liigid programmist välja, kui ta on teinud riskihindamise, mille tulemusel peetakse nende loomade ohtlikkust väga väikeseks.
- (58) Pädeval asutusel peaks olema võimalus hõlmata täiendavaid veeloomapopulatsioone, kui sellised loomad kujutavad endast märkimisväärset riski tervisestaatusele. Ta peaks samuti saama jätta likvideerimisprogrammist välja teatavad väikese riskiga ettevõtted, kui nende väljajätmine ei sea ohtu selle edukat lõpetamist.
- (59) Kui liikmesriik on otsustanud osaleda C-kategooria taudi likvideerimisprogrammis, on ettevõtja kohustatud täitma loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade sissetoomise tingimusi, teavitama loetellu kantud taudide kahtlusest, järgima taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral tauditõrjemeetmeid ning võtma muid meetmeid, mida pädev asutus võib nõuda, sealhulgas vaksineerimine.
- (60) Kui liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, mis on taudivaba või kus kohaldatakse likvideerimisprogrammi, kahtlustatakse või leiab kinnitust loetellu kantud veeloomataud, peaks pädev asutus võtma asjakohaseid meetmeid taudi tõrjeks. Need eeskirjad tuleks seepärast sätestada käesolevas määruses. Need hõlmavad piirangutsooni kehtestamist, kui likvideerimisprogrammis osalevas või taudivabaks tunnistatud ettevõttes on leidnud kinnitust loetellu kantud taudi esinemine. See hõlmab ka piirangutsooni geograafilise piiritlemise miinimumnõudeid ja seda mõjutavaid tegureid.
- (61) Pärast loetellu kantud veeloomataudi esinemise kinnitamist liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, mis on taudivaba või kus kohaldatakse likvideerimisprogrammi, teeb pädev asutus nakatunud ettevõtetes ja muudes piirangutsoonis asuvates ettevõtetes ranged kontrollid. Kontrollide laad ja paindlikkuse määr, mida pädev asutus liikumiste suhtes kohaldab, sätestatakse käesolevas määruses. Paindlikkust kohaldatakse üksnes olukordades, kus ei seata ohtu veeloomade tervislikku seisundit sihtettevõttes või teel sinna.
- (62) Kui ettevõttes on tekkinud veeloomataudi puhang ja see ettevõtte jätkab likvideerimisprogrammi rakendamist või alustab seda, on oluline surnud, surmaeelses seisundis või tauditunnustega loomad pädeva asutuse määratud aja jooksul ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009⁽¹³⁾ kohaselt kõrvaldada. Sel viisil saab taudi edukalt tõrjuda.
- (63) Loomatervise määruse kohaselt peab komisjon koostama üksikasjalikud eeskirjad liikmesriikidele, tsoonidele ja bioturvarühmikutele taudivaba staatuse andmise kohta. Need eeskirjad peaksid hõlmama taudipõhiseid kriteeriume taudi puudumise tõendamiseks sihtrühma kuuluvas loomapopulatsioonis ja üldkriteeriume, mis toetavad selle sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni tervisliku seisundi tõhusat kontrolli.
- (64) Üldkriteeriumid hõlmavad territoriaalset kohaldamisala, seiret, bioturvalisust, tauditõrjemeetmeid ning muude loomatervise määruses sätestatud ettevõtete registreerimist ja heakskiitmist, loomade jälgitavust ja veonõudeid käsitlevate tegevuseeskirjade järjekindlat rakendamist.

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1).

- (65) Käesolevas määruses sätestatakse taudipõhised kriteeriumid, mis põhinevad loetellu kantud liikide puudumisel või tauditekitaja või siirutaja ellujäämisvõimetusel. Need kriteeriumid tuleks koostada paindlikult, et pädeval asutusel oleks võimalik põhjendada taudivaba staatuse saamist, lähtudes konkreetsest olukorrast. Seepärast sätestatakse käesolevas määruses üldnõuded selle kohta, mille põhjal liikmesriigid võivad taotleda taudivaba staatuse andmist kogu oma territooriumile või selle tsoonile või vesiviljelusloomade puhul bioturvarühmikutele.
- (66) Käesolevas määruses sätestatakse taudipõhised kriteeriumid, mille aluseks on likvideerimisprogrammi tulemused ning varasemad ja seireandmed. Need kriteeriumid põhinevad seire tulemustel, meetmete rakendamisel taudi sissetoomise vältimiseks ja vaktsiinide kasutamise tingimustel.
- (67) Nende tehnilise laadi tõttu sätestatakse nimetatud kriteeriumid lisades ja rühmitatakse taudikaupa koos taudivaba staatuse säilitamise kriteeriumidega.
- (68) On asjakohane, et käesolevas määruses sätestatakse taudivaba staatuse andmise ja säilitamise ajakohastatud nõuded, võttes arvesse enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud liidu eeskirju, maismaaloomade koodeksit, OIE veeloomade tervise koodeksit, ja kui kehtivad õigusnormid puuduvad, parimaid kättesaadavaid teaduslikke tõendeid.
- (69) Rakendusmääruses (EL) 2018/1882 on varroos loetletud C-kategooria taudina, mille suhtes kohaldatakse vabatahtlikku likvideerimist. Käesolevas määruses sätestatakse varroosivaba staatuse saavutamise ja säilitamise eeskirjad.
- (70) Rakendusmääruses (EL) 2018/1882 on Newcastle'i haiguse viiruse nakkus loetletud A-kategooria taudina, mille suhtes tuleb viivitamata võtta likvideerimismeetmeid. Seepärast ei sisalda käesolev määrus Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse likvideerimisprogrammi käsitlevaid eeskirju. Pädeval asutusel peaks siiski olema võimalik anda varasemate ja seireandmete põhjal ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatus.
- (71) Veeloomade puhul on võimalikud kaht eri liiki bioturvarühmikud. Sõltumatud bioturvarühmikud tegutsevad rangelt kindlaksmääratud tingimustel, mis tagavad, et need tegutsevad ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist sõltumatult. Sõltuvaid bioturvarühmikuid seevastu mõjutab ümbritsevate veekogude tervislik seisund ja need tegutsevad seepärast paindlikumate tingimuste kohaselt. Sõltuvad bioturvarühmikud luuakse siiski ainult pärast seda, kui pädev asutus on hinnanud mitut epidemioloogilist tegurit ja kehtestanud kõikvõimalikud riskimaandamismeetmed, mida on vaja, et vältida taudi sissetoomist bioturvarühmikusse.
- (72) Veeloomade puhul ja kuna ümbritsevatest veekogudest sõltumatu üksikettevõttega seotud risk on väiksem, sätestatakse käesolevas määruses erinõuded sõltumatutele bioturvarühmikutele, kui need alustavad esimest korda vesiviljelustegevust või taasalustavad vesiviljelustegevust pärast tootmiskatkestust. Sellisel juhul tuleb asjaomane bioturvarühmik viivitamata taudivabaks tunnistada, kui on täidetud teatavad tingimused. Sätestatakse ka nõuded sõltumatutele bioturvarühmikutele, kus on tekkinud taudipuhang. Selleks et tagada, et sellisest puhangust on puhastamise, desinfitseerimise ja pärast loomade äraviimist kasutamata hoidmisega edukalt jagu saadud, tuleks enne taudivabaks tunnistamist teha uuringud bioturvarühmiku taasasustamiseks kasutatavate loomade valimile.
- (73) Kui taudivaba staatuse säilitamise tingimused ei ole taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise tõttu enam täidetud, peaks pädev asutus kohaldama tauditõrjemeetmeid. Neid meetmeid tuleks kohaldada tauditõrje eri etappides, alates taudipuhangu kahtlusest kuni juhtumi lahendamise ja taudivaba staatuse ennistamiseni.
- (74) Kui pädev asutus avastab liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus taudivaba staatuse säilitamiseks vajalike tingimuste rikkumise, tuleks võtta meetmeid olukorra parandamiseks. Pädeval asutusel peaks olema võimalus taudivaba staatus peatada, kui rikkumist on võimalik veel rahuldavalt lahendada ja seega vältida taudivaba staatuse komisjonipoolset tühistamist.
- (75) Kui liikmesriik soovib saada loetellu kantud veeloomataudist vaba staatust kogu oma territooriumile või selle tsoonile, mis moodustab üle 75 % tema territooriumist või mida jagatakse teise liikmesriigi või kolmanda riigiga, taotleb ta komisjoni heakskiitu. Kõikidel muudel juhtudel järgitakse ettevõtjatepoolse deklareerimise süsteemi.

- (76) Ettevõtjatepoolne deklareerimine muude kui komisjoni poolt heaks kiidetud tsoonide ja bioturvarühmikute veeloomataudidest vaba olemisest järgib süsteemi, mille eesmärk on protsessi läbipaistvus ning mis lihtsustab ja võib kiirendada taudivabaks tunnistamist liikmesriikide poolt. Kogu protsess toimub elektrooniliselt, kui teine liikmesriik või komisjon ei osuta probleemidele, mida ei saa rahuldavalt lahendada. Kui esineb probleeme, mida ei saa rahuldavalt lahendada, esitatakse deklaratsioon alalisele taime-, looma-, toidu- ja söödakomiteele.
- (77) Käesolev määrus sisaldab liikmesriikide või nende tsoonide taudivaba staatuse heakskiitmist käsitlevaid sätteid. Need eeskirjad võivad erineda enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud eeskirjadest. Vaja on asjakohaseid üleminekueeskirju, et tagada sujuv üleminek kehtivalt taudivaba staatuse heakskiitmise korralt uutele nõuetele.
- (78) Seiret, likvideerimisprogramme ja taudivaba staatust käsitlevate liidu õigusaktide ühetaoliseks kohaldamiseks ning nende selguse ja läbipaistvuse tagamiseks tuleks komisjoni otsus 2000/428/EÜ, ⁽¹⁴⁾ komisjoni otsus 2002/106/EÜ, ⁽¹⁵⁾ komisjoni otsus 2003/422/EÜ, ⁽¹⁶⁾ komisjoni otsus 2006/437/EÜ, ⁽¹⁷⁾ komisjoni määrus (EÜ) nr 1266/2007, ⁽¹⁸⁾ komisjoni otsus 2008/896/EÜ ⁽¹⁹⁾ ja komisjoni rakendusotsus (EL) 2015/1554 ⁽²⁰⁾ käesoleva määrusega kehtetuks tunnistada.
- (79) Loomatervise määrust kohaldatakse alates 21. aprillist 2021. Seega tuleks käesolevas määruses sätestatud eeskirju kohaldada samuti alates nimetatud kuupäevast,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I OSA

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesolev määrus täiendab määruses (EL) 2016/429 sätestatud maismaa-, vee- ja muude loomade teatavate loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirju.
2. Käesoleva määruse II osa I peatükis sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõikes 1 osutatud taudide ja selle määruse artikli 6 lõikes 2 määratletud esilekerkivate taudide seire eeskirjad seoses järgmisega:
 - a) seire ülesehitus, sealhulgas sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon ja diagnostikameetodid;
 - b) taudi esinemise kinnitamine ja taudijuhu määratlus;
 - c) liidu seireprogrammid.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 4. juuli 2000. aasta otsus 2000/428/EÜ, millega kehtestatakse sigade vesikulaarhaiguse kinnitamise ja eristusdiagnoosi diagnostika- ja proovivõtumeetodid ning laborikatsete tulemuste hindamise kriteeriumid (EÜT L 167, 7.7.2000, lk 22).

⁽¹⁵⁾ Komisjoni 1. veebruari 2002. aasta otsus 2002/106/EÜ, millega kiidetakse heaks diagnostika käsiraamat, milles kehtestatakse sigade katku kinnitamiseks kasutatavad diagnostika- ja proovivõtumeetodid ning kriteeriumid laborikatsete tulemuste hindamiseks (EÜT L 39, 9.2.2002, lk 71).

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 26. mai 2003. aasta otsus 2003/422/EÜ sigade Aafrika katku diagnostika käsiraamatu heakskiitmise kohta (ELT L 143, 11.6.2003, lk 35).

⁽¹⁷⁾ Komisjoni 4. augusti 2006. aasta otsus 2006/437/EÜ, millega kiidetakse heaks nõukogu direktiiviga 2005/94/EÜ ette nähtud diagnostikakäsiraamat seoses lindude gripiga (ELT L 237, 31.8.2006, lk 1).

⁽¹⁸⁾ Komisjoni 26. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1266/2007 nõukogu direktiivi 2000/75/EÜ rakenduseeskirjade kohta seoses lammaste katarraalse palaviku tõrje, järelevalve, seire ja teatavate vastuvõtlikku liiki kuuluvate loomade liikumispiirangutega (ELT L 238, 27.10.2007, lk 37).

⁽¹⁹⁾ Komisjoni 20. novembri 2008. aasta otsus 2008/896/EÜ nõukogu direktiivis 2006/88/EÜ sätestatud riskipõhise loomatervishoiuseire kavade puhul arvesse võetavate suuniste kohta (ELT L 322, 2.12.2008, lk 30).

⁽²⁰⁾ Komisjoni 11. septembri 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/1554, millega rakendatakse direktiivi 2006/88/EÜ seoses seire- ja diagnostikameetodite suhtes kohaldatavate nõuetega (ELT L 247, 23.9.2015, lk 1).

3. Käesoleva määruse II osa 2. peatükis sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktides b ja c osutatud maismaaloomataudide likvideerimisprogrammide eeskirjad seoses järgmisega:

- a) tauditõrjestrategie, territoorium, loomapopulatsioonid, eesmärgid ja kohaldamisaeg;
- b) ettevõtjate ja pädevate asutuste kohustused;
- c) tauditõrjemeetmed taudi kahtluse ja selle esinemise kinnitamise korral.

4. Käesoleva määruse II osa 3. peatükis sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktides b ja c osutatud veeloomataudide likvideerimisprogrammide eeskirjad seoses järgmisega:

- a) tauditõrjestrategie, territoorium, loomapopulatsioonid, eesmärgid ja kohaldamisaeg;
- b) ettevõtjate ja pädevate asutuste kohustused;
- c) tauditõrjemeetmed taudi kahtluse ja selle esinemise kinnitamise korral.

5. Käesoleva määruse II osa 4. peatükis sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõikes 1 osutatud teatavatest maismaa- ja veeloomataudidest vaba staatuse eeskirjad seoses järgmisega:

- a) liikmesriikide ja tsoonide taudivaba staatuse heakskiitmise kriteeriumid;
- b) vesiviljelusloomi pidavate bioturvarühmikute taudivaba staatuse heakskiitmise kriteeriumid;
- c) taudivaba staatuse säilitamise kriteeriumid;
- d) taudivaba staatuse peatamine, tühistamine ja ennistamine.

6. Käesoleva määruse III osa sisaldab ülemineku- ja lõppsätteid seoses järgmisega:

- a) nende liikmesriikide, tsoonide ja bioturvarühmikute taudivaba staatuse heakskiitmine, mis on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud õigusaktide kohaselt taudivabaks tunnistatud;
- b) nende liikmesriikide, tsoonide ja bioturvarühmikute likvideerimisprogrammide heakskiitmine, millel on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kehtinud õigusaktide kohaselt heakskiidetud likvideerimis- või seireprogramm.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „E-kategooria taud“ – loetellu kantud taud, mida on liidus vaja jälgida ja seirata, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis e;
- 2) „sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon“ – loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade populatsioon, mis on määratletud seire, likvideerimisprogrammide või konkreetsest taudist vaba staatuse puhul asjakohaste liikide ja vajaduse korral kategooriate järgi;
- 3) „täiendav loomapopulatsioon“ – loetellu kantud liikidesse kuuluvate peetavate või metsloomade populatsioon, mille suhtes kohaldatakse vabatahtlikke ennetus-, seire- ja tauditõrjemeetmeid, mida on vaja sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni taudivaba staatuse saavutamiseks või säilitamiseks;
- 4) „A-kategooria taud“ – loetellu kantud taud, mida tavaliselt liidus ei esine ja mille suhtes tuleb selle avastamise korral viivitamata võtta likvideerimismeetmeid, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis a;
- 5) „B-kategooria taud“ – loetellu kantud taud, mida tuleb tõrjuda kõikides liikmesriikides eesmärgiga likvideerida taud kogu liidus, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis b;

- 6) „C-kategooria taud“ – loetellu kantud taud, mis on asjakohane mõne liikmesriigi jaoks ja mille puhul on vaja meetmeid, et tõkestada selle levimist liidu osadesse, mis on tunnustatud ametlikult taudivabaks või kus on olemas asjaomase loetellu kantud taudi likvideerimisprogramm, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis c;
- 7) „veis“ või „veiseliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Bison*, *Bos* (sh alamperekonda *Bos*, *Bibos*, *Novibos* või *Poephagus*) või *Bubalus* (sh alamperekonda *Anoa*) kuuluv kabiloom või nende perekondade loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 8) „lammas“ või „lambaliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Ovis* kuuluv kabiloom või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 9) „kits“ või „kitseliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Capra* kuuluv kabiloom või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 10) „rändtsirkus“ – näitus või laat, mis hõlmab loomi või loomade etteasteid ning mis peaks liikuma ühest liikmesriigist teise;
- 11) „loomade etteaste“ – etteaste, mille käigus esinevad loomad, keda peetakse näitusel või laadal osalemiseks, ja mis võib moodustada osa tsirkuseprogrammist;
- 12) „siga“ või „sealiikidesse kuuluv loom“ – sugukonda *Suidae* kuuluvasse määruse (EL) 2016/429 III lisas loetletud liiki kuuluv kabiloom;
- 13) „veovahend“ – maantee- või raudteesõiduk, vee- või õhusõiduk;
- 14) „koer“ – peetav loom liigist *Canis lupus*;
- 15) „kass“ – peetav loom liigist *Felis silvestris*;
- 16) „valgetuhkur“ – peetav loom liigist *Mustela putorius furo*;
- 17) „hooajati lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest vaba piirkond“ – kogu liikmesriigi territoorium või selle tsoon, kus pädev asutus on tuvastanud artikli 40 lõike 3 kohaselt hooajati lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest (serotüübid 1–24) vabaduse lähtuvalt siirutajatevabast perioodist ja taudi puudumise tõendamise loetellu kantud loomaliikidel;
- 18) „siirutajate eest kaitstud ettevõtte“ – sellise ettevõtte osa või selle kõik rajatised, mis on perekonna *Culicoides* rünnakute eest kaitstud asjakohaste füüsiliste ja ohjamismeetmetega, kusjuures siirutajate eest kaitstud ettevõtte staatuse annab pädev asutus artikli 44 kohaselt;
- 19) „sumplaev“ – vesiviljeluses kasutatav laev, millel on sump või paak eluskalade hoidmiseks ja vedamiseks vees;
- 20) „kasutamata hoidmine“ – taudide ohjamisel tegevus, mille korral ettevõtte tühjendatakse loetellu kantud liikidesse kuuluvatest vesiviljelusloomadest ja võimaluse korral veest;
- 21) „tingimustele vastavuse periood“ – ajavahemik enne seda, kui pädev asutus esitab taudivaba staatuse taotluse, või kui see on asjakohane, enne artikli 83 lõike 1 punktis a osutatud esialgse kinnituse elektroonilist avaldamist;
- 22) „loetellu kandmata liik“ – loomaliik või loomaliikide rühm, mida ei ole komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/1882 lisas teatava taudi puhul loetletud;
- 23) „linnukari“ – kõik ühesuguse tervisestaatusega kodulinnud või tehistingimustes peetavad linnud, keda hoitakse samas ruumis või samas tarandikus ja kes moodustavad ühe epidemioloogilise üksuse; kinniselt peetavate kodulindude puhul hõlmab see kõiki linde, kes jagavad sama õhuruumi;
- 24) „DIVA (*differentiating infected from vaccinated animals* – nakatunud loomade eristamine vaktsineeritud loomadest) kohane vaktsineerimine“ – vaktsineerimine, mille käigus kasutatakse vaktsiinid võimaldavad koos asjakohaste seroloogiliste diagnostikameetoditega tuvastada vaktsineeritud loomapopulatsiooni nakatunud loomi;
- 25) „DIVA kohaselt vaktsineeritud loomad“ – loomad, keda on vaktsineeritud DIVA kohase vaktsineerimise raames;
- 26) „heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte“ – määruse (EL) 2016/429 artikli 97 lõike 1 kohaselt heaks kiidetud seemendusjaam, embrüokogumisrühm, embrüootootmisrühm, loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte või loomse paljundusmaterjali säilituskeskus;

- 27) „sperma“ – looma või loomade muutmata, töödeldud või lahjendatud ejakulaat;
- 28) „ootsüüdid“ – ootidogeneesi haploidsed staadiumid, sealhulgas sekundaarsed ootsüüdid ja munarakud;
- 29) „embrüo“ – looma varajane arenemisjärk, mil seda on võimalik siirdada vastuvõtvasse emaslooma;
- 30) „siirutajatevaba periood“ – kindlaksmääratud piirkonnas perekonna *Culicoides* mitteaktiivsuse periood, mis määratakse kindlaks V lisa II osa 1. peatüki 5. jao kohaselt;
- 31) „meemesilased“ – liiki *Apis mellifera* kuuluvad loomad;
- 32) „sugulinnud“ – 72 tunni vanused või vanemad haudemunade tootmiseks mõeldud kodulinnud;
- 33) „iga-aastane pisteline seire“ – seire, mis koosneb vähemalt ühest sellisest sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni uuringust aastas, mille puhul kasutatakse uuritavate üksuste valimiseks tõenäosusel põhinevaid valimi moodustamise meetodeid.

II OSA

SEIRE, LIKVIDEERIMISPROGRAMMID, TAUDIVABA STAATUS

1. PEATÜKK

Seire

1. jagu

Seire korraldus, sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon ja diagnostikameetodid

Artikkel 3

Seire korraldus

1. Pädev asutus võtab maismaa- ja muude loomade loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire korraldamisel arvesse:
 - a) üldisi seirenõudeid, mis põhinevad:
 - i) määruse (EL) 2016/429 artikli 18 lõikega 1 ette nähtud teavitamisel;
 - ii) suurenenud suremuse ja raskete taudide muude tunnuste või kindlakstegemata põhjusel märkimisväärselt vähenenud tootmismahdade asjakohasel veterinaarsel uurimisel;
 - iii) pädeva asutuse korraldataval uurimisel E-kategooria taudi või kui see on asjakohane, esilekerkiva taudi kahtluse korral;
 - iv) artikliga 4 ette nähtud sihtrühma kuuluval loomapopulatsioonil, mida seiratakse;
 - v) artikliga 7 ette nähtud ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute panusel;
 - b) konkreetseid seirenõudeid:
 - i) liidu seireprogrammides,
 - ii) kohustuslike või vabatahtlike likvideerimisprogrammide osana,
 - iii) taudivaba staatuse tõendamiseks ja säilitamiseks,
 - iv) tauditõrjemeetmete osana,
 - v) teatavate ettevõtete heakskiitmise kontekstis,
 - vi) maismaaloomade liidusiseseks vedamiseks või liitu sisenemiseks.

2. Pädev asutus võtab loetellu kantud ja esilekerkivate veeloomataudide seire korraldamisel arvesse:
- a) üldisi seirenõudeid, mis põhinevad:
- i) määruse (EL) 2016/429 artikli 18 lõikega 1 ette nähtud teavitamisel;
 - ii) suurenenud suremuse ja raskete taudide muude tunnuste või kindlakstegemata põhjusel märkimisväärselt vähenenud tootmismahtude asjakohasel veterinaarsel uurimisel;
 - iii) pädeva asutuse korraldataval uurimisel E-kategooria taudi või kui see on asjakohane, esilekerkiva taudi kahtluse korral;
 - iv) artikliga 4 ette nähtud sihtrühma kuuluval loomapopulatsioonil, mida seiratakse;
 - v) artikliga 7 ette nähtud ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute panusel;
 - vi) tauditõrjemeetmetel;
- b) konkreetseid seirenõudeid:
- i) VI lisa I osa 1. peatükis sätestatud riskipõhise seirekava osana, kusjuures seirekava hõlmab VI lisa I osa 2. ja 3. peatükiga ette nähtud riskide järjestust ja korrapäraseid loomatervise ülevaatusi;
 - ii) VI lisa II osa 1.–6. peatükiga ette nähtud likvideerimisprogrammide osana;
 - iii) taudivaba staatuse tõendamiseks ja säilitamiseks;
 - iv) VI lisa III osa 1.–6. peatükiga ette nähtud seireprogrammide kohaselt tõendamiseks, et ettevõtted, mis ei osale alapunktis ii osutatud likvideerimisprogrammis või ole saanud alapunktis iii osutatud taudivaba staatust, ei ole nakatunud;
 - v) veeloomade liidusiseseks veoks või liitu sisenemiseks.

Artikkel 4

Sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon

1. Pädev asutus täpsustab artiklis 3 osutatud seire puhul asjakohase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni iga loetellu kantud taudi, ja kui see on asjakohane, iga esilekerkiva taudi kohta ning lisab sellesse:
- a) loetellu kantud liikidesse kuuluvad peetavad loomad;
- b) loetellu kantud liikidesse kuuluvad metsloomad, kui:
- i) nende suhtes kohaldatakse liidu seireprogrammi või kohustuslikku või vabatahtlikku likvideerimisprogrammi või taudivaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vajalikku seiret;
 - ii) pädev asutus leiab, et nad kujutavad endast ohtu, mis võib kahjustada liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku muudesse liikidesse kuuluvate loomade tervislikku seisundit, või
 - iii) seiret on vaja liitu sisenemise või liidusisese veo loomatervisenõuete hindamiseks.
2. Selleks et tagada esilekerkiva taudi varajane avastamine muudel kui lõike 1 punktis a osutatud liikidel, lisab pädev asutus sihtrühma kuuluvasse loomapopulatsiooni asjaomase loetellu kantud taudi puhul loetellu kandmata liikidesse kuuluvad peetavad loomad, kui on täidetud järgmised kriteeriumid:
- a) nad veetakse teise liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku ettevõtetesse ning
- b) pädev asutus leiab loomade arvu või veosageduse tõttu, et loomad kujutavad endast riski, mis võib kahjustada teiste peetavate loomade tervislikku seisundit teises liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, kui sellel liigil peaks ilmnema taud.

Artikkel 5

Teatavate peetavate maismaaloomade väljajätmine sihtrühma kuuluvast loomapopulatsioonist

1. Erandina artikli 4 lõike 1 punktist a võib pädev asutus piirata muu taudi kui A-kategooria taudi seire puhul asjakohast sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni nende loetellu kantud liikidesse kuuluvate peetavate loomade kategooriaga, kelle suhtes kohaldatakse selle taudi puhul:
 - a) liidu seireprogramme,
 - b) kohustuslikke või vabatahtlikke likvideerimisprogramme või taudivaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vajalikku seiret või
 - c) seirepõhiseid loomatervisenõudeid liidusiseseks veoks või liitu sisenemiseks.
2. Lõikes 1 osutatud peetavate loomade kategooriad võivad põhineda loomade vanusel, sool, asukohal ja kasvatusviisil.

Artikkel 6

Diagnostikameetodid

1. Pädev asutus tagab, et seire tarvis proovide võtmine, laborimeetodid ning diagnostikameetodite valideerimine ja tõlgendamine vastavad:
 - a) määruse (EL) 2016/429 kohaselt vastu võetud eriõigusaktidele ning Euroopa Liidu referentlaboratooriumide ja komisjoni veebisaitidel avaldatud asjakohastele andmetele ja juhtnõuetele;
 - b) kui need ei ole punktis a osutatud õigusaktide, andmete ja juhtnõuete hõlmatud, siis Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) maismaaloomade diagnostiliste testide ja vaktsiinide käsiraamatu (edaspidi „maismaaloomade käsiraamat“) ⁽²¹⁾ muudetud versioonis või OIE veeloomade diagnostiliste testide käsiraamatu (edaspidi „veeloomade käsiraamat“) ⁽²²⁾ muudetud versioonis kindlaks määratud proovide võtmisele, laborimeetoditele ning diagnostikameetodite valideerimisele ja tõlgendamisele;
 - c) kui need ei ole käesoleva lõike punktidega a ja b hõlmatud, siis määruse (EL) 2017/625 artikli 34 lõike 2 punktis b ja lõikes 3 sätestatud meetoditele.
2. Taudivaba staatuse andmise ja säilitamise tarvis kasutatavad diagnostikameetodid on sätestatud:
 - a) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse puhul III lisa 1. jaos;
 - b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*Mycobacterium bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) põhjustatud nakkuse puhul III lisa 2. jaos;
 - c) veiste enzootilise leukoosi puhul III lisa 3. jaos;
 - d) veiste nakkava rinotraheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puhul III lisa 4. jaos;
 - e) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puhul III lisa 5. jaos;
 - f) veiste viirusdiarröa puhul III lisa 6. jaos;
 - g) viirusliku hemorraagilise septitseemia puhul VI lisa II osa 1. peatüki 5. jao punktis 2;
 - h) nakkusliku vereloomeelundite nekroosi puhul VI lisa II osa 1. peatüki 5. jao punktis 2;
 - i) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse ülipolümorfse piirkonna (HPR) deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse puhul VI lisa II osa 2. peatüki 5. jao punktis 2;
 - j) *Marteilia refringens*'i nakkuse puhul VI lisa II osa 3. peatüki 5. jao punktis 2;

⁽²¹⁾ <http://www.oie.int/en/standard-setting/terrestrial-manual/access-online/>

⁽²²⁾ <http://www.oie.int/en/standard-setting/aquatic-manual/access-online/>

- k) *Bonamia exitiosa* nakkuse puhul VI lisa II osa 4. peatüki 5. jao punktis 2;
- l) *Bonamia ostreae* nakkuse puhul VI lisa II osa 5. peatüki 5. jao punktis 2;
- m) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse puhul VI lisa II osa 6. peatüki 5. jao punktis 2.

Artikkel 7

Ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute panus loomatervise seiresse

1. Kui see on asjakohane, võtab pädev asutus käesoleva määruse artiklis 3 osutatud seire korraldamisel arvesse määruse (EL) 2017/625 artiklis 2 määratletud ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tulemusi. See ametlik kontroll ja muud ametlikud toimingud hõlmavad järgmist:

- a) tapaeelne ja tapajärgne kontroll;
- b) kontroll piiripunktides;
- c) ametlik kontroll ja muud ametlikud toimingud turgudel ja kogumisel;
- d) ametlik kontroll ja muud ametlikud toimingud elusloomade veol;
- e) rahvatervisega seotud kontrollid ja proovide võtmine ettevõtetes;
- f) muu ametlik kontroll, mille käigus kontrollitakse ettevõtteid või loomi või analüüsitakse proove.

2. Kui pädev asutus kahtlustab lõikes 1 osutatud ametliku kontrolli või muude ametlike toimingute käigus loetellu kantud taudi või esilekerkiva taudi esinemist, tagab ta kõigi asjakohaste asutuste teavitamise. Seda tehakse:

- a) A-kategooria taudi või esilekerkiva taudi korral otsekohe;
- b) muude taudide korral viivitamata.

2. jagu

Taudi esinemise kinnitamine ja taudijuhu määratlused

Artikkel 8

Muude loetellu kantud taudide kui A-kategooria taudide ja teatavate esilekerkivate taudide esinemise ametliku kinnitamise kriteeriumid ja hilisem puhangute kinnitamine

1. Pädev asutus korraldab muu loetellu kantud taudi kui A-kategooria taudi või esilekerkiva taudi kahtluse korral uurimise, et selle taudi esinemine kinnitada või välistada, kui:

- a) on vaja kindlaks määrata liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku tervisestaatus või
- b) on vaja koguda vajalikku teavet taudi esinemise kohta, et:
 - i) rakendada meetmeid loomade või inimeste tervise kaitseks;
 - ii) rakendada loomatervisenõudeid loomade või toodete veol või
 - iii) täita liidu seireprogrammiga kehtestatud nõudeid.

2. Pädev asutus kinnitab lõikes 1 osutatud taudi puhangu, kui ta on klassifitseerinud looma või loomarühma artikli 9 lõike 2 kohaselt kinnitatud taudijuhuks.

*Artikkel 9***Taudijuhu määratlused**

1. Pädev asutus klassifitseerib looma või loomarühma loetellu kantud või esilekerkiva taudi kahtlustatavaks taudijuhuks, kui:
 - a) kliiniliste, surmajärgsete või laboriuuringute tulemusel järeldatakse, et kliinilised tunnused, surmajärgsed kahjustused või histoloogilised leiud viitavad sellele taudile;
 - b) diagnostikameetodiga saadud tulemused viitavad taudi tõenäolisele esinemisele loomade või loomarühma valimis või
 - c) tuvastatud on epidemioloogiline seos kinnitatud taudijuhuga.

2. Pädev asutus klassifitseerib looma või loomarühma loetellu kantud või esilekerkiva taudi kinnitatud taudijuhuks, kui:
 - a) loomalt või loomarühmalt võetud proovist on eraldatud tauditekitaja, välja arvatud vaktsiinitüved;
 - b) taudile iseloomulike kliiniliste tunnustega või kahtlustatava või kinnitatud taudijuhuga epidemioloogiliselt seotud loomalt või loomade rühmalt võetud proovis on tuvastatud antigeen või tauditekitajale omane nukleiinhape, mis ei tulene vaktsineerimisest, või
 - c) taudile iseloomulike kliiniliste tunnustega või kahtlustatava või kinnitatud taudijuhuga epidemioloogiliselt seotud loomalt või loomade rühmalt võetud prooviga on kaudse diagnostikameetodiga saadud positiivne tulemus, mis ei tulene vaktsineerimisest.

3. Kahtlustatava taudijuhu ja kinnitatud taudijuhu taudipõhised määratlused on maismaaloomade puhul sätestatud I lisas ja veeloomade puhul VI lisa II osa 1.–6. peatüki 5. jaos punktis 3.

4. Lõikega 3 ette nähtud taudipõhiste määratluste puudumise korral kohaldatakse loetellu kantud taudide, ja kui see on asjakohane, esilekerkivate taudide kahtlustatavate ja kinnitatud taudijuhtude määratluste suhtes lõigetes 1 ja 2 sätestatud kriteeriume.

3. jagu

Liidu seireprogramm*Artikkel 10***Liidu seireprogrammide kriteeriumid ja sisu**

1. E-kategooria taudi suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 28 kohast liidu seireprogrammi, kui see vastab kõikidele järgmistele kriteeriumidele:
 - a) see ohustab eriti suurel määral loomade ja võimalik, et inimeste tervist kogu liidu territooriumil ning sellel võivad olla tõsised majanduslikud tagajärjed põllumajandustootjatele ja majandusele laiemalt;
 - b) selle taudiprofiil võib kergesti muutuda, eriti seoses riskiga inimeste ja loomade tervisele;
 - c) nakatunud metsloomad kujutavad endast tõsist ohtu taudi sissetoomiseks kogu liidu territooriumile või osale sellest;
 - d) väga oluline on saada seire kaudu korrapäraselt ajakohastatud teavet taudi levimise arengu ja tauditekitaja omaduste kohta, et neid riske hinnata ja riskimaandamisemeid vastavalt kohandada.

2. Pädev asutus rakendab asjaomase taudi suhtes liidu seireprogramme vastavalt II lisas sätestatud sisule.

Artikkel 11

Liidu seireprogrammide esitamisel ja nende kohta aru andmisel lisatav teave

1. Pädev asutus lisab liidu seireprogrammi esitades vähemalt järgmise teabe:
 - a) taudi epidemioloogilise olukorra kirjeldus enne programmi rakendamise alguskuupäeva ja andmed taudi epidemioloogilise kulu kohta;
 - b) programmi sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon ning sellega hõlmatud epidemioloogilised üksused ja tsoonid;
 - c) pädeva asutuse organisatsiooniline korraldus, järelevalve programmi rakendamise üle, programmi rakendamisel kohaldatav ametlik kontroll ja kõikide asjassepuutuvate ettevõtjate, loomatervisespetsialistide, veterinaararstide, loomaterviselaborite ja muude asjaomaste füüsiliste ja juriidiliste isikute roll;
 - d) programmiga hõlmatud geograafiliste ja halduspiirkondade kirjeldus ja piiritus;
 - e) programmi edu näitajad;
 - f) kasutatavad diagnostikameetodid, analüüsitavate proovide arv, uuringute sagedus ja proovivõtuvõid;
 - g) riskitegurid, mida tuleb riskipõhise sihipärase seire korraldamisel arvesse võtta.
2. Pädev asutus lisab liidu seireprogrammi kohta aru andes sellesse aruandesse vähemalt järgmise teabe:
 - a) rakendatud meetmete kirjeldus ning lõike 1 punktis b ja punktides d–f osutatud teabe põhjal saadud tulemused ning
 - b) taudi epidemioloogilise kulu järelkontrolli tulemused kahtlustatava või kinnitatud taudijuhu korral.

2. PEATÜKK

Maismaaloomade B- ja C-kategooria taudide likvideerimisprogrammid

1. jagu

Üldsätted

Artikkel 12

Tauditõrjestrategia maismaaloomade B- ja C-kategooria taudide likvideerimiseks

1. Pädev asutus tugineb maismaaloomade B-kategooria taudi kohustusliku likvideerimisprogrammi või C-kategooria taudi vabatahtliku likvideerimisprogrammi kehtestamisel tauditõrjestrategiale, mis hõlmab iga taudi puhul järgmist:
 - a) likvideerimisprogrammiga hõlmatud territoorium ja loomapopulatsioon, nagu on ette nähtud artikli 13 lõikega 1;
 - b) likvideerimisprogrammi kestus, nagu on ette nähtud artikliga 15, sealhulgas selle lõpp- ja vahe-eesmärgid, nagu on ette nähtud artikliga 14, ning
 - c) taudipõhised nõuded, mis on sätestatud:
 - i) *Brucella abortus*e, *B. melitensis*e või *B. suis*i nakkuse, *Mycobacterium tuberculosis*e kompleksi põhjustatud nakkuse, veiste enzootilise leukoosi, veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi, Aujeszky haiguse viiruse nakkuse ja veiste viirusdiarröa puhul artiklites 16–31;
 - ii) marutaudi viiruse nakkuse puhul artiklites 32–36;
 - iii) lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse puhul artiklites 37–45.

2. Pädev asutus võib lisada likvideerimisprogrammi oma ühisel maismaa- või rannikupiiril muude liikmesriikide või kolmandate riikidega rakendatavad koordineeritud meetmed, tagamaks et programmi eesmärgid saavutatakse ja tulemused jäävad kestma.

Kui sellist koordineerimist ei ole kehtestatud, lisab pädev asutus võimaluse korral likvideerimisprogrammi tõhusad riskimaandamismeetmed, sealhulgas tõhusam seire.

Artikkel 13

Territoriaalne kohaldamisala ja loomapopulatsioonid

1. Pädev asutus määrab kindlaks likvideerimisprogrammi kohaldamisala, sealhulgas:
 - a) hõlmatud territooriumi ning
 - b) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni ja vajaduse korral täiendavad loomapopulatsioonid.
2. Likvideerimisprogrammiga hõlmatud territoorium, millele on osutatud lõike 1 punktis a, on:
 - a) kogu liikmesriigi territoorium või
 - b) üks või mitu tsooni, tingimusel et iga tsoon vastab vähemalt 2 000 km² suurusele haldusüksusele või selle suurusega haldusüksuste rühmale ja hõlmab vähemalt üht määruse (EL) 2016/429 artikli 21 kohaselt kehtestatud piirkonda.
3. Erandina lõikest 2 võib pädev asutus määrata kindlaks alla 2 000 km² suurused tsoonid, võttes arvesse:
 - a) miinimumpindala, mis ei ole märkimisväärselt väiksem kui 2 000 km², või
 - b) taudiprofiili puhul asjakohaste looduslike tõkete olemasolu.

Artikkel 14

Lõpp- ja vahe-eesmärgid

1. Pädev asutus lisab likvideerimisprogrammi kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed lõppeesmärgid, mis hõlmavad kõiki artiklis 72 sätestatud taudipõhiseid nõudeid taudivaba staatuse andmiseks.
2. Pädev asutus lisab likvideerimisprogrammi kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed ühe- või mitmeaastased vahe-eesmärgid, et kajastada lõpp-eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme. Need vahe-eesmärgid hõlmavad:
 - a) kõiki lõikes 1 osutatud taudipõhiseid nõudeid ning
 - b) vajaduse korral lisanõudeid, mida taudivaba staatuse andmise kriteeriumid ei hõlma, et hinnata likvideerimisel tehtud edusamme.

Artikkel 15

Kohaldamisaeg

1. Pädev asutus lisab likvideerimisprogrammi kohaldamisaja, võttes arvesse algset olukorda ja artikli 14 lõikes 2 osutatud vahe-eesmärke.
2. C-kategooria taudi puhul ei ületa likvideerimisprogrammi kohaldamisaeg kuut aastat alates kuupäevast, mil komisjon selle määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõike 3 kohaselt esmaselt heaks kiitis. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriikide taotlusel pikendada likvideerimisprogrammi kohaldamisaega veel kuue aasta võrra.

2. jagu

Nõuded likvideerimisprogrammidele, mis põhinevad ettevõtte tasandil taudivaba staatuse andmisel

Artikkel 16

Tauditõrjestrategia, mis põhineb ettevõtte tasandil antud taudivabal staatusel

1. Pädev asutus koostab likvideerimisprogrammi tauditõrjestrategia ettevõtetes peetava sihtrühma kuuluvate loomapopulatsiooni suhtes järgmiste maismaaloomataudide puhul:
 - a) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkus;
 - b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkus;
 - c) veiste enzootiline leukoos;
 - d) veiste nakkav rinotrahheiit / nakkav pustuloosne vulvovaginiit;
 - e) Aujeszky haiguse viiruse nakkus;
 - f) veiste viirusdiarröa.
2. Lõikes 1 osutatud likvideerimisprogrammide tauditõrjestrategiad põhinevad:
 - a) artiklites 18–31 sätestatud tauditõrjestrategiate rakendamisel, kuni kõik asjaomased ettevõtted saavutavad taudivaba staatuse;
 - b) kõikidele asjaomastele ettevõtetele taudivaba staatuse andmisel, selle peatamisel ja tühistamisel pädeva asutuse poolt;
 - c) bioturva- ja muude riskimaandamismeetmete rakendamisel;
 - d) vaktsineerimisprogrammide vabatahtlikul rakendamisel.

Artikkel 17

Teatavate taudide likvideerimisprogrammidega hõlmatud sihtrühma kuuluvad loomapopulatsioonid ja täiendavad loomapopulatsioonid

1. Pädev asutus kohaldab kohustuslikku likvideerimisprogrammi järgmiste sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide suhtes:
 - a) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse puhul peetavate veiste, peetavate lammaste ja peetavate kitsede suhtes;
 - b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse puhul peetavate veiste suhtes.
2. Pädev asutus kohaldab vabatahtlikku likvideerimisprogrammi järgmiste sihtrühma kuuluvate loomasihthpopulatsioonide suhtes:
 - a) veiste enzootiline leukoosi puhul peetavate veiste suhtes;
 - b) veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puhul peetavate veiste suhtes;
 - c) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puhul peetavate sigade suhtes;
 - d) veiste viirusdiarröa puhul peetavate veiste suhtes.
3. Pädev asutus lisab sihtpopulatsiooni täiendavad loomapopulatsioonid, kui ta leiab, et sellised loomad ohustavad märkimisväärselt lõikes 1 või 2 osutatud loomade tervislikku seisundit.

Artikkel 18

Ettevõtjate kohustused seoses teatavate taudide likvideerimisprogrammidega

1. Nende ettevõtete, välja arvatud tapamajade käitajad, kus peetakse artiklis 17 osutatud sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide loomi, peavad ettevõtete taudivaba staatuse saamiseks ja säilitamiseks järgima järgmisi üld- ja taudipõhiseid nõudeid:

a) üldnõuded:

- i) sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide ja täiendavate loomapopulatsioonide seire asjaomase taudi avastamiseks, nagu pädev asutus on artikli 3 lõike 1 kohaselt nõudnud;
- ii) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade veo korral selle tagamine, et ettevõtete tervisestaatus ei seata ohtu sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade või täiendavate loomapopulatsioonide loomade või nende toodete veo või sissetoomisega ettevõtetesse;
- iii) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni peetavate loomade vaksineerimine asjaomase taudi vastu;
- iv) tauditõrjemeetmed taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral;
- v) lisameetmed, mida pädev asutus peab vajalikuks, mis võivad asjakohastel juhtudel hõlmata loomade eraldamist vastavalt nende tervislikule seisundile füüsiliste kaitsemeetmete ja ohjamismeetmete abil;

b) taudipõhised nõuded, mis on sätestatud:

- i) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse puhul IV lisa I osa 1. ja 2. peatükis;
- ii) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse puhul IV lisa II osa 1. peatükis;
- iii) veiste enzootilise leukoosi puhul IV lisa III osa 1. peatükis;
- iv) veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puhul IV lisa IV osa 1. peatükis;
- v) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puhul IV lisa V osa 1. peatükis;
- vi) veiste viirusdiarröa puhul IV lisa VI osa 1. peatükis.

2. Nende tapamajade käitajad, kus peetakse ja tapetakse artiklis 17 osutatud sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide loomi, järgivad lõikes 1 punkti a alapunktides i, iv ja v sätestatud üldnõudeid.

Artikkel 19

Ettevõtetele taudivaba staatuse andmisega seotud erand

Erandina artiklist 18 ja tingimusel, et asjaomased sihtrühma kuuluvad loomapopulatsioonid vastavad artikli 18 lõike 1 punktis a sätestatud üldnõuetele, võib pädev asutus otsustada, et artikli 18 lõikes 1 sätestatud ettevõtjate kohustusi taudivaba staatuse saamiseks ja säilitamiseks ei kohaldata järgmiste ettevõtete käitajate suhtes:

- a) kinnised ettevõtted;
- b) ettevõtted, kus loomi peetakse ainult kogumiseks;
- c) ettevõtted, kus loomi peetakse üksnes loomade etteasteteks;
- d) rändtsirkused.

Artikkel 20

Pädeva asutuse kohustus anda, peatada ja tühistada taudivaba staatus

1. Pädev asutus annab ettevõtte tasandil taudivaba staatuse vastavalt sellele, kas ettevõtte käitajad järgivad artiklis 18 sätestatud nõudeid või mitte.

2. Pädev asutus peatab või tühistab ettevõtte tasandil antud taudivaba staatuse, kui peatamise või tühistamise tingimused on täidetud. Need tingimused on sätestatud:

- a) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse puhul IV lisa I osa 1. ja 2. peatüki 3. ja 4. jaos;
- b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse puhul IV lisa II osa 1. peatüki 3. ja 4. jaos;
- c) veiste enzootilise leukoosi puhul IV lisa III osa 1. peatüki 3. ja 4. jaos;
- d) veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puhul IV lisa IV osa 1. peatüki 3. ja 4. jaos;
- e) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puhul IV lisa V osa 1. peatüki 3. ja 4. jaos;
- f) veiste viirusdiarröa puhul IV lisa VI osa 1. peatüki 3. ja 4. jaos.

3. Pädev asutus täpsustab:

- a) uuringute tegemise korra üksikasjad, sealhulgas vajaduse korral artikli 18 lõike 1 punktis b osutatud taudipõhised nõuded, kui taudivaba staatus peatatakse või tühistatakse, ning
- b) taudivaba staatuse peatamise maksimaalse kestuse, kui lõikes 2 osutatud tingimusi ei täideta.

4. Pädev asutus võib anda sama ettevõtte eri epidemioloogilistele üksustele eraldi tervisestaatuse, tingimusel et ettevõtte käitaja:

- a) on esitanud pädevale asutusele kaalumiseks teabe eri epidemioloogiliste üksuste kohta, mis on ettevõttes enne artiklite 21 ja 24 kohast taudikahtlust või selle esinemise kinnitamist eraldi tervisestaatuse saamiseks loodud;
- b) on loonud pädevale asutusele taotluse korral juurdepääsetava süsteemi loomade ja loomse paljundusmaterjali epidemioloogilistesse üksustesse, neist välja ja nende vahelise veo jälgimiseks ning
- c) on eraldanud epidemioloogilised üksused füüsiliste ja ohjamismeetmetega ning järgib riskimaandamismeetmeid, mida pädev asutus sel eesmärgil nõuab.

Artikkel 21

Tauditõrjemeetmed teatavate taudide kahtluse korral

1. Pädev asutus teeb asjaomase taudi kahtluse korral uurimise, algatab epidemioloogilise uuringu ja peatab selle ettevõtte taudivaba staatuse, kus taudi esinemist kahtlustatakse, kuni uurimiste ja epidemioloogilise uuringu lõpuni.

2. Lõikes 1 osutatud uurimiste ja epidemioloogilise uuringu tulemuste selgumiseni teeb pädev asutus järgmist:

- a) keelab asjaomase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade veo ettevõttest, välja arvatud juhul, kui ta on andnud loa nende viivitamatuks tapmiseks määratud tapamajas;
- b) kui ta peab seda taudi leviku riski kontrollimiseks vajalikuks, siis:
 - i) annab korralduse taudikahtlased loomad ettevõttes isoleerida, kui see on tehniliselt võimalik;
 - ii) piirab asjaomase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade sissetoomist ettevõttesse;
 - iii) piirab asjaomaselt sihtrühma kuuluvalt loomapopulatsioonilt saadud toodete vedu ettevõttest välja või ettevõttesse.

3. Pädev asutus säilitab lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmed, kuni taudi esinemine on välistatud või kinnitatud.

Artikkel 22

Tauditõrjemeetmete laiendamine teatavate taudide kahtluse korral

1. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, laiendab ta artiklis 21 sätestatud meetmeid:
 - a) ettevõttes peetavatele asjaomastele täiendavatele loomapopulatsioonidele;
 - b) mis tahes ettevõttele, mis on kahtlustatava taudijuhu ilmnemise kohaks olnud ettevõttega epidemioloogiliselt seotud.
2. Kui taudi esinemist kahtlustatakse metsloomadel, laiendab pädev asutus, kui ta peab seda vajalikuks, artiklis 21 sätestatud meetmeid ettevõtetele, mida ähvardab nakatumisrisk.

Artikkel 23

Erandid tauditõrjemeetmetest teatavate taudide kahtluse korral

1. Erandina artikli 21 lõikest 1 võib pädev asutus nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel otsustada mitte peatada kogu ettevõtte taudivaba staatust, kui selles on eri epidemioloogilised üksused, nagu on osutatud artikli 20 lõikes 4.
2. Erandina artikli 21 lõike 2 punktist a võib pädev asutus lubada asjaomase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vedu tema ametliku järelevalve all olevasse ettevõttesse, tingimusel et järgitakse järgmisi nõudeid:
 - a) toimub üksnes loomade otsevedu;
 - b) sihtettevõttes peetakse loomi kinnistes rajatistes, nii et nad ei puutu kokku paremas tervislikus seisundis peetavate loomadega või asjaomase taudi puhul loetellu kantud liikidesse kuuluvate metsloomadega.
3. Erandina artikli 21 lõike 2 punktist a võib pädev asutus C-kategooria taudi korral lubada asjaomase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vedu, tingimusel et neid veetakse – vajaduse korral otseveo teel – ettevõttesse, mis asub piirkonnas, mis ei ole taudivaba ega hõlmatud vabatahtliku likvideerimisprogrammiga.
4. Kui pädev asutus kasutab lõikes 2 sätestatud erandit, siis ta:
 - a) peatab nende loomade sihtettevõtte taudivaba staatuse, kelle suhtes erandeid kohaldatakse, kuni artikli 21 lõikes 1 osutatud uurimiste lõpuni;
 - b) keelab kuni artikli 21 lõikes 1 osutatud uurimiste lõpuni loomade veo sellest ettevõttest, välja arvatud juhul, kui ta on andnud loa vedada need otse määratud tapamajja viivitamatuks tapmiseks;
 - c) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse või *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse kahtluse korral säilitab punktis b sätestatud keelu pärast uurimise lõppu, kuni kõik loomad, kes veeti ettevõttesse lõikes 2 sätestatud erandi kohaselt, on tapetud.
5. Pädev asutus võib lõigetega 1–3 ette nähtud erandeid kasutada üksnes juhul, kui erandiga hõlmatud loomade päritolu- ja sihtettevõtte käitajad ning vedajad:
 - a) kohaldavad asjakohaseid bioturva- ja muid riskimaandamismeetmeid, mida on vaja taudi leviku tõkestamiseks, ning
 - b) esitavad pädevale asutusele tagatised selle kohta, et kõik vajalikud bioturva- ja muud riskimaandamismeetmed on võetud

Artikkel 24

Teatavate taudide esinemise ametlik kinnitamine ja tauditõrjemeetmed

1. Kui taudijuhtum leiab kinnitust, siis pädev asutus:
 - a) tühistab nakatunud ettevõtte(t)e taudivaba staatuse;

- b) võtab nakatunud ettevõt(e)tes artiklis 25–31 sätestatud meetmeid.
2. Erandina lõike 1 punktist a võib pädev asutus piirduda taudivaba staatuse tühistamisel nende epidemioloogiliste üksustega, kus taudijuhtum leidis kinnitust.
3. Kui taud leiab kinnitust metsloomadel, korraldab pädev asutus vajaduse korral artiklis 25 osutatud epidemioloogilise uuringu ja muud uurimised. Kui ta peab seda taudi leviku tõkestamiseks vajalikuks, siis ta:
- a) annab korralduse võtta sihtrühma kuuluvat loomapopulatsiooni ja täiendavaid loomapopulatsioone pidavates ettevõtetes asjakohaseid tauditõrjemeetmeid, nagu on ette nähtud artiklitega 21–25 ja artikliga 30;
- b) võtab või annab korralduse võtta asjaomase metsloomapopulatsiooni suhtes või selle elupaigas muid proportsionaalseid ja vajalikke ennetus-, seire- ja tauditõrjemeetmeid.

Artikkel 25

Epidemioloogiline uuring ja muud uurimised teatavate taudide esinemise kinnitamise korral

1. Kui taud leiab kinnitust, siis pädev asutus:
- a) teeb epidemioloogilise uuringu;
- b) teeb uurimised ja kohaldab artiklis 21 sätestatud meetmeid kõikides epidemioloogiliselt seotud ettevõtetes ning
- c) kohandab seiret tuvastatud riskiteguritega, võttes arvesse epidemioloogilise uuringu järeldusi.
2. Pädev asutus kaalub vajadust teha täiendavatesse loomapopulatsioonidesse kuuluvate metsloomade uurimine, kui epidemioloogilise uuringu käigus ilmnevad epidemioloogilised seosed peetavate ja metsloomade vahel.
3. Pädev asutus teavitab olukorrast niipea kui võimalik:
- a) asjaomase liikmesriigi ettevõtjaid ja asjassepuutuvaid asutusi epidemioloogilistest seostest kinnitatud taudijuhuga ning
- b) nende teiste liikmesriikide või kolmandate riikide pädevaid asutusi, keda epidemioloogilised seosed nakatunud ettevõt(e)tega võivad puudutada.

Artikkel 26

Loomade vedu nakatunud ettevõtetesse või sealt välja

1. Pädev asutus keelab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade veo nakatunud ettevõttest, välja arvatud juhul, kui ta on andnud loa nende viivitamatuks tapmiseks määratud tapamajas.
2. Kui pädev asutus peab seda taudi leviku vältimiseks vajalikuks, siis ta:
- a) annab korralduse taudikahtlased ja kinnitatud diagnoosiga loomad ettevõttes isoleerida, kui see on tehniliselt võimalik;
- b) piirab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vedu ettevõttes;
- c) piirab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade sissetoomist ettevõttesse;
- d) piirab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomadelt saadud toodete vedu nakatunud ettevõttest välja ja nakatunud ettevõttesse.
3. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, laiendab ta lõigetes 1 ja 2 sätestatud meetmeid täiendavate loomapopulatsioonide loomadele ja neist saadud toodetele, et tõkestada taudi levikut.

Artikkel 27

Uuringute tegemine ja loomade äraviimine nakatunud ettevõtetest

1. Pärast taudi esinemise kinnitamist annab pädev asutus korralduse, et nakatunud ettevõtetes tehtaks tema määratud maksimaalse ajavahemiku jooksul järgmised uuringud:
 - a) uuringud loomadele, kellele uuringute tegemist peetakse vajalikuks epidemioloogilise uuringu lõpetamiseks;
 - b) uuringud taudivaba staatuse ennistamiseks, nagu on sätestatud:
 - i) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse puhul IV lisa I osa 1. ja 2. peatüki 4. jaos;
 - ii) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse puhul IV lisa II osa 1. peatüki 4. jaos;
 - iii) veiste enzootilise leukoosi puhul IV lisa III osa 1. peatüki 4. jaos;
 - iv) veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puhul IV lisa IV osa 1. peatüki 4. jaos;
 - v) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puhul IV lisa V osa 1. peatüki 4. jaos;
 - vi) veiste viirusdiarröa puhul IV lisa VI osa 1. peatüki 4. jaos, ning
 - c) lisauuringud, mida ta peab vajalikuks, et tagada taudi levitada võivate nakatunud loomade kiire avastamine.
2. Erandina lõike 1 punktist b ei nõuta uuringute tegemist, kui taudivaba staatus ennistatakse vastavalt:
 - i) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse puhul IV lisa I osa 1. ja 2. peatüki 1. jao punktile 2;
 - ii) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse puhul IV lisa II osa 1. peatüki 1. jao punktile 2;
 - iii) veiste enzootilise leukoosi puhul IV lisa III osa 1. peatüki 1. jao punktile 2;
 - iv) veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puhul IV lisa IV osa 1. peatüki 1. jao punktile 2;
 - v) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puhul IV lisa V osa 1. peatüki 1. jao punktile 2;
 - vi) veiste viirusdiarröa puhul IV lisa VI osa 1. peatüki 1. jao punktile 2.
3. Pädev asutus annab korralduse, et nakatunud ettevõtetes tapetaks tema määratud maksimaalse ajavahemiku jooksul kõik loomad, kelle puhul diagnoos leiab kinnitust, ja vajaduse korral need, kes tunnistatakse taudikahtlaseks.
4. Lõikes 3 osutatud loomade tapmine toimub määratud tapamajas ametliku järelevalve all.
5. Pädev asutus võib anda korralduse, et mõned või kõik lõikes 3 osutatud loomad tapmise asemel surmataks ja hävitataks.
6. Pädev asutus laiendab käesolevas artiklis sätestatud meetmeid täiendavate loomapopulatsioonide loomadele, kui seda on vaja taudi likvideerimiseks nakatunud ettevõtetes.

Artikkel 28

Nakatunud ettevõtetest pärit toodete käitlemine

1. Pädev asutus annab kõikides *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusega või *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusega ettevõtetes korralduse et:
 - a) kinnitatud diagnoosiga loomadelt saadud piim kas söödetakse tauditekitaja inaktiveerimiseks pärast töötlemist üksnes sama ettevõtte loomadele või kõrvaldatakse;

- b) kinnitatud diagnoosiga looma või saastunud materjaliga kokku puutunud sõnnik, põhk, sööt või muu materjal ja aine kogutakse kokku ja kõrvaldatakse niipea kui võimalik või ladustatakse ja töödeldakse pärast asjakohast riskihindamist, et vähendada taudi leviku riski vastuvõetava tasemeni
2. *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse korral annab pädev asutus korralduse, et kõikides nakatunud ettevõtetes kogutaks kokku ja kõrvaldataks kõik looted, surnult sündinud loomad, sünnijärgselt taudi surnud loomad ja platsentad.
3. C-kategooria taudi nakkuse korral annab pädev asutus, kui ta peab seda vajalikuks, korralduse võtta lõigetega 1 ja 2 ette nähtud asjakohased meetmed.
4. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, annab ta korralduse teha kindlaks nakatunud ettevõtetest pärit toodete päritolu, need töödelda või kõrvaldada, kui nendega võib kaasneda taudi leviku risk või need võivad kahjustada inimeste tervist.

Artikkel 29

Erandid loomade nakatunud ettevõtetest välja veo piirangust

1. Erandina artikli 26 lõikest 1 võib pädev asutus lubada kliiniliselt tervete loomade, kelle puhul ei ole nakkuse esinemine kinnitust leidnud, vedu tema ametliku järelevalve all olevasse ettevõttesse, tingimusel et on täidetud järgmised nõuded:
- a) vedu ei ohusta sihtettevõttes olevate või teele jäävate loomade tervislikku seisundit;
- b) toimub üksnes loomade otsevedu; ning
- c) sihtettevõttes peetakse loomi kinnistes rajatistes, nii et nad ei puutu kokku paremas tervislikus seisundis peetavate loomadega või asjaomase taudi puhul loetellu kantud liikidesse kuuluvate metsloomadega.
2. Erandina artikli 26 lõikest 1 võib pädev asutus C-kategooria taudi korral lubada asjaomase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni kliiniliselt tervete loomade, kelle puhul ei ole nakkuse esinemine kinnitust leidnud, vedu tingimusel, et:
- a) neid veetakse – vajaduse korral otseveo teel – ettevõttesse, mis asub piirkonnas, mis ei ole taudivaba ega hõlmatud vabatahtliku likvideerimisprogrammiga, ning
- b) vedu ei ohusta sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide või täiendavate loomapopulatsioonide tervislikku seisundit sihtettevõttes või teel sinna.
3. Kui pädev asutus kasutab lõikes 1 sätestatud erandit, tühistab ta erandiga hõlmatud loomade sihtettevõtte taudivaba staatuse ning:
- a) annab korralduse, et loomade vedu toimuks tema määratud maksimaalse ajavahemiku jooksul otse sihtettevõtetest määratud tapamajja viivitamatuks tapmiseks, või
- b) annab C-kategooria taudi puhul korralduse võtta artiklites 26–30 sätestatud tauditõrjemeetmed, kuni ettevõtte taudivaba staatus on taastatud.
4. Pädev asutus võib lõigetega 1 ja 2 ette nähtud erandeid kasutada üksnes juhul, kui erandiga hõlmatud loomade päritolu- ja sihtettevõtte käitajad ning vedajad:
- a) kohaldavad asjakohaseid bioturva- ja muid riskimaandamismeetmeid, mida on vaja taudi leviku tõkestamiseks, ning
- b) esitavad pädevale asutusele tagatised selle kohta, et kõik vajalikud bioturva- ja muud riskimaandamismeetmed on võetud

*Artikkel 30***Puhastamine ja desinfitseerimine ning muud nakkuse leviku tõkestamise meetmed**

1. Pädev asutus annab korralduse, et kõikide nakatunud ettevõtete ja nakatunud ettevõtetest loomi vastuvõtivate ettevõtete käitajad puhastaksid ja desinfitseeriks või kui see on asjakohane, kõrvaldaksid ohutult:
 - a) kõik ettevõtte osad, mis võivad olla pärast kinnitatud diagnoosiga ja taudikahtlaste loomade äraviimist ja enne taasasustamist saastunud;
 - b) sööda, materjalid, ained, loomakasvatus-, meditsiini- ja tootmisvahendid, mis võivad olla saastunud;
 - c) käitajate ja kontrollkäigu tegijate kasutatud kaitseriietuse ja ohutusvahendid;
 - d) kõik veovahendid, mahutid ja seadmed pärast loomade või toodete vedu nakatunud ettevõtetest;
 - e) loomade laadimisala pärast iga kasutamist.
2. Pädev asutus kiidab heaks puhastamis- ja desinfitseerimisprotokolli.
3. Pädev asutus teeb järelevalvet puhastamise ja desinfitseerimise, või kui see on asjakohane, ohutu kõrvaldamise üle ega ennista ettevõtte taudivaba staatust või ei anna talle taudivaba staatust uuesti enne, kui ta leiab, et puhastamine ja desinfitseerimine, või kui see on asjakohane, ohutu kõrvaldamine on lõpetatud.
4. Pädev asutus võib riskihindamise põhjal käsitada karjamaad saastununa ja keelata selle kasutamise sihtrühma kuuluvast loomapopulatsioonist, või kui see on epidemioloogiliselt asjakohane, siis täiendavatest loomapopulatsioonidest paremas tervislikus seisundis peetavate loomade puhul sellise ajavahemiku jooksul, millest piisab, et pidada tauditekitaja püsijäämise riski väga väikeseks.

*Artikkel 31***Riskimaandamismeetmed uuesti nakatumise vältimiseks**

Enne tauditõrjemeetmete tühistamist või nende tühistamisel annab pädev asutus korralduse võtta proportsionaalseid riskimaandamismeetmeid, et vältida ettevõtte uuesti nakatumist, võttes arvesse asjakohaseid riskitegureid, mida näitavad epidemioloogilise uuringu tulemused. Nende meetmete puhul võetakse arvesse vähemalt:

- a) tauditekitaja püsijäämist keskkonnas või metsloomadel ning
- b) bioturvameetmeid, mida kohandatakse vastavalt ettevõtte spetsiifikale.

3. jagu

Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimisprogramme käsitlevad eeskirjad*Artikkel 32***Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimisprogrammide tauditõrjestrategia**

1. Pädev asutus tugineb marutaudi viiruse nakkuse likvideerimisprogrammi kehtestamisel tauditõrjestrategiale, mis hõlmab:
 - a) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vaksineerimist, mida ta peab asjakohaseks;
 - b) meetmete rakendamist nakatunud loomadega kokkupuutumise riski vähendamiseks;
 - c) taudi leviku ja selle liikmesriigi territooriumile sissetoomise riski kontrollimist.
2. Pädev asutus rakendab likvideerimisprogrammi, võttes arvesse, et:
 - a) see põhineb riskihinnangul, mida vastavalt epidemioloogilise olukorra arengule vajadust mööda ajakohastatakse;
 - b) seda toetavad kõiki asjaomaseid sidusrühmi hõlmavad avalikud teavituskampaaniad;

- c) seda kooskõlastatakse vajaduse korral asjakohaste asutustega, kes vastutavad rahvatervise, metsloomapopulatsioonide või jahipidamise eest;
 - d) selle ulatus põhineb territoriaalsel riskipõhisel lähenemisviisil.
3. Pädev asutus võib osaleda marutaudiiviiruse nakkuse likvideerimisprogrammi rakendamises kolmandas riigis või territooriumil, et tõkestada marutaudiiviiruse levikut ja sissetoomist oma liikmesriigi territooriumile.

Artikkel 33

Marutaudiiviiruse nakkuse likvideerimisprogrammide sihtrühma kuuluv loomapopulatsioon

1. Pädev asutus kohaldab marutaudiiviiruse nakkuse likvideerimisprogrammi järgmise sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni suhtes: peetavad ja metsloomad liikidest, mis kuuluvad sugukondadesse *Carnivora*, *Bovidae*, *Suidae*, *Equidae*, *Cervidae* ja *Camelidae*.
2. Pädev asutus suunab likvideerimisprogrammi meetmed peamiselt rebastele, kes on marutaudiiviiruse nakkuse peamine reservuaar.
3. Pädev asutus kohaldab likvideerimisprogrammi meetmeid muude sihtrühma kuuluvate loomapopulatsioonide kui rebaste suhtes, kui ta leiab, et sellised loomad kujutavad endast märkimisväärset riski.
4. Pädev asutus võib lisada artiklis 4 osutatud seire puhul asjakohasesse sihtrühma kuuluvasse loomapopulatsiooni seltsi *Chiroptera* liikidesse kuuluvad metsloomad.

Artikkel 34

Pädeva asutuse kohustused marutaudiiviiruse nakkuse likvideerimisprogrammide raames

1. Pädev asutus:
 - a) teeb marutaudiiviiruse nakkuse seiret, mille eesmärk on:
 - i) nakkuse varajane avastamine ning
 - ii) nakatunud loomade arvu suundumuse järelkontroll, mis hõlmab – riskipõhise lähenemisviisi kohaselt – surnuna leitud rebaste ja muude metskiskjaliste kogumist ja neile uuringute tegemist;
 - b) rakendab tauditõrjemeetmeid marutaudiiviiruse nakkuse kahtluse või selle esinemise kinnitamise korral, nagu on sätestatud artiklites 35 ja 36;
 - c) kohaldab vajaduse korral riskimaandamisemeetmeid, et tõkestada marutaudiiviiruse nakkuse levikut koerte, kasside ja valgetuhkrute veoga.
2. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, annab ta korralduse:
 - a) vaktsineerida rebased, ja kui see on asjakohane, siis muud artikli 33 lõikes 3 osutatud loomad, ning valvata nende vaktsineerimise tõhususe järele kooskõlas V lisa I osa 1. peatüki 2. jaoga;
 - b) identifitseerida ja registreerida koerad, kassid ja valgetuhkrud;
 - c) kohaldada veopiiranguid nende artikli 33 lõikes 3 osutatud liikidesse kuuluvate asjaomaste peetavate loomade suhtes, keda ei ole V lisa I osa 1. peatüki 1. jao kohaselt marutaudiiviiruse nakkuse vastu vaktsineeritud;
 - d) kohaldada artikliga 35 ette nähtud meetmeid, kui loetellu kantud liiki kuuluv loom vigastas arusaadava põhjuseta ja oma tavapärase käitumise vastaselt inimest või looma või kui tema käitumine muutus seletamatult ja sellele järgnes 10 päeva jooksul surm.

*Artikkel 35***Tauditõrjemeetmed marutaudi viiruse nakkuse kahtluse korral**

Kui kahtlustatakse marutaudi viiruse nakkust, siis pädev asutus:

- a) teeb täiendavaid uuringuid, et taudi esinemine kinnitada või välistada;
- b) annab korralduse kohaldada asjakohaseid veopiiranguid või surmata taudikahtlased loomad, et kaitsta inimesi ja loomi uuringutulemuste selgumiseni nakatumisrisi eest;
- c) annab korralduse kohaldada riskimaandamismeetmeid, mis on põhjendatud, et vähendada marutaudi viiruse nakkuse inimestele või loomadele edasilevimise riski.

*Artikkel 36***Tauditõrjemeetmed marutaudi viiruse nakkuse esinemise kinnitamise korral**

Kui marutaudi viiruse nakkus leiab kinnitust, võtab pädev asutus meetmeid, et vältida taudi edasilevimist loomadele ja inimestele, milleks ta:

- a) teeb epidemioloogilise uuringu, mis hõlmab asjaomase marutaudi viiruse tüve identifitseerimist, et teha kindlaks nakkuse tõenäoline allikas ja epidemioloogilised seosed;
- b) kui ta ei pea vajalikuks lisauuringute tegemist, siis ta välistab marutaudi viiruse nakkuse epidemioloogiliselt seotud loomade puhul, kui
 - i) epidemioloogilise seose tekkest kinnitatud taudijuhuga on möödunud vähemalt kolm kuud ning
 - ii) kõnealustel loomadel ei ole tuvastatud taudi kliinilisi tunnuseid;
- c) võtab ühe või mitu artiklites 34 ja 35 sätestatud meetet, kui ta peab seda vajalikuks;
- d) tagab, et kinnitatud diagnoosiga nakatunud metsloomade rümbad kõrvaldatakse või töödeldakse määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 12 sätestatud eeskirjade kohaselt.

4. jagu

Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogramme käsitlevad eeskirjad*Artikkel 37***Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammide tauditõrjestrategia**

1. Pädev asutus tugineb lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse vabatahtliku likvideerimisprogrammi kehtestamisel tauditõrjestrategiale, mis hõlmab:

- a) lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse seiret V lisa II osa 1. peatükis sätestatud nõuete kohaselt;
- b) asjaomase sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni vaktsineerimist, et likvideerida taud korrapäraste vaktsineerimiskampaaniatega, mida rakendatakse pikaajalise strateegia kohaselt, nagu on asjakohane;
- c) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni veo piiranguid artiklites 43 ja 45 sätestatud nõuete kohaselt;
- d) riskimaandamismeetmeid, et minimeerida lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse levimist siirutajate kaudu.

2. Pädev asutus rakendab likvideerimisprogrammi, võttes arvesse, et:

- a) ta avastab ja likvideerib kõik likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumil esinevad serotüübid 1–24;
- b) likvideerimisprogrammiga hõlmatud territoorium on:
 - i) kogu liikmesriigi territoorium või
 - ii) tsoon või tsoonid, mis hõlmavad igast nakatunud ettevõttest vähemalt 150 km raadiusse jäävat territooriumi.

3. Erandina lõike 2 punkti b alapunktist ii võib pädev asutus kohandada likvideerimisprogrammiga hõlmatud tsooni (tsoone) vastavalt:

- a) nakatunud ettevõt(ete) geograafilisele olukorrale ja vastavate haldusüksuste piiridele;
- b) ökoloogilistele ja meteoroloogilistele tingimustele;
- c) tsooni(de)s esinevate siirutajate arvukusele, tegevusele ja levikule;
- d) asjaomasele lammaste katarralse palaviku viiruse serotüübile;
- e) artikliga 42 ette nähtud epidemioloogilise uuringu tulemustele;
- f) seire tulemustele.

Artikkel 38

Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammidega hõlmatud sihtrühma kuuluvad loomapopulatsioonid ja täiendavad loomapopulatsioonid

1. Pädev asutus kohaldab lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammi järgmise sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni suhtes: sugukondade *Antilocapridae*, *Bovidae*, *Camelidae*, *Cervidae*, *Giraffidae*, *Moschidae* ja *Traguilidae* liikidesse kuuluvad peetavad loomad.

2. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, kohaldab ta likvideerimisprogrammi järgmiste täiendavate loomapopulatsioonide suhtes: sugukondade *Antilocapridae*, *Bovidae*, *Camelidae*, *Cervidae*, *Giraffidae*, *Moschidae* ja *Traguilidae* liikidesse kuuluvad metsloomad.

Artikkel 39

Ettevõtjate kohustused lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammide raames

1. Selliste ettevõtete, välja arvatud tapamajade käitajad, kus peetakse artikli 38 lõikes 1 osutatud sihtrühma kuuluvat loomapopulatsiooni:

- a) täidavad pädeva asutuse kehtestatud sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade seire nõudeid;
- b) täidavad pädeva asutuse kehtestatud entomoloogilise seire nõudeid;
- c) lasevad sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomad pädeva asutuse korralduste kohaselt vaktsineerida;
- d) rakendavad taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral pädeva asutuse korralduste kohaselt tauditõrjemeetmeid;
- e) täidavad pädeva asutuse korralduste kohaselt veonõudeid;
- f) rakendavad pädeva asutuse poolt vajalikuks peetavaid lisameetmeid, mis võivad asjakohastel juhtudel hõlmata peetavate loomade kaitset siirutajate rünnakute eest vastavalt loomade tervislikule seisundile.

2. Nende tapamajade käitajad, kus peetakse ja tapetakse artikli 38 lõikes 1 osutatud sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomi:

- a) täidavad pädeva asutuse kehtestatud sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade seire nõudeid;
- b) rakendavad taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral pädeva asutuse korralduste kohaselt tauditõrjemeetmeid;
- c) rakendavad pädeva asutuse poolt vajalikuks peetavaid lisameetmeid, mis võivad asjakohastel juhtudel hõlmata peetavate loomade kaitset siirutajate rünnakute eest vastavalt loomade tervislikule seisundile.

*Artikkel 40***Pädeva asutuse kohustused lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammide raames**

1. Pädev asutus teeb artikli 37 lõike 2 punktis b osutatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumil järgmist:
 - a) kaardistab hõlmatud territooriumi geograafiliste üksustena V lisa II osa 1. peatüki 4. jao punkti 1 kohaselt;
 - b) teeb igas geograafilises üksuses V lisa II osa 1. peatükis sätestatud nõuetele vastava lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse seiret, nagu on epidemioloogilist olukorda arvesse võttes asjakohane;
 - c) kohaldab taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral artiklites 41 ja 42 sätestatud tauditõrjemeetmeid
 - d) annab veiseid, lambaid või kitsi ja vajaduse korral muid sihtrühma kuuluvaid loomapopulatsioone pidavate ettevõtete käitajatele korralduse oma loomad vaksineerida ning
 - e) kohaldab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade veo suhtes artiklites 43 ja 45 sätestatud nõudeid.
2. Erandina lõike 1 punktist d võib pädev asutus otsustada mitte anda ettevõtjatele korraldust oma loomad vaksineerida, kui ta põhjendab pärast riskihindamist nõuetekohaselt, et muude meetmete rakendamisest piisab taudi likvideerimiseks.
3. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks ja võimalikuks, kehtestab ta lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest hooajati vaba piirkonna, nagu on ette nähtud V lisa II osa 5. peatükis. Sel juhul edastab pädev asutus komisjonile ja teistele liikmesriikidele:
 - a) teabe, mis tõendab lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest hooajati vaba perioodi kindlaksmääramise konkreetsete kriteeriumide järgimist;
 - b) asjaomase perioodi algus- ja lõppkuupäeva;
 - c) teabe, mis tõendab lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse levimise peatumist piirkonnas, ning
 - d) artiklis 13 sätestatud miinimumnõuetele vastava piirkonna piiritle.

*Artikkel 41***Tauditõrjemeetmed lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse kahtluse korral**

1. Lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse kahtluse korral teeb pädev asutus uurimise, et taudi esinemine kinnitada või välistada.
2. Lõikes 1 osutatud uurimise tulemuse selgumiseni teeb pädev asutus järgmist:
 - a) piirab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade ja nende paljundusmaterjali vedu ettevõttest, kus neid peetakse, välja arvatud juhul, kui see on lubatud nende viivitamatuks tapmiseks;
 - b) annab korralduse võtta asjakohaseid riskimaandamismeetmeid, kui see on vajalik ja tehniliselt võimalik, et vältida või vähendada sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade kokkupuudet siirutajate rünnakutega.
3. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, laiendab ta lõigetega 1 ja 2 ette nähtud meetmeid ettevõtetele, kus sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomad puutusid samamoodi kui taudikahtlased loomad kokku nakkusohtlike siirutajatega.
4. Käesolevas artiklis sätestatud meetmed võib tühistada, kui pädev asutus leiab, et need ei ole enam taudi leviku riski piiramiseks vajalikud.

*Artikkel 42***Tauditõrjemeetmed lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse esinemise kinnitamise korral**

1. Kui lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkus leiab kinnitust, siis pädev asutus:
 - a) kinnitab puhangu ja kehtestab vajaduse korral likvideerimisprogrammiga hõlmatud tsooni või laiendab seda;
 - b) teeb vajaduse korral epidemioloogilise uuringu;
 - c) piirab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vedu ettevõttest, kus neid peetakse, välja arvatud juhul, kui see on lubatud nende viivitamatuks tapmiseks;
 - d) piirab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade paljundusmaterjali vedu ettevõttest, kus neid peetakse;
 - e) annab korralduse võtta asjakohaseid riskimaandamismeetmeid, kui ta peab seda vajalikuks ja tehniliselt võimalikuks, et vältida või vähendada sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade kokkupuudet siirutajate rünnakutega;
 - f) kohaldab artikliga 41 ette nähtud tauditõrjemeetmeid kõikide ettevõtete suhtes, millel on epidemioloogiline seos kinnitatud taudijuhuga, sealhulgas nende suhtes, kes peavad sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomi, kes puutuvad samamoodi kui kinnitatud diagnoosiga loomad kokku nakkusohtlike siirutajatega.
2. Lisaks lõikes 1 sätestatud meetmetele ja et tõkestada taudi levikut, teeb pädev asutus, kui ta peab seda vajalikuks, järgmist:
 - a) annab veiseid, lambaid või kitsi ja vajaduse korral muid sihtrühma kuuluvaid loomapopulatsioone pidavate ettevõtete käitajatele korralduse lasta oma loomad lammaste katarraalse palaviku viiruse asjaomaste serotüüpide vastu vaksineerida, nagu on ette nähtud artikli 40 lõike 1 punktis d;
 - b) uurib ja jälgib sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni tervislikku seisundit kinnitatud diagnoosiga looma pidava ettevõtte läheduses.
3. Käesolevas artiklis sätestatud meetmed võib tühistada, kui pädev asutus leiab, et need ei ole enam taudi leviku riski piiramiseks vajalikud.

*Artikkel 43***Sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni peetavate loomade ja nende paljundusmaterjali vedu lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammidega hõlmatud liikmesriikidesse või tsoonidesse**

1. Pädev asutus lubab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade sissetoomist artikli 37 lõike 2 punktis b osutatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumile üksnes juhul, kui nad vastavad vähemalt ühele V lisa II osa 2. peatüki 1. jao punktides 1–4 sätestatud nõudele.
2. Erandina lõikest 1 võib pädev asutus sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade sissetoomist lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumile lubada ka juhul, kui:
 - a) ta on hinnanud sissetoomisega kaasnevat riski sihtkoha lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusega seotud tervisestaatusele, võttes arvesse võimalikke riskimaandamismeetmeid, mida ta võib sihtkohas võtta;
 - b) ta keelab nende loomade veo teise liikmesriiki:
 - i) 60 päevaks pärast nende sissetoomist või
 - ii) seni, kuni proovidega, mida ei ole kogutud varem kui 14 päeva pärast sissetoomist, on tehtud polümeraasi ahelreaktsiooni uuring lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüüpide 1–24 suhtes ja selle tulemused on olnud negatiivsed;
 - c) ta kohandab seiret vajaduse korral V lisa II osa 1. peatüki 4. jao punkti 6 kohaselt ning
 - d) loomad vastavad ükskõik millisele V lisa II osa 2. peatüki 1. jao punktides 5–8 sätestatud nõudele.

3. Pädev asutus lubab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade paljundusmaterjali sissetoomist artikli 37 lõike 2 punktis b osutatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumile üksnes juhul, kui see vastab vähemalt ühele V lisa II osa 2. peatüki 2. jao punktides 1–3 sätestatud nõudele.
4. Erandina lõikest 3 võib pädev asutus lubada sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade paljundusmaterjali sissetoomist lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumile ka juhul, kui:
 - a) ta on hinnanud sissetoomisega kaasnevat riski sihtkoha lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusega seotud tervisestaatusele, võttes arvesse võimalikke riskimaandamismeetmeid, mida ta võib sihtkohas võtta;
 - b) ta keelab selle loomse paljundusmaterjali veo teise liikmesriiki ning
 - c) loomne paljundusmaterjal vastab V lisa II osa 2. peatüki 2. jao punktis 4 sätestatud nõuetele.
5. Kui loomi või loomset paljundusmaterjali vastu võttev pädev asutus kasutab lõikega 2 või 4 ette nähtud erandit, siis ta:
 - a) teavitab sellest niipea kui võimalik komisjoni;
 - b) võtab asjaomase erandi nõuetele vastavad sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomad või nende paljundusmaterjali vastu olenemata loomade või loomse paljundusmaterjali päritoluliikmesriigist või -tsoonist.
6. Kui loomi või loomset paljundusmaterjali vastu võttev pädev asutus lõikega 2 või 4 ette nähtud erandeid enam ei kasuta, teavitab ta sellest niipea kui võimalik komisjoni.

Artikkel 44

Siirutajate eest kaitstud ettevõtte

1. Ettevõtja taotlusel võib pädev asutus anda V lisa II osa 3. peatükis sätestatud kriteeriumidele vastavatele ettevõtetele või rajatistele „siirutajate eest kaitstud ettevõtte“ staatuse.
2. Pädev asutus kontrollib meetmete tõhusust asjakohase sagedusega, kuid vähemalt nõutava kaitseperioodi alguses, kestel ja lõpus, kasutades ettevõtte sees siirutajalõksu.
3. Pädev asutus tühistab siirutajate eest kaitstud ettevõtte staatuse viivitamata, kui lõikes 1 osutatud tingimused ei ole enam täidetud.

Artikkel 45

Loomade vedu läbi lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammidega hõlmatud liikmesriikide või tsoonide

1. Pädev asutus lubab sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vedu läbi artikli 37 lõike 2 punktis b osutatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumi üksnes juhul, kui:
 - a) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomad vastavad vähemalt ühele V lisa II osa 2. peatüki 1. jao punktides 1–3 sätestatud nõudele või
 - b) veovahendid, millele loomad laaditakse, on siirutajate rünnakute eest kaitstud ja sõit ei hõlma loomade mahalaadimist rohkem kui üheks päevaks või loomad laaditakse rohkem kui üheks päevaks maha siirutajate eest kaitstud ettevõttes või siirutajavabal ajal.
2. Erandina lõikest 1 võib pädev asutus lubada sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade vedu läbi lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimisprogrammiga hõlmatud territooriumi ka juhul, kui on täidetud artikli 43 lõike 2 punktides a, c ja d sätestatud nõuded.

3. PEATÜKK

Veeloomade B- ja C-kategooria taudide likvideerimisprogrammid

1. jagu

Üldsätted*Artikkel 46***Tauditõrjestrategia veeloomade B- ja C-kategooria taudide likvideerimiseks**

1. Pädev asutus tugineb veeloomade B-kategooria taudi kohustusliku likvideerimisprogrammi või C-kategooria taudi vabatahtliku likvideerimisprogrammi kehtestamisel tauditõrjestrategiale, mis hõlmab iga taudi puhul järgmist:
 - a) taudivaba staatuse andmise ja säilitamise tingimuste täitmiseks vajalike seireõuete liik, võttes arvesse artikli 3 lõike 2 punkti b alapunkti ii;
 - b) likvideerimisprogrammiga hõlmatud territoorium ja loomapopulatsioon, nagu on ette nähtud artiklitega 47 ja 51;
 - c) likvideerimisprogrammi kestus, nagu on ette nähtud artikliga 49, sealhulgas selle lõpp- ja vahe-eesmärgid, nagu on ette nähtud artikliga 48;
 - d) artiklites 55–65 sätestatud taudipõhised ennetus- ja tõrjemeetmed.
2. Pädev asutus võib lisada likvideerimisprogrammi oma ühisel maismaa- või rannikupiiril muude liikmesriikide või kolmandate riikidega rakendatavad koordineeritud meetmed, tagamaks et programmide eesmärgid saavutatakse ja need saavutused jäävad kestma.

Kui sellist koordineerimist ei ole kehtestatud, lisab pädev asutus võimaluse korral likvideerimisprogrammi tõhusad riskimaandamisemeetmed, sealhulgas tõhusam seire.

*Artikkel 47***Territoriaalne kohaldamisala ja loomapopulatsioon**

1. Pädev asutus määrab kindlaks likvideerimisprogrammi kohaldamisala, sealhulgas:
 - a) hõlmatud territooriumi ning
 - b) sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni ja vajaduse korral täiendavad loomapopulatsioonid.
2. Likvideerimisprogrammiga hõlmatud territoorium, millele on osutatud lõike 1 punktis a, võib olla:
 - a) kogu liikmesriigi territoorium,
 - b) üks või mitu tsooni või
 - c) nende ettevõtete geograafiline asukoht, millest bioturvarühmik või bioturvarühmikud koosnevad.
3. Likvideerimisprogrammiga hõlmatakse kõik likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvad ettevõtted.
4. Erandina lõikest 3 võib pädev asutus jätta likvideerimisprogrammist välja vesiviljelusettevõtted, mis ei ohusta märkimisväärselt programmi edukust ja mis on heakskiidu taotlemise kohustusest vabastatud.

*Artikkel 48***Lõpp- ja vahe-eesmärgid**

1. Pädev asutus lisab likvideerimisprogrammi kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed lõppeesmärgid, mis hõlmavad kõiki artiklis 72 sätestatud taudipõhiseid nõudeid taudivaba staatuse andmiseks.

2. Kui see on tehniliselt võimalik, lisab likvideerimisprogrammi rakendav pädev astus programmi ka kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed lõppeesmärgid, mis põhinevad nende metsloomapopulatsioonide tervislikul seisundil, kes ohustavad taudivaba staatuse saavutamist.

3. Pädev asutus lisab likvideerimisprogrammi kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed ühe- või mitmeaastased vahe-eesmärgid, et kajastada lõpp-eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme. Need vahe-eesmärgid hõlmavad:

- a) kõiki lõikes 1 osutatud taudipõhiseid nõudeid ja lõikega 2 ette nähtud eesmärgid ning
- b) vajaduse korral lisanõudeid, mida taudivaba staatuse andmise nõuded ei hõlma, et hinnata likvideerimise suunas tehtud edusamme.

Artikkel 49

Kohaldamisaeg

1. Loetellu kantud veeloomataudide likvideerimisprogrammide kohaldamisaeg on sätestatud VI lisa II osas, eelkõige järgmiste peatükkide 2. ja 3. jaos:

- a) viirusliku hemorraagilise septitseemia ja nakkusliku vereloomeelundite nekroosi puhul 1. peatükis;
- b) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse puhul 2. peatükis;
- c) *Marteilia refringens*'i nakkuse puhul 3. peatükis;
- d) *Bonamia exitiosa* nakkuse puhul 4. peatükis;
- e) *Bonamia ostreae* nakkuse puhul 5. peatükis;
- f) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse puhul 6. peatükis.

2. C-kategooria taudi puhul ei ületa likvideerimisprogrammi kohaldamisaeg kuut aastat alates kuupäevast, mil komisjon selle määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõike 3 kohaselt esmaselt heaks kiitis. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriikide taotlusel pikendada likvideerimisprogrammi kohaldamisaega veel kuue aasta võrra.

2. jagu

Likvideerimisprogrammidele esitatavad nõuded

Artikkel 50

Likvideerimisprogrammidele esitatavad miinimumnõuded

Pädev asutus tugineb konkreetse B- või C-kategooria taudi liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus likvideerimise programmis:

- a) liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku tervisestaatuse kindlaksmääramisele kõikide loetellu kantud liikidesse kuuluvaid loomi pidavate ettevõtete tervisestaatuse kindlakstegemise abil;
- b) tauditõrjemeetmete rakendamisele kõikides ettevõtetes, kus avastatakse kahtlustatavaid ja kinnitatud taudijuhte;
- c) bioturva- ja muude riskimaandamismeetmete rakendamisele vähendamaks ettevõttes olevate loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade nakatumise riski;
- d) teatavatel juhtudel vaksineerimisele kui likvideerimisprogrammi osale.

Artikkel 51

B- ja C-kategooria taudide likvideerimisprogrammidega hõlmatav loomapopulatsioon

1. Pädev asutus kohaldab likvideerimisprogrammi liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku territooriumil asuvates ettevõtetes peetavate loetellu kantud liikide suhtes.

2. Erandina lõikest 1 võib pädev asutus otsustada jätta likvideerimisprogrammist riskihindamise põhjal välja ettevõtted, kus peetakse ainult vektorliike, millele on osutatud rakendusmääruse (EL) 2018/1882 lisas esitatud tabelis.
3. Kui see on tehniliselt võimalik, lisab pädev asutus likvideerimisprogrammi täiendavaid loomapopulatsioone, kui sellised loomad:
 - a) ohustavad märkimisväärselt lõikes 1 osutatud loomade tervislikku seisundit;
 - b) lisatakse vesiviljelusettevõtete vähesuse tõttu likvideerimisprogrammi ja kui nende lisamine on vajalik liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku rahuldava epidemioloogilise kaetuse saavutamiseks.

Artikkel 52

Likvideerimisprogrammidega hõlmatud liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes võetavad meetmed

1. Likvideerimisprogrammide rakendamisel saavutatud edusammude jälgimiseks klassifitseerib pädev asutus kõikide loetellu kantud liikidesse kuuluvaid loomi pidavate ettevõtete tervisestaatuse vastavalt:
 - a) iga ettevõtte teadaolevale tervisestaatusele likvideerimisprogrammi alguses;
 - b) loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade ettevõttesse sissetoomise tingimuste järgimisele;
 - c) ettevõtjal lasuva pädevat asutust taudikahtlusest või taudi avastamisest teavitamise kohustuse järgimisele;
 - d) taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral kohaldatavate tauditõrjemeetmete võtmisele;
 - e) vaktsineerimisprogrammidele, mida võidakse ettevõttes peetavate loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade suhtes kohaldada;
 - f) täiendavatele meetmetele, mida pädev asutus peab vajalikuks.
2. Pädev asutus:
 - a) alustab likvideerimisprogrammi rakendamist, säilitab või tühistab selle vastavalt sellele, kas ettevõtted täidavad või ei täida lõikes 1 sätestatud nõudeid;
 - b) teavitab asjakohaste ettevõtete käitajaid tervisestaatuse arengust ja taudivaba staatuse andmiseks vajalikest meetmetest.
3. Ettevõtjad täidavad lõike 1 punktides b–f sätestatud nõudeid, et likvideerimisprogrammi saaks rakendada selle eduka lõpetamise või tühistamiseni.

Artikkel 53

Erand kinniste ettevõtete tervisestaatuse klassifitseerimisest

Erandina artikli 52 lõikest 1 võib pädev asutus otsustada kinniste ettevõtete tervisestaatust mitte klassifitseerida, kui neis kinnistes ettevõtetes peetava loomapopulatsiooni suhtes kohaldatakse asjakohaseid riskimaandamismeetmeid ja tauditõrjemeetmeid tagamaks, et see ei kujutaks endast riski taudi levitajana.

Artikkel 54

Vaktsineerimine

Pädev asutus võib lisada oma ametliku järelevalve all olevatesse likvideerimisprogrammidesse:

- a) loetellu kantud liikide vaktsineerimise,
- b) peetavate loomade täiendava loomapopulatsiooni vaktsineerimise,
- c) metsloomade täiendava loomapopulatsiooni vaktsineerimise.

*Artikkel 55***Tauditõrjemeetmed teatavate taudide kahtluse korral**

1. Kui pädev asutus kahtlustab ettevõttes asjaomase taudi esinemist, teeb ta vajaliku uurimise.
2. Lõikes 1 osutatud uurimise tulemuse selgumiseni teeb pädev asutus järgmist:
 - a) keelab loomade või loomsete saaduste sissetoomise ettevõttesse;
 - b) kui see on tehniliselt võimalik, annab korralduse isoleerida ettevõtte üksused, kus taudikahtlasi loomi peetakse;
 - c) keelab loomade ja loomsete saaduste veo ettevõtetest, välja arvatud juhul, kui pädev asutus lubab seda viivitamatuks tapmiseks või töötlemiseks tauditõrjet tegevas veandide ettevõttes või otse inimtoiduks, kui tegemist on molluskite või koorikloomadega, keda müüakse selleks otstarbeks elusalt;
 - d) keelab seadmete, sööda ja loomsete kõrvalsaaduste veo ettevõtetest, välja arvatud pädeva asutuse loal.
3. Pädev asutus säilitab lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmed, kuni taudi esinemine on välistatud või kinnitatud.

*Artikkel 56***Tauditõrjemeetmete laiendamine teatavate taudide kahtluse korral**

1. Kui pädev asutus peab seda vajalikuks, laiendab ta artiklis 55 sätestatud meetmeid:
 - a) mis tahes ettevõttele, mida ähvardab hüdrodünaamiliste tingimuste tõttu suurenenud risk saada taudikahtlusega ettevõtetest asjaomane taud;
 - b) mis tahes ettevõttele, millel on taudikahtlusega ettevõttega otsene epidemioloogiline seos.
2. Kui taudi esinemist kahtlustatakse looduslikel veeloomadel, laiendab pädev asutus, kui ta peab seda vajalikuks, artiklis 55 sätestatud meetmeid asjaomastele ettevõtetele.

*Artikkel 57***Erand tauditõrjemeetmetest taudikahtluse korral**

1. Erandina artikli 55 lõike 2 punktist c võib pädev asutus lubada vesiviljelusloomade vedu tema ametliku järelevalve all olevasse ettevõttesse, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) veetakse üksnes tauditunnusteta loomi;
 - b) vedu ei sea ohtu sihtettevõttes olevate vesiviljelusloomade või teele jäävate veeloomade tervislikku seisundit;
 - c) nad ei puutu sihtettevõttes kokku asjaomase taudiga seoses paremas tervislikus seisundis vesiviljelusloomadega ning
 - d) loomi ei peeta sihtettevõttes kauem, kui pädeva asutuse määratud maksimaalse ajavahemiku jooksul.
2. Kui pädev asutus kasutab lõikes 1 sätestatud erandit, siis ta:
 - a) kui see on asjakohane, klassifitseerib sihtettevõtte tervisestaatuse artikli 55 lõikes 1 osutatud uurimise lõpuni artikli 52 lõikes 1 sätestatud kriteeriumide kohaselt ümber;
 - b) keelab loomade veo sihtettevõtetest kuni uurimise lõpuni, välja arvatud juhul, kui ta on andnud loa nende veoks tauditõrjet tegevasse veandide ettevõttesse viivitamatuks tapmiseks või töötlemiseks või otse inimtoiduks tarbimiseks, kui tegemist on molluskite või koorikloomadega, keda müüakse selleks otstarbeks elusalt.

3. Pädev asutus võib lõikega 1 ette nähtud erandit kasutada üksnes juhul, kui erandiga hõlmatud loomade päritolu- ja sihtettevõtte käitajad ning vedajad:
- kohaldavad asjakohaseid bioturva- ja muid riskimaandamismeetmeid, mida on vaja taudi leviku tõkestamiseks,
 - esitavad pädevale asutusele tagatised selle kohta, et kõik vajalikud bioturva- ja muud riskimaandamismeetmed on võetud ning
 - esitavad pädevale asutusele tagatised selle kohta, et käesoleva artikli lõike 1 punktis c osutatud veeloomadelt saadud loomsed kõrvalsaadused, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 3 punktis 1, töödeldakse või kõrvaldatakse 1. või 2. kategooria materjalina vastavalt selle määruse artiklile 12 või 13.

Artikkel 58

Teatavate taudide esinemise ametlik kinnitamine ja tauditõrjemeetmed

- Kui taudijuhtum leiab kinnitust, siis pädev asutus:
 - tunnistab ettevõtte(d) nakatunuks,
 - klassifitseerib nakatunud ettevõtte(t)e tervisestaatuse ümber,
 - kehtestab asjakohase suurusega piirangutsooni,
 - võtab nakatunud ettevõtte(t)es artiklites 59–65 sätestatud meetmeid.
- Piirangutsooni ettevõtte(t)te suhtes kohaldatavad miinimumnõuded on sätestatud VI lisa II osas, eelkõige:
 - viirusliku hemorraagilise septitseemia ja nakkusliku vereloomeelundite nekroosi puhul 1. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis a;
 - lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse puhul 2. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis a;
 - Marteilia refringens*'i nakkuse puhul 3. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis a;
 - Bonamia exitiosa* nakkuse puhul 4. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis a;
 - Bonamia ostreae* nakkuse puhul 5. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis a;
 - valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse puhul 6. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis a.
- Erandina lõike 1 punktist c võib pädev asutus otsustada jätta piirangutsooni kehtestamata:
 - kui nakatunud ettevõtte ei lase töötlemata heitvett ümbritsevasse veekogudesse ning
 - kui ettevõttes kehtivate bioturvameetmete tase tagab, et nakkus on täielikult sinna suletud.
- Pädev asutus võib võtta riskimaandamismeetmeid, mis on seotud järgmiste piirangutsoonis toimuvate tegevustega:
 - sumplaevade liikumine läbi piirangutsooni,
 - kalapüük,
 - muud tegevused, millega võib kaasneda taudi leviku risk.
- Kui taud leiab kinnitust looduslikel veeloomadel, võib pädev asutus:
 - töötada välja ja rakendada ennetus-, seire- ja tauditõrjemeetmeid, mida on vaja, et tõkestada taudi levikut loetellu kantud liikidesse kuuluvatele peetavatele loomadele või täiendavatele loomapopulatsioonidele;
 - kohaldada looduslike veeloomapopulatsioonide ja kinnitatud taudijuhuga otsest epidemioloogilist seost omavate ettevõtete suhtes tõhusamat seiret;
 - võtta meetmeid taudi likvideerimiseks asjakohasest looduslike veeloomade populatsioonist, kui see on teostatav.

*Artikkel 59***Epidemioloogiline uuring ja muud uurimised teatavate taudide esinemise kinnitamise korral**

1. Kui taud leiab kinnitust, siis pädev asutus:
 - a) teeb epidemioloogilise uuringu;
 - b) teeb muid uurimisi ja kohaldab artikli 55 lõikes 2 sätestatud meetmeid kõikides epidemioloogiliselt seotud ettevõtetes;
 - c) kohandab seiret tuvastatud riskiteguritega, võttes arvesse epidemioloogilise uuringu järeldusi.
2. Pädev asutus kaalub vajadust uurida looduslikke loomi, kui epidemioloogiline uuring näitab peetavate ja looduslike loomade vahel epidemioloogilisi seoseid.
3. Pädev asutus teavitab niipea kui võimalik:
 - a) asjaomase liikmesriigi ettevõtjaid ja asjakohaseid asutusi epidemioloogilistest seostest kinnitatud taudijuhuga ning
 - b) nende teiste liikmesriikide või kolmandate riikide pädevaid asutusi, keda epidemioloogilised seosed nakatunud ettevõt(e)tega võivad puudutada.

*Artikkel 60***Vedu nakatunud ettevõttesse ja muusse piirangutsoonis asuvasse ettevõttesse või neist välja**

1. Pädev asutus teeb kõigis nakatunud ettevõtetes ja muudes piirangutsoonis asuvates ettevõtetes järgmist:
 - a) annab korralduse isoleerida taudikahtlusega ja kinnitatud diagnoosiga loomad, kui see on tehniliselt võimalik;
 - b) keelab asjaomase taudi puhul loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade või neilt saadud loomsete saaduste veo ettevõt(e)test, välja arvatud juhul, kui pädev asutus lubab seda viivitamatuks tapmiseks või töötlemiseks tauditõrjet tegevas veeandide ettevõttes või otse inimtoiduks tarbimiseks, kui tegemist on molluskite või koorikloomadega, mida müüakse selleks otstarbeks elusalt;
 - c) keelab asjaomase taudi puhul loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade sissetoomise ettevõt(e)tesse, välja arvatud juhul, kui pädev asutus on seda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel lubanud;
 - d) keelab seadmete, sööda ja loomsete kõrvalsaaduste veo ettevõt(e)test, välja arvatud pädeva asutuse loal.
2. Pädev asutus laiendab lõike 1 punktides a–c sätestatud meetmeid täiendavatesse loomapopulatsioonidesse kuuluvatele peetavatele loomadele, kui nad kujutavad endast riski taudi levitajana.

*Artikkel 61***Erandid loomade ja loomsete saaduste nakatunud ettevõtetest välja veo piirangust**

1. Erandina artikli 60 lõike 1 punktist b võib pädev asutus lubada vesiviljelusloomade vedu tema ametliku järelevalve all olevasse ettevõttesse, mis asub samas piirangutsoonis, tingimusel et:
 - a) veetakse üksnes tauditunnusteta loomi;
 - b) vedu ei sea ohtu sihtettevõttes olevate vesiviljelusloomade või teele jäävate veeloomade tervislikku seisundit;
 - c) nad ei puutu sihtettevõttes kokku asjaomase taudiga seoses paremas tervislikus seisundis vesiviljelusloomadega
 - d) loomi ei peeta sihtettevõttes kauem, kui pädeva asutuse määratud maksimaalse ajavahemiku jooksul.

2. Kui pädev asutus kasutab lõikes 1 sätestatud erandit, siis ta:
 - a) klassifitseerib sihtettevõtte tervisestaatuse artikli 52 lõikes 1 sätestatud kriteeriumide kohaselt ümber, kui see on asjakohane;
 - b) keelab loomade liikumise sihtettevõttest, välja arvatud juhul, kui ta on andnud loa nende veoks tauditõrjet tegevasse veeandide ettevõttesse nende viivitamatuks tapmiseks või töötlemiseks või otse inimtoiduks tarbimiseks, kui tegemist on molluskite või koorikloomadega, keda müüakse selleks otstarbeks elusalt. Loomsed kõrvalsaadused, mis on määratletud määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 3 punktis 1, töödeldakse või kõrvaldatakse kõikidel juhtudel 1. või 2. kategooria materjalina vastavalt kõnealuse määruse artiklile 12 või 13.
 - c) hoiab sihtettevõtet kuni ettevõtte puhastamise, desinfitseerimise ja asjakohase kasutamata hoidmise lõpuni oma ametliku järelevalve all.
3. Erandina artikli 60 lõike 1 punktist b võib pädev asutus lubada vesiviljelusloomade vedu teistesse nakatunud ettevõtetesse, mis ei rakenda selle konkreetse taudi likvideerimisprogrammi, tingimusel et:
 - a) veetakse üksnes tauditunnusteta loomi;
 - b) vedu ei sea ohtu sihtettevõttes olevate vesiviljelusloomade või teele jäävate veeloomade tervislikku seisundit; ning
 - c) vedu vastab määruse (EL) 2016/429 artikli 208 lõikes 2 sätestatud loomatervise sertifikaatide väljaandmise nõuetele.
4. Erandina artikli 60 lõike 1 punktist b võib pädev asutus lubada vesiviljelusloomade ja loomsete saaduste vedu tapmis- ja töötlemisrajatistesse, mis ei ole tauditõrjet tegevad veeandide ettevõtted, tingimusel et:
 - a) veetakse üksnes tauditunnusteta loomi;
 - b) tapmis- ja töötlemisrajatis ei asu liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, kus rakendatakse selle konkreetse taudi likvideerimisprogrammi või mis on tunnistatud taudivabaks;
 - c) vedu ei sea ohtu tapmis- ja töötlemisrajatisse veol teele jäävate või selle ümbruses olevate veeloomade tervislikku seisundit;
 - d) vedu vastab määruse (EL) 2016/429 artikli 208 lõikes 2 sätestatud loomatervise sertifikaatide väljaandmise nõuetele.
5. Erandina artikli 60 lõike 1 punktist b võib pädev asutus lubada täiendavatesse loomapopulatsioonidesse kuuluvate loomade ja loomsete saaduste ilma täiendavate piiranguteta vedu nakatunud ettevõtetest teistesse ettevõtetesse, tingimusel et:
 - a) riskihindamine on lõpetatud;
 - b) vajaduse korral rakendatakse riskimaandamismeetmeid, tagamaks et sihtettevõttes olevate või sinna veol teele jäävate veeloomade tervislikku seisundit ei seata ohtu, ning
 - c) vedu vastab määruse (EL) 2016/429 artikli 208 lõikes 2 sätestatud loomatervise sertifikaatide väljaandmise nõuetele.

Artikkel 62

Nakatunud loomade äraviimine

1. Pärast taudi esinemise kinnitamist annab pädev asutus korralduse, et kõikides nakatunud ettevõtetes võetaks pädeva asutuse määratud maksimaalse ajavahemiku jooksul järgmised asjaomase taudi puhul loetellu kantud liikidesse kuuluvate veeloomadega seotud meetmed:
 - a) kõigi surnud loomade äraviimine;
 - b) kõigi surmaeelses seisundis loomade äraviimine ja surmamine;
 - c) kõigi tauditunnustega loomade äraviimine ja surmamine;
 - d) pärast punktides a–c sätestatud meetmete rakendamise lõppu ettevõt(e)tesse jäänud loomade inimtoiduks tapmine või kui tegemist on molluskite või koorikloomadega, keda müüakse elusalt, siis veest eemaldamine.

2. Pädev asutus võib anda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel korralduse tappa inimtoiduks või kui tegemist on molluskite või koorikloomadega, keda müüakse elusalt, siis veest eemaldada:
 - a) kõik asjaomase taudi puhul loetellu kantud liikidesse kuuluvad loomad nakatunud ettevõt(e)tes, neile loomadele uuringuid tegemata;
 - b) taudikahtlased loomad, kellel on kinnitatud taudijuhuga epidemioloogiline seos.
3. Lõikes 1 osutatud loomade inimtoiduks tapmine või veest eemaldamine toimub ametliku järelevalve all kas nakatunud ettevõt(e)tes koos hilisema töötlemisega tauditõrjet tegevas veeandide ettevõttes või tauditõrjet tegevas veeandide ettevõttes, nagu on asjakohane.
4. Pädev asutus laiendab käesolevas artiklis sätestatud meetmeid täiendavatesse loomapopulatsioonidesse kuuluvatele vesiviljelusloomadele, kui seda on vaja taudi tõrjeks.
5. Pädev asutus võib anda korralduse kõik nakatunud ettevõt(e)tes olevad lõikes 1 osutatud loomad ja loetellu kandmata liikidesse kuuluvad loomad või osa neist inimtoiduks tapmise asemel surmata ja hävitada.
6. Kõik käesoleva artikli kohaselt tapetavatelt või surmatavatelt loomadelt saadud loomsed kõrvalsaadused töödeldakse või kõrvaldatakse 1. või 2. kategooria materjalina vastavalt määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklile 12 või 13.

Artikkel 63

Puhastamine ja desinfitseerimine

1. Pädev asutus annab kõigi nakatunud ettevõtete puhul korralduse puhastada ja desinfitseerida enne taasasustamist järgmised ehitised ja esemed:
 - a) ettevõtte ruumid, niivõrd kui see on tehniliselt võimalik, pärast artikli 62 lõikes 1 osutatud loomade äraviimist ja kogu sööt, mis võib olla saastunud;
 - b) loomakasvatusega seotud seadmed, sealhulgas, kuid mitte ainult söötmis-, sorteerimis-, ravi- ja vaksineerimisseadmed ning selleks kasutatavad veesõidukid;
 - c) tootmisega seotud varustus, sealhulgas, kuid mitte ainult puurid, võrgud, pukkalused, kotid ja õngejadad;
 - d) käitajate ja kontrollkäigu tegijate kasutatud kaitseriietus ja ohutusvahendid;
 - e) kõik veovahendid, sealhulgas paagid ja muu varustus, mida kasutatakse nakatunud loomade või nakatunud loomadega kokku puutunud töötajate veoks.
2. Pädev asutus kiidab heaks puhastamis- ja desinfitseerimisprotokolli.
3. Pädev asutus teeb puhastamise ja desinfitseerimise üle järelevalvet ega ennista või anna ettevõtete taudivaba staatust uuesti enne, kui ta leiab, et puhastamine ja desinfitseerimine on lõpetatud.

Artikkel 64

Kasutamata hoidmine

1. Pädev asutus annab korralduse hoida kõik nakatunud ettevõtted kasutamata. Kasutamata hoidmine toimub pärast artiklis 63 sätestatud puhastamis- ja desinfitseerimisprotsessi lõppu.
2. Kasutamata hoidmise kestus oleneb asjaomasest patogeenist ja nakatunud ettevõttes kasutatavast tootmissüsteemist. Teatavad kasutamata hoidmise perioodid on sätestatud VI lisa II osas, eelkõige:
 - a) viirusliku hemorraagilise septitseemia ja nakkusliku vereloomeelundite nekroosi puhul 1. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis c;
 - b) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse puhul 2. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis c;
 - c) *Marteilia refringens*'i nakkuse puhul 3. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis c;

- d) *Bonamia exitiosa* nakkuse puhul 4. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis c;
- e) *Bonamia ostreae* nakkuse puhul 5. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis c;
- f) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse puhul 6. peatüki 3. jao punkti 1 alapunktis c.

3. Pädev asutus annab korralduse hoida kaitsetsooni või kui kaitsetsooni ei ole kehtestatud, siis piirangutsooni nakatunud ettevõtteid ühel ja samal ajal kasutamata. Samaaegset kasutamata hoidmist võib riskihindamise põhjal laiendada ka teistele ettevõtetele. Samaaegse kasutamata hoidmise kestus ja piirkonna suurus on sätestatud VI lisa II osas, eelkõige:

- a) viirusliku hemorraagilise septitseemia ja nakkusliku vereloomeelundite nekroosi puhul 1. peatüki 3. jao punktis 1;
- b) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse puhul 2. peatüki 3. jao punktis 1;
- c) *Marteilia refringens*'i nakkuse puhul 3. peatüki 3. jao punktis 1;
- d) *Bonamia exitiosa* nakkuse puhul 4. peatüki 3. jao punktis 1;
- e) *Bonamia ostreae* nakkuse puhul 5. peatüki 3. jao punktis 1;
- f) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse puhul 6. peatüki 3. jao punktis 1.

Artikkel 65

Riskimaandamismeetmed uuesti nakatumise vältimiseks

Enne tauditõrjemeetmete tühistamist või nende tühistamisel annab pädev asutus korralduse võtta proportsionaalseid riskimaandamismeetmeid, et vältida ettevõtte uuesti nakatumist, võttes arvesse asjakohaseid riskitegureid, mida näitavad epidemioloogilise uuringu tulemused. Nende meetmete puhul võetakse arvesse vähemalt:

- a) tauditekitaja püsijäämist keskkonnas või metsloomadel;
- b) bioturvameetmeid, mida kohandatakse vastavalt ettevõtte spetsiifikale.

4. PEATÜKK

Taudivaba staatus

1. jagu

Liikmesriikide ja tsoonide taudivaba staatuse heakskiitmine

Artikkel 66

Taudivaba staatuse andmise kriteeriumid

Taudivaba staatuse võib liikmesriikidele või nende tsoonidele anda üksnes juhul, kui on täidetud järgmised üld- ja erikriteeriumid:

- a) üldkriteeriumid:
 - i) territoriaalne kohaldamisala vastab kas artiklis 13 või 47 sätestatud nõuetele;
 - ii) taudiseire vastab kas artikli 3 lõikes 1 või lõikes 2 sätestatud nõuetele;
 - iii) ettevõtjad täidavad bioturvameetmetega seotud kohustusi, mis on sätestatud määruse (EL) 2016/429 artiklis 10;
 - iv) taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral võetavad asjaomase taudi puhul asjakohased tauditõrjemeetmed vastavad nõuetele, mis on sätestatud:
 - *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse, *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse, veiste enzoootilise leukoosi, veiste nakkava rinotraheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi, Aujeszky haiguse viiruse nakkuse ja veiste viirusdiarröa puhul artiklites 21–31;

- marutaudi viiruse nakkuse puhul artiklites 35 ja 36;
 - lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse puhul artiklites 41 ja 42;
 - viirusliku hemorraagilise septitseemia, nakkusliku vereloomeelundite nekroosi, lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse, *Marteilia refringens*'i nakkuse, *Bonamia exitiosa* nakkuse, *Bonamia ostreae* nakkuse ja valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse puhul artiklites 55–65;
- v) ettevõtte registreeriti või kiideti heaks, nagu on ettevõtte tüübi puhul asjakohane;
 - vi) tagati sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade identifitseerimine ja loomse paljundusmaterjali jälgitavus, nagu loomaliigi puhul asjakohane;
 - vii) veo korral vastasid sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomad või neilt saadud tooted nende loomade ja toodete liidusise veo ja liitu sisenemise loomatervisenõuetele;
- b) artiklitel 67–71 põhinevad taudivaba staatuse andmise erikriteeriumid.

Artikkel 67

Taudivaba staatus loetellu kantud liikide puudumise põhjal

1. Kriteeriumid liikmesriigi või tsooni taudivaba staatuse tunnustamiseks selle taudi puhul loetellu kantud liikide puudumise põhjusel on järgmised:
- a) artikli 66 punkti a alapunktides i ja ii sätestatud üldkriteeriumid on olnud täidetud vähemalt viieaastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul ja taudi ei ole avastatud ning
 - b) peetavate ja metsloomade populatsioonides ei ole asjaomase taudi puhul asjakohaseid loetellu kantud liike.
2. Liikmesriik esitab lõikes 1 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta dokumentaalsed tõendid. Dokumentaalsed tõendid näitavad taudivaba staatuse jätkusuutlikkust, võttes arvesse, et:
- a) loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade esinemise tõenäosust liikmesriigi territooriumil või tsoonis hinnati ja see leiti olevat väga väike ning
 - b) loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade liikmesriigi territooriumile või tsooni sissetoomise tõenäosus leiti olevat väga väike.

Artikkel 68

Taudivaba staatus tauditekitaja ellujäämisvõimetuse põhjal

1. Kriteeriumid liikmesriigi või tsooni taudivaba staatuse tunnustamiseks tauditekitaja ellujäämisvõimetuse põhjusel on järgmised:
- a) artikli 66 punkti a alapunktides i ja ii sätestatud üldkriteeriumid on olnud täidetud vähemalt viieaastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul ja taudi ei ole avastatud;
 - b) taudi ei ole seal teadaolevalt kunagi esinenud või kui on, siis on tõendatud, et tauditekitaja ei jäänud ellu;
 - c) on saavutatud vähemalt ühe sellise kriitilise keskkonnaparameetri väärtus, mis on vastuolus tauditekitaja eluvõimelisusega;
 - d) tauditekitaja on selle kriitilise keskkonnaparameetriga kokku puutunud hävimiseks piisava aja jooksul.
2. Liikmesriik esitab lõikes 1 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta järgmised tõendid:
- a) lõike 1 punktides a ja b sätestatud kriteeriumide täitmise kohta dokumentaalsed tõendid;
 - b) lõike 1 punktides c ja d sätestatud kriteeriumide täitmise kohta teaduslikud tõendid.

*Artikkel 69***Maismaaloomade taudivaba staatus loetellu kantud maismaaloomataudide puhul loetellu kantud siirutajate ellujäämisvõimetuse põhjal**

1. Kriteeriumid liikmesriigi või tsooni taudivaba staatuse tunnustamiseks selle loetellu kantud taudi puhul loetellu kantud siirutajate ellujäämisvõimetuse põhjusel on järgmised:

- a) artikli 66 punkti a alapunktides i ja ii sätestatud üldkriteeriumid on olnud täidetud vähemalt viieaastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul ja taudi ei ole avastatud;
- b) taudi ei ole seal kunagi teadaolevalt esinenud või kui on, siis on tõendatud, et tauditekitajat ei ole edasi levitatud;
- c) tauditekitaja levimine sõltub täielikult loetellu kantud siirutajate esinemisest ja ühtki teist loomuliku levimise viisi ei ole teada;
- d) loetellu kantud siirutajaid liikmesriigis või selle tsoonides looduslikult ei esine;
- e) loetellu kantud siirutajate juhuslik või tahtlik sissetoomine minevikus või tulevikus ei ole tõenäoline;
- f) on saavutatud vähemalt ühe sellise kriitilise keskkonnaparameetri väärtus, mis on vastuolus loetellu kantud siirutajate eluvõimelisusega;
- g) loetellu kantud siirutajad on selle kriitilise keskkonnaparameetriga kokku puutunud hävimiseks piisava aja jooksul.

2. Liikmesriik esitab lõikes 1 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta järgmised tõendid:

- a) lõike 1 punktides a ja b sätestatud kriteeriumide täitmise kohta dokumentaalsed tõendid;
- b) lõike 1 punktides c–g sätestatud kriteeriumide täitmise kohta teaduslikud tõendid.

Kui taud on puhkenud, esitab liikmesriik dokumentaalsed tõendid selle kohta, et seire on 95 % usaldatavustasemega näidanud, et taudi levimuse määr oli alla 1 %.

*Artikkel 70***Taudivaba staatus varasemate ja seireandmete põhjal**

1. Kriteeriumid liikmesriigi või selle tsooni taudivaba staatuse tunnustamiseks varasemate ja seireandmete põhjal on järgmised:

- a) taudi ei ole liikmesriigis või selle tsoonis kunagi teadaolevalt esinenud või see on liikmesriigis või selle tsoonis likvideeritud ja seda ei ole seal teadaolevalt esinenud vähemalt 25 aasta jooksul;
- b) taud on liikmesriigis või selle tsoonis viimase 25 aasta jooksul teadaolevalt esinenud, see on liikmesriigist või selle tsoonist likvideeritud ja artiklis 72 osutatud taudipõhised nõuded on täidetud.

2. Liikmesriik, kes soovib kogu oma territooriumi või selle tsooni taudivaba staatuse heakskiitmist lõike 1 punkti a põhjal, on rakendanud vähemalt 10aastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul järgmisi meetmeid:

- a) loetellu kantud liikidesse kuuluvate peetavate loomade taudiseire;
- b) ennetustegevus tauditekitaja sissetoomise kontrollimiseks;
- c) taudi vastu vaktsineerimise keeld, välja arvatud juhul, kui vaktsineerimine on kooskõlas artiklis 72 osutatud taudipõhiste nõuetega;
- d) taudiseire, mis tõendab, et teadaolevalt ei ole loetellu kantud liikidesse kuuluvatel metsloomadel taudi liikmesriigis või tsoonis tuvastatud.

3. Erandina lõike 1 punktist b võib komisjon kaheks aastaks pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva anda liikmesriikidele või tsoonidele taudivaba staatuse järgmiste taudide puhul:

- a) marutaudi viiruse nakkus, kui sellest tuli direktiivi 64/432/EMÜ artikli 8 kohaselt teavitada ja kui rakendati vajalikku seiret vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/99/EÜ⁽²³⁾ artiklile 4 ning kui viimasel kahel aastal ei esinenud loetellu kantud loomaliikidel teadaolevalt ühtki kõnealuse taudi juhtu;
- b) lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkus, kui kõik piirangutsoonid on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva määruse (EÜ) nr 1266/2007 artikli 6 kohaselt tühistatud.

4. Lõikes 1 sätestatud taudivaba staatuse saamise kriteeriume kohaldatakse üksnes:

- a) uues liikmesriigis kuni kahe aasta jooksul pärast selle liiduga ühinemist või
- b) kuni kahe aasta jooksul pärast nende määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktide kohaldamise alguskuupäeva, mille kohaselt on asjaomane taud esimest korda B- või C-kategooria taudiks liigitatud.

5. Erandina lõikest 4 ei kohaldata varasemate ja seireandmete põhjal taudivaba staatuse andmise suhtes kuni kaheaastast ajavahemikku järgmiste staatuste puhul:

- a) varroosivaba staatus,
- b) ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse vaba staatus.

6. Erandina lõike 4 punktist b ei kohaldata varasemate ja seireandmete põhjal taudivaba staatuse andmist järgmiste taudide suhtes:

- a) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkus;
- b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkus;
- c) veiste enzootiline leukoos;
- d) veiste nakkav rinotraheiid / nakkav pustuloosne vulvovaginiit;
- e) Aujeszky haiguse viiruse nakkus;
- f) viiruslik hemorraagiline septitseemia;
- g) nakkuslik vereloomeelundite nekroos;
- h) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkus;
- i) *Bonamia ostreae* nakkus;
- j) *Marteilia refringens*'i nakkus.

Artikkel 71

Taudivaba staatus likvideerimisprogrammide põhjal

1. Kriteeriumid liikmesriigi või tsooni taudivaba staatuse tunnustamiseks likvideerimisprogrammide põhjal on järgmised:

- a) pädev asutus on rakendanud heakskiidetud likvideerimisprogrammi, nagu on osutatud artiklis 12 või 46, ning
- b) pädev asutus on likvideerimisprogrammi lõpetanud ja esitanud komisjonile taudivaba staatuse tunnustamise taotluse, milles tõendatakse artiklis 72 sätestatud taudipõhiste nõuete täitmist.

2. Erandina lõikest 1 võib veeloomade korral, kui tsoon hõlmab alla 75 % liikmesriigi territooriumist ega ole teise liikmesriigi või kolmanda riigiga ühine, taudivaba staatuse saavutada artikli 83 kohaselt.

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/99/EÜ zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ (ELT L 325, 12.12.2003, lk 31).

Artikkel 72

Taudipõhised nõuded taudivaba staatuse andmiseks

Taudipõhised nõuded liikmesriigile või tsoonile taudivaba staatuse andmiseks on sätestatud:

- a) peetavate veiste *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa I osa 3. peatüki 1. jaos ning peetavate lammaste ja kitsede *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa I osa 4. peatüki 1. jaos;
- b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa II osa 2. peatüki 1. jaos;
- c) veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse puhul IV lisa III osa 2. peatüki 1. jaos;
- d) veiste nakkavast rinotraheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse puhul IV lisa IV osa 2. peatüki 1. jaos;
- e) Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa V osa 2. peatüki 1. jaos;
- f) veiste viirusdiarröast vaba staatuse puhul IV lisa VI osa 2. peatüki 1. jaos;
- g) marutaudi viiruse põhjustatud nakkusest vaba staatuse puhul V lisa I osa 2. peatüki 1. jaos;
- h) lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba staatuse puhul V lisa II osa 4. peatüki 1. jaos;
- i) varroosivaba staatuse puhul V lisa III osa 1. jaos;
- j) ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse puhul V lisa IV osa 1. jaos;
- k) viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba staatuse puhul VI lisa II osa 1. peatüki 2. jaos;
- l) nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba staatuse puhul VI lisa II osa 1. peatüki 2. jaos;
- m) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 2. peatüki 2. jaos;
- n) *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 3. peatüki 2. jaos;
- o) *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 4. peatüki 2. jaos;
- p) *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 5. peatüki 2. jaos;
- q) valgelaikuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 6. peatüki 2. jaos.

2. jagu

Vesiviljelusloomi pidavate bioturvarühmikute taudivaba staatuse heakskiitmine

Artikkel 73

Vesiviljelusloomi pidavatele bioturvarühmikutele taudivaba staatuse andmise kriteeriumid

1. Vesiviljelusloomi pidavale bioturvarühmikule võib taudivaba staatuse anda üksnes juhul, kui on täidetud järgmised üld- ja erikriteeriumid:

- a) üldkriteeriumid:
 - i) territoriaalne kohaldamisala vastab artikli 47 lõike 2 punktile c;
 - ii) taudiseire vastab artikli 3 lõikes 2, artiklis 4 ja artiklites 6–9 sätestatud nõuetele;
 - iii) ettevõtjad täidavad bioturvameetmetega seotud kohustusi, mis on sätestatud määruse (EL) 2016/429 artiklis 10;
 - iv) järgitud on taudikahtluse või taudi esinemise kinnitamise korral võetavaid asjaomase taudi puhul asjakohaseid tauditõrjemeetmeid;
 - v) bioturvarühmikusse kuuluvad ettevõtted on heaks kiidetud;

- vi) tagatud oli sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade jälgitavus;
 - vii) veo korral vastasid sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomad või neilt saadud tooted nende loomade ja toodete liidusise veo või liitu sisenemise loomatervisenõuetele;
- b) taudivaba staatuse andmise erikriteeriumid artiklite 74–77 sätete põhjal.
2. Lõikes 1 osutatud taudivaba staatuse võib anda:
- a) bioturvarühmikutele, mis ei sõltu ümbritsevate looduslike veekogude tervislikust seisundist, ning
 - b) bioturvarühmikutele, mis sõltuvad ümbritsevate looduslike veekogude tervislikust seisundist, kuid kus esinevad tingimused eraldavad bioturvarühmiku taudi puhul tõhusalt muudest bioturvarühmikute ja veeloomapopulatsioonidest, mis võivad olla nakatunud.
3. Kui tegemist on lõike 2 punktis b osutatud sõltuvate bioturvarühmikutega, siis pädev asutus:
- a) hindab vähemalt järgmisi epidemioloogilisi tegureid:
 - i) iga bioturvarühmikusse kuuluva ettevõtte geograafiline asukoht ja veevarustuse laad;
 - ii) veesüsteemi muude vesiviljelusettevõtete tervisestaatus;
 - iii) alapunktis ii osutatud ettevõtete asukoht ja kaugus sõltuvast bioturvarühmikust;
 - iv) alapunktis ii osutatud ettevõtete tootmiskaht ning tootmismeetod ja loomade päritolu;
 - v) asjakohastesse loetellu kantud liikidesse kuuluvate looduslike veeloomade esinemine ja arvukus veesüsteemis ning nende tervislik seisund;
 - vi) andmed selle kohta, kas alapunktis v osutatud liigid on sessiilsed või vagiilsed liigid;
 - vii) võimalus, et alapunktis v osutatud looduslikud veeloomad sisenevad bioturvarühmikusse;
 - viii) üldised bioturvameetmed bioturvarühmikus;
 - ix) üldised hüdrooloogilised tingimused veesüsteemis;
 - b) klassifitseerib kõik bioturvarühmikusse kuuluvad ettevõtted VI lisa I osa 1. peatükki järgides suure riskiga ettevõteteks;
 - c) kehtestab meetmed, mida peetakse taudi sissetoomise vältimiseks vajalikuks.
4. Kui komisjonile esitatakse artikli 83 kohaselt sõltumatu bioturvarühmiku taudivaba staatuse kinnitus, esitab pädev asutus lõike 3 punktis a osutatud hinnangu ja kirjeldab üksikasjalikult meetmeid, mis kehtestati selleks, et vältida taudi sissetoomist bioturvarühmikusse.

Pädev asutus teatab komisjonile viivitamata lõike 3 punktis a loetletud epidemioloogiliste tegurite edasistest muutustest ja nende mõju leevendamiseks võetud meetmetest.

Artikkel 74

Taudivaba staatus loetellu kantud liikide puudumise põhjal

1. Kriteeriumid vesiviljelusloomi pidava bioturvarühmiku taudivaba staatuse tunnustamiseks selle taudi puhul loetellu kantud liikide puudumise põhjusel on järgmised:
- a) artikli 73 lõike 1 punkti a alapunktides i ja ii sätestatud üldkriteeriumid on olnud täidetud vähemalt viieaastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul ja taudi ei ole avastatud ning
 - b) peetavate ja metsloomade populatsioonides ei ole kõnealuse taudi puhul asjakohaseid loetellu kantud liike.

2. Liikmesriik esitab lõikes 1 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta dokumentaalsed tõendid. Dokumentaalsed tõendid näitavad taudivaba staatuse jätkusuutlikkust, võttes arvesse, et:

- a) loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade bioturvarühmikus esinemise tõenäosust hinnati ja see leiti olevat väga väike ning
- b) loetellu kantud liikidesse kuuluvate loomade bioturvarühmikusse sissetoomise tõenäosus leiti olevat väga väike.

Artikkel 75

Taudivaba staatus tauditekitaja ellujäämisvõimetuse põhjal

1. Kriteeriumid vesiviljelusloomi pidava bioturvarühmiku taudivaba staatuse tunnustamiseks tauditekitaja ellujäämisvõimetuse põhjusel on järgmised:

- a) artikli 73 lõike 1 punkti a alapunktides i ja ii sätestatud üldkriteeriumid on olnud täidetud vähemalt viieaastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul ja taudi ei ole avastatud
- b) taudi ei ole seal kunagi teadaolevalt esinenud või kui on, siis on tõendatud, et tauditekitaja ei jäänud ellu;
- c) on saavutatud vähemalt ühe sellise kriitilise keskkonnaparameetri väärtus, mis on vastuolus tauditekitaja eluvõimelisusega;
- d) tauditekitaja on selle kriitilise parameetriga kokku puutunud hävinemiseks piisava aja jooksul.

2. Liikmesriik esitab lõikes 1 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta järgmised tõendid:

- a) lõike 1 punktides a ja b sätestatud kriteeriumide täitmise kohta dokumentaalsed tõendid;
- b) lõike 1 punktides c ja d sätestatud kriteeriumide täitmise kohta teaduslikud tõendid.

Artikkel 76

Taudivaba staatus varasemate ja seireandmete põhjal

1. Kriteeriumid vesiviljelusloomi pidava bioturvarühmiku taudivaba staatuse tunnustamiseks varasemate ja seireandmete põhjal on järgmised:

- a) bioturvarühmikus ei ole taudi kunagi teadaolevalt esinenud või see on seal likvideeritud ja seda ei ole seal teadaolevalt esinenud vähemalt 25aasta jooksul;
- b) taud on seal viimase 25 aasta jooksul teadaolevalt esinenud, see on bioturvarühmikus likvideeritud ja artiklis 78 osutatud taudipõhised nõuded on täidetud.

2. Liikmesriik, kes soovib bioturvarühmiku taudivaba staatuse heakskiitmist lõike 1 punkti a põhjal, on rakendanud vähemalt 10aastase tingimustele vastavuse perioodi jooksul järgmisi meetmeid:

- a) loetellu kantud liikidesse kuuluvate peetavate loomade taudiseire;
- b) ennetustegevus tauditekitaja sissetoomise kontrollimiseks;
- c) taudi vastu vaksineerimise keeld, välja arvatud juhul, kui vaksineerimine on kooskõlas artiklis 78 osutatud taudipõhiste nõuetega;
- d) taudiseire, mis tõendab, et teadaolevalt ei ole loetellu kantud liikidesse kuuluvatel looduslikel veeloomadel taudi bioturvarühmikus tuvastatud.

3. Lõikega 1 ette nähtud kriteeriume kohaldatakse üksnes:

- a) uues liikmesriigis kuni kahe aasta jooksul pärast selle liiduga ühinemist või
- b) kuni kahe aasta jooksul pärast nende määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktide kohaldamise alguskuupäeva, mille kohaselt on asjakohane taud esimest korda B- või C-kategooria taudiks liigitatud.

4. Erandina lõike 3 punktist b ei kohaldata varasemate ja seireandmete põhjal taudivaba staatuse andmist järgmiste taudide suhtes:

- a) viiruslik hemorraagiline septitseemia;
- b) nakkuslik vereloomeelundite nekroos;
- c) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkus;
- d) *Bonamia ostreae* nakkus;
- e) *Marteilia refringens*'i nakkus.

Artikkel 77

Taudivaba staatus likvideerimisprogrammide põhjal

1. Kriteeriumid vesiviljelusloomi pidava bioturvarühmiku taudivaba staatuse tunnustamiseks likvideerimisprogrammide põhjal:

- a) pädev asutus on rakendanud heakskiidetud likvideerimisprogrammi, nagu on osutatud artiklis 46, ning
- b) pädev asutus on likvideerimisprogrammi lõpetanud ja esitanud komisjonile lõpparuande, mis tõendab artiklis 78 sätestatud taudipõhiste nõuete täitmist.

2. Erandina lõikest 1 võib juhul, kui bioturvarühmik hõlmab alla 75 % liikmesriigi territooriumist ja kui bioturvarühmikut varustavat valgala ei jagata teise liikmesriigi või kolmanda riigiga, taudivaba staatuse saavutada artikli 83 kohaselt.

Artikkel 78

Taudipõhised nõuded taudivaba staatuse andmiseks

Taudipõhised nõuded vesiviljelusloomi pidavale bioturvarühmikule taudivaba staatuse andmiseks on sätestatud:

- a) viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba staatuse puhul VI lisa II osa 1. peatüki 2. jaos;
- b) nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba staatuse puhul VI lisa II osa 1. peatüki 2. jaos;
- c) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 2. peatüki 2. jaos;
- d) *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 3. peatüki 2. jaos;
- e) *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 4. peatüki 2. jaos;
- f) *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 5. peatüki 2. jaos;
- g) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 6. peatüki 2. jaos.

Artikkel 79

Ümbritsevate looduslike veekogude tervislikust seisundist sõltumatutele bioturvarühmikutele esitatavad erinõuded

1. Lisaks vesiviljelusloomi pidavatele bioturvarühmikutele taudivaba staatuse andmise üldkriteeriumidele, mis on sätestatud artikli 73 lõikes 1, võib ühest või mitmest ettevõttest koosnev bioturvarühmik, mille konkreetse taudiga seotud tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate looduslike veekogude tervislikust seisundist, saada taudivaba staatuse, kui ta vastab lõigetele 2–6.

2. Sõltumatu bioturvarühmik võib koosneda:

- a) üksikettevõttest, mida peetakse üheks epidemioloogiliseks üksuseks, kuna seda ei mõjuta ümbritsevate looduslike veekogude loomade tervislik seisund, või

b) rohkem kui ühest ettevõttest, kui iga bioturvarühmikusse kuuluv ettevõtte vastab käesoleva lõike punktis a ja lõigetes 3–6 sätestatud kriteeriumidele, kuid loomade tiheda liikumise tõttu ettevõtete vahel peetakse neid üheks epidemioloogiliseks üksuseks, tingimusel et kõik ettevõtted tegutsevad ühise bioturvasüsteemi raames.

3. Sõltumatut bioturvarühmikut varustatakse veega:

- a) veepuhastusjaamast, mis inaktiveerib asjaomase tauditekitaja, või
- b) otse kaevust, puuraugust või allikast.

Kui vesi tarnitakse väljastpoolt ettevõtet, tarnitakse see otse ettevõttesse ja suunatakse sinna vahenditega, mis pakuvad nakkuse vastu asjakohast kaitset.

4. Ettevõtetes peavad olema looduslikud või kunstlikud tõkked, mis takistavad veeloomadel ümbritsevatest looduslikest veekogudest igasse bioturvarühmiku ettevõttesse siseneda.

5. Vajaduse korral peab bioturvarühmik olema kaitstud ümbritsevate looduslike veekogude ülejutuste ja nende vee sissetungimise eest.

6. Bioturvarühmik vastab artiklis 78 osutatud taudipõhiste nõuetele.

Artikkel 80

Erieeskirjad üksikettevõtetest koosnevatele bioturvarühmikutele, mis alustavad või taasalustavad vesiviljelustegevust ja mille konkreetse taudiga seotud tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate looduslike veekogude tervislikust seisundist

1. Uut ettevõtet, mis on alustamas vesiviljelustegevust, peetakse taudivabaks, kui:

- a) see vastab artikli 79 lõike 2 punktile a ja lõigetele 3–5 ning
- b) see alustab vesiviljelustegevust vesiviljelusloomadega, mis on pärit taudivabast liikmesriigist, tsoonist või bioturvarühmikust.

2. Ettevõtet, mis taasalustab pärast pausi vesiviljelustegevust ja vastab lõikele 1, peetakse taudivabaks ilma artikli 73 lõike 1 punkti a alapunktis ii osutatud seireta, tingimusel et:

- a) ettevõtte varasem loomaterviseolukord on pädevale asutusele teada ja ettevõttes ei ole kinnitust leidnud B- või C-kategooria taudi esinemine;
- b) ettevõtte puhastatakse, desinfitseeritakse ja hoitakse enne taasasustamist vajaduse korral kasutamata.

3. Ettevõtet, mis taasalustab tegevust pärast B- või C-kategooria taudi esinemise kinnitamist, peetakse kinnitust leidnud taudist vabaks tingimusel, et:

- a) pärast puhastamist, desinfitseerimist ja kasutamata hoidmist ettevõtte taasasustamiseks taudivabast liikmesriigist, tsoonist või bioturvarühmikust toodud loomade esindavale valimile tehakse asjakohase taudi uuringud kõige varem kolm kuud ja hiljemalt 12 kuud pärast seda, kui nad on puutunud kokku taudi kliiniliste tunnuste ilmnemiseni viivate tingimuste, sealhulgas veetemperatuuriga;
- b) kasutatakse VI lisa II osa asjakohases peatükis sätestatud proovivõttu ja diagnostilisi uuringuid ning proovid võetakse selliselt arvult loomadelt, mis tagab asjaomase taudi tuvastamise 95 % usaldatavustasemega, kui levimuse sihtmäär on 2 %;
- c) punktis b kirjeldatud uuringute tulemused on negatiivsed.

3. jagu

Tauidivaba staatuse säilitamine, peatamine ja tühistamine

Artikkel 81

Seiret ja bioturvameetmeid käsitlevad erikriteeriumid tauidivaba staatuse säilitamiseks

1. Liikmesriigid, tsoonid ja bioturvarühmikud võivad tauidivaba staatuse säilitada üksnes juhul, kui lisaks määruse (EL) 2016/429 artikli 41 lõike 1 punktides a ja c sätestatud kriteeriumidele järgivad nad:

- a) kohustust teha piisavalt seiret, et võimaldada taudi varajast avastamist ja tauidivaba staatuse tõendamist;
- b) tuvastatud riskidel põhinevad bioturvameetmeid, mille võtmist pädev asutus nõuab taudi sissetoomise vältimiseks;
- c) artikli 66 punkti a alapunktides v, vi ja vii või artikli 73 lõike 1 punkti a alapunktides v, vi ja vii osutatud tegevuseeskirju.

2. Veeloomade puhul võib liikmesriik pärast tema ühest või mitmest loetellu kantud taudist vabaks tunnistamist lõike 3 punktides k–q osutatud sihipärase seire lõpetada ja oma tauidivaba staatuse säilitada, tingimusel et asjaomase taudi sissetoomise riski on hinnatud ja eksisteerivad asjaomase taudi kliiniliste tunnuste ilmnemist soodustavad tingimused.

Nende liikmesriikide tauidivabades tsoonides või bioturvarühmikutes, mida ei tunnistata tauidivabaks, või kõikidel juhtudel, kui asjaomase taudi kliiniliste tunnuste ilmnemist soodustavaid tingimusi ei eksisteeri, jätkatakse sihipäraselt seiret, nagu on osutatud lõike 3 punktides k–q.

3. Seiret ja bioturvameetmeid käsitlevad taudipõhised nõuded on sätestatud:

- a) peetavate veiste *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa I osa 3. peatüki 2. jaos ning peetavate lammaste ja kitsede *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa I osa 4. peatüki 2. jaos;
- b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa II osa 2. peatüki 2. jaos;
- c) veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatuse puhul IV lisa III osa 2. peatüki 2. jaos;
- d) veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse puhul IV lisa IV osa 2. peatüki 2. jaos;
- e) Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse puhul IV lisa V osa 2. peatüki 2. jaos;
- f) veiste viirusdiarröast vaba staatuse puhul IV lisa VI osa 2. peatüki 2. jaos;
- g) marutaudi viiruse põhjustatud nakkusest vaba staatuse puhul V lisa I osa 2. peatüki 2. jaos;
- h) lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba staatuse puhul V lisa II osa 4. peatüki 2. jaos;
- i) varroosivaba staatuse puhul V lisa III osa 2. jaos;
- j) ilma vaksineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse puhul V lisa IV osa 2. jaos;
- k) viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba staatuse puhul VI lisa II osa 1. peatüki 4. jaos;
- l) nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba staatuse puhul VI lisa II osa 1. peatüki 4. jaos;
- m) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 2. peatüki 4. jaos;
- n) *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 3. peatüki 4. jaos;

- o) *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 4. peatüki 4. jaos;
- p) *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 5. peatüki 4. jaos;
- q) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse puhul VI lisa II osa 6. peatüki 4. jaos.

Artikkel 82

Taudivaba staatuse peatamine, tühistamine ja ennistamine

1. Kui taud on leidnud kinnitust ning liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku taudivaba staatuse säilitamise tingimused ei ole seega täidetud, siis pädev asutus:
 - a) kohaldab viivitamata asjakohaseid tauditõrjemeetmeid;
 - b) teeb konkreetset seiret puhangu ulatuse hindamiseks;
 - c) annab korralduse võtta vajalikud riskimaandamisemeetmed.
2. Kui taud ei ole kinnitust leidnud, kuid üks liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku taudivaba staatuse säilitamise tingimus ei ole täidetud, võtab pädev asutus asjakohased parandusmeetmed ja hindab riski, et terviseolukord on muutunud.
3. Vajaduse korral võib pädev asutus liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku taudivaba staatuse selle komisjonipoolse tühistamise asemel üleminekumeetmena peatada. Selle peatamise ajal teeb pädev asutus järgmist:
 - a) võtab olukorraga toimetulemiseks kõik vajalikud ennetus-, seire- ja tõrjemeetmed
 - b) teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike võetud meetmetest viivitamata ning
 - c) teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike regulaarselt olukorra arengust ning oma seisukohast taudivaba staatuse ennistamise, peatamise pikendamise või komisjonipoolse tühistamise suhtes.
4. Lõikele 3 vastavuse korral võib pädev asutus liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku taudivaba staatuse ennistada, lõpetades peatamise.

4. jagu

Erandid komisjoni heakskiidust

Artikkel 83

Erandid komisjoni heakskiidust teatavatele taudivabadele staatustele veeloomataudide puhul

1. Erandina määruse (EL) 2016/429 artikli 36 lõikes 4 ja artikli 37 lõikes 4 sätestatud nõuetest, mida tuleb täita, et komisjon kiidaks heaks tsoonide või bioturvarühmikute veeloomataudidest vaba staatuse, saavad tsoonid või bioturvarühmikud, mis hõlmavad alla 75 % liikmesriigi territooriumist ega jaga tsooni või bioturvarühmikut varustavat valgala teise liikmesriigi või kolmanda riigiga, heakskiidu järgmise menetluse kohaselt:
 - a) liikmesriik esitab käesolevas määruses sätestatud taudivaba staatuse nõuetele vastava tsooni või bioturvarühmiku kohta esialgse taudivabaduse kinnituse;
 - b) liikmesriik avaldab selle esialgse kinnituse elektrooniliselt ning komisjoni ja liikmesriike teavitatakse selle avaldamisest;
 - c) esialgne kinnitus jõustub 60 päeva pärast avaldamist ja käesolevas lõikes osutatud tsoon või bioturvarühmik saab taudivaba staatuse.

2. Komisjon või liikmesriigid võivad lõike 1 punktis c osutatud 60 päeva jooksul küsida selgitusi või lisateavet esialgse kinnituse koostanud liikmesriigi esitatud tõendite kohta.

3. Kui vähemalt üks liikmesriik või komisjon esitab lõike 1 punktis c osutatud ajavahemiku jooksul kirjalikke märkusi, viidates kahtlustele seoses kinnitust toetavate tõenditega, siis komisjon, kinnituse koostanud liikmesriik ja kui see on asjakohane, selgitust või lisateavet palunud liikmesriik üheskoos kontrollivad esitatud tõendeid, et vaidlus lahendada.

Sellisel juhul pikeneb lõike 1 punktis c osutatud ajavahemik automaatselt 60 päeva võrra alates esimestele kahtlustele tähelepanu juhtimise kuupäevast. Rohkem seda perioodi ei pikendata.

4. Kui lõikes 3 osutatud protsess ebaõnnestub, kohaldatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 36 lõiget 4 ja artikli 37 lõiget 4.

III OSA

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 84

Olemasolevat taudivaba staatust käsitlevad üleminekusätted

1. Liikmesriikidel ja nende tsoonidel, kellel on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva heakskiidetud taudivaba staatus, on käesoleva määruse kohane heakskiidetud taudivaba staatus järgmiste staatuste puhul:

- a) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest vaba:
 - i) veisepopulatsioonidel, kui brutselloosivaba staatus anti direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
 - ii) lamba- ja kitsepopulatsioonidel, kui brutselloosivaba (*B. melitensis*'est vaba) staatus anti direktiivi 91/68/EMÜ kohaselt;
- b) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba, kui tuberkuloosivaba staatus anti direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
- c) veiste enzootilisest leukoosist vaba, kui veiste enzootilisest leukoosist vaba staatus anti direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
- d) veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatus, kui veiste nakkavast rinotrahheiidist vaba staatus anti direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
- e) Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba, kui Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatus anti direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
- f) varroosivaba, kui varroosivaba staatus anti nõukogu direktiivi 92/65/EMÜ ⁽²⁴⁾ kohaselt;
- g) ilma vaksineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba, kui Newcastle'i haiguse vastu vaksineerimist mittevajav staatus anti direktiivi 2009/158/EÜ kohaselt;
- h) viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba, kui viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba staatus anti nõukogu direktiivi 2006/88/EÜ ⁽²⁵⁾ kohaselt;
- i) nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba, kui nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- j) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba, kui lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;

⁽²⁴⁾ Nõukogu 13. juuli 1992. aasta direktiiv 92/65/EMÜ, milles sätestatakse loomatervishoiu nõuded ühendusesiseseks kauplemiseks loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 90/425/EMÜ A lisa I jaos osutatud ühenduse erieeskirjades sätestatud loomatervishoiu nõudeid, ning nende impordiks ühendusse (EÜT L 268, 14.9.1992, lk 54).

⁽²⁵⁾ Nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta direktiiv 2006/88/EÜ vesiviljelusloomade ja vesiviljelusloodete loomatervishoiunõuete ning teatavatel veeloomadel esinevate taudide ennetamise ja tõrje kohta (ELT L 328, 24.11.2006, lk 14).

- k) *Bonamia ostreae* nakkusest vaba, kui *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- l) *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba, kui *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- m) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba, kui valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt.
2. Liikmesriikides asuvatel bioturvarühmikutel, kellel on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva heakskiidetud taudivaba staatus, on käesoleva määruse kohane heakskiidetud taudivaba staatus järgmiste staatuste puhul:
- a) lindude kõrge patogeensusega gripist vaba, kui bioturvarühmik on linnugripiga seoses heaks kiidetud komisjoni määruse (EÜ) nr 616/2009 ⁽²⁶⁾ kohaselt;
- b) viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba, kui viiruslikust hemorraagilisest septitseemiast vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- c) nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba, kui nakkuslikust vereloomeelundite nekroosist vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- d) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba, kui lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- e) *Bonamia ostreae* nakkusest vaba, kui *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- f) *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba, kui *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- g) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba, kui valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatus anti direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt.
3. Liikmesriigid, kellel on lõike 1 või 2 kohane heakskiidetud taudivaba staatus, tagavad staatuse säilitamise tingimuste vastavuse käesolevas määruses sätestatud tingimustele.

Artikkel 85

Olemasolevaid likvideerimis- ja seireprogramme käsitlevad üleminekusätted

1. Liikmesriikidel ja nende tsoonidel, kellel on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva heakskiidetud likvideerimis- või seireprogramm, on alates käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast kuus aastat kestev käesoleva määruse kohane heakskiidetud likvideerimisprogramm järgmiste taudide puhul:
- a) veiste nakkav rinotraheiid / nakkav pustuloosne vulvovaginiit, kui veiste nakkava rinotraheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
- b) Aujeszky haiguse viiruse nakkus, kui Aujeszky haiguse viiruse nakkuse likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 64/432/EMÜ kohaselt;
- c) viiruslik hemorraagiline septitseemia, kui viirusliku hemorraagilise septitseemia seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- d) nakkuslik vereloomeelundite nekroos, kui nakkusliku vereloomeelundite nekroosi seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- e) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkus, kui lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- f) *Bonamia ostreae* nakkus, kui *Bonamia ostreae* nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- g) *Marteilia refringens*'i nakkus, kui *Marteilia refringens*'i nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;

⁽²⁶⁾ Komisjoni 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 616/2009, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2005/94/EÜ seoses linnugripi suhtes piiritletud kodulinnukasvatusalade või muude vangistuses peetavate lindude piiritletud kasvatusalade tunnustamisega ja seoses täiendavate bio-ohutusmeetmetega kõnealustes kasvatusalades (ELT L 181, 14.7.2009, lk 16).

- h) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkus, kui valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt.
2. Liikmesriikides asuvaltel bioturvarühmikutel, kellel on enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva heakskiidetud likvideerimis- või seireprogramm, on alates käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast kuus aastat kestev käesoleva määruse kohane heakskiidetud likvideerimisprogramm järgmiste taudide puhul:
- a) viiruslik hemorraagiline septitseemia, kui viirusliku hemorraagilise septitseemia seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- b) nakkuslik vereloomeelundite nekroos, kui nakkusliku vereloomeelundite nekroosi seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- c) lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkus, kui lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- d) *Bonamia ostreae* nakkus, kui *Bonamia ostreae* nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- e) *Marteilia refringens*'i nakkus, kui *Marteilia refringens*'i nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt;
- f) valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkus, kui valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse seire- või likvideerimisprogramm kiideti heaks direktiivi 2006/88/EÜ kohaselt.
3. Liikmesriigid, kellel on lõike 1 või 2 kohane heakskiidetud likvideerimisprogramm, tagavad programmi meetmete vastavuse käesolevas määruses likvideerimisprogrammide suhtes sätestatud meetmetele.

Artikkel 86

Kehtetuks tunnistamine

Alates 21. aprillist 2021 tunnistatakse kehtetuks järgmised õigusaktid:

- otsus 2000/428/EÜ,
- otsus 2002/106/EÜ,
- otsus 2003/422/EÜ,
- otsus 2006/437/EÜ,
- määrus (EÜ) nr 1266/2007,
- otsus 2008/896/EÜ,
- rakendusotsus (EL) 2015/1554.

Viiteid neile kehtetuks tunnistatud õigusaktidele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 87

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 21. aprillist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 17. detsember 2019

Komisjoni nimel

president

Ursula VON DER LEYEN

ILISA

MAISMAALOOMADE TAUDIJUHTUDE KONKREETSSED MÄÄRATLUSED

1. jagu

Lindude kõrge patogeensusega gripp

1. Pädev asutus peab looma või loomarühma taudijuhtu käsitama kahtlustatava lindude kõrge patogeensusega gripi juhuna, kui see vastab artikli 9 lõikes 1 sätestatud kriteeriumitele.
2. Pädev asutus peab looma või loomarühma taudijuhtu käsitama kinnitatud lindude kõrge patogeensusega gripi juhuna, kui
 - a) loomalt või loomarühmalt võetud proovist on eraldatud lindude kõrge patogeensusega grippi põhjustav tauditekitaja, välja arvatud vaktsiinitüved;
 - b) loomalt või loomarühmalt võetud proovis on kindlaks tehtud lindude kõrge patogeensusega gripi tauditekitajale iseloomulik nukleiinhape, mis ei tulene vaktsineerimisest, või
 - c) taudile iseloomulike kliiniliste tunnustega või kahtlustatava või kinnitatud taudijuhuga epidemioloogiliselt seotud peetavalt loomalt või peetavate loomade rühmalt võetud prooviga on kaudse diagnostikameetodiga saadud positiivne tulemus, mis ei tulene vaktsineerimisest.
3. Selle taudijuhu määratluse kohaldamisel peab lindude kõrge patogeensusega gripi tauditekitaja olema kas
 - a) alatüüpidesse H5 ja H7 kuuluv A-tüüpi gripiviirus või mis tahes A-tüüpi gripiviirus, mille intravenoosse patogeensuse indeks (IVPI) on suurem kui 1,2, või
 - b) alatüüpidesse H5 ja H7 kuuluv A-tüüpi gripiviirus, mille mitmealuseliste aminohapete järjestus hemagglutiinimolekuli lõhustumispiirkonnas sarnaneb muude lindude kõrge patogeensusega gripi isolaatide puhul täheldatuga.

2. jagu

Lindude madala patogeensusega gripi viiruste nakkus

1. Pädev asutus peab looma või loomarühma taudijuhtu käsitama kahtlustatava lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkuse juhuna, kui see vastab artikli 9 lõikes 1 sätestatud kriteeriumitele.
2. Pädev asutus peab looma või loomarühma taudijuhtu käsitama kinnitatud lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkuse juhuna, kui
 - a) loomalt või loomarühmalt võetud proovist on eraldatud lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkust põhjustav tauditekitaja, välja arvatud vaktsiinitüved;
 - b) loomalt või loomarühmalt võetud proovis on kindlaks tehtud lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkuse tauditekitajale iseloomulik nukleiinhape, mis ei tulene vaktsineerimisest, või
 - c) taudile iseloomulike kliiniliste tunnustega või kahtlustatava või kinnitatud taudijuhuga epidemioloogiliselt seotud peetavalt loomalt või peetavate loomade rühmalt võetud prooviga on kaudse diagnostikameetodiga saadud positiivne tulemus, mis ei tulene vaktsineerimisest.
3. Selle taudijuhu määratluse kohaldamisel peab lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkuse tauditekitaja olema alatüüpidesse H5 ja H7 kuuluv A-tüüpi gripiviirus, mis ei ole lindude kõrge patogeensusega gripi viirus.

3. jagu

Newcastle'i haiguse viiruse nakkus

1. Pädev asutus peab looma või loomarühma taudijuhtu käsitama kahtlustatava Newcastle'i haiguse viiruse nakkusjuhuna, kui see vastab artikli 9 lõikes 1 sätestatud kriteeriumitele.

2. Pädev asutus peab looma või loomarühma taudijuhtu käsitama kinnitatud Newcastle'i haiguse viiruse nakkusjuhuna, kui
 - a) loomalt või loomarühmalt võetud proovist on eraldatud Newcastle'i haiguse viiruse nakkust põhjustav tauditekitaja, välja arvatud vaktsiinitüved;
 - b) loomalt või loomarühmalt võetud proovis on kindlaks tehtud Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse tauditekitajale iseloomulik nukleiinhape, mis ei tulene vaktsineerimisest, või
 - c) taudile iseloomulike kliiniliste tunnustega või kahtlustatava või kinnitatud taudijuhuga epidemioloogiliselt seotud peetavalt loomalt või peetavate loomade rühmalt võetud prooviga on kaudse diagnostikameetodiga saadud positiivne tulemus, mis ei tulene vaktsineerimisest.
 3. Selle taudijuhu määratluse kohaldamisel peab Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse tauditekitaja olema mõni lindude paramüksoviiruse-1 (PPMV-1) (lindude avulaviirus-1) viirustüvi,
 - a) mille intratserebraalse patogeensuse indeks (ICPI) on vähemalt 0,7 või
 - b) milles esinevad mitmealuselised aminohapped F2 proteiini ja fenüülalaniini C-lõpus jäägiga 117, mis on F1 proteiini N-lõpp. Mõiste „mitmealuselised aminohapped“ viitab vähemalt kolmele arginiini või lüsiini jäägile vahemikus 113–116. Kui aminohapete jääkidele omast mustrit ei õnnestu eespool kirjeldatud viisil tõendada, tuleb eraldatud viirust kirjeldada intratserebraalse patogeensuse indeksi uuringu abil. Selle määratluse puhul nummerdatakse aminohapete jäägid alates F0 geeni nukleotiidide järjestusest tuletatud aminohappe N-lõpust (113–116 vastab jääkidele –4 kuni –1 lõhustumispiirkonnast).
-

II LISA

LIIDU SEIREPROGRAMM

I OSA

LINDUDE GRIPI SEIRE KODU- JA METSLINDUDE SEAS

1. jagu

Üldine lähenemisviis ja põhinõuded

1. TERRITORIAALNE KOHALDAMISALA

Kõikides liikmesriikides tuleb rakendada kodu- ja metslindude seiret.

2. KOHALDAMISPERIOOD

Kuni see tühistatakse.

3. ÜLDINE LÄHENEMISVIIS

Seiresüsteem peab vastama 2. jaos sätestatud eesmärkidele ja põhinema terviklikul lähenemisviisil, mis hõlmab järgmisi kodu- ja metslindude populatsioonide seire meetmete erinevaid üksteist täiendavaid komponente:

- 3. ja 4. jaos sätestatud varajase avastamise süsteemid;
- 5. ja 6. jaos sätestatud riskipõhine seire.

2. jagu

Kodu- ja metslindude seire eesmärgid

1. Lindude kõrge patogeensusega gripi varajane avastamine kodulindudel.
2. Lindude kõrge patogeensusega gripi varajane avastamine metslindudel, et
 - a) varakult hoiatada lindude kõrge patogeensusega gripi võimaliku kodulindudele levimise eest, eriti kui viirused sisenevad liitu metslindude rände kaudu;
 - b) anda teavet viiruse leviku riski hindamiseks pärast lindude kõrge patogeensusega gripi avastamist metslindudel.
3. Lindude kõrge patogeensusega gripi avastamine kodulinnuliikidel, kellel tavaliselt ei esine olulisi taudi kliinilisi tunnuseid.
4. Nende lindude madala patogeensusega gripi viiruste avastamine, mis võivad hõlpsalt levida kodulinnukarjade vahel, eriti piirkondades, kus on palju linnukasvatusevõtteid, kuna need viirused võivad muteeruda lindude kõrge patogeensusega gripi viiruseks; selle eesmärk on
 - a) tuvastada lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkusega klastrid ja
 - b) jälgida lindude madala patogeensusega gripi viiruste leviku riski vastavalt kodulindude veole ja nakkuse ülekandetegurite esinemisele teatavates ohustatud tootmissüsteemides.
5. Teadmiste suurendamine nende lindude kõrge patogeensusega gripi ja lindude madala patogeensusega gripi viiruste kohta, mis kujutavad endast potentsiaalset zoonootilist riski.

3. jagu

Lindude kõrge patogeensusega gripi varajane avastamine kodulindudel

1. Kodulindudel lindude kõrge patogeensusega gripi varajase avastamise süsteemid peavad olema artikli 3 lõike 1 punktis a sätestatud üldiste seirenõuete osa ja neid tuleb rakendada kogu kodulinnusektoris.

2. Punktis 1 viidatud seire peab hõlmama vähemalt järgmiste asjaolude varajast avastamist ja uurimist ettevõtetes, mis asuvad piirkonnas, kus on tuvastatud lindude kõrge patogeensusega gripi nakkuse ja leviku suurenenud risk:
 - a) mis tahes muutus tavapäraistes tootmis- ja tervisenäitajates, näiteks suremuses, sööda ja vee tarbimises ning munatootmises, ja
 - b) mis tahes tauditunnused või surmajärgsed kahjustused, mis viitavad lindude kõrge patogeensusega gripile.
3. Kui riigi, ELi või piirkonna tasandil on kodulindude ja/või metslindude seas toimunud lindude kõrge patogeensusega gripi puhangute tõttu tuvastatud suurenenud risk, võib olla ka asjakohane analüüsida korrapäraselt proove, mis võetakse surnud ja haigetelt kodulindudelt ettevõtetes, mis asuvad piirkonnas, kus on tuvastatud lindude kõrge patogeensusega gripi nakkuse ja leviku suurenenud risk.

4. jagu

Lindude kõrge patogeensusega gripi varajane avastamine metslindudel

1. Metslindudel lindude kõrge patogeensusega gripi varajane avastamine peab põhinema nendelt lindudelt proovide võtmisel ja neile uuringute tegemisel, kes on
 - a) leitud surnuna,
 - b) leitud vigastatuna või haigena,
 - c) kütitud ja kellel on taudi kliinilised tunnused.

Kui metslindudel on avastatud lindude kõrge patogeensusega gripp, tuleb seda seiret tõhustada jälgimissüsteemide abil, mille raames kasutatakse organiseeritud ringkäike surnud ja haigete lindude avastamiseks ja kogumiseks.

2. Seire peab olema riskipõhine ning võtma arvesse vähemalt asjakohast teavet ornitoloogia, viroloogia, epidemioloogia ja keskkonnaküsimuste valdkonnas.
3. Seire peab hõlmama sihtrühma kuuluvaid metslinnuliike, nagu on sätestatud 8. jaos. Lindude kõrge patogeensusega gripi välistamiseks tuleb siiski uurida kõiki kahtlasi metslindude suremuse juhtusid.

Peale sihtrühma kuuluvate metslinnuliikide võib seire hõlmata ka täiendavaid metslinnuliike, kui on hinnatud nende konkreetset epidemioloogilist tähtsust liikmesriigi territooriumil.

4. Lisaks sellele võib seire hõlmata järgmistelt lindudelt proovide võtmist ja neile uuringute tegemist prioriteetsetes ja peamistes kohtades, eriti seal, kus asjaomastesse metslinnuliikidesse kuuluvad linnud sisenevad rände ajal (vähemalt kirde- ja idapoolsete rändeteede kaudu) liidu territooriumile:
 - a) püüisesse sattunud linnud,
 - b) kütitud terved linnud,
 - c) kontroll-linnud.
5. Metslindude lindude kõrge patogeensusega gripi nakkuse seire tulemustes tuleb arvesse võtta täiendavaid teabeallikaid, mis on saadud peetavate lindude seas toimunud lindude kõrge patogeensusega gripi puhangutega seoses metslindudele tehtud uuringute tulemusena.

5. jagu

Lindude kõrge patogeensusega gripi riskipõhine täiendav seire selliste kodulinnuliikide seas, kellel ei esine tavaliselt olulisi taudi kliinilisi tunnuseid

1. Lindude kõrge patogeensusega grippi nakatumise riskipõhise seire tegemisel linnukasvatustevõtetes, kus peetakse parte, hanesid, haneliste (*Anseriformes*) seltsi kuuluvaid kodulinde uluklinnuvarude täiendamiseks või vutte loodusesse laskmiseks, tuleb arvesse võtta vähemalt järgmisi riskitegureid:
 - a) taudi varasem ja praegune epidemioloogiline olukord ning selle areng kodu- ja metslindudel;
 - b) ettevõtete lähedus veekogudele ja muudele kohtadele, kuhu rändlinnud, eriti veelinnud, võivad suuremal hulgal koguneda või kus nad võivad teel liitu ja läbi liidu peatuda;

- c) ajavahemik, mil sihtrühma kuuluvate rändlindude liikumine liitu ja läbi liidu on suurem;
 - d) linnukasvatuse, sealhulgas eri tootmissüsteemidega seotud laiema sektori struktuur;
 - e) ettevõtete geograafiline asukoht suure kodulindude arvuga piirkonnas;
 - f) ettevõtete bioturvalisuse tavad;
 - g) kodulindude ja toodete veo ning kodulinde vedavate sõidukite liikumise liik ja sagedus ning kaubandusmudelid ja
 - h) riskihinnangud ja teaduslikud nõuanded seoses metslindude kaudu lindude kõrge patogeensusega gripi levimise olulisusega.
2. Teaduslikele põhjendustele tuginedes võib lisada täiendavaid riskitegureid peale punkti 1 alapunktides a–h loetletute ning jätta välja tegurid, mis ei ole liikmesriigi konkreetset olukorda arvesse võttes asjakohased.

6. jagu

Riskipõhine seire lindude madala patogeensusega gripi viirusega nakatunud ja lindude madala patogeensusega gripi viiruste pideva levikuga ettevõtete klastrite tuvastamiseks

1. Riskipõhist seiret nende lindude madala patogeensusega gripi viiruste avastamiseks, mis võivad hõlpsalt levida kodulinnukarjade vahel, eriti piirkondades, kus on palju linnukasvatuseettevõtteid, nagu on osutatud 2. jao punktis 4, tuleb teha selliste kodulinnukasvatuseettevõtete suhtes, mille puhul pädev asutus on hinnanud, et lindude madala patogeensusega gripi viirusnakkusega klastreid on varem korduvalt esinenud või nende esinemine on tõenäolisem.
2. Selliseid klastreid iseloomustab aja ja geograafilise asukoha poolest seotud ettevõtete rühmade nakatumine lindude madala patogeensusega gripi viirusega.
3. Seire sihtrühma kuuluvate ettevõtete valiku hindamisel tuleb arvesse võtta viiruse külgsuunas levimise riski, mis tuleneb tootmissüsteemi struktuurist ja keerukusest ning ettevõtetevahelistest funktsionaalsetest sidemetest, eriti kui nad tegutsevad piirkondades, kus on palju selliseid ettevõtteid.
4. Peale ettevõtete sihipärase seire kriteeriumide, millele on osutatud punktis 3, tuleb ettevõtte tasandil arvesse võtta järgmisi riskitegureid:
 - a) peetavad liigid,
 - b) tootmistsükkel ja tootmise kestus,
 - c) mitme kodulinnuliigi pidamine,
 - d) eri vanuses linnukarjade pidamine,
 - e) pika elueaga kodulindude pidamine,
 - f) „kõik sisse, kõik välja“ põhimõtte rakendamine,
 - g) partiidevahelise ooteaja pikkus ja
 - h) bioturvalisuse tavad ja pidamistingimused.

7. jagu

Kodulindude sihtpopulatsioonid

1. Kõigi kodulinnupopulatsioonide suhtes tuleb kohaldada lindude kõrge patogeensusega gripi nakkuse varajase avastamise süsteemi, millele on osutatud 3. jaos.
2. 5. jaos osutatud lindude kõrge patogeensusega gripi nakkuse täiendavat seiret kodulinnuliikide seas, kellel ei esine lindude kõrge patogeensusega gripi nakkuse korral tavaliselt olulisi tunnuseid, tuleb kohaldada järgmiste lindude suhtes:
 - a) aretuspardid;
 - b) aretushaned;
 - c) nuumpardid;
 - d) nuumhaned;

- e) vutid;
 - f) haneliste (*Anseriformes*) seltsi kuuluvad kodulinnuliigid, kes on ettenähtud loodusesse laskmiseks, et täiendada uluklinnuvarusid.
3. Lisaks punktis 2 loetletud liikidele ja kategooriatele võib 6. jaos osutatud proovide võtmist ja uuringute tegemist lindude madala patogeensusega gripi nakkuse tuvastamiseks kohaldada järgmiste kodulinnuliikide ja toodangukategooriate suhtes:
- a) munakanad, sealhulgas vabapidamisel olevad munakanad;
 - b) aretuskalkunid;
 - c) broilerkalkunid;
 - d) kanaliste (*Galliformes*) seltsi kuuluvad kodulinnuliigid, kes on ettenähtud loodusesse laskmiseks, et täiendada uluklinnuvarusid.

8. jagu

Sihtmetslinnupopulatsioonid

Sihtrühma kuuluvatel metslinnuliikidel, eriti rändveelindudel, on tõendatult suurem risk nakatuda lindude kõrge patogeensusega gripi viirusega ja seda levitada.

Värskeimate andmete põhjal koostatud ja ajakohastatud sihtmetslinnuliikide loetelu on esitatud Euroopa Liidu referentlaboratooriumi veebisaidil.

9. jagu

Proovide võtmise ja laboriuuringute tegemise meetodid

1. Proovide võtmiseks valitud linnukasvatuseettevõtete arv ja uuringutega hõlmatud kodulindude arv ettevõtte kohta ning vajaduse korral asjaomase ettevõtte epidemioloogiliste üksuste (nt linnukari, lindla jne) kaupa peab põhinema statistiliselt asjakohasel valimi moodustamise meetodil. See meetod võib olla sama, mida kasutatakse esindava valimi moodustamisel, st hinnanguline levimus, mis tuleb kindlaks teha vastavalt eelnevalt kindlaks määratud usaldatavustasemele, mille on kindlaks määranud pädev asutus.
2. Uuringute tegemise sagedus ja periood:
 - a) linnukasvatuseettevõtetes proovide võtmise ja nendega uuringute tegemise sagedus tuleb kindlaks määrata pädeva asutuse tehtud riskihindamise tulemuste põhjal;
 - b) proovide võtmise ajavahemik peab kokku langema hooajalise tootmisega iga toodangukategooria puhul, kuid see ei tohi kahjustada riskipõhise seire lähenemisviisi;
 - c) kui see on asjakohane, tuleb proovide võtmise ajavahemiku kindlaksmääramisel võtta arvesse 3. jao punktis 3 osutatud suurenenud riski perioodi. Proovide suhtes tuleb teha virooloogilisi meetodeid kasutades laboriuuringud, kui proove võetakse järgmistel eesmärkidel:
 - i) Lindude kõrge patogeensusega gripi varajaseks avastamiseks kodulindudel, millele on osutatud 3. jaos;
 - ii) Lindude kõrge patogeensusega gripi varajaseks avastamiseks metslindudel, millele on osutatud 4. jaos;
 - iii) Lindude kõrge patogeensusega gripi täiendava seire tegemiseks selliste kodulinnuliikide seas, kellel ei esine tavaliselt olulisi lindude kõrge patogeensusega gripi kliinilisi tunnuseid, millele on osutatud 5. jaos;
 - iv) seropositiivsete leidude järelkontrolliks, millele on osutatud punkti 4 alapunktis b.
3. Proovide suhtes tuleb teha seroloogilisi meetodeid kasutades laboriuuringud, kui need võetakse järgmistel eesmärkidel:
 - a) Lindude kõrge patogeensusega gripi täiendava seire tegemiseks selliste kodulinnuliikide seas, kellel ei esine tavaliselt olulisi lindude kõrge patogeensusega gripi kliinilisi tunnuseid, millele on osutatud 5. jaos, et vajaduse korral täiendada virooloogilisi uuringuid;
 - b) Lindude madala patogeensusega gripi viirusega nakatunud ettevõtete klastrite avastamiseks, millele on osutatud 6. jaos. Kui proovide võtmine seroloogilisteks uuringuteks ei ole tehnilistel põhjustel või muudel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel asjakohane, tuleb teha virooloogilised uuringud.

III LISA

DIAGNOSTIKAMEETODID MAISMAALOOMADE TEATAVATE TAUDIDE PUHUL TAUDIVABA STAATUSE ANDMISEKS JA SÄILITAMISEKS

1. jagu

***Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkus**

1. Seroloogilised uuringud:
 - a) vereproovide uuringud:
 - i) puhverdatud brutsellaantigeeni uuring,
 - ii) komplemendi sidumise uuring (CFT),
 - iii) kaudne ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (I-ELISA),
 - iv) fluorestsentspolarisatsioonanalüüs (FPA);
 - v) võistlev ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (C-ELISA);
 - b) piimaproovide uuringud:
 - i) piima ringuuring (MRT),
 - ii) I-ELISA.
2. Brutselliini nahauuring (BST)

IV lisa I osa 1. peatüki 1. ja 2. jaos osutatud uuringute tegemisel kasutatakse brutselliini nahauuringut (BST) ainult lammaste ja kitsede puhul.

2. jagu

***Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkus**

1. Tuberkuliinimised:
 - a) ühekordne nahasisene tuberkuliiniproov (SITT),
 - b) võrdlev nahasisene tuberkuliiniproov (CITT).
2. Gamma-interferoonanalüüs

3. jagu

Veiste enzootiline leukoos

1. Seroloogilised uuringud:
 - a) vereproovide uuringud:
 - i) uuring agargeeli immuundifusiooni meetodil (AGID),
 - ii) blokeeriv ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (B-ELISA),
 - iii) I-ELISA.
 - b) piimaproovide uuringud:
 - i) I-ELISA.

4. jagu

Veiste nakkav rinotrahheiid / nakkav pustuloosne vulvovaginiit

	Meetodid	Maatriks
Vaktsineerimata veised	I-ELISA veiste 1. tüübi herpesviiruse (HSV-1) tuvastamiseks ^(a)	Seerumi üksikproovid ^(d) Piimaproovid
	B-ELISA glükoproteiini B tuvastamiseks ^(b)	Seerumi üksikproovid ^(d) Lihamahla üksikproovid
DIVA (nakatunud loomade eristamine vaktsineeritud loomadest) kohaselt sellise vaktsiiniga vaktsineeritud veised, millest gE-antigeen on eemaldatud	B-ELISA glükoproteiini E tuvastamiseks ^(c)	Seerumi üksikproovid Lihamahla üksikproovid

^(a) I-ELISA veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade tuvastamiseks. Uuringutes võib veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse andmiseks kasutada kuni 50 piimaproovist koosnevat koondproovi (piima üksik- või hulgi-proovid) ja selle staatuse säilitamiseks kuni 100 piimaproovist (piima üksik- või hulgi-proovid) koosnevat koondproovi.

^(b) B-ELISA veiste 1. tüübi herpesviiruse glükoproteiini B vastaste antikehade tuvastamiseks. Seda meetodit võib kasutada ka veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade tuvastamiseks, millele on osutatud IV lisa IV osas.

^(c) B-ELISA veiste 1. tüübi herpesviiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks. Veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse säilitamiseks võib uuringute tegemisel kasutada piima üksikproove. Proovid võib ühendada koondprooviks ja proovide arvu koondproovis võib valida dokumenteeritud tõendite põhjal, mis näitavad, et uuring on tavapärastes laboritingimustes piisavalt tundlik üksiku positiivse proovi kindlakstegemiseks koondproovis.

^(d) Kui uuringuid tehakse veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse säilitamiseks, võib individuaalselt kogutud proovidest moodustada koondproovi. Proovide arvu koondproovis võib muuta, kui on olemas dokumenteeritud tõendid selle kohta, et uuringusüsteem on tavapärastes laboritingimustes piisavalt tundlik, et teha kindlaks üksik nõrk positiivne proov kohandatud suurusega koondproovis.

5. jagu

Aujeszky haiguse viiruse nakkus

	Meetodid	Maatriks
Vaktsineerimata sead	ELISA Aujeszky haiguse viiruse tuvastamiseks ^(a)	Seerumi üksikproovid (või plasma üksikproovid) või kuni 5 proovist koosnevad koondproovid
		Filterpaberi üksikproovid või kuni 5 proovist koosnevad koondproovid Lihamahla üksikproovid
DIVA (nakatunud loomade eristamine vaktsineeritud loomadest) kohaselt sellise vaktsiiniga vaktsineeritud sead, millest gE-antigeen on eemaldatud	ELISA glükoproteiini E tuvastamiseks ^(b)	Seerumi üksikproovid

^(a) ELISA Aujeszky haiguse terkviruse, Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini B või glükoproteiini D vastaste antikehade tuvastamiseks. Partiide kontrollimiseks Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiinide B ja D komplektide või Aujeszky haiguse terkviruse komplektide suhtes peab ühenduse referentseerumi ADV1 (või standarditele mittevastava seerumi) lahjendus 1:2 andma positiivse tulemuse. Neid uuringuid võib kasutada ka uuringute tegemisel Aujeszky haiguse terkviruse tuvastamiseks, millele on osutatud IV lisa V osas.

^(b) ELISA Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks. Partiide kontrollimiseks peab ühenduse referentseerumi ADV1 (või standarditele mittevastava seerumi) lahjendus 1:8 andma positiivse tulemuse.

6. jagu

Veiste viirusdiarröa

1. Otsesed meetodid:

- a) pöördtranskriptsiooniga reaajas jälgitav polümeraasi ahelreaktsioon (PCR)
- b) ELISA veiste viirusdiarröa viiruse antigeeni tuvastamiseks

2. Seroloogilised uuringud:

- a) I-ELISA.
- b) B-ELISA

IV LISA

TAUDIPÕHISED NÕUDED TAUDIVABA STAATUSE ANDMISEKS, SÄILITAMISEKS, PEATAMISEKS JA TÛHISTAMISEKS ETTEVÕTETE TASANDIL NING TAUDIPÕHISED NÕUDED TAUDIVABA STAATUSE ANDMISEKS JA SÄILITAMISEKS LIIKMESRIIKIDE VÕI TSOONIDE TASANDIL

I OSA

BRUCELLA ABORTUS'E, B. MELITENSIS'E JA B. SUIIS'I NAKKUS

1. PEATÜKK

Ilma vaksineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba ettevõtte

1. jagu

Staatuse andmine

1. Ilma vaksineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse võib anda veise-, lamba- või kitsekasvatuseettevõttele ainult järgmistel juhtudel:
 - a) ettevõttes peetavate veiste, lammaste või kitsede seas ei ole viimase 12 kuu jooksul olnud ühtegi *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ega *B. suis*'i nakkuse kinnitatud juhtu;
 - b) viimase kolme aasta jooksul ei ole ühtegi ettevõttes peetavat veist, lammast ega kitse vaksineeritud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse vastu;
 - c) proovide võtmise ajal ettevõttes olnud üle 12 kuu vanustele steriliseerimata veistele ja üle kuue kuu vanustele steriliseerimata lammastele või kitsedele on kahel korral tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring järgmistel alustel:
 - i) esimene uuring tuleb teha proovidega, mis ei ole võetud varem kui kolm kuud pärast viimase kinnitatud taudijuhu ja viimase immunoloogilises uuringus positiivse tulemuse saanud looma kõrvaldamist;
 - ii) teine uuring tuleb teha proovidega, mis ei ole võetud varem kui kuus kuud ja hiljem kui 12 kuud pärast alapunkti i nimetatud proovivõtu kuupäeva;
 - d) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusele iseloomulike kliiniliste tunnustega (näiteks abort) loomadele on tehtud negatiivse tulemuse andnud uuringud;
 - e) alates alapunkti c alapunkti i nimetatud proovide võtmise algusest pärinevad kõik ettevõttesse toodud veised, lambad või kitsed ettevõtetest, mis on ilma vaksineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad või on nakkusest vabad vaksineerimise abil, ja neid loomi ei ole viimase kolme aasta jooksul vaksineeritud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse vastu ning nad
 - i) on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis on asjaomase loomapopulatsiooni puhul *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba;
 - ii) on üle 12 kuu vanused steriliseerimata veised või üle kuue kuu vanused steriliseerimata lambad või kitsed ning saanud negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis oli võetud
 - 30 päeva jooksul enne nende ettevõttesse toomist või
 - 30 päeva jooksul pärast nende ettevõttesse toomist, tingimusel et neid hoiti selle aja jooksul isoleeritult, või
 - iii) on poeginud emasloomad, keda hoiti ettevõttesse toomisest alates isoleeritult, kuni nad said negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis ei olnud võetud varem kui 30 päeva pärast poegimist, ja
 - f) alates alapunkti c alapunkti i osutatud proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud või ettevõttes kasutatud veiste, lammaste või kitsede paljundusmaterjal
 - i) ettevõtetest, mis on ilma vaksineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad, või
 - ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.

2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse, kui kõik veised, lambad või kitsed on pärit ettevõtetest, mis on ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad või on nakkusest vabad vaktsineerimise abil, ja neid loomi ei ole viimase kolme aasta jooksul vaktsineeritud ning nad
- on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis on asjaomase loomapopulatsiooni puhul *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba;
 - on üle 12 kuu vanused steriliseerimata veised või üle kuue kuu vanused steriliseerimata lambad või kitsed ning saanud negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis oli võetud
 - 30 päeva jooksul enne nende ettevõttesse toomist või
 - 30 päeva jooksul pärast nende ettevõttesse toomist, tingimusel et neid hoiti selle aja jooksul isoleeritult, või
 - on poeginud emasloomad, keda hoiti ettevõttesse toomisest alates isoleeritult, kuni nad said negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis ei olnud võetud varem kui 30 päeva pärast poegimist.
3. Erandina punktist 1 võib vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatusega ettevõttele anda ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse, kui:
- punkti 1 alapunktides a, b, d, e ja f sätestatud nõuded on täidetud ning
 2. jao punkti b alapunktis i sätestatud nõue on täidetud.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Veise-, lamba- või kitsekasvatusettevõtte võib säilitada ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

1. jao punkti 1 alapunktides a, b, d, e ja f sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
- saadakse negatiivne tulemus seroloogilises uuringus, mis tehti proovidega, mis oli võetud
 - pädeva asutuse määratud sobiva, vähemalt 12-kuulise vahega ning toodangu liiki, taudi olukorda ja tuvastatud riskitegureid arvesse võttes kõigilt üle 12 kuu vanustelt steriliseerimata veistelt ja kõigilt üle kuue kuu vanustelt steriliseerimata lammastelt või kitsedelt, või
 - pädeva asutuse kehtestatud uuringute tegemise korra kohaselt ning toodangu liiki ja tuvastatud riskitegureid arvesse võttes üle 12 kuu vanustelt steriliseerimata veistelt ja üle kuue kuu vanustelt steriliseerimata lammastelt või kitsedelt, keda peetakse ettevõtetes, mis asuvad liikmesriigis või tsoonis, mis on *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

- Veise-, lamba- või kitsekasvatusettevõtte ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus tuleb peatada järgmistel juhtudel:
 - üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole täidetud või
 - ettevõttes peetaval veisel, lambal või kitsel kahtlustatakse *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkust.
- Ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:
 1. jao punkti 1 alapunktides b, d, e ja f ning 2. jao punktis b sätestatud nõuded on täidetud;
 - edasiste uuringute tulemused kinnitavad *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud.

4. jagu

Staatuse tühistamine ja taastamine

1. Veise-, lamba- või kitsekasvatuseettevõtte ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatuse peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik;
 - b) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkust ei saa välistada kooskõlas 3. jao punkti 2 alapunktiga b;
 - c) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse esinemine ettevõttes peetaval veisel, lambal või kitsel on leidnud kinnitust või
 - d) seda õigustab muu *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse tõrje vajadus.
2. Kui ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 2. jaos sätestatud tingimused on täidetud.
3. Kui ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti b, c või d kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui kõik kinnitatud nakkusjuhud ja kõik loomad, kelle uuringutulemus ei olnud negatiivne, on kõrvaldatud ning ülejäänud veised, lambad või kitsed vastavad 1. jao punkti 1 alapunktis c sätestatud nõuetele.
4. Erandina punktist 3 võib juhul, kui *B. suis*'i biotüübi 2 nakkuse esinemine ettevõttes peetaval üksikul veisel, lambal või kitsel leidis kinnitust, staatuse taastada pärast negatiivse uuringutulemuse saamist proovide puhul, mis on võetud kooskõlas 1. jao punkti 1 alapunkti c alapunktis i sätestatud nõuetega.

2. PEATÜKK

Vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba ettevõtte

1. jagu

Staatuse andmine

1. Vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse võib anda veise-, lamba- või kitsekasvatuseettevõttele ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunktides a, c ja d sätestatud nõuded on täidetud;
 - b) alates 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunkti c alapunktis i nimetatud proovide võtmise algusest pärinevad kõik ettevõttesse toodud veised, lambad või kitsed ettevõtetest, mis on ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad või on vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad, ning need loomad
 - i) on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis on asjaomase loomapopulatsiooni puhul *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba;
 - ii) on üle 12 kuu vanused steriliseerimata veised või üle kuue kuu vanused steriliseerimata lambad või kitsed ning saanud negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis oli võetud
 - 30 päeva jooksul enne nende ettevõttesse toomist või
 - 30 päeva jooksul pärast nende ettevõttesse toomist, tingimusel et neid hoiti selle aja jooksul isoleeritult, või
 - iii) on poeginud emasloomad, keda hoiti ettevõttesse toomisest alates isoleeritult, kuni nad said negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis ei olnud võetud varem kui 30 päeva pärast poegimist, ja

- c) kui alates 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunkti c alapunktis i osutatud proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud või ettevõttes kasutatud veiste, lammaste või kitsede paljundusmaterjal
- i) ettevõtetest, mis on ilma vaksineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad või on vaksineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad, või
- ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.
2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda vaksineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse, kui kõik veised, lambad või kitsed on pärit ettevõtetest, mis on ilma vaksineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vabad või on nakkusest vabad vaksineerimise abil, ning need loomad
- a) on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis on asjaomase loomapopulatsiooni puhul *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba;
- b) on üle 12 kuu vanused steriliseerimata veised või üle kuue kuu vanused steriliseerimata lambad või kitsed ning saanud negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis oli võetud
- i) 30 päeva jooksul enne nende ettevõttesse toomist või
- ii) 30 päeva jooksul pärast nende ettevõttesse toomist, tingimusel et neid hoiti selle aja jooksul isoleeritult, või
- c) on poeginud emasloomad, keda hoiti ettevõttesse toomisest alates isoleeritult, kuni nad said negatiivse tulemuse seroloogilises uuringus, mis tehti prooviga, mis ei olnud võetud varem kui 30 päeva pärast poegimist.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Veise-, lamba- või kitsekasvatuse ettevõtte võib säilitada vaksineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) käesoleva peatüki 1. jao punkti 1 alapunktides b ja c ning 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunktides a ja d sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
- b) on tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring, mis tehti proovidega, mis võeti pädeva asutuse määratud sobiva, vähemalt 12-kuulise vahega ning toodangu liiki, taudi olukorda ja tuvastatud riskitegureid arvesse võttes kõigilt üle 12 kuu vanustelt steriliseerimata veistelt ja kõigilt üle kuue kuu vanustelt steriliseerimata lammastelt või kitsedelt.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

1. Veise-, lamba- või kitsekasvatuse ettevõtte vaksineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus tuleb peatada järgmistel juhtudel:

- a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole täidetud või
- b) ettevõttes peetaval veisel, lambal või kitsel kahtlustatakse *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkust.

2. Vaksineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:

- a) 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunktis d ning 1. jao punkti 1 alapunktides b ja c ning 2. jao punktis b sätestatud nõuded on täidetud;
- b) edasiste uuringute tulemused kinnitavad *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud.

4. jagu

Staatuse tühistamine ja taastamine

1. Veise-, lamba- või kitsekasvatuseettevõtte vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatuse peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik;
 - b) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkust ei saa välistada kooskõlas 3. jao punkti 2 alapunktiga b;
 - c) *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse esinemine ettevõttes peetaval veisel, lambal või kitsel on leidnud kinnitust või
 - d) seda õigustab muu *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse tõrje vajadus.
2. Kui vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 2. jaos sätestatud tingimused on täidetud.
3. Kui vaktsineerimise abil *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse vaba staatus on punkti 1 alapunkti b, c või d kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui kõik kinnitatud nakkusjuhud ja kõik loomad, kelle uuringutulemus ei olnud negatiivne, on kõrvaldatud ning ülejäänud veised, lambad või kitsed vastavad 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunktis c sätestatud nõuetele.
4. Erandina punktist 3 võib juhul, kui *Brucella suis*'i biotüübi 2 nakkuse esinemine ettevõttes peetaval üksikul veisel, lambal või kitsel leidis kinnitust, staatuse taastada pärast negatiivse uuringutulemuse saamist proovide puhul, mis on võetud kooskõlas 1. peatüki 1. jao punkti 1 alapunkti c alapunktis i sätestatud nõuetega.

3. PEATÜKK

Peetavate veiste puhul *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine peetavate veiste puhul

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate veiste puhul anda *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) peetavate veiste seas ei ole vähemalt viimase kolme aasta jooksul olnud ühtegi *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ega *B. suis*'i nakkuse kinnitatud juhtu;
- b) peetavatel veistel *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse varajaseks avastamiseks on viimased kolm aastat järgitud kooskõlas artikli 3 lõike 1 punktiga a üldisi seirenõudeid, mis hõlmas vähemalt järgmist:
 - i) abordijuhtude korral võetavate proovide korrapärane esitamine laboriuuringute jaoks;
 - ii) nende abordijuhtude õigeaegne uurimine, mis võisid olla tingitud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest;
- c) viimase kolme aasta jooksul on vähemalt 99,8 % veisekasvatuseettevõtetest, mille veised moodustavad vähemalt 99,9 % veisepopulatsioonist, säilitanud oma ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse;
- d) veiseid ei ole *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i vastu vaktsineeritud vähemalt viimased kolm aastat ning ühtegi veist, kes on toodud liikmesriiki või tsooni, ei ole viimase kolme aasta jooksul enne tema sissetoomist vaktsineeritud.

2. jagu

Staatuse säilitamine peetavate veiste puhul

1. Liikmesriigile või tsoonile peetavate veiste puhul antud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punktides a, b ja d sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
 - b) esimese kahe järjestikuse aasta jooksul pärast staatuse andmist on kõigi veisekasvatustevõtete esindava valimi põhjal tehtud iga-aastast seiret, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse (levimuse sihtmäär 0,2 % veisekasvatustevõtetest või 0,1 % veisepopulatsioonist);
 - c) kui kahe järjestikuse aasta jooksul pärast staatuse andmist ei ole peetavatel veistel leidnud kinnitust ükski *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse juht, peab seiret tegema järgmistel alustel:
 - i) iga-aastane pisteline seire, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse (levimuse sihtmäär 0,2 % veisekasvatustevõtetest või 0,1 % veisepopulatsioonist), või
 - ii) iga-aastane riskipõhine seire *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse avastamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja tuvastatud riskitegureid, sealhulgas nakkuse levimist muudelt loomadelt kui peetavad veised.
2. *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse esinemise kinnitamine muus loomapopulatsioonis kui peetavad veised ei mõjuta liikmesriigi või tsooni *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatust peetavate veiste puhul, tingimusel et on võetud tõhusad meetmed, mida hinnatakse perioodiliselt, et hoida ära *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse levimist peetavatele veistele.
3. Erandina punkti 1 alapunktist a võib *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse juhu esinemise kinnitamise korral säilitada liikmesriigile või tsoonile peetavate veiste puhul antud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse järgmistel juhtudel:
 - a) selle ettevõtte suhtes, kus peetavatel veistel avastati *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkus, on viivitamata võetud artiklis 24 sätestatud asjakohased tauditõrjemeetmed;
 - b) pädev asutus on 60 päeva jooksul pärast nakkuse esinemise esmakordset kinnitamist teinud epidemioloogilise uuringu ja muud uurimised, nagu on sätestatud artiklis 25, et kindlaks teha nakkuse tõenäoline allikas ja levik ning teha järeldused tõenäolise nakkusallika kohta, ja juhul kui nakatunud oli vaid piiratud arv ettevõtteid ja need ettevõtted on epidemioloogiliselt seotud esimese avastatud tauditõrjemeetmest;
 - c) igas ettevõttes, kus on esinenud kahtlustatavaid või kinnitatud nakkusjuhtusid, on pärast alapunktis b sätestatud meetmete rakendamist viivitamata rakendatud artiklis 21 või 24 sätestatud asjakohased tauditõrjemeetmed, kuni ettevõtte nakkusest vaba staatus on ennistatud või taastatud;
 - d) punktis 1 osutatud seiret on kohandatud ja see on näidanud, et juhtum on lahendatud.

4. PEATÜKK

Peetavate lammaste ja kitsede puhul *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine peetavate lammaste ja kitsede puhul

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate lammaste ja kitsede puhul anda *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) peetavate lammaste ja kitsede seas ei ole vähemalt viimase kolme aasta jooksul olnud ühtegi *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ega *B. suis*'i nakkuse kinnitatud juhtu;

- b) peetavatel lammastel ja kitsedel *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse varajaseks avastamiseks on viimased kolm aastat järgitud kooskõlas artikli 3 lõike 1 punktiga a üldisi seireõudeid, mis hõlmas vähemalt järgmist:
- i) abordijuhtude korral võetavate proovide korrapärane esitamine laboriuuringute jaoks;
 - ii) nende abordijuhtude õigeaegne uurimine, mis võisid olla tingitud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkusest;
- c) viimase kolme aasta jooksul on tehtud lamba- ja kitsepopulatsiooni seiret ning vähemalt 99,8 % lamba- või kitsekasvatuseettevõtetest, mille loomad moodustavad vähemalt 99,9 % lamba- või kitsepopulatsioonist, on säilitanud oma ilma vaktsineerimiseta *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse, ja
- d) lambaid ega kitsi ei ole *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i vastu vaktsineeritud vähemalt viimased kolm aastat ning ühtegi lammast ega kitsi, kes on toodud liikmesriiki või tsooni, ei ole viimase kolme aasta jooksul enne tema sissetoomist vaktsineeritud.

2. jagu

Staatuse säilitamine peetavate lammaste ja kitsede puhul

1. Liikmesriigile või tsoonile lammaste ja kitsede puhul antud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
- a) 1. jao punktides a, b ja d sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
 - b) esimese kahe järjestikuse aasta jooksul pärast staatuse andmist on kõigi lamba- ja kitsekasvatuseettevõtete esindava valimi põhjal tehtud iga-aastast seiret, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse (levimuse sihtmäär 0,2 % lamba- ja kitsekasvatuseettevõtetest või 0,1 % lamba- ja kitsepopulatsioonist);
 - c) kui kahe järjestikuse aasta jooksul pärast staatuse andmist ei ole peetavatel lammastel ega kitsedel leidnud kinnitust ükski *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse juht, peab seiret tegema järgmistel alustel:
 - i) iga-aastane pisteline seire, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse (levimuse sihtmäär 0,2 % lamba- ja kitsekasvatuseettevõtetest või 0,1 % lamba- ja kitsepopulatsioonist), või
 - ii) iga-aastane riskipõhine seire *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse avastamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja tuvastatud riskitegureid, sealhulgas nakkuse levimist muudelt loomadelt kui peetavad lambad ja kitsed.
2. *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse esinemise kinnitamine muus loomapopulatsioonis kui peetavad lambad ja kitsed ei mõjuta liikmesriigi või tsooni *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatust peetavate lammaste ja kitsede puhul, tingimusel et on võetud tõhusad meetmed, mida hinnatakse perioodiliselt, et hoida ära *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkuse levimist peetavatele lammastele ja kitsedele.
3. Erandina punkti 1 alapunktist a võib *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkuse juhu esinemise kinnitamise korral säilitada liikmesriigile või tsoonile peetavate lammaste ja kitsede puhul antud *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e ja *B. suis*'i nakkusest vaba staatuse järgmistel juhtudel:
- a) selle ettevõtte suhtes, kus peetavatel lammastel või veistel avastati *Brucella abortus*'e, *B. melitensis*'e või *B. suis*'i nakkus, on viivitamata võetud artiklis 24 sätestatud asjakohased tauditõrjemeetmed;
 - b) pädev asutus on 60 päeva jooksul pärast nakkuse esinemise esmakordset kinnitamist teinud epidemioloogilise uuringu ja muud uurimised, nagu on sätestatud artiklis 25, et kindlaks teha nakkuse tõenäoline allikas ja levik ning teha järeldused tõenäolise nakkusallika kohta, ja juhul kui nakatunud oli vaid piiratud arv ettevõtteid ja need ettevõtted on epidemioloogiliselt seotud esimese avastatud tauditõrjehanguga;

- c) igas ettevõttes, kus on esinenud kahtlustatavaid või kinnitatud nakkusjuhtusid, on pärast alapunktis b sätestatud meetmete rakendamist viivitamata rakendatud artiklis 21 või 24 sätestatud asjakohased tauditõrjemeetmed, kuni ettevõtte nakkusest vaba staatus on ennistatud või taastatud; ja
- d) punktis 1 osutatud seiret on kohandatud ja see on näidanud, et juhtum on lahendatud.

II OSA

MYCOBACTERIUM TUBERCULOSIS'E KOMPLEKSI PÕHJUSTATUD NAKKUS

1. PEATÜKK

***Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba ettevõtte**

1. jagu

Staatuse andmine

1. *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*Mycobacterium bovis*, *Mycobacterium tuberculosis*, *Mycobacterium caprae*) põhjustatud nakkusest vaba staatuse võib anda veisekasvatuse ettevõttele ainult järgmistel juhtudel:
- a) ettevõttes peetavate veiste seas ei ole viimase 12 kuu jooksul olnud ühtegi *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse kinnitatud juhtu;
- b) uuringute tegemise või proovide võtmise ajal ettevõttes olnud üle kuue nädala vanustele veistele on kahel korral tehtud negatiivse tulemuse andnud immunoloogiline uuring järgmistel alustel:
- i) esimene uuring tuleb teha veistega või proovidega, mis ei ole veistelt võetud varem kui kuus kuud pärast viimase kinnitatud taudijuhtu ja viimase immunoloogilises uuringus positiivse tulemuse saanud looma kõrvaldamist;
- ii) teine uuring tuleb teha veistega või proovidega, mis ei ole veistelt võetud varem kui kuus kuud ja hiljem kui 12 kuud pärast alapunktis i nimetatud uuringute tegemise või proovivõtu kuupäeva;
- c) alates alapunkti b alapunktis i osutatud uuringute tegemise või proovide võtmise algusest pärinevad kõik ettevõttesse toodud veised *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vabadest ettevõtetest ja
- i) pärinevad liikmesriigist või tsoonist, mis on *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba;
- ii) on üle kuue nädala vanused veised ning saanud negatiivse tulemuse immunoloogilises uuringus, mis tehti
- 30 päeva jooksul enne nende ettevõttesse toomist või
- 30 päeva jooksul pärast nende ettevõttesse toomist, tingimusel et neid hoiti selle aja jooksul isoleeritult, ja
- d) alates alapunkti b alapunktis i osutatud uuringute tegemise või proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud või ettevõttes kasutatud veiste paljundusmaterjal
- i) ettevõtetest, mis on *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vabad, või
- ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.
2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse, kui kõik veised on pärit ettevõtetest, mis on *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vabad, ning need veised
- a) pärinevad liikmesriigist või tsoonist, mis on *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba;
- b) on üle kuue nädala vanused veised ning saanud negatiivse tulemuse immunoloogilises uuringus, mis tehti
- i) 30 päeva jooksul enne nende ettevõttesse toomist või
- ii) 30 päeva jooksul pärast nende ettevõttesse toomist, tingimusel et neid hoiti selle aja jooksul isoleeritult.

3. Erandina punkti 1 alapunktist c ja punkti 2 alapunktist b ei või pädev asutus uuringu tegemist nõuda järgmistel juhtudel:
- a) ettevõttesse toodud veised
 - i) on saanud negatiivse tulemuse immunoloogilises uuringus, mis tehti viimase kuue kuu jooksul, ja
 - ii) pärinevad ettevõtetest, mille veised on viimase kuue kuu jooksul saanud negatiivse tulemuse uuringus, mis tehti 2. jao punkti 1 alapunktis c või punktis 2 sätestatud uuringute tegemise korra kohaselt, või
 - b) ettevõttesse toodud veised
 - i) on saanud negatiivse tulemuse immunoloogilises uuringus, mis tehti viimase 12 kuu jooksul, ja
 - ii) pärinevad ettevõtetest, mille veised on viimase 12 kuu jooksul saanud negatiivse tulemuse uuringus, mis tehti 2. jao punkti 2 alapunktis b või c sätestatud uuringute tegemise korra kohaselt.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Veisekasvatuseettevõtte võib säilitada *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punkti 1 alapunktides a, c ja d sätestatud nõuded on endiselt täidetud;
 - b) Kõigist kahtlustatavatest *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse juhtudest selles ettevõttes peetavate või sellest ettevõttest tapamajja toodud veiste seas teatatakse pädevale asutusele ja neid uuritakse ja
 - c) kõigi üle kuue nädala vanuste veiste puhul on kuni iga 12 kuu tagant tehtud negatiivse tulemuse andnud immunoloogiline uuring.
2. Erandina punkti 1 alapunktist c võib pädev asutus muuta uuringute tegemise korda järgmiselt:
 - a) liikmesriigis või tsoonis, kus *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusega ettevõtete aastane osakaal (arvutatud iga aasta 31. detsembril) ei ole viimase 24 kuu jooksul olnud suurem kui 1 %, võib uuringutevahelist ajavahemikku pikendada 24 kuuni;
 - b) liikmesriigis või tsoonis, kus *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusega ettevõtete aastane osakaal (arvutatud iga aasta 31. detsembril) ei ole viimase 48 kuu jooksul olnud suurem kui 0,2 %, võib uuringutevahelist ajavahemikku pikendada 36 kuuni;
 - c) liikmesriigis või tsoonis, kus *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusega ettevõtete aastane osakaal (arvutatud iga aasta 31. detsembril) ei ole viimase 72 kuu jooksul olnud suurem kui 0,1 %, võib uuringutevahelist ajavahemikku pikendada 48 kuuni;
 - d) kui *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse levimise riski metsloomadelt veistele on asjakohase seire abil hinnatud, võib *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vabas liikmesriigis või tsoonis uuringutevaheline ajavahemik põhineda tootmisviisil ja tuvastatud riskiteguritel, võttes arvesse vähemalt järgmisi riske:
 - i) koht, mis on seotud *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse kahtlustatavate või kinnitatud juhtudega metsloomade seas;
 - ii) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse esinemine viimase viie aasta jooksul;
 - iii) epidemioloogiline seos alapunktis i või alapunktis ii nimetatud ettevõtetega.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

1. Veisekasvatuseettevõtte *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse tuleb peatada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole täidetud või
 - b) ettevõttes peetaval veisel kahtlustatakse *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkust.

2. *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatus võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:
1. jao punkti 1 alapunktides c ja d, 2. jao punkti 1 alapunktis b ning asjakohasel juhul 2. jao punkti 1 alapunktis c või punktis 2 sätestatud nõuded on täidetud;
 - edasiste uuringute tulemused kinnitavad *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud. Kui nakkuskahtlusega veised tapetakse sellega seoses, peab uurimine hõlmama proovide analüüsimist otseste diagnostikameetoditega.

4. jagu

Staatus tühistamine ja taastamine

- Veisekasvatuseettevõtte *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
 - üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatus peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik;
 - Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkust ei saa välistada kooskõlas 3. jao punkti 2 alapunktiga b;
 - Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse esinemine ettevõttes peetaval veisel on leidnud kinnitust või
 - seda õigustab muu *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse tõrje vajadus.
- Kui *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 2. jaos sätestatud tingimused on täidetud.
- Kui *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti b, c või d kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult järgmisel juhul:
 - kõik kinnitatud nakkusjuhud ja kõik loomad, kelle immunoloogilise uuringu tulemus ei olnud negatiivne, on kõrvaldatud ja
 - ülejäänud veised vastavad 1. jao punkti 1 alapunktis b sätestatud nõuetele.
- Erandina punkti 3 alapunktist b võib staatus taastada järgmistel juhtudel:
 - kõikidele uuringute tegemise ajal ettevõttes olnud üle kuue nädala vanustele veistele on kahel korral tehtud negatiivse tulemuse andnud immunoloogiline uuring järgmistel alustel:
 - esimene uuring tuleb teha veistega või proovidega, mis ei ole veistelt võetud varem kui kaks kuud pärast viimase kinnitatud taudijuhu ja viimase immunoloogilises uuringus positiivse tulemuse saanud looma kõrvaldamist;
 - teine uuring tuleb teha veistega või proovidega, mis ei ole veistelt võetud varem kui kaks kuud ja hiljem kui 12 kuud pärast alapunktis i nimetatud uuringu tegemise või proovivõtu kuupäeva, ja
 - kehtib vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - epidemioloogilise uuringu tulemusel selgub, et nakkuse põhjustas ühe või mitme nakatunud looma toomine ettevõttesse viimase 12 kuu jooksul enne *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse avastamist, või
 - pärast *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse avastamist leidis kinnitust ainult üks taudijuht või ainult ühe veise puhul oli immunoloogilise uuringu tulemus positiivne ning ettevõtte staatus ei ole viimase kolme aasta jooksul tühistatud või
 - ettevõttes peetavad veised on saanud negatiivse tulemuse immunoloogilises uuringus, mis tehti kooskõlas 2. jao punkti 1 alapunktiga c või punktiga 2 vähem kui 12 kuud enne *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse avastamist.

2. PEATÜKK

***Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba liikmesriik või tsoon**

1. jagu

Staatuse andmine peetavate veiste puhul

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate veiste puhul anda *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) viimase kolme aasta jooksul on vähemalt 99,8 % veisekasvatustetevõtetest, mille veised moodustavad vähemalt 99,9 % veisepopulatsioonist, säilitanud oma *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse ja aasta jooksul kinnitust leidnud nakkusjuhuga ettevõtete esmahaigestumuskordaja ei ole olnud üle 0,1 % ja
- b) peetavatel veistel *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse avastamiseks on viimased kolm aastat järgitud kooskõlas artikli 3 lõike 1 punktiga a üldisi seireõudeid, mis hõlmas vähemalt järgmist:
 - i) kõigi tapetud veiste puhul *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest tingitud kahjustuste süstemaatiline uurimine tapaeelse ja -järgse seire abil;
 - ii) nende kahjustuste uurimine, mis võivad olla tingitud *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Liikmesriigile või tsoonile peetavate veiste puhul antud *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punktis b sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
 - b) esimese kahe järjestikuse aasta jooksul pärast staatuse andmist tuleb kõigi veisekasvatustetevõtete esindava valimi põhjal teha iga-aastast pistelist seiret, et tõendada 95 % usaldatavustasemega, et
 - i) vähemalt 99,8 % veisekasvatustetevõtetest, mille veised moodustavad vähemalt 99,9 % veisepopulatsioonist, on *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vabad;
 - ii) aasta jooksul kinnitust leidnud nakkusjuhuga ettevõtete esmahaigestumuskordaja ei ole üle 0,1 %;
 - c) kui alapunkti b tingimused olid kahel järjestikusel aastal täidetud, tehakse seiret järgmistel alustel:
 - i) iga-aastane pisteline seire, et tõendada vähemalt 95 % usaldatavustasemega, et aasta jooksul kinnitust leidnud nakkusjuhuga ettevõtete esmahaigestumuskordaja ei ole üle 0,1 %, või
 - ii) iga-aastane riskipõhine seire *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse avastamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme, kindlakstehtud riskitegureid, sealhulgas nakkuse levimist muudelt loomadelt kui peetavad veised, ja tõhustatud seire ettevõtetes, mis on seotud vähemalt ühe 1. peatüki 2. jao punkti 2 alapunkti d osutatud konkreetse riskiga.
2. *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse esinemise kinnitamine muus loomapopulatsioonis kui peetavad veised ei mõjuta liikmesriigi või tsooni *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkusest vaba staatust, tingimusel et on võetud tõhusad meetmed, mida hinnatakse perioodiliselt, et hoida ära *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi põhjustatud nakkuse levimist peetavatele veistele.

III OSA

VEISTE ENZOOTILINE LEUKOOS

1. PEATÜKK

Veiste enzootilisest leukoosist vaba ettevõtte

1. jagu

Staatuse andmine

1. Veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse võib anda veisekasvatustevõttele ainult järgmistel juhtudel:
 - a) ettevõttes peetavate veiste seas ei ole viimase 24 kuu jooksul olnud ühtegi veiste enzootilise leukoosi kinnitatud juhtu;
 - b) viimase 12 kuu jooksul on ettevõttes peetavatele üle 24 kuu vanustele veistele tehtud negatiivsete tulemustega seroloogiline uuring vähemalt kahel korral vähemalt neljakuulise vahega;
 - c) alates punktis b osutatud proovide võtmise algusest pärinevad kõik ettevõttesse toodud veised
 - i) ettevõtetest, mis on veiste enzootilisest leukoosist vabad, või
 - ii) ettevõtetest, kus ei ole 24 kuu jooksul enne nende lähetamist esinenud kliinilisi, tapajärgseid või veiste enzootilise leukoosi tuvastamiseks tehtud diagnostilise uuringu tulemusel saadud tõendeid veiste enzootilise leukoosi kohta, ning
 - kui tegemist on üle 24 kuu vanuste veistega, siis
on neile ajal, mil neid on hoitud muudest ettevõtte veistest isoleeritult, tehtud kahel korral vähemalt neljakuulise vahega negatiivse tulemuse andnud seroloogilised uuringud või
on neile 30 päeva jooksul enne nende sissetoomist tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring, tingimusel, et kõigile veistele on tehtud uuring kooskõlas punktiga b;
 - kui tegemist on alla 24 kuu vanuste veistega, siis
olid nad sündinud emasloomadel, kellele on viimase 12 kuu jooksul võetud proove kasutades tehtud negatiivse tulemuse andnud veiste enzootilise leukoosi seroloogiline uuring kahel korral vähemalt neljakuulise vahega, ja
 - d) alates punktis b osutatud proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud veiste paljundusmaterjal
 - i) ettevõtetest, mis on veiste enzootilisest leukoosist vabad, või
 - ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.
2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse, kui kõik veised on pärit veiste enzootilisest leukoosist vabadest ettevõtetest, mis asuvad veiste enzootilisest leukoosist vabas liikmesriigis või tsoonis või heakskiidetud likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis või tsoonis.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Veisekasvatustevõtte võib säilitada veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) 1. jao punkti 1 alapunktides a, c ja d sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
- b) veiste enzootilise leukoosi seroloogiline uuring, mille tulemused on negatiivsed, tehakse proovidega, mis on võetud
 - i) vähemalt 36-kuulise vahega kõigilt üle 24 kuu vanustelt veistelt või
 - ii) kooskõlas 2. peatüki 2. jao punktiga b või c, sõltuvalt sellest, kas ettevõtte asub veiste enzootilisest leukoosist vabas liikmesriigis või tsoonis.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

1. Veisekasvatuseettevõtte veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatus tuleb peatada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole täidetud,
 - b) ettevõttes peetaval veisel kahtlustatakse veiste enzoootilise leukoosi esinemist.
2. Veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatuse võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punkti 1 alapunktides c ja d ning 2. jao punktis b sätestatud nõuded on täidetud,
 - b) edasiste uuringute tulemused kinnitavad veiste enzoootilise leukoosi puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud.

4. jagu

Staatuse tühistamine ja taastamine

1. Veisekasvatuseettevõtte veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatuse peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik, või
 - b) veiste enzoootilise leukoosi esinemine ettevõttes peetaval veisel on leidnud kinnitust.
2. Kui veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 1. jao punkti 1 alapunktides c ja d ning 2. jao punktis b sätestatud nõuded on täidetud.
3. Kui veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatus on punkti 1 alapunkti b kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult järgmisel juhul:
 - a) kõik veised, kelle puhul oli veiste enzoootilise leukoosi uuringu tulemus positiivne, ja kõik nende alla 24 kuu vanused järglased on kõrvaldatud;
 - b) kõigile üle 12 kuu vanustele veistele on tehtud kahel korral vähemalt neljakuulise vahega negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring, mille puhul esimene uuring tuleb teha proovidega, mis ei ole võetud varem kui neli kuud pärast viimase kinnitanud taudijahu kõrvaldamist.
4. Erandina punkti 3 alapunktist a võib ettevõttes pidada nende emasloomade järglasi, kellele tehtud veiste enzoootilise leukoosi seroloogiline uuring andis positiivse tulemuse või kellel on ilmnunud veiste enzoootilise leukoosi kahjustused, kui
 - a) nad lahutati emasloomast viivitamata pärast poegimist ja neile on kahel korral tehtud negatiivse tulemuse andnud veiste enzoootilise leukoosi uuring, mille puhul esimene proov tuleb võtta 3–5 nädala jooksul ja teine 8–10 nädala jooksul pärast sündimist, ja
 - b) nad jäävad ettevõttesse kuni 24-kuuseks saamiseni ja neile tehakse seroloogiline uuring, mille tulemus on negatiivne, või nad saadetakse enne seda uuringut otse tapamajja kooskõlas artikli 27 lõikes 4 sätestatud nõuetega.

2. PEATÜKK

Veiste enzoootilisest leukoosist vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate veiste puhul anda veiste enzoootilisest leukoosist vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) vähemalt 99,8 % veisekasvatuseettevõtetest on veiste enzoootilisest leukoosist vabad ning

- b) kõiki selles liikmesriigis või tsoonis tapetud üle 24 kuu vanuseid veiseid on tapajärgselt ametlikult uuritud ja kõikidelt sellistelt loomadelt võetud proovid, kelle kasvajad võivad olla põhjustatud veiste enzootilisest leukoosist, on saadetud laboriuuringutele, et veiste enzootilise leukoosi esinemist kinnitada või ümber lükata.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Liikmesriigile või tsoonile peetavate veiste puhul antud veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:

- a) 1. jaos sätestatud nõuded on endiselt täidetud ning
- b) esimese viie aasta jooksul pärast veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse andmist tehakse seiret järgmistel alustel:
- i) iga-aastane pisteline seire, et vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada veiste enzootilise leukoosiga nakatunud ettevõtteid 0,2 % levimuse sihtmäära juures, või
 - ii) kõigi üle 24 kuu vanuste veiste seroloogiline uuring vähemalt ühel korral;
- c) esimesel viiel aastat pärast veiste enzootilisest leukoosist vaba staatuse andmist tehakse seiret nakkuse puudumise tõendamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja kindlakstehtud riskitegureid.

IV OSA

VEISTE NAKKAV RINOTRAHHEIIT / NAKKAV PUSTULOOSNE VULVOVAGINIIT

1. PEATÜKK

Veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba ettevõtte

1. jagu

Staatuse andmine

1. Veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba staatuse võib anda veisekasvatuseetevõttele ainult järgmistel juhtudel:
- a) ettevõttes peetavate veiste seas ei ole viimase 12 kuu jooksul olnud ühtegi veiste nakkava rinotrahheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi kinnitatud juhtu;
- b) viimase kahe aasta jooksul ei ole ühtegi ettevõttes peetavat veist vaktsineeritud veiste nakkava rinotrahheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi vastu;
- c) ettevõttes peetavate veiste suhtes on kohaldatud eelnevaid DIVA kohaseid vaktsineerimisi arvesse võttes vähemalt üht järgmistest uuringute tegemise kordadest, tehes veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade või vajaduse korral veiste 1. tüübi herpesviiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks seroloogilised uuringud
- i) vere-, piima- või lihamahlaprooviga, mis võeti igalt veiselt kuni 12 kuu jooksul, või
 - ii) vere-, piima- või lihamahlaproovidega, mis võeti vähemalt kahel korral vähemalt kahekuulise ja mitte rohkem kui 12-kuulise vahega
 - kõigilt üle 12 kuu vanustelt emastelt veistelt ja
 - kõigilt üle 12 kuu vanustelt isastelt veistelt, keda on kasutatud või kes on ette nähtud aretamiseks, ja
 - üle 12 kuu vanuste isasloomade juhuslikult valimilt, kes ei ole ette nähtud aretamiseks. Uuritud loomade arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitivseid loomi 10 % levimuse sihtmäära juures; või
 - iii) sellise ettevõtte puhul, kus vähemalt 30 % veistest on lakteerivad emased veised,
 - piima hulgiproovidega, mis võeti vähemalt kolmel korral vähemalt kolmekuulise vahega lakteerivatelt emastelt veistelt, kes esindavad ettevõtte kõiki epidemioloogilisi üksusi, ja

- vereproovidega, mis võeti kõigilt üle 12 kuu vanustelt mittelakteerivatelt emastelt veistelt ja kõigilt üle 12 kuu vanustelt isastelt veistelt, keda on kasutatud või kes on ette nähtud aretamiseks, ja
 - pisteliste vere- või lihamahlaproovidega, mis võeti üle 12 kuu vanustelt isastelt veistelt, kes ei ole ette nähtud aretamiseks. Uuritud loomade arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seropositiivseid loomi 10 % levimuse sihtmäära juures; või
- iv) sellise ettevõtte puhul, kus alla 5 % peetavatest veistest on isased ja vähemalt 95 % rohkem kui 24 kuu vanustest emastest loomadest on ette nähtud või neid kasutatakse piima tootmiseks, piima hulgiproovidega, mis võeti vähemalt kuuel korral vähemalt kahekuulise vahega lakteerivatelt emastelt veistelt, kes esindavad ettevõtte kõiki epidemioloogilisi üksusi;
- d) alates punktis c osutatud proovide võtmise algusest on kõik ettevõttesse toodud veised
- i) pärit ettevõtetest, mis on veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vabad, ja kui päritoluettevõtte asuvad liikmesriigis või tsoonis, mis ei ole veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba ega ole hõlmatud heakskiidetud likvideerimisprogrammiga, siis on neile tehtud veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade või vajaduse korral veiste 1. tüübi herpesviiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring prooviga, mis võeti pärast nende ettevõttesse toomist ja enne veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba staatuse andmist, või
 - ii) pandud enne nende ettevõttesse toomist karantiini ja nendele on tehtud veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade tuvastamiseks negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring prooviga, mis ei ole võetud varem kui 21 päeva pärast karantiini algust, ja
- e) alates punktis c osutatud proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud veiste paljundusmaterjal
- i) ettevõtetest, mis on veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vabad, või
 - ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.
2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba staatuse, kui kõik veised on pärit veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vabadest ettevõtetest, mis asuvad veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vabas liikmesriigis või tsoonis või heakskiidetud likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis või tsoonis, tingimusel et nad vastavad 2. jao punktides c ja d sätestatud nõuetele, nagu on asjakohane.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba staatuse võib veisekasvatuse ettevõttes säilitada ainult järgmistel juhtudel:

- a) 1. jao punkti 1 alapunktides a, b ja e sätestatud nõuded on endiselt täidetud;
- b) DIVA kohaseid varasemaid vaktsineerimisi arvesse võttes on tehtud veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade või vajaduse korral veiste 1. tüübi herpesviiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring
- i) vere-, piima- või lihamahlaproovidega, mis võeti kord aastas kõigilt üle 24 kuu vanustelt veistelt, või
 - ii) sellise ettevõtte puhul, kus vähemalt 30 % veistest lakteerivad, vähemalt kord aastas
 - piima hulgiproovidega, mis võeti vähemalt kolmel korral vähemalt kolmekuulise vahega lakteerivatelt emastelt veistelt, kes esindavad ettevõtte kõiki epidemioloogilisi üksusi, ja
 - vereproovidega, mis võeti kõigilt üle 24 kuu vanustelt isastelt aretusveistelt, või
 - iii) sellise ettevõtte puhul, kus alla 5 % peetavatest veistest on isased ja vähemalt 95 % rohkem kui 24 kuu vanustest emastest loomadest on ette nähtud või neid kasutatakse piima tootmiseks, vähemalt kord aastas piima hulgiproovidega, mis võeti vähemalt kuuel korral vähemalt kahekuulise vahega lakteerivatelt emastelt veistelt, kes esindavad ettevõtte kõiki epidemioloogilisi üksusi, või
 - iv) kui veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloossest vulvovaginiidist vaba staatus on viimase kolme järjestikuse aasta jooksul säilitatud, kord aastas vere- või piimaproovidega, mis on võetud niisuguselt arvult veistelt, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seropositiivseid loomi 10 % levimuse sihtmäära juures, või

- v) kui ettevõtte asub veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vabas liikmesriigis või tsoonis, proovidega, mis on võetud kooskõlas 2. peatüki 2. jao punkti 1 alapunktiga b või 2. peatüki 2. jao punktiga 3, kui see on asjakohane;
- c) ettevõttesse tuuakse ainult veised, keda ei ole veiste nakkava rinotrahheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi vastu vaksineeritud, kui ettevõtte asub liikmesriigis või tsoonis;
- i) mis on veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba või
- ii) kus heakskiidetud likvideerimisprogrammi kohaselt on likvideerimisstrateegia osana kehtestatud vaksineerimiskeeld;
- d) kõik sissetoodud isased veised vastavad 1. jao punkti 1 alapunkti d alapunktis ii sätestatud tingimustele või on pärit ettevõtetest, mis on veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vabad, ja neile on tehtud veiste 1. tüübi herpesviiruse (tervikviirus) vastaste antikehade või vajaduse korral veiste 1. tüübi herpesviiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring päritoluettevõttes 15 päeva jooksul enne nende lähetamist võetud prooviga, juhul kui:
- i) ettevõtte asub liikmesriigis või tsoonis, mis on veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba, ja päritoluettevõttes ei asu liikmesriigis või tsoonis, mis on veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba, või
- ii) ettevõtte asub liikmesriigis või tsoonis, mis on hõlmatud heakskiidetud likvideerimisprogrammiga, ja päritoluettevõttes asuvad liikmesriigis või tsoonis, mis ei ole veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba ega ole hõlmatud heakskiidetud likvideerimisprogrammiga.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

1. Veisekasvatuseetevõtte veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatus tuleb peatada järgmistel juhtudel:
- a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole täidetud
- b) ettevõttes peetaval veisel kahtlustatakse veiste nakkavat rinotrahheidi / nakkavat pustulooset vulvovaginiidi.
2. Veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatus võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:
- a) 1. jao punkti 1 alapunktides b ja e ning 2. jao punktides b, c ja d sätestatud nõuded on täidetud;
- b) edasiste uuringute tulemused kinnitavad veiste nakkava rinotrahheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud.

4. jagu

Staatuse tühistamine ja taastamine

1. Veisekasvatuseetevõtte veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
- a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatuse peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik;
- b) veiste nakkava rinotrahheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi esinemine ettevõttes peetaval veisel on leidnud kinnitust.
2. Kui veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 1. jao punkti 1 alapunktides b ja e ning 2. jao punktides b, c ja d sätestatud nõuded on täidetud.
3. Kui veiste nakkavast rinotrahheiidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatus on punkti 1 alapunkti b kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult järgmisel juhul:
- a) kõik kinnitatud taudijuhud on kõrvaldatud;
- b) rakendatud on vähemalt üht 1. jao punkti 1 alapunktis c sätestatud uuringute tegemise kordadest ja saadud negatiivsed tulemused proovidega, mis ei ole võetud varem kui 30 päeva pärast viimase kinnitatud taudijuhu kõrvaldamist.

2. PEATÜKK

Veiste nakkavast rinotrahheidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate veiste puhul anda veiste nakkavast rinotrahheidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) peetavate veiste vaksineerimine veiste nakkava rinotrahheidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi vastu on olnud keelatud ning
- b) vähemalt 99,8 % veisekasvatustetevõtetest, mille veised moodustavad vähemalt 99,9 % vastavast veisepopulatsioonist, on nakkavast rinotrahheidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vabad;

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Liikmesriigile või tsoonile peetavate veiste puhul antud veiste nakkavast rinotrahheidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jaos sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
 - b) seiret tehakse igal aastal pisteliselt võetud proovide põhjal, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada veiste 1. tüüpi herpesviirusega nakatunud ettevõtteid (levimuse sihtmäär 0,2 % ettevõtetest) või veiste 1. tüüpi herpesviirusega nakatunud veised (levimuse sihtmäär 0,1 % veisepopulatsioonist).
2. Erandina punkti 1 alapunktist a võib pädev asutus lubada taudipuhangu korral DIVA kohast vaksineerimist, kui
 - a) artikli 25 kohaselt tehtud epidemioloogilise uuringu ja muude uurimiste tulemused on näidanud, et taudipuhang hõlmas ainult piiratud arvu ettevõtteid;
 - b) sellist vaksineerimist kasutatakse üksnes taudipuhangu tõrjeks, kui pädev asutus peab seda vajalikuks;
 - c) veised vaksineeritakse DIVA kohaselt pädeva asutuse järelevalve all ja DIVA kohaste vaktsiinide kasutamine dokumenteeritakse iga looma kohta;
 - d) DIVA kohaselt vaksineeritud veised veetakse ainult otse tapamajja või sellisesse ettevõttesse, mis asub muus tsoonis või liikmesriigis, kus vaksineerimiskeeldu ei ole kehtestatud.
3. Erandina punkti 1 alapunktist b võib juhul, kui viiel järjestikusel aastal pärast liikmesriigile või tsoonile veiste nakkavast rinotrahheidist / nakkavast pustuloosest vulvovaginiidist vaba staatuse andmist ei ole taudipuhanguid esinenud, teha seiret veiste 1. tüüpi herpesviiruse nakkuse puudumise iga-aastaseks tõendamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja kindlakstehtud riskitegureid.

V OSA

AUJESZKY HAIGUSE VIIRUSE NAKKUS

1. PEATÜKK

Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba ettevõtte

1. jagu

Staatuse andmine

1. Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse võib anda seakasvatustetevõttele ainult järgmistel juhtudel:
 - a) ettevõttes peetavate sigade seas ei ole viimase 12 kuu jooksul olnud ühtegi Aujeszky haiguse viiruse nakkuse kinnitatud juhtu;

- b) viimase 12 kuu jooksul ei ole ühtegi ettevõttes peetavat siga vaktsineeritud Aujeszky haiguse vastu;
 - c) viimase 12 kuu jooksul on ettevõttes peetavate sigade suhtes kohaldatud eelnevaid DIVA kohaseid vaktsineerimisi arvesse võttes üht järgmist uuringute tegemise korda, mille puhul tehti Aujeszky haiguse viiruse vastaste antikehade või vajaduse korral Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks seroloogilised uuringud ja mille tulemused olid negatiivsed,
 - i) igalt sealt võetud vere- või lihamahlaprooviga või
 - ii) vere- või lihamahlaproovidega, mis on võetud kahel korral 2–3kuulise vahega niisuguselt arvult veistelt, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitvuseid loomi 10 % levimuse sihtmäära juures;
 - d) alates punktis c osutatud proovide võtmise algusest on kõik ettevõttesse toodud sead
 - i) pärit ettevõtetest, mis on Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vabad, ja kui päritoluettevõtte asuvad liikmesriigis või tsoonis, mis ei ole Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba ega ole hõlmatud heakskiidetud likvideerimisprogrammiga, siis on neile tehtud Aujeszky haiguse tervikviiruse vastaste antikehade või vajaduse korral Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring pärast nende ettevõttesse toomist ja enne Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse andmist, või
 - ii) pandud vähemalt 30 päevaks enne nende ettevõttesse toomist karantiini ja nendele on tehtud Aujeszky haiguse tervikviiruse vastaste antikehade tuvastamiseks negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring kahel korral, kusjuures proovid koguti vähemalt 30-päevase vahega. Viimase uuringu jaoks tuleb proov võtta 15 päeva jooksul enne loomade lähetamist;
 - e) alates punktis c osutatud proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud sigade paljundusmaterjal
 - i) ettevõtetest, mis on Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vabad, või
 - ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.
2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse, kui kõik sead on pärit Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vabadest ettevõtetest, mis asuvad Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vabas liikmesriigis või tsoonis või heakskiidetud likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis või tsoonis, tingimusel et nad vastavad 2. jao punktis d sätestatud nõuetele.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Seakasvatusettevõtte võib säilitada Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) 1. jao punkti 1 alapunktides a, b ja e sätestatud nõuded on endiselt täidetud;
- b) ettevõttes peetavatelt sigadelt võetud esindusliku arvu vere- või lihamahlaproovidega tehakse Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puudumise kontrollimiseks tootmistsükli arvestava uuringute tegemise korra alusel ja Aujeszky haiguse viiruse nakkuse riski hindamiseks järgmised seroloogilised uuringud, mille tulemused on negatiivsed:
 - i) kui ükski peetav siga ei ole Aujeszky haiguse vastu vaktsineeritud: vähemalt kord aastas uuringud Aujeszky haiguse tervikviiruse vastaste antikehade tuvastamiseks või
 - ii) vähemalt kaks korda aastas uuringud Aujeszky haiguse tervikviiruse vastaste antikehade ja vajaduse korral Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks;
- c) kui ettevõtte asub Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vabas liikmesriigis või tsoonis, tehakse punktis b osutatud seroloogilised uuringud vajaduse korral ja kooskõlas 2. peatüki 2. jao punkti 1 alapunktis b või 2. peatüki 2. jao punktis 4 ette nähtud seirega, kui see on asjakohane;
- d) kõik ettevõttesse toodud sead
 - i) vastavad 1. jao punkti 1 alapunkti d alapunktis ii sätestatud nõuetele; või

- ii) on pärit ettevõtetest, mis on Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vabad, ja nendele on Aujeszky haiguse tervikviiruse vastaste antikehade tuvastamiseks tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring proovidega, mis võeti päritoluettevõtetes 15 päeva jooksul enne loomade lähetamist, kui
- ettevõtte asub liikmesriigis või tsoonis, mis on Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba, ja päritoluettevõtte ei asu liikmesriigis või tsoonis, mis on Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba, või
 - ettevõtte asub liikmesriigis või tsoonis, mis on hõlmatud heakskiidetud likvideerimisprogrammiga, ja päritoluettevõtte asuvad liikmesriigis või tsoonis, mis ei ole Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba ega ole hõlmatud heakskiidetud likvideerimisprogrammiga.
- Uuritud sigade arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitivseid loomi 10 % levimuse sihtmäära juures;
- Erandina esimesest lõigust võib DIVA kohaselt vaksineeritud emasloomadele sündinud alla nelja kuu vanuste sigade puhul kasutada seroloogilist uuringut Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

1. Seakasvatusettevõtte Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatus tuleb peatada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole enam täidetud,
 - b) ettevõttes peetaval seal kahtlustatakse Aujeszky haiguse viiruse nakkust.
2. Aujeszky haiguse viirusest vaba staatus võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punkti 1 alapunktides b ja e ning 2. jao punktis b või c ja asjakohasel juhul punktis d sätestatud nõuded on täidetud,
 - b) edasiste uuringute tulemused kinnitavad Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud.

4. jagu

Staatuse tühistamine ja taastamine

1. Seakasvatusettevõtte Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatuse peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik,
 - b) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse esinemine ettevõttes peetaval seal on leidnud kinnitust.
2. Kui Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 1. jao punkti 1 alapunktides b ja e ning 2. jao punktis b või c ja asjakohasel juhul punktis d sätestatud nõuded on täidetud.
3. Kui Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatus on punkti 1 alapunkti b kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui kõik ettevõtte sead on kõrvaldatud.

2. PEATÜKK

Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate sigade puhul anda Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatus ainult järgmistel juhtudel:

- a) peetavate sigade vaksineerimine Aujeszky haiguse vastu on olnud viimased 12 kuud keelatud;

- b) on tehtud seiret selle tõendamiseks, et üheski asjaomase liikmesriigi või tsooni ettevõttes ei ole vähemalt viimase 24 kuu jooksul esinenud kliinilisi, virooloogilisi ega seroloogilisi tõendeid Aujeszky haiguse viiruse nakkuse kohta, ja
- c) juhul kui metssigadel on teadaolevalt kindlaks tehtud Aujeszky haiguse viiruse nakkus, on rakendatud meetmed, et vältida Aujeszky haiguse viiruse levimist metssigadelt peetavatele sigadele.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Liikmesriigile või tsoonile peetavate sigade puhul antud Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punktides a ja c sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja
 - b) seiret tehakse igal aastal pisteliselt võetud proovide põhjal, et oleks võimalik vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada Aujeszky haiguse viirusega nakatunud ettevõtted 0,2 % levimuse sihtmäära juures. Ettevõttes peetavatel sigadelt võetavate vere- ja lihamahlaproovide arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitviseid loomi 20 % levimuse sihtmäära juures.
2. Erandina punktist 1 võib taudipuhangu korral säilitada liikmesriigile või tsoonile seapopulatsiooni puhul antud Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse järgmistel juhtudel:
 - a) kõik tabandunud ettevõtetes peetavad sead on kõrvaldatud;
 - b) pädev asutus on teinud epidemioloogilise uuringu ja muud uurimised, sealhulgas kliinilised läbivaatused, ning seroloogilised või virooloogilised uuringud
 - i) kõigis ettevõtetes, kus peetakse sigu, kes on nakatunud ettevõttega otseselt või kaudselt kokku puutunud, et nakkuse esinemine ümber lükata; ning
 - ii) kõigis seakasvatuseetevõtetes, mis asuvad vähemalt 2 km raadiuses nakatunud ettevõttest, tõendamaks, et need ettevõtted ei ole nakatunud. Kõnealustes ettevõtetes peetavatel sigadelt võetavate vere- ja lihamahlaproovide arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitviseid loomi 10 % levimuse sihtmäära juures, või
 - iii) DIVA kohase vaktsineerimise korral on seroloogilised uuringud Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E vastaste antikehade tuvastamiseks tehtud nakatunud ettevõtte vaktsineerimisulatuses asuvates seakasvatuseetevõtetes kahel korral kahekuulise vahega, et tõendada nakkuse puudumist;
 - c) punkti b kohaselt tehtud uuringu tulemused on näidanud, et taudipuhang hõlmas ainult piiratud arvu ettevõtteid;
 - d) igas Aujeszky haiguse viiruse nakkusega ettevõttes on viivitamata rakendatud artiklis 24 osutatud asjakohaseid tõrjemeetmed, sealhulgas vajaduse korral vaktsineerimine DIVA kohaste vaktsiinidega.
3. Erandina 1. jao punktist a võib pädev asutus lubada punktis 2 osutatud taudipuhangu korral DIVA kohast vaktsineerimist, kui
 - a) sellist vaktsineerimist kasutatakse üksnes taudipuhangu tõrjeks, kui pädev asutus peab seda vajalikuks;
 - b) sead vaktsineeritakse DIVA kohaselt pädeva asutuse järelevalve all ja DIVA kohaste vaktsiinide kasutamine dokumenteeritakse iga looma kohta;
 - c) DIVA kohaselt vaktsineeritud sead veetakse ainult otse tapamajja või sellisesse ettevõttesse, mis asub muus liikmesriigis või tsoonis, kus vaktsineerimiskeeldu ei ole kehtestatud.
4. Erandina punkti 1 alapunktist b võib juhul, kui kahel järjestikusel aastal pärast liikmesriigile või tsoonile Aujeszky haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse andmist ei ole taudipuhanguid esinenud, teha seiret Aujeszky haiguse viiruse nakkuse puudumise iga-aastaseks tõendamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja kindlakstehtud riskitegureid.

IV OSA

VEISTE VIIRUSDIARRÖA

1. PEATÜKK

Veiste viirusdiarröast vaba ettevõtte

1. jagu

Staatuse andmine

1. Veiste viirusdiarröast vaba staatuse võib anda veisekasvatuseettevõttele ainult järgmistel juhtudel:

- a) ettevõttes peetavate veiste seas ei ole viimase 18 kuu jooksul olnud ühtegi veiste viirusdiarröa kinnitatud juhtu;
- b) ettevõttes peetavate veiste suhtes on kohaldatud võimalikke eelnevaid vaktsineerimisi arvesse võttes vähemalt üht järgmistest uuringute tegemise kordadest:

- i) kõikidelt veistelt võetud proovidega on tehtud veiste viirusdiarröa viiruse antigeeni või genoomi tuvastamiseks uuringud, mille tulemused olid negatiivsed.

Vähemalt kõigilt eelneva 12 kuu jooksul sündinud vasikatelt peavad proovid olema võetud pärast ametlikku identifitseerimist või selle ajal, kuid mitte hiljem kui 20 päeva pärast sündimist. Negatiivsete uuringutulemustega vasikate emaloomadele ei ole vaja uuringuid teha;

- ii) kõikidelt vähemalt kolme kuu jooksul enne uuringuid ettevõttes peetud veistelt vähemalt 12 kuu jooksul vähemalt kolmel korral vähemalt neljakuulise vahega võetud proovidega on tehtud veiste viirusdiarröa viiruse antikehade tuvastamiseks uuringud, mille tulemused olid negatiivsed.

Uuritud loomade arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitviseid loomi 50 % levimuse sihtmäära juures; uuritavaid loomi peab olema vähemalt viis, ja kui peetavate loomade arv on väiksem, tuleb uurida kõiki loomi.

Kui ettevõtte veiseid peetakse eraldi rühmadena, mis omavahel otseselt kokku ei puutu, tuleb uurida vastavat arvu loomi igast rühmast;

- iii) alapunktides i ja ii sätestatud uuringute tegemise kordade kombinatsiooni on rakendatud vähemalt 12 kuu jooksul.

Kombineeritud uuringute tegemise korra taudi tuvastamise suutlikkus peab olema samaväärne alapunktides i ja ii osutatud uuringute tegemise kordade taudi tuvastamise suutlikkusega;

- c) alates punkti 1 alapunktis b osutatud proovide võtmise algusest on kõik ettevõttesse toodud veised

- i) pärit veiste viirusdiarröast vabadest ettevõtetest, mis asuvad veiste viirusdiarröast vabas liikmesriigis või tsoonis, või

- ii) pärit veiste viirusdiarröast vabadest ettevõtetest, kus

— viimase nelja kuu jooksul on tehtud 1. peatüki 2. jao punkti 1 alapunkti c alapunktis ii või iii osutatud seroloogilised uuringud, mille tulemused olid negatiivsed, või

— enne nende lähetamist on neid eraldi uuritud veiste viirusdiarröa viiruse sihtettevõttesse levimise välistamiseks, võttes arvesse varasemaid uuringuid ja vajaduse korral looma tiinusjärku, või

- iii) läbinud veiste viirusdiarröa viiruse antigeeni või genoomi uuringu, mille tulemus oli negatiivne, ning

— nad on vähemalt 21 päevaks enne nende lähetamist karantiini pandud ja tiinetele emasloomadele on pärast vähemalt 21-päevast karantiini võetud proovidega tehtud veiste viirusdiarröa viiruse vastaste antikehade uuring, mille tulemus oli negatiivne, või

— neile on kas enne nende lähetamist, või kui tegemist on tiinete emasloomadega, sellele tiinusele eelnenud seemendamist tehtud veiste viirusdiarröa viiruse vastaste antikehade uuring, mille tulemus oli positiivne;

- d) alates punkti 1 alapunktis b osutatud proovide võtmise algusest pärineb kogu ettevõttesse toodud veiste paljundusmaterjal
 - i) ettevõtetest, mis on veiste viirusdiarröast vabad, või
 - ii) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest.

2. Erandina punktist 1 võib ettevõttele anda veiste viirusdiarröast vaba staatuse järgmistel juhtudel:

- a) kõik veised on pärit veiste viirusdiarröast vabadest ettevõtetest, mis asuvad veiste viirusdiarröast vabas liikmesriigis või tsoonis või heakskiidetud likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis või tsoonis, ja vastavad punkti 1 alapunktis c sätestatud nõuetele, kui see on asjakohane, või
- b) kõik veised on pärit veiste viirusdiarröast vabadest ettevõtetest, nad ei ole ette nähtud aretamiseks ja ettevõtte veiste viirusdiarröast vaba staatust säilitatakse kooskõlas 2. jao punktiga 2.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Veisekasvatuseetevõtte võib säilitada veiste viirusdiarröast vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) 1. jao punkti 1 alapunktides a, c ja d sätestatud nõuded on endiselt täidetud;
- b) ühtegi veist ei ole alates ettevõttele veiste viirusdiarröast vaba staatuse andmisest veiste viirusdiarröa vastu vaksineeritud;
- c) rakendatud on vähemalt üht järgmist uuringute tegemise korda, saades negatiivse tulemuse:
 - i) igale vastsündinud vasikale on pärast ametlikku identifitseerimist või selle ajal, kuid mitte hiljem kui 20 päeva pärast sündimist võetud proovidega tehtud veiste viirusdiarröa viiruse antigeeni või genoomi uuring, mille tulemus oli negatiivne;
 - ii) vähemalt kord aastas on vähemalt kolme kuu jooksul enne uuringuid ettevõttes peetud veistel võetud proovidega tehtud veiste viirusdiarröa viiruse antikehade tuvastamiseks uuringud.

Uuritud loomade arv peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada seroposiitveid loomi 50 % levimuse sihtmäära juures; uuritavaid loomi peab olema vähemalt viis, ja kui peetavate loomade arv on väiksem, tuleb uurida kõiki loomi.

Kui ettevõtte veiseid peetakse eraldi rühmadena, mis omavahel otseselt kokku ei puutu, tuleb uurida vastavat arvu loomi igast rühmast;

- iii) kohaldatakse alapunktides i ja ii sätestatud uuringute tegemise kordade kombinatsiooni.

Kombineeritud uuringute tegemise korra taudi tuvastamise suutlikkus peab olema samaväärne alapunktides i ja ii osutatud uuringute tegemise kordade taudi tuvastamise suutlikkusega;

- iv) kui ettevõtte asub veiste viirusdiarröast vabas liikmesriigis või tsoonis, tehakse uuringud proovidega, mis on võetud kooskõlas 2. peatüki 2. jao punkti 1 alapunktiga b või 2. peatüki 2. jao punktiga 3, kui see on asjakohane;
- d) ettevõttesse tuuakse ainult veised, keda ei ole veiste viirusdiarröa vastu vaksineeritud, kui ettevõtte asub veiste viirusdiarröast vabas liikmesriigis või tsoonis.

2. Erandina punktist 1 võib 1. jao punkti 2 alapunktis b osutatud veisekasvatuseetevõtte veiste viirusdiarröast vaba staatuse säilitada ilma punkti 1 alapunkti c kohaselt veistele uuringuid tegemata, kui:

- a) 1. jao punkti 2 alapunktis b sätestatud nõuded on endiselt täidetud;
- b) neid ei kasutata aretuseks;
- c) nad ei puutu kokku aretuseks ette nähtud või kasutatavate loomadega ja nad viiakse sellest ettevõttest tapamajja
 - i) otse või
 - ii) samas liikmesriigis või tsoonis toimuva kogumise teel, mille käigus kogutakse ainult selliseid loomi, kes vastavad punktides b ja c sätestatud nõuetele ning on pärit ettevõtetest, mis vastavad punktis a sätestatud nõudele.

3. jagu

Staatuse peatamine ja ennistamine

1. Veisekasvatuseettevõtte veiste viirusdiarröast vaba staatus tuleb peatada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuetest ei ole täidetud,
 - b) ettevõttes peetaval veisel kahtlustatakse veiste viirusdiarröad.
2. Veiste viirusdiarröast vaba staatuse võib ennistada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punkti 1 alapunktides c ja e ning 2. jao punkti 1 alapunktides b, c ja d ning asjakohasel juhul punktis 2 sätestatud nõuded on täidetud;
 - b) edasiste uuringute tulemused kinnitavad veiste viirusdiarröa puudumist ning kõigi taudikahtluse juhtude staatus on kindlaks määratud.

4. jagu

Staatuse tühistamine ja taastamine

1. Veisekasvatuseettevõtte veiste viirusdiarröast vaba staatus tuleb tühistada järgmistel juhtudel:
 - a) üks või mitu 2. jaos sätestatud nõuet ei ole täidetud pärast seda, kui staatuse peatamisest on möödunud artikli 20 lõike 3 punktis b osutatud maksimaalne ajavahemik,
 - b) veiste viirusdiarröa esinemine ettevõttes peetaval veisel on leidnud kinnitust.
2. Kui veiste viirusdiarröast vaba staatus on punkti 1 alapunkti a kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult siis, kui 1. jao punkti 1 alapunktides c ja e ning 2. jao punkti 1 alapunktides b, c ja d ja asjakohasel juhul punktis 2 sätestatud nõuded on täidetud.
3. Kui veiste viirusdiarröast vaba staatus on punkti 1 alapunkti b kohaselt tühistatud, võib selle taastada ainult järgmisel juhul:
 - a) kõik loomad, kelle puhul oli veiste viirusdiarröa viiruse tuvastamiseks tehtud uuringu tulemus positiivne, on kõrvaldatud;
 - b) iga ettevõttes peetava veise staatus seoses veiste viirusdiarröa viiruse nakkusega on kindlaks määratud;
 - c) kõik vasikad, kes võivad olla nakatunud veiste viirusdiarröa viirusega üsasiseselt, on sündinud isolatsioonis ja neid seal on peetud kuni neile on tehtud veiste viirusdiarröa viiruse antigeeni või genoomi uuring, mille tulemus oli negatiivne.

2. PEATÜKK

Veiste viirusdiarröast vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine

Liikmesriigile või tsoonile võib seal peetavate veiste puhul anda veiste viirusdiarröast vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) peetavate veiste vaksineerimine veiste viirusdiarröa vastu on olnud keelatud;
- b) peetavate veiste seas ei ole viimase 18 kuu jooksul olnud ühtegi veiste viirusdiarröa kinnitatud juhtu ja
- c) vähemalt 99,8 % veisekasvatuseettevõtetest, mille veised moodustavad vähemalt 99,9 % veisepopulatsioonist, on veiste viirusdiarröast vabad.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Liikmesriigile või tsoonile peetavate veiste puhul antud veiste viirusdiarröast vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
 - a) 1. jao punktides a ja c sätestatud nõuded on endiselt täidetud ja

- b) seiret tehakse igal aastal, mis peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada veiste viirusdiarröa viirusega nakatunud ettevõtteid (levimuse sihtmäär 0,2 % ettevõtetest) või veiste viirusdiarröa viirusega nakatunud veised (levimuse sihtmäär 0,1 % veisepopulatsioonist).
2. Erandina punkti 1 alapunktist a võib pädev asutus lubada taudipuhangu korral vaktsineerimist, kui
- a) artikli 25 kohaselt tehtud epidemioloogilise uuringu ja muude uurimiste tulemused on näidanud, et taudipuhang hõlmas ainult piiratud arvu ettevõtteid;
- b) pädeva asutuse järelevalve all vaktsineeritakse ainult selline piiratud arv veiseid, mida pädev asutus peab selle taudipuhangu tõrjeks vajalikuks, ning vaktsineerimine dokumenteeritakse iga looma kohta.
3. Erandina punkti 1 alapunktist b võib juhul, kui viiel järjestikusel aastal pärast liikmesriigile või tsoonile veiste viirusdiarröast vaba staatuse andmist ei ole taudipuhanguid esinenud, teha seiret veiste viirusdiarröa puudumise iga-aastaseks tõendamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja kindlakstehtud riskitegureid.
-

VLISA

TAUDIPÕHISED NÕUDED TAUDIVABA STAATUSE ANDMISEKS JA SÄILITAMISEKS LIIKMESRIIKIDE VÕI
TSOONIDE TASANDIL

I OSA

MARUTAUDIVIIRUSE NAKKUS

1. PEATÜKK

Marutaudi vastu vaktsineerimise tehnilised nõuded

1. jagu

Peetavate loomade vaktsineerimine

1. Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimise programmide rakendamisel tuleb marutaudi vastu vaktsineerida ainult identifitseeritud lemmikloomad ja vaktsineerimine peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013⁽¹⁾ III lisas sätestatud nõuetele.
2. Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimise programmide rakendamisel peab muude kui punktis 1 osutatud peetavate loomade marutaudivastane vaktsineerimine olema riskipõhine ja see tuleb teha eesmärgiga kaitsta inimesi marutaudi viiruse nakkuse eest, kasutades vaktsiine, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 III lisa punkti 1 alapunktides a ja b sätestatud nõuetele.

2. jagu

Metsloomade vaktsineerimine

1. Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimise programmide rakendamisel tuleb metsloomade suukaudne vaktsineerimine marutaudi viiruse vastu teha järgmiselt:
 - a) vaktsineerimine tuleb korraldada ja teostada korrapäraste plaaniliste või erakorraliste kampaaniatena, võttes arvesse artikli 32 lõike 2 punktis a sätestatud riskihinnangut;
 - b) vaktsiini tuleb levitada nii, et ajastus ja vaktsineerimispiirkonna ulatus oleks sobiv, ning arvesse tuleb võtta sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni bioloogilisi iseärasusi, epidemioloogilist olukorda ja piirkonna topograafiat;
 - c) vaktsineerimisel tuleb geoinfosüsteemide abil hinnata, milline on vaktsiinipalade õige geograafilise jaotamise sagedus, mis võimaldab vajaduse korral võtta vastu parandusmeetmeid; ja
 - d) vaktsineerimisel tuleb jälgida selle tulemuslikkust, mis võib hõlmata biomarkeri olemasolu kindlakstegemist ja seroloogiliste uuringute tegemist surnud loomadel, kes pärinevad vaktsineerimise sihtrühma kuulunud loomapopulatsioonist.
2. Marutaudi viiruse nakkuse likvideerimise programmide rakendamisel tuleb hulkuvate koerte populatsiooni vaktsineerimine marutaudi viiruse vastu teha järgmiselt:
 - a) vaktsineerimine tuleb korraldada ja teostada vajaduse korral hulkuvate koerte populatsiooni suhtes rakendatavate kontrolli- ja käitlemismeetmete osana, võttes arvesse artikli 32 lõike 2 punktiga a ette nähtud riskihinnangut;
 - b) vaktsineerimine peab vastama 1. jao nõuetele.

2. PEATÜKK

Marutaudi viiruse nakkusest vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine

1. Liikmesriigile või tsoonile võib anda marutaudi viiruse nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:
 - a) seiret on kooskõlas artikli 3 lõikes 1 sätestatud nõuetega rakendatud vähemalt viimase 24 kuu jooksul ja

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 576/2013 lemmikloomade mittekabandusliku liikumise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 998/2003 (ELT L 178, 28.6.2013, lk 1).

- b) viimase 24 kuu jooksul ei ole sihtrühma kuuluvas loomapopulatsioonis leidnud kinnitust ükski marutaudi viiruse nakkuse juht.
2. Juhul kui marutaudi viiruse nakkuse juht on leidnud kinnitust, võib erandina punkti 1 alapunktist b anda staatuse, kui nakkusjuht ei esinenud asjaomasel liikmesriigis või tsoonis ja
 - a) nakkusjuht kinnitati ametlikult ja epidemioloogilist seost ei võinud olla ja täiendavaid nakkusjuhte ei saanud tekkida, mis tähendab muu hulgas, et nakkusjuht avastati piiripunktis või karantiiniasutuses või kinnise ettevõtte karantiiniruumides, või
 - b) epidemioloogiline seos võis olla, kuid kuue kuu jooksul pärast nakatunu surma ei tehtud tõhustatud seire ega epidemioloogilise uuringu ja muude uurimiste abil kindlaks ühtegi täiendavat nakkusjuhtu.

2. jagu

Staatuse säilitamine

Liikmesriigile või tsoonile antud marutaudi viiruse nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:

- a) seiret on kooskõlas artikli 3 lõikes 1 sätestatud nõuetega rakendatud taudi varajaseks avastamiseks ja
- b) sihtrühma kuuluvas loomapopulatsioonis ei ole leidnud kinnitust ükski marutaudi viiruse nakkusjuht või nakkusjuht esines ja 1. jao punktis 2 sätestatud nõudeid täideti.

II OSA

LAMMASTE KATARRAALSE PALAVIKU VIIRUSE (SEROTÜÜBID 1–24) NAKKUS

1. PEATÜKK

Seire miinimumnõuded

1. jagu

Seire lammaste katarraalse palaviku viiruse nende serotüüpide avastamiseks, mida ei ole eelneval kahel aastal teadaolevalt esinenud

1. Lammaste katarraalse palaviku viiruse (serotüübid 1–24) nakkuse seire, mille eesmärk on tagada lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüüpide 1–24 mõne sellise serotüübi põhjustatud nakkuse levimise või kordumise varajane avastamine, mida ei ole eelneva kahe aasta vältel teadaolevalt esinenud, peab hõlmama järgmist:
 - a) üldise seire nõuded vastavalt artikli 3 lõike 1 punktile a
 - b) aktiivne seire vastavalt 4. jaole.
2. Punktiga 1 ette nähtud seire raames tuleb käsitleda järgmist:
 - a) piiratud kliiniliste nähtudega nakkuse risk;
 - b) lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüüpide leviku risk, mis on seotud lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüüpide 1–24 mis tahes serotüübi levimisega lähimbruses, ja
 - c) mis tahes muud tuvastatud olulised riskitegurid lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüüpide 1–24 mõne sellise serotüübi levimiseks, mida ei ole eelneva kahe aasta vältel teadaolevalt esinenud.
3. Nakatunud liikmesriigi, tsooni või kolmanda riigiga piirneva(te)l ala(de)l tuleb seiret tõhustada alal, mis jääb kuni 150 km kaugusele liikmesriigi, tsooni või kolmanda riigi piirist. Tõhustatud seire ala piiritlust võib kohandada asjakohaste ökoloogiliste või geograafiliste eripäradega, mis võivad hõlbustada lammaste katarraalse palaviku levimist või selle katkestada, või kohandada tauditõrjemeetmete rakendamise tõttu, mis toetab suurema või väiksema vahemaa vahelist valikut.
4. Punkti 1 alapunktiga b ja punktiga 3 ette nähtud seire peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni nakatumine 5 % levimuse sihtmäära juures, kui 4. peatüki 2. jao ei ole sätestatud teisiti.

2. jagu

Seire lammaste katarraalse palaviku viirusega nakatumise ulatuse kindlaksmääramiseks

1. Lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse seire, mille eesmärk on tagada lammaste katarraalse palaviku viiruse ühe või mitme serotüübi põhjustatud nakkuse leviku õigeaegne piiritlemine ja vajaduse korral jälgida levimust, peab hõlmama järgmist:
 - a) üldise seire nõuded vastavalt artikli 3 lõike 1 punktile a ja
 - b) aktiivne seire vastavalt 4. jaole.
2. Punktiga 1 ette nähtud seire raames tuleb arvesse võtta kogu olemasolevat teavet taudi epidemioloogia ja territooriumil valdavalt esineva siirutaja bioloogia kohta.
3. Punktiga 1 ette nähtud seire levimuse sihtmäära tuleb kohandada vastavalt epidemioloogilise olukorrale, võttes arvesse peamisi riskitegureid, nagu sihtrühma kuuluvat loomapopulatsiooni ja siirutajapopulatsiooni.

3. jagu

Seire lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse puudumise tõendamiseks

1. Seire, mille abil tõendatakse lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüüpidest 1–24 mõne eelnevalt kindlaks tehtud serotüübi nakkuse puudumist, peab hõlmama järgmist:
 - a) üldise seire nõuded vastavalt artikli 3 lõike 1 punktile a ja
 - b) aktiivne seire vastavalt 4. jaole.
2. Punktiga 1 ette nähtud seire raames tuleb käsitleda järgmist:
 - a) piiratud kliiniliste nähtudega nakkuse risk;
 - b) kogu olemasolev teave taudi epidemioloogia ja territooriumil valdavalt esineva siirutaja bioloogia kohta ja
 - c) tuvastatud nakkuse püsijäämise konkreetne risk.
3. Punkti 1 alapunktiga b ette nähtud seire peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni nakatumise 1 % levimuse sihtmäära juures.

4. jagu

Lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse aktiivse seire nõuded

1. Artikli 40 lõike 1 punktis a osutatud geograafilised üksused tuleb piiritleda 45 km x 45 km suurusteks aladeks, mida saab kohandada vastavalt
 - a) epidemioloogilise olukorrale, nakkuse leviku kiirusele ning likvideerimisprogrammiga hõlmatud tsoonide kujule ja suurusele, kui nakkusjuht leiab kinnitust, ja
 - b) tsoonidele kooskõlas artikli 13 lõike 2 punktiga b.
2. Aktiivne seire peab põhinema ühel järgmisel tegevusel või nende kombinatsioonil:
 - a) kontrollloomade jälgimine seroloogiliste või virooloogiliste uuringute abil ja
 - b) pistelisel või riskipõhisel proovivõtustrateegial põhinevad struktureeritud levimusuuringud, kasutades seroloogilisi või virooloogilisi uuringuid.
3. Proove tuleb võtta järgmise sagedusega:
 - a) vähemalt kord aastas sellisel ajal, mil nakkuse või serokonversiooni tuvastamine on kõige tõenäolisem, ja
 - b) kord kuus siirutaja aktiivsuse hooajal, mil nakkuse leviku riski tõttu on vaja korrapärast teavet.

4. Loomad, kellelt proovid võetakse,
 - a) ei tohi olla vaksineeritud seiritava(te) lammaste katarraalse palaviku viiruse serotüübi (serotüüpide) vastu;
 - b) ei tohi enam olla kaitstud emalooma immuunsusega, juhul kui emaloom oli vaksineeritud või nakatunud;
 - c) peavad olema piisava aja jooksul viibinud asjaomases geograafilises üksuses ja nad ei tohiks olla siirutajaga kokkupuutumise eest kaitstud;
 - d) peavad esindama sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni geograafilist levikut asjaomases geograafilises üksuses ja
 - e) peavad olema algselt seronegatiivsed, kui seire põhineb kontroll-loomade seroloogilisel uuringul.
5. Valimi suurus igas geograafilises üksuses tuleb arvutada vastavalt levimuse sihtmääradele, mis põhineb 1.–3. jaos seatud eesmärkidel.
6. Kui seiret tuleb vastavalt artikli 43 lõike 2 punktile c kohandada, peab see hõlmama vähemalt uuringut,
 - a) mis käsitleb ettevõttesse toodud loomi ja mis
 - i) peab põhinema kõigilt ettevõttesse toodud loomadelt proovide võtmisel ja nendele uuringute tegemisel;
 - ii) peab toimuma niipea kui võimalik pärast nende sissetoomist või
 - b) mis käsitleb viiruse võimaliku leviku tõttu kõige ohustatumat sihtrühma kuuluvat loomapopulatsiooni, mis:
 - i) peab võimaldama vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada lammaste katarraalse palaviku viirusega nakatumuse 5 % levimuse sihtmäära juures,
 - ii) mis tuleb teha
 - pärast 21 päeva möödumist loomade ettevõttesse toomisest, kui on tegemist ühekordse uuringuga, või
 - sagedusega, mida kohandatakse vastavalt loomade vedamise sagedusele, mis võib kahjustada tervisestaatust.

Seda uuringut ei nõuta, kui proovide võtmise sagedus vastab punkti 3 alapunktile b.

5. jagu

Entomoloogiline seire

1. Entomoloogiline seire peab koosnema vähemalt püsivate aspiratsioonilõksudega siirutajate püüdmise aktiivsest aastaprogrammist, et määrata kindlaks siirutaja areng populatsioonis ja asjakohasel juhul siirutajatest vaba periood.
2. Ultravioletvalgusega varustatud aspiratsioonilõkse tuleb kasutada kooskõlas eelnevalt kindlaks määratud korraga; lõksud peavad olema kasutuses terve öö ja vähemalt:
 - a) üks öö nädalas ühe kuu jooksul enne siirutajatest vaba perioodi oletatavat algust ja lõppu ja
 - b) üks öö kuus siirutajavaba perioodi vältel.

Aspiratsioonilõksude kasutamise sagedust võib kohandada kolme esimese kasutusaasta jooksul kogutud andmete põhjal.

3. Lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba tsooni igasse artikli 40 lõike 1 punktis a osutatud geograafilisse üksusesse tuleb paigaldada vähemalt üks aspiratsioonilõks. Teatav hulk aspiratsioonilõksudest kogutud sääsklasi tuleb saata selleks spetsialiseerunud laborisse, mis võimaldab loendada ja tuvastada kahtlustatavaid vektorliike või nende kogumeid.
4. Kui seoses siirutajavaba perioodi kindlaksmääramisega korraldatakse entomoloogiline seire, on tulemuste analüüsimiseks vaja määrata *Culicoides*'e isendite maksimaalne künnis. Kui usaldusväärsed tõendid maksimaalse künnise määramiseks puuduvad, tuleb kasutada kriteeriumi, mille puhul ühe lõksu kohta on null liigi *Culicoides imicola* isendit ja vähem kui viis *Culicoides*'e emast munadega isendit.

2. PEATÜKK

Loomade ja loomse paljundusmaterjali vedu

1. jagu

Loomade vedu

1. Loomad pärinevad liikmesriigist või tsoonist, mis on lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest vaba, ja neid ei ole viimase 60 päeva jooksul enne veokuupäeva vaksineeritud elusvaktsiiniga lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse vastu.
2. Loomad pärinevad likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigist või tsoonist ja täidetud on vähemalt üks järgmistest nõuetest:
 - a) loomi on peetud lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vabas liikmesriigis või tsoonis, mis on kindlaks määratud kooskõlas artikli 40 lõikega 3,
 - i) vähemalt 60 päeva vältel enne veokuupäeva;
 - ii) vähemalt 28 päeva vältel enne veokuupäeva ja neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring proovidega, mis võeti vähemalt 28 päeva pärast looma sisenemist lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vabasse liikmesriiki või tsooni, või
 - iii) vähemalt 14 päeva vältel enne veokuupäeva ja neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud polümeraasi ahelreaktsiooni (PCR) uuring proovidega, mis võeti vähemalt 14 päeva pärast looma sisenemist lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vabasse liikmesriiki või tsooni;
 - b) loomi on sihtkohta vedamise ajal kaitstud siirutajate rünnakute eest ja neid on peetud siirutajate rünnakute eest kaitsmiseks siirutajate eest kaitstud ettevõttes
 - i) vähemalt 60 päeva vältel enne veokuupäeva; või
 - ii) vähemalt 28 päeva vältel enne veokuupäeva ja neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring proovidega, mis võeti vähemalt 28 päeva pärast siirutajate rünnakute eest kaitsmise perioodi alguskuupäeva, või
 - iii) vähemalt 14 päeva vältel enne veokuupäeva ja neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud polümeraasi ahelreaktsiooni uuring proovidega, mis võeti vähemalt 14 päeva pärast siirutajate rünnakute eest kaitsmise perioodi alguskuupäeva;
 - c) loomad on vaksineeritud lammaste katarralse palaviku viiruse kõikide serotüüpide (serotüübid 1–24) vastu, mis on selles liikmesriigis või tsoonis viimase kahe aasta vältel teadaolevalt esinenud, ning loomadel kestab vaktsiini spetsifikatsioonis osutatud tagatud immuunsusperiood ja nad vastavad vähemalt ühele järgmistest nõuetest:
 - i) neid on vaksineeritud vähemalt 60 päeva enne veokuupäeva või
 - ii) neid on vaksineeritud inaktiveeritud vaktsiiniga ja neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud polümeraasi ahelreaktsiooni uuring proovidega, mis on võetud vähemalt 14 päeva pärast vaktsiini spetsifikatsioonides märgitud immuunsuskaitse toime algust;
 - d) loomadele on tehtud positiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring, mis võimaldab tuvastada vaksineeritud lammaste katarralse palaviku viiruse kõikide selliste serotüüpide (serotüübid 1–24) vastased spetsiifilised antikehad, mis on viimase kahe aasta jooksul selles liikmesriigis või tsoonis teadaolevalt esinenud, ja
 - i) seroloogiline uuring on tehtud proovidega, mis võeti vähemalt 60 päeva enne veokuupäeva, või
 - ii) seroloogiline uuring on tehtud proovidega, mis võeti vähemalt 30 päeva enne veokuupäeva ja loomadele on tehtud negatiivse tulemuse andnud polümeraasi ahelreaktsiooni uuring proovidega, mida ei võetud varem kui 14 päeva enne veokuupäeva.
3. Loomad on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis ei ole lammaste katarralsest palavikust vaba ega ole hõlmatud lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse likvideerimise programmiga, ja
 - a) nad vastavad punkti 2 alapunktile b või

- b) loomi on peetud vähemalt viimase 60 päeva vältel enne nende väljavedu vähemalt 150 km raadiuses lambakasvatustetevõttest või liikmesriigis, kus vähemalt 60 viimast päeva enne loomade väljavedu on tehtud seiret kooskõlas 1. peatüki 1. ja 2. jaos sätestatud nõuetega, ja
- i) nad on punkti 2 alapunkti c kohaselt vaktsineeritud lammaste katarraalse palaviku viiruse kõikide selliste serotüüpide (serotüübid 1–24) vastu, mis on viimase kahe aasta jooksul teadaolevalt esinenud vähemalt 150 km raadiusega alal, mille keskpunktiks on loomade pidamise koht, või
 - ii) nad on punkti 2 alapunkti d kohaselt immuniseeritud lammaste katarraalse palaviku viiruse kõikide selliste serotüüpide (serotüübid 1–24) vastu, mis on viimase kahe aasta jooksul registreeritud vähemalt 150 km raadiusega alal, mille keskpunktiks on loomade pidamise koht.
4. Loomad on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis ei ole lammaste katarraalse palaviku viirusest vaba, nad on ette nähtud viivitamatuks tapmiseks ja nende suhtes kohaldatakse järgmisi nõudeid:
- a) vähemalt 30 päeva vältel enne veokuupäeva ei ole päritoluettevõttes registreeritud ühtegi lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse juhtu;
 - b) loomad veetakse päritoluliikmesriigist või -tsoonist otse sihtkoha tapamajja, kus nad tapetakse 24 tunni jooksul pärast saabumist;
 - c) päritoluettevõtte käitaja on sihtkoha tapamaja käitajat teavitanud veost vähemalt 48 tundi enne loomade laadimist.
5. Loomad on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis ei ole lammaste katarraalse palaviku viirusest vaba ega ole hõlmatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimise programmiga, ja loomad vastavad punkti 2 alapunktis a sätestatud nõuetele.
6. Loomad on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis ei ole lammaste katarraalse palaviku viirusest vaba, ja
- a) neid on insektitsiidide või repellentidega kaitstud siirutajate rünnakute eest vähemalt 14 päeva vältel enne veokuupäeva ning
 - b) neile on selle aja jooksul tehtud negatiivse tulemuse andnud polümeraasi ahelreaktsiooni uuring proovidega, mis võeti vähemalt 14 päeva pärast siirutajate rünnakute vastase kaitse kuupäeva.
7. Loomad vastavad pädeva asutuse sätestatud loomatervishoiu erinõuetele, et tagada enne nende väljavedu piisav immunoloogiline kaitse.
8. Loomad vastavad punktides 2, 3 5, 6 ja 7 sätestatud nõuetele ainult lammaste katarraalse palaviku viiruse nende serotüüpide puhul, mis on viimase kahe aasta jooksul päritoluliikmesriigis või -tsoonis, mitte sama aja jooksul sihtliikmesriigis või -tsoonis teadaolevalt esinenud.

2. jagu

Loomse paljundusmaterjali vedu

1. Doonorloomi on peetud vähemalt 60 päeva vältel enne neilt paljundusmaterjali kogumist ja selle ajal liikmesriigis või tsoonis, mis on lammaste katarraalse palaviku viirusest vaba.
2. Loomne paljundusmaterjal on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis on hõlmatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimise programmiga, ja see vastab vähemalt ühele punktis a sätestatud nõudele sperma puhul, punktis b sätestatud nõudele *in vivo* saadud veiseembrüote puhul ja punktis c sätestatud nõudele muude kui *in vivo* saadud veiseembrüote ja ootsüütide puhul:
- a) sperma pärineb doonorloomadelt, kes vastavad vähemalt ühele järgmisele nõudele:
 - i) neid on siirutajate rünnakute eest kaitstud siirutajate eest kaitstud ettevõttes vähemalt 60 päeva vältel enne sperma kogumise algust ja selle kestel;
 - ii) neid on peetud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vabas liikmesriigis või tsoonis vähemalt 60 päeva vältel enne sperma kogumise algust ja selle ajal;
 - iii) neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring proovidega, mis koguti 28–60 päeva pärast sperma iga kogumise kuupäeva;

- iv) nende suhtes kohaldatakse otsest diagnostikameetodit, saades negatiivse tulemuse ja kasutades proove, mis koguti
 - lähetatava sperma kogumise alguses ja viimasel kogumisel ning
 - spermakogumisperioodi vältel viirusisolatsiooniuuringu korral vähemalt iga seitsme päeva tagant või polümeraasi ahelreaktsiooni uuringu korral vähemalt iga 28 päeva tagant;
 - b) *in vivo* saadud veiseembrüod on saadud doonorloomadelt, kellel ei ole kogumise päeval lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusele iseloomulikke kliinilisi tunnuseid, ning neid kogutakse, töödeldakse ja ladustatakse vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/686⁽²⁾ III lisa 2. osale;
 - c) muud kui *in vivo* saadud veiseembrüod ja ootsüüdid peavad olema saadud doonorloomadelt, kes vastavad vähemalt ühele järgmisele nõudele:
 - i) neid on siirutajate rünnakute eest kaitstud siirutajate eest kaitstud ettevõttes vähemalt 60 päeva vältel enne embrüote/ootsüütide kogumise algust ja selle kestel;
 - ii) neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud seroloogiline uuring proovidega, mis koguti 28–60 päeva pärast embrüote/ootsüütide iga kogumise kuupäeva;
 - iii) neile on tehtud negatiivse tulemuse andnud polümeraasi ahelreaktsiooni uuring proovidega, mis koguti embrüote/ootsüütide kogumise päeval;
 - iv) neid on peetud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vabas liikmesriigis või tsoonis vähemalt 60 päeva vältel enne embrüote/ootsüütide kogumist.
3. Loomne paljundusmaterjal on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis ei ole lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba ega ole hõlmatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimise programmiga, ja see vastab punkti 2 alapunkti a alapunktis i, iii või iv, alapunktis b või alapunkti c alapunktis i, ii või iii sätestatud nõuetele.
4. Loomne paljundusmaterjal on pärit liikmesriigist või tsoonist, mis ei ole lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba ega ole hõlmatud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse likvideerimise programmiga, ja see peab vastama punkti 2 alapunkti a alapunktis ii või alapunkti c alapunktis iv sätestatud nõuetele.

3. PEATÜKK

Siirutajate eest kaitstud ettevõtte

Siirutajate eest kaitstud ettevõtte staatuse võib ettevõttele anda ainult järgmistel juhtudel:

- a) ettevõtte sisse- ja väljapääsu ees on asjakohased füüsilised takistused;
- b) avauste ees on sobivate mõõtmega siirutajatõkkevõrk, mida korrapäraselt immutatakse heakskiidetud insektitsiidiga vastavalt tootja juhtnõuetele;
- c) siirutajate seiret ja tõrjet tuleb teha nii siirutajate eest kaitstud ettevõttes kui ka selle ümbruses;
- d) tuleb võtta meetmeid siirutajate paljunemiskohtade vähendamiseks või likvideerimiseks siirutajate eest kaitstud ettevõtte lähistel ning
- e) siirutajate eest kaitstud ettevõtte toimimiseks ja loomade transpordiks laadimiskohta peab olema kehtestatud standardne töökord, sealhulgas varusüsteemide ja häiresüsteemide kirjeldused.

4. PEATÜKK

Lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba liikmesriik või tsoon

1. jagu

Staatuse andmine

1. Liikmesriigile või tsoonile, kus ei ole kunagi teadaolevalt esinenud lammaste katarraalse palaviku viirust, võib anda lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:
- a) 1. peatüki 1. jao kohast seiret on tehtud vähemalt viimase 24 kuu jooksul ja

⁽²⁾ Komisjoni 17. detsembri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2020/686, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuete (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1).

- b) viimase 24 kuu jooksul ei ole sihtrühma kuuluv loomapopulatsioonis leidnud kinnitust ükski lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse juht.
2. Liikmesriigile või tsoonile, kus on juba teadaolevalt esinenud lammaste katarralse palaviku viirus, võib anda lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest vaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:
- a) 1. peatüki 3. jao kohast seiret on tehtud vähemalt viimase 24 kuu jooksul ja
 - b) viimase 24 kuu jooksul ei ole sihtrühma kuuluv loomapopulatsioonis leidnud kinnitust ükski lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse juht.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:
- a) 1. jao punktis 1 sätestatud nõuded on täidetud ja
 - b) sihtrühma kuuluvast loomapopulatsioonist pärit loomi ja loomset paljundusmaterjali veetakse liikmesriiki või tsooni või läbi selle ainult siis, kui artiklites 43 ja 45 sätestatud nõuded on täidetud.
2. 1. jao punktis 1 osutatud seire intensiivsust ja sagedust tuleb nõuetekohaselt kohandada vastavalt järgmistele asjaoludele:
- a) naabruses asuvate liikmesriikide, tsoonide või kolmandate riikide tervisestaatus vastavalt 1. peatüki 4. jao punktile 3;
 - b) selliste loomade sissetoomine, kes on pärit sihtrühma kuuluvast loomapopulatsioonist, mis võis kahjustada liikmesriigi või tsooni tervisestaatus vastavalt 1. peatüki 4. jao punktile 6.
3. Kui nakkuse levikut ei ole kahel järjestikusel aastal pärast liikmesriigile või tsoonile lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest vaba staatuse andmist tuvastatud, tuleb seiret teha järgmistel alustel:
- a) iga-aastane pisteline seire, et oleks võimalik vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada lammaste katarralse palaviku viirusega nakatumus 20 % levimuse sihtmäära juures, või
 - b) iga-aastane riskipõhine seire lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse tuvastamiseks, võttes arvesse tootmissüsteeme ja kindlakstehtud riskitegureid.

5. PEATÜKK

Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba liikmesriik või tsoon

1. Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba staatuse saab liikmesriigis või selle tsoonis kehtestada ainult järgmistel juhtudel:
- a) siirutajavaba perioodi algus ja lõpp ning seega ka lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba perioodi algus ja lõpp on entomoloogilise seire põhjal tõendatud vastavalt 1. peatüki 5. jaole ja
 - b) lammaste katarralse palaviku viiruse leviku peatumine on tõendatud
 - i) 1. peatüki 2. jao kohase seire tegemisega vähemalt viimase 12 kuu vältel, sealhulgas siirutajate ühe täispika aktiivsuseperioodi jooksul, ja
 - ii) lammaste katarralse palaviku viiruse serotüüpidest 1–24 põhjustatud uute nakkusjuhtude puudumine alates siirutajate aktiivsuseperioodi lõpust.
2. Erandina punkti 1 alapunktist a, kui lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba perioodi on edukalt tõendatud kolme järjestikuse aasta jooksul, võib entomoloogilise seire asemel rakendada lisakriteeriume, näiteks temperatuuri, et kinnitada teaduslike tõendite põhjal lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba perioodi algust ja lõppu.
3. Liikmesriigi või tsooni lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusest hooajuti vaba staatus peab viivitamata lõppema, kui on tõendeid siirutajavaba perioodi lõppemise või siirutajate leviku kohta.

III OSA

VARROOS

1. jagu

Liikmesriigile või tsoonile varroosivaba staatuse andmine

Liikmesriigi või tsooni asjaomasele meemesilaste populatsioonile võib anda varroosivaba staatuse ainult järgmistel juhtudel:

- a) tehtud on riskihindamine, mille käigus on kindlaks tehtud kõik võimalikud varroosi esinemise tegurid ja selle võimalik varasem esinemine;
- b) vähemalt ühe aasta jooksul on käimas teadlikkuse suurendamise programm, mille eesmärk on julgustada teatama kõigist varroosile viitavatest juhtudest;
- c) peetavate ega looduslike meemesilaste kolooniates ei ole esinenud ühtki kinnitatud varroosijuhtu;
- d) vähemalt ühel aastal on iga-aastase seirega tõendatud varroosi puudumist liikmesriigi või selle tsooni peetavate meemesilaste esindaval valimil, mis võimaldab vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada varroosi, kui levimuse sihtmäär 1 % on mesilatest ja mesilasisene levimuse sihtmäär on 5 % tarudest;
- e) perekonna *Apis* liikidesse kuuluvate looduslike jätkusuutlike populatsioonide olemasolu korral on vähemalt ühe aasta jooksul käimas metsloomapopulatsiooni seireprogramm, mille käigus ei ole esinenud tõendeid varroosi kohta, ja
- f) pädev asutus võtab kogu punktis d osutatud seire kestel asjakohased meetmed sellesse liikmesriiki või sellesse tsooni toodavate meemesilaste, sealhulgas nende haudmete uurimiseks ja edasiseks käsitlemiseks nende elutsükli mis tahes etapis, et vältida kohaliku populatsiooni nakatumist sissetoodud meemesilaste kehvema tervisliku seisundi tõttu.

2. jagu

Liikmesriigi või tsooni varroosivaba staatuse säilitamine

Liikmesriigi või tsooni asjaomasele meemesilaste populatsioonile antud varroosivaba staatuse võib säilitada ainult järgmistel juhtudel:

- a) pädev asutus teeb seiret, mis
 - i) tõendab igal aastal varroosi puudumist vabapidamisel olevate meemesilaste esindaval valimil;
 - ii) võimaldab varroosijuhtude varajast avastamist mesilates ja tarudes;
 - iii) võtab riskihindamise põhjal vaatluse alla konkreetsed sihtpiirkonnad, kus varroosi sissetoomise või esinemise tõenäosus on suurem;
- b) kõiki taudikahtluse juhte on uuritud ja peetavate ega looduslike meemesilaste kolooniates ei ole ükski varroosijuht kinnitust leidnud;
- c) perekonna *Apis* liikidesse kuuluvad looduslikud jätkusuutlikud populatsioonid puuduvad või on käimas metsloomapopulatsiooni seireprogramm, mille käigus ei ole esinenud tõendeid varroosi kohta, ja
- d) meemesilased, sealhulgas nende haudmed, lastakse nende elutsükli mis tahes etapis vabapidamisele ainult siis, kui
 - i) nad on pärit varroosivaba staatusega liikmesriigist või selle tsoonist või kolmandast riigist või territooriumilt ning
 - ii) nad on veo ajal varroosi eest kaitstud.

IV OSA

ILMA VAKTSINEERIMISETA NEWCASTLE'I HAIGUSE VIIRUSE NAKKUSEST VABA STAATUS

1. jagu

Ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse andmine

Ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse saab liigi *Galliformes* kodulindude ja tehistingimustes peetavate lindude populatsioonile anda liikmesriigile või tsoonile ainult siis, kui vähemalt 12 viimase kuu jooksul

- a) on liigi *Galliformes* kodulindude ja tehistingimustes peetavate lindude vaktsineerimine Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse vastu olnud keelatud;
- b) ei ole liigi *Galliformes* kodulinde ja tehistingimustes peetavaid linde pidavates ettevõtetes peetud ühtki Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse vastu vaktsineeritud liigi *Galliformes* kodulindu ja tehistingimustes peetavat lindu;
- c) on Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse varajaseks avastamiseks järgitud üldisi seirenõudeid kooskõlas artikli 3 lõike 1 punktiga a;
- d) on kohaldatud üht järgmistest uuringute tegemise kordadest:
 - i) kõigis sugulinde pidavates ettevõtetes on tehtud negatiivse tulemuse andnud Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse vastaste antikehade uuring proovidega, mis võeti vähemalt 60 linnult, kes valiti igas ettevõttes juhuslikult ja kellele tehti seroloogiline hemaglutinatsiooni inhibitsiooni uuring, või
 - ii) uuring on tehtud selliste ettevõtete esindava valimi põhjal, kus suudetakse vähemalt 95 % usaldatavustasemega avastada nakatumine, kui levimuse sihtmäär on 1 % linnukasvatuse ettevõtetest ja ettevõttesisene seropositiivsete lindude levimuse sihtmäär on 10 %, ning
- e) liigi *Galliformes* kodulindude ja tehistingimustes peetavate lindude puhul ei ole kinnitust leidnud ükski Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse juht.

2. jagu

Staatuse säilitamine

1. Liikmesriigile või tsoonile antud ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse võib säilitada ainult juhul, kui 1. jao punktides a–e sätestatud nõuded on endiselt täidetud.
2. Erandina punktist 1 võib Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse juhu esinemise kinnitamise korral säilitada liikmesriigile või tsoonile antud ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatuse järgmistel juhtudel:
 - a) igas ettevõttes, kui esineb kahtlustatavaid või kinnitatud nakkusjuhtusid, on viivitamata rakendatud asjaomaseid tauditõrjemeetmeid, kuni juhtum on lahendatud;
 - b) pädev asutus on teinud järelduse, et nakatunud oli ainult piiratud arv ettevõtteid, mis olid epidemioloogiliselt seotud esimese avastatud tauditõrjemeetmisega, ja
 - c) punktis a osutatud tauditõrjemeetmeid ei kohaldata 12 kuu jooksul kauem kui kolm kuud.
3. Liikmesriigile või tsoonile antud ilma vaktsineerimiseta Newcastle'i haiguse viiruse nakkusest vaba staatust ei mõjuta nakkuse esinemise kinnitamine mõnes muus linnupopulatsioonis, tingimusel et pädeva asutuse hinnangul ei ole staatust ohtu seotud, võttes arvesse kõigi vajalike meetmete rakendamist Newcastle'i haiguse viiruse nakkuse levimise ärahoidmiseks liigi *Galliformes* kodulindudele ja tehistingimustes peetavatele lindudele.

VILISA

VEELOOMADE TAUDIDEGA SEOTUD ERINÕUDED

I OSA

RISKIPÕHINE SEIRE

1. PEATÜKK

Riskipõhise seire miinimumnõuded teatavates heakskiidetud vesiviljelusettevõtetes**1. Üldine lähenemisviis**

- 1.1. Teatavates heakskiidetud vesiviljelusettevõtetes ja teatavates heakskiidetud vesiviljelusettevõtete rühmades rakendatakse riskipõhist terviseiret, mis hõlmab loomatervise ülevaatusi ja võimalikku proovide võtmist vastavalt tootmise laadile ning mille eesmärk on tuvastada järgmised asjaolud:
 - a) suurenenud suremus,
 - b) loetellu kantud taudid,
 - c) esilekerkivate taudide levik.
- 1.2. Selliste ülevaastuste sagedus sõltub heakskiidetud vesiviljelusettevõtte või heakskiidetud vesiviljelusettevõtete rühma põhjustatud riskist seoses taudi nakatumise ja taudi levitamisega. See risk kehtib loetellu kantud taudide ja võimalike esilekerkivate taudide puhul ning hõlmab seega vesiviljelusettevõtteid ja vesiviljelusettevõtete rühmi, kus peetakse loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi, ning teatavatel juhtudel vesiviljelusettevõtteid ja vesiviljelusettevõtete rühmi, kus peetakse loetellu kandmata liikidesse kuuluvaid veeloomi. Pädev asutus peab kindlaks määrama iga heakskiidetud vesiviljelusettevõtte või heakskiidetud vesiviljelusettevõtete rühma põhjustatud riski ja liigitama need suure, keskmise või väikse riskiga ettevõtteks või ettevõtete rühmaks.
 2. peatükis täpsustatakse riskitegurid, mida tuleb riskide järjestamisel arvesse võtta. Sellist riskide järjestamist korratakse ja ajakohastatakse, kui mõni punktides a–l nimetatud riskiteguritest näitab, et ettevõtte põhjustatud risk on muutunud.
- 1.3. 3. peatükis on sätestatud loomatervise ülevaastuste minimaalne sagedus, mis põhineb sellel, kas pädev asutus on määranud ettevõtte suure, keskmise või väikese riskiga ettevõtteks.
- 1.4. Loomade tervise riskipõhise seire vesiviljelusettevõtetes ja vesiviljelusettevõtete rühmades võib kombineerida loomatervise ülevaastuste ja proovide võtmisega, mis tehakse
 - a) ühe või mitme loetellu kantud taudiga seotud kohustusliku või vabatahtliku likvideerimisprogrammi osana või
 - b) ühe või mitme loetellu kantud taudi puhul taudivaba staatuse tõendamiseks ja säilitamiseks või
 - c) ühe või mitme C-kategooria taudiga seotud seireprogrammi osana.

2. PEATÜKK

Teatavates heakskiidetud vesiviljelusettevõtetes kohaldatav riskide järjestamine

1 peatüki punktis 1.2 osutatud riskide järjestamisel tuleb arvesse võtta vähemalt punktides a ja b osutatud riskitegureid. Asjakohasel juhul võetakse arvesse ka punkte c–l:

- a) patogeeni otsese leviku võimalus vee kaudu;
- b) vesiviljelusloomade vedu;
- c) toodangu liik;
- d) kasvatatavate vesiviljelusloomade liigid;
- e) bioturvalisuse süsteem, sh töötajate pädevus ja väljaõpe;

- f) vesiviljelusettevõtete ja töötlemisettevõtete arvukus asjaomase ettevõtte lähiumbruses;
- g) asjaomases ettevõttest halvema tervisestaatusega ettevõtete lähedus;
- h) varasemad taudijuhud asjaomases ettevõttes ja teistes kohalikes ettevõtetes;
- i) nakatunud looduslike veeloomade esinemine asjaomase ettevõtte lähiumbruses;
- j) risk, mis tuleneb inimtegevusest asjaomase ettevõtte läheduses, nagu õngitsemine, veoteede olemasolu, sadamad, kus ballastvett vahetatakse;
- k) taudide levikut põhjustada võivate röövloomade juurdepääs asjaomasele ettevõttele;
- l) varasemad andmed ettevõtte vastavuse kohta pädeva asutuste nõuetele.

3. PEATÜKK

Riskipõhiste loomatervise ülevaatuste sagedus

Teatavates heakskiidetud ettevõtetes ja heakskiidetud ettevõtete rühmades teha tulevate riskipõhiste loomatervise ülevaatuste sagedus sõltub 2. peatükis osutatud riskide järjestamisest ja seda tehakse järgmiselt:

- a) suure riskiga ettevõtetes vähemalt kord aastas;
- b) keskmise riskiga ettevõtetes vähemalt kord kahe aasta jooksul;
- c) väikese riskiga ettevõtetes vähemalt kord kolme aasta jooksul.

II OSA

TAUDIPÕHISED NÕUDED SEoses VEELOOMADE TAUDIVABA STAATUSEGA

II osa käsitleb taudivaba staatust puudutavaid taudipõhiseid nõudeid seoses järgmiste loetellu kantud taudidega.

Viiruslik hemorraagiline septitseemia (VHS)	1. peatükk
Nakkuslik vereloomeelundite nekroos (IHN)	1. peatükk
Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse ülipolümorfse piirkonna (HPR) deletsiooniga tüve põhjustatud nakkus	2. peatükk
<i>Marteilia refringens</i> 'i nakkus	3. peatükk
<i>Bonamia exitiosa</i> nakkus	4. peatükk
<i>Bonamia ostreae</i> nakkus	5. peatükk
Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkus	6. peatükk

1. PEATÜKK

Viirusliku hemorraagilise septitseemia (VHS) ja nakkusliku vereloomeelundite nekroosi (IHN) likvideerimine, sellest vaba staatus ja asjaomased diagnostikameetodid

1. jagu

Loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatused ja asjakohasel juhul proovide võtmine tuleb teha aastaajal, mil vee temperatuur on alla 14 °C, või kui temperatuuri alla 14 °C ei saavutata, tuleb proovid võtta aasta madalaima temperatuuri juures;

- b) kui likvideerimisprogrammiga hõlmatud vesiviljelusettevõtete piiratud arvu tõttu on nõutav looduslike populatsioonide aktiivne seire, tuleb proovivõtukohtade arv ja geograafiline jaotus määrata kindlaks nii, et saavutataks liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku piisav kaetus. Proovivõtukohtad peavad esindama taudile vastuvõtlike liikide looduslike populatsioonide elupaigaks olevaid eri ökosüsteeme;
- c) kui ettevõtetes või looduslikus populatsioonis tehakse loomatervise ülevaatusi või võetakse proove mitu korda aastas vastavalt 2.–4. jaole, peab loomatervise ülevaatuste vaheline ja proovivõttude vaheline ajavahemik olema vähemalt neli kuud või nii pikk kui võimalik, võttes arvesse punktis a sätestatud temperatuurinõudeid;
- d) kõikides tootmisüksustes (nagu tiigid, basseinid ja sumbad) tuleb kontrollida surnud, nõrkade või ebatavaliselt käituvate kalade olemasolu. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata vee väljavoolukohtadele, kuhu nõrgad kalad kipuvad veevoolust tingituna kogunema;
- e) loetellu kantud liikidesse kuuluvad kalad, kes kogutakse proovide võtmise eesmärgil, tuleb valida järgmiselt:
 - i) vikerforelli olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida üksnes selle liigi kalad, välja arvatud juhul, kui esineb ka muid taudile vastuvõtlikke liike, kellel täheldatakse tüüpilisi VHSi või IHNi tunnuseid; kui vikerforelli ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui leitakse nõrku, ebatavaliselt käituvaid või äsja surnud, kuid mitte veel lagunenuid kalu, tuleb proovivõtuks valida need kalad; kui kalade kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim hõlmama kalu kõikidest veeallikatest;
 - iii) kalad tuleb valida nii, et valimis oleksid proportsionaalselt esindatud kõik ettevõtte tootmisüksused, näiteks sumbad, basseinid ja tiigid, ning kõik põlvkonnad.

2. jagu

VHSist või IHNist vaba staatuse andmine teadmata tervisestaatusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes

VHSist või IHNist vaba staatuse võib VHSi või IHNi puhul anda teadmata tervisestaatusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult järgmistel juhtudel:

- a) kõigi 1. jao punkti b kohaselt valitud ettevõtete ja vajaduse korral looduslike populatsioonide proovivõtukohtade suhtes on kohaldatud ühte järgmistest kavadest:
 - i) mudel A – kaheaastane kava.

Ettevõtetes või proovivõtukohtades peavad loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine olema tehtud vähemalt kahe järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 1.A.

Selle kaheaastase perioodi jooksul peavad kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid olema andnud VHSi ja IHNi suhtes negatiivse tulemuse ning VHSi või IHNi esinemise kahtlus peab olema 5. jao punktis 3 sätestatud proovivõtu- ja diagnostikameetoditega ümber lükatud;
 - ii) mudel B – nelja-aastane kava (vähendatud suurusega valimiga).

Ettevõtetes või proovivõtukohtades peavad loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine olema tehtud vähemalt nelja järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 1.B. Selle nelja-aastase perioodi jooksul peavad kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid olema andnud VHSi ja IHNi suhtes negatiivse tulemuse ning VHSi või IHNi esinemise kahtlus peab olema 5. jao punktis 3 sätestatud proovivõtu- ja diagnostikameetoditega ümber lükatud;
- b) kui punktis a osutatud seire käigus on VHS või IHN avastatud enne uue kahe- või nelja-aastase kava rakendamise algust, tuleb liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku asjaomased ettevõtted
 - i) allutada minimaalsetele tauditõrjemeetmetele, mis on sätestatud artiklites 58–65;
 - ii) asustada taas kaladega, mis on pärit lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest või selle taudi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest.

Tabel 1.A

VHSist ja IHNist vaba staatuse saavutamisele eelneva, punkti a alapunktis i osutatud kaheaastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele ja bioturvarühmikutele

Ettevõtte liik	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte kohta	Proovivõttude arv aastas ettevõtte kohta	Kalade arv valimis ⁽¹⁾	
			Kasvatatavate kalade arv	Sugukarja kalade arv ⁽²⁾
a) Sugukarjaga ettevõtted	2	2	50 (esimene ülevaatus) 75 (teine ülevaatus)	30 (esimene või teine ülevaatus)
b) Ainult sugukarjaga ettevõtted	2	1	0	75 (esimene või teine ülevaatus)
c) Sugukarjata ettevõtted	2	2	75 (esimene JA teine ülevaatus)	0

Kalade maksimaalne arv koondproovis: 10

⁽¹⁾ Rannikualade või -bioturvarühmikute korral tuleb proovid võtta kõige varem kolm nädalat pärast kalade viimist mageveest soolasesse vette.

⁽²⁾ Sugukarja ovariaal- või seemnevedelik kogutakse kudemisperioodil marja või niisa lüpsmise ajal.

Tabel 1.B

VHSist ja IHNist vaba staatuse saavutamisele eelneva, punkti a alapunktis ii osutatud nelja-aastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele või bioturvarühmikutele (vähendatud suurusega valimiga)

Ettevõtte liik	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte kohta	Proovivõttude arv aastas ettevõtte kohta	Kalade arv valimis ⁽¹⁾	
			Kasvatatavate kalade arv	Sugukarja kalade arv ⁽²⁾
Esimesed 2 aastat				
a) Sugukarjaga ettevõtted	2	1	30 (teine ülevaatus)	0
b) Ainult sugukarjaga ettevõtted	2	1	0	30 (esimene või teine ülevaatus)
c) Sugukarjata ettevõtted	2	1	30 (esimene või teine ülevaatus)	0

Viimased 2 aastat

a) Sugukarjaga ettevõtted	2	2	30 (esimene ülevaatus)	30 (teine ülevaatus)
b) Ainult sugukarjaga ettevõtted	2	2		30 (esimene JA teine ülevaatus)
c) Sugukarjata ettevõtted	2	2	30 (esimene JA teine ülevaatus)	

Kalade maksimaalne arv koondproovis: 10

⁽¹⁾ Rannikualade või -bioturvarühmikute korral tuleb proovid võtta kõige varem kolm nädalat pärast kalade viimist mageveest soolasesse vette.

⁽²⁾ Sugukarja ovariaal- või seemnevedelik kogutakse kudemisperioodil marja või niisa lüpsmise ajal.

3. jagu

VHSist või IHNist vaba staatuse andmine teadaolevalt VHSi või IHNi nakkusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes

1. VHSist või IHNist vaba staatuse võib anda teadaolevalt VHSi või IHNi nakkusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult juhul, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liikidesse kuuluvaid kalu pidavate ettevõtete suhtes on kohaldatud likvideerimisprogrammi, mis vastab järgmistele nõuetele:

- a) artiklites 55–65 sätestatud minimaalseid tõrjemeetmeid tuleb tulemuslikult kohaldada ja artikli 58 lõike 1 punktis c sätestatud sobiva suurusega piirangutsoon, mis on vajaduse korral jagatud kaitsetsooniks ja järelevalvetsooniks, peab olema loodud VHSi või IHNiga nakatunuks tunnistatud ettevõtte (ettevõtete) ümber, võttes arvesse punktis 2 sätestatud nõudeid;
- b) kõigis VHSi või IHNi nakkuseta ettevõtetes, mis peavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid kalu kaitsetsoonis või kui kaitsetsooni ei ole loodud, siis piirangutsoonis, tuleb teha uuring, mis koosneb vähemalt järgmistest elementidest:
 - i) proovivõtmine 10 kala analüüsimiseks, kui täheldatakse VHSi ja/või IHNi nakatumisele viitavaid kliinilisi sümptomeid või lahangul tuvastatavaid koekahjustusi, või vähemalt 30 kala analüüsimiseks, kui kõnealuseid kliinilisi tunnuseid ega lahangul tuvastatavaid koekahjustusi ei täheldata;
 - ii) ettevõtetes, kus alapunktis i osutatud uuringute tulemused on negatiivsed, tuleb jätkata loomatervise ülevaatuste tegemist kord kuus ajavahemiku vältel, mil veetemperatuur on alla 14 °C (välja arvatud ajal, mil kalatiigid, basseinid, voolava veega veekogud või sumbad on jääga kaetud), kuni kaitsetsoon tühistatakse vastavalt alapunktile c;
- c) asjaomased ettevõtted tuleb tühendada vastavalt artiklile 62, puhastada ja desinfitseerida vastavalt artiklile 63 ning hoida kasutamata vastavalt artiklile 64.

Artikli 64 lõike 2 punktis a osutatud kasutamata hoidmise periood peab kestma vähemalt kuus nädalat. Kui kõik nakatunud ettevõtted, mis asuvad samas kaitsetsoonis või kui kaitsetsooni ei ole loodud, siis piirangutsoonis, on tühendatud, peab sellele järgnema vähemalt kolmenädalane samaaegse kasutamata hoidmise periood.

Kui nakatunud ettevõtetes kehtestatakse kasutamata hoidmise periood, tuleb piirangutsoon – või kaitsetsoon, kui see on loodud – muuta järelevalvetsooniks, kuni 2. jaos sätestatud kava on lõpule viidud;

- d) taasisustamine võib toimuda ainult siis, kui kõik nakatunud ettevõtted on kooskõlas alapunktiga c tühendatud, puhastatud, desinfitseeritud ja kasutamata hoitud;
- e) kõigis ettevõtetes (v.a alapunktis f nimetatud ettevõtted), mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid kalu likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, ning kui loodusliku populatsiooni seire on nõutav, siis kõigis proovivõtukohtades, mis valitakse kooskõlas 1. jao punktiga b, tuleb seejärel kohaldada 2. jaos sätestatud kava;
- f) üksikettevõtte, mis kasvatab loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi ja mille tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist, ei ole kohustatud järgima pärast taudipuhangut 2. jaos sätestatud kava, juhul kui ettevõtte vastab artikli 80 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja asustatakse taas kaladega, mis on pärit VHSist või IHNist vaba staatusega liikmesriikidest, tsoonidest või bioturvarühmikutes.

2. Piirangutsoon peab olema iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud ja

- a) arvesse tuleb võtta selliseid tegureid, mis mõjutavad VHSi või IHNi levimist kasvatatavatele ja looduslikele kaladele, nagu:
 - i) surnud kalade arv, määr ja jaotus VHSi või IHNiga nakatunud ettevõttes või teistes vesiviljelusettevõtetes;
 - ii) kaugus naaberettevõtetest ja nende arvukus;
 - iii) tapamajade lähedus;
 - iv) kontaktettevõtted;
 - v) ettevõtetes kasvatavad liigid;
 - vi) nakatunud ettevõtetes ja naabruses asuvates ettevõtetes rakendatavad kasvatustavad;

- vii) hüdrodünaamilised tingimused ja
- viii) muud tuvastatud epidemioloogilise tähtsusega tegurid;
- b) rannikualade geograafiline piiritlemine peab vastama järgmistele miinimumnõuetele:
- i) kaitsetsoon peab koosnema ringikujulisest alast, mille raadius on vähemalt üks loodete horisontaalne ulatus või vähemalt viis kilomeetrit (olenevalt sellest, kumb on suurem) ja mille keskpunktis on VHSi või IHNi nakatunud ettevõtte, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal, ja
- ii) järelevalvetsoon peab koosnema kaitsetsooni ümbritsevast alast, mis hõlmab kattuvaid loodete horisontaalse ulatuse tsoone, või kaitsetsooni ümbritsevast ringikujulisest alast, mille raadius kaitsetsooni keskpunktist on 10 km, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal,
- või
- iii) kui eraldi kaitse- ja järelevalvetsoone ei looda, peab piirangutsoon koosnema alast, mis hõlmab nii kaitsetsooni kui ka järelevalvetsooni;
- c) sisemaa piirkondades tuleb geograafilisel piiritlemisel hõlmata kogu valgala, millel paikneb VHSi või IHNi nakatunud ettevõtte. Pädev asutus võib vähendada piirangutsooni ulatust nii, et see hõlmaks osa valgala, kui sellega ei kahjustada VHSi või IHNiga seotud tauditõrjemeetmeid.

4. jagu

VHSist ja IHNist vaba staatuse säilitamine

- Kui liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku VHSist või IHNist vaba staatuse säilitamiseks on artikli 81 kohaselt nõutav aktiivne seire, tuleb kõigis selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes teha loomatervise ülevaatused ja võtta kaladelt proovid vastavalt tabelile 1.C, võttes arvesse VHSi või IHNi nakatumise riski määra ettevõttes.
- VHSist või IHNist vaba staatuse säilitamiseks vajalike loomatervise ülevaatusete sageduse määramisel bioturvarühmikes, kus VHSi või IHNiga seotud tervisestaatus sõltub ümbritsevate looduslike veekogude veeloomapopulatsioonide tervislikust seisundist, tuleb VHSi või IHNi nakatumise riski pidada suureks.
- Taudivaba staatus tuleb säilitada üksnes juhul, kui kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid annavad VHSi või IHNi suhtes negatiivse tulemuse ning VHSi või IHNi esinemise kahtlus lükatakse 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber.

Tabel 1.C

Liikmesriikide, tsoonide või bioturvarühmikute VHSist või IHNist vaba staatuse säilitamise kava

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatusete arv aastas ettevõtte kohta	Kalade arv valimis ⁽²⁾ , ⁽³⁾
Suur	1 kord aastas	30
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	30
Väike	1 kord 3 aasta jooksul	30

Kalade maksimaalne arv koondproovis: 10

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2 peatükile, välja arvatud sõltuvate bioturvarühmikute puhul, kus asuvad ettevõtted on kõik suure riskiga ettevõtted.

⁽²⁾ Iga loomatervise ülevaatusete käigus tuleb koguda üks proov.

⁽³⁾ Rannikualade või -bioturvarühmikute korral tuleb proovid võtta kõige varem kolm nädalat pärast kalade viimist mageveest soolasesse vette.

5. jagu

Diagnostika- ja proovivõtumeetodid

1. Elunditest ja koematerjalist tuleb proovide võtmiseks ja uurimiseks kasutada põrna, neeru eesmist osa ja süda või peaju. Sugukarjast proovide võtmisel võib uurida ka ovariaal- või seemnevedelikku.

Väikese kalavastse puhul võib võtta proovi kogu kalast.

Kuni kümnelt kalalt pärit proovid võib ühte koondada.

2. VHSist vaba staatuse või IHNist vaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vastavalt 2.–4. jaole tuleb kasutada järgmisi diagnostikameetodeid:

- a) viiruse eraldamine rakukultuuris ja sellele järgnev viiruse tuvastamine ELISA, kaudse immunofluorestsentsanalüüsi (IFAT), viiruse neutraliseerimise meetodi või viiruse genoomi määramise abil või
- b) tuvastamine pöördtranskriptsiooniga kvantitatiivse polümeraasi ahelreaktsiooni (RT-qPCR) abil.

Nende diagnostikameetodite kohaldamise üksikasjalik kord peab vastama Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide puhul heaks kiidetud korrale.

3. Kui vastavalt artiklile 55 on vaja VHSi või IHNi nakkuse kahtlust kinnitada või ümber lükata, tuleb järgida järgmist loomatervise ülevaatuse, proovivõtu- ja uuringute tegemise korda:

- a) nakkuskahtlusega ettevõttes tuleb teha vähemalt üks loomatervise ülevaatus ja võtta vähemalt üks proov, mis hõlmab 10 kala, kui täheldatakse VHSi ja/või IHNi nakatumisele viitavaid kliinilisi tunnuseid või lahangul tuvastatavaid koekahjustusi, või vähemalt 30 kala, kui kõnealuseid kliinilisi tunnuseid ega lahangul tuvastatavaid koekahjustusi ei täheldata. Vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele diagnostikameetoditele ja nende kohaldamise korrale kasutatakse proovide analüüsimiseks ühte või mitut punkti 2 alapunktides a ja b sätestatud diagnostikameetodit;
- b) VHSi esinemine tuleb arvata kinnitatuks, kui ühe või mitme nimetatud diagnostikameetodiga saadakse VHSi viiruse suhtes positiivne tulemus. IHNi esinemine tuleb arvata kinnitatuks, kui ühe või mitme nimetatud diagnostikameetodiga saadakse IHNi viiruse suhtes positiivne tulemus. Esimese VHSi või IHNi nakkuse juhtumi kinnitamine liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes, mis ei olnud varem nakatunud, peab põhinema tavapärasel viiruse eraldamisel rakukultuuris ja selle edasisel immunokeemilisel või molekulaarsel identifitseerimisel või genoomi tuvastamisel, sealhulgas kinnitamine amplifikatsiooni (RT-PCR) tulemi sekveneerimisega;
- c) VHSi või IHNi esinemise kahtluse võib ümber lükata, kui rakkude kultiveerimisel või RT-qPCRi abil ei leita tõendeid VHSi või IHNi viiruse esinemise kohta.

2. PEATÜKK

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse ülipolümorfse piirkonna (HPR) deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse likvideerimine, sellest vaba staatus ja asjaomased diagnostikameetodid

1. jagu

Loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) kui 2.–4. jao kohaselt tuleb ettevõtetes teha loomatervise ülevaatusi ja võtta proove mitu korda aastas, peavad loomatervise ülevaatused või proovivõttude vahelised ajavahemikud olema võimalikult pikad;
- b) kui likvideerimisprogrammiga hõlmatud vesiviljelusettevõtete piiratud arvu tõttu on nõutav looduslike populatsioonide aktiivne seire, tuleb proovivõtukohtade arv ja geograafiline jaotus määrata kindlaks nii, et saavutataks liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku piisav kaetus;
- c) proovivõtukohtad peavad esindama taudile vastuvõtlike liikide looduslike populatsioonide elupaigaks olevaid eri ökosüsteeme;
- d) kõikides tootmisüksustes (nagu tiigid, basseinid ja sumbad) tuleb kontrollida surnud, nõrkade või ebatavaliselt käituvate kalade olemasolu. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata sumpade otstele või asjakohasel juhul vee väljavoolukohtadele, kuhu nõrgad kalad kipuvad veevoolust tingituna kogunema;

- e) loetellu kantud liikidesse kuuluvad kalad, kes kogutakse proovide võtmise eesmärgil, tuleb valida järgmiselt:
- i) lõhe olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida üksnes selle liigi kalad, välja arvatud juhul, kui esineb ka muid taudile vastuvõtlikke liike, kellel täheldatakse tüüpilisi lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse tunnuseid. Kui ettevõttes lõhet ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui leitakse surmaeelses seisundis või äsja surnud, kuid mitte veel lagunenu kalu, tuleb proovivõtuks valida need kalad, eelkõige sellised, kellel täheldatakse aneemiat, veritsust või muid vereringehäirele viitavaid kliinilisi tunnuseid; kui kalade kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim hõlmama kalu kõikidest veeallikatest;
 - iii) kalad tuleb valida nii, et valimis oleksid proportsionaalselt esindatud kõik ettevõtte tootmisüksused, näiteks sumbad, basseinid ja tiigid, ning kõik põlvkonnad.

2. jagu

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse andmine teadmata tervisestaatusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse võib anda teadmata tervisestaatusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse suhtes ainult siis, kui kõigi 1. jao punkti b kohaselt valitud ettevõtete ja vajaduse korral looduslike populatsioonide proovivõtukohtade suhtes on kohaldatud ühte järgmistest kavadest:

- a) ettevõtetes või proovivõtukohtades on loomatervise ülevaatused tehtud ja proovid võetud vähemalt kahe järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 2.A;
- b) selle kaheaastase perioodi jooksul peavad kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid olema andnud lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve suhtes negatiivse tulemuse ning nakkuse esinemise kahtlus peab olema 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber lükatud;
- c) kui punktis a osutatud seire käigus on lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkus avastatud enne kava rakendamise taasalustamist, tuleb asjaomased ettevõtted selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes
 - i) allutada minimaalsetele tauditõrjemeetetele, mis on sätestatud artiklites 58–65;
 - ii) asustada taas kaladega, mis on pärit lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes asuvast ettevõttest või selle taudi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes asuvast ettevõttest.

Tabel 2.A

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse saavutamisele eelneva kaheaastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele ja bioturvarühmikutele

Seireaasta	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte kohta	Laboriuuringute arv aastas ⁽¹⁾	Kalade arv valimis
1. aasta	6	2	75
2. aasta	6	2	75

⁽¹⁾ Proovid tuleb koguda igal aastal kevadel ja sügisel.

Kalade maksimaalne arv koondproovis: 5.

3. jagu

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse andmine teadaolevalt lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes

1. Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse võib anda teadaolevalt lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult juhul, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes loetellu kantud liike kasvatavate ettevõtete suhtes on kohaldatud likvideerimisprogrammi, mis vastab järgmistele nõuetele:

- a) artiklites 55–65 sätestatud minimaalsed tõrjemeetmed peavad olema kohaldatud ja artikli 58 lõike 1 punktis c sätestatud sobiva suurusega piirangutsoon, mis on vajaduse korral jagatud kaitsetsooniks ja järelevalvetsooniks, peab olema loodud lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusega ettevõtte (ettevõtete) ümber, võttes arvesse punktis 2 sätestatud nõudeid;
- b) kõigis lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuseta ettevõtetes, mis peavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid kalu kaitsetsoonis või kui kaitsetsooni ei ole loodud, siis piirangutsoonis, tuleb teha uuring, mis koosneb vähemalt järgmistest elementidest:
 - i) proovivõtmine vähemalt 10 surmaeelses seisundis kala analüüsimiseks, kui täheldatakse lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüvega nakatumisele viitavaid kliinilisi tunnuseid või lahangul tuvastatavaid koekahjustusi, või vähemalt 30 kala analüüsimiseks, kui kõnealuseid kliinilisi tunnuseid ega lahangul tuvastatavaid koekahjustusi ei täheldata;
 - ii) ettevõtetes, kus alapunktis i osutatud uuringute tulemused on negatiivsed, tuleb jätkata loomatervise ülevaatuste tegemist kord kuus, kuni kaitsetsoon tühistatakse vastavalt alapunktile c;
- c) asjaomased ettevõtted tuleb tühjendada vastavalt artiklile 62, puhastada ja desinfitseerida vastavalt artiklile 63 ning hoida kasutamata vastavalt artiklile 64.

Artikli 64 lõike 2 punktis b osutatud kasutamata hoidmise perioodi kestus peab olema vähemalt kolm kuud. Kui kõik nakatunud ettevõtted, mis asuvad samas kaitsetsoonis või kui kaitsetsooni ei ole loodud, siis piirangutsoonis, on tühjendatud, peab sellele järgnema vähemalt kuuenädalane samaaegse kasutamata hoidmise periood.

Kui nakatunud ettevõtetes kehtestatakse kasutamata hoidmise periood, tuleb piirangutsoon – või kaitsetsoon, kui see on loodud – muuta järelevalvetsooniks, kuni 2. jaos sätestatud kava on lõpule viidud;

- d) taasasustamine võib toimuda ainult siis, kui kõik nakatunud ettevõtted on kooskõlas alapunktiga c tühjendatud, puhastatud, desinfitseeritud ja kasutamata hoitud;
 - e) kõigis ettevõtetes (v.a alapunktis f nimetatud ettevõtted), mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid kalu likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, ning kui loodusliku populatsiooni seire on nõutav, siis kõigis proovivõtukohtades, mis valitakse kooskõlas 1. jaos punktiga b, tuleb seejärel kohaldada 2. jaos sätestatud kava;
 - f) üksikettevõtte, mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid kalu ja mille tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist, ei ole kohustatud järgima pärast taudipuhangut 2. jaos sätestatud kava, juhul kui ettevõtte vastab artikli 80 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja asustatakse taas kaladega, mis on pärit lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatusega liikmesriikidest, tsoonidest või bioturvarühmitest.
2. Piirangutsoon peab olema iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud ja
- a) arvesse tuleb võtta selliseid tegureid, mis mõjutavad lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse levimist kasvatatavatele ja looduslikele kaladele, näiteks:
 - i) surnud kalade arv, määr ja jaotus lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusega ettevõttes või teistes vesiviljelusettevõtetes;
 - ii) kaugus naaberettevõtetest ja nende arvukus;
 - iii) tapamajade lähedus;
 - iv) kontaktettevõtted;
 - v) ettevõtetes kasvatavad liigid;
 - vi) nakatunud ettevõtetes ja nende naabruses asuvates ettevõtetes kohaldatavad kasvatustavad;
 - vii) hüdrodünaamilised tingimused ja
 - viii) muud tuvastatud epidemioloogilise tähtsusega tegurid;
 - b) rannikualade geograafiline piiritlemine peab vastama järgmistele miinimumnõuetele:
 - i) kaitsetsoon peab koosnema ringikujulisest alast, mille raadius on vähemalt üks loodete horisontaalne ulatus või vähemalt viis kilomeetrit (olenevalt sellest, kumb on suurem) ja mille keskpunktis on lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusega ettevõtte, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal, ja

- ii) järelevalvetsoon peab koosnema kaitsetsooni ümbritsevast alast, mis hõlmab kattuvaid loodete horisontaalse ulatuse tsoone, või kaitsetsooni ümbritsevast ringikujulisest alast, mille raadius kaitsetsooni keskpunkti on 10 km, või samaväärselt alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal,
- või
- iii) kui eraldi kaitse- ja järelevalvetsoone ei looda, peab piirangutsoon koosnema alast, mis hõlmab nii kaitsetsooni kui ka järelevalvetsooni;
- c) sisemaa piirkondades tuleb geograafilisel piiritlemisel hõlmata kogu valgala, millel paikneb lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüvega nakatunud ettevõtte. Pädev asutus võib vähendada piirangutsooni ulatust nii, et see hõlmaks osa valgast, kui sellega ei kahjustata lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusega seotud tauditõrjemeetmeid.

4. jagu

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse säilitamine

- Kui liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse säilitamiseks on artikli 81 kohaselt nõutav aktiivne seire, tuleb kõigis selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes teha loomatervise ülevaatused ja võtta kaladelt proovid vastavalt tabelile 2.B, võttes arvesse lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse leviku riski määra ettevõttes.
- Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse säilitamiseks vajalike loomatervise ülevaatusete sageduse määramisel bioturvarühmikutes, kus tervisestaatus sõltub ümbritsevate looduslike veekogude veeloomapopulatsiooni tervislikust seisundist, tuleb lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse leviku riski pidada suureks.
- Taudivaba staatus tuleb säilitada üksnes juhul, kui kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid annavad lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve suhtes negatiivse tulemuse ning lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse esinemise kahtlus lükatakse 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber.

Tabel 2.B

Liikmesriikide, tsoonide või bioturvarühmikute lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse säilitamise kava ⁽¹⁾

Riskimäär ⁽²⁾	Loomatervise ülevaatusete arv aastas	Laboriuuringute arv aastas ⁽³⁾ , ⁽⁴⁾	Kalade arv valimis
Suur	2	2	30
Keskmine	1	1	30
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	30

⁽¹⁾ Ei kohaldata ettevõtete puhul, kus kasvatatakse üksnes vikerforelli (*Onchorhynchus mykiss*) või meriforelli (*Salmo trutta*) või nii vikerforelli kui ka meriforelli ning mida varustatakse veega üksnes mageveeallikatest, kus ei esine atlandi lõhet (*Salmo salar*).

⁽²⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule, välja arvatud sõltuvate bioturvarühmikute puhul, kus asuvad ettevõtted on kõik suure riskiga ettevõtted.

⁽³⁾ Proovid tuleb koguda kevadel ja sügisel, kui igal aastal nõutakse kahte proovi.

⁽⁴⁾ Proovid tuleb koguda kevadel või sügisel, kui igal aastal nõutakse ühte proovi.

Kalade maksimaalne arv koondproovis: 5.

5. jagu

Diagnostika- ja proovivõtumeetodid

1. Elunditest ja koematerjalist tuleb proovide võtmiseks ja uurimiseks kasutada järgmist:
 - a) histoloogiline analüüs: neeru eesmine osa, maks, süda, kõhunääre, sool, põrn ja lõpused;
 - b) immunohistokeemiline analüüs: neeru keskosa ja süda koos klappide ja arterioosibulaga;
 - c) RT-qPCRil põhinev analüüs: neeru keskosa ja süda;
 - d) viiruse kultiveerimine: neeru keskosa, süda, maks ja põrn.

Kuni viielt kalalt pärit elunditükid võib ühte koondada.

2. Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkusest vaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vastavalt 2.–4. jaole tuleb diagnostikameetoditest kasutada RT-qPCR-d, millele järgneb tavapärane RT-PCR ja positiivsete proovide HE-geeni sekveneerimine vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele meetoditele ja nende kohaldamise korrale.

Kui RT-qPCRiga saadakse positiivne tulemus, tuleb enne artiklites 55–65 ette nähtud esmaste tõrjemeetmete rakendamist analüüsida veel proove.

Neid proove tuleb analüüsida vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele meetoditele ja nende kohaldamise korrale:

- a) proovide analüüs RT-qPCRiga, millele järgneb tavapärane RT-PCR ja HE-geeni sekveneerimine, et kinnitada deletsiooni esinemist HPRis, ja
 - b) ISA-viiruse antigeeni tuvastamine koepreparaatides ISA-viiruse vastaste spetsiifiliste antikehade abil või
 - c) Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve eraldamine rakukultuuris ja selle edasine tuvastamine.
3. Kui vastavalt artiklile 55 on vaja lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse kahtlust kinnitada või ümber lükata, peab proovivõtu- ja uuringute tegemise kord vastama järgmistele nõuetele:
 - a) nakkuskahtlusega ettevõttes tuleb teha vähemalt üks loomatervise ülevaatus ja võtta vähemalt üks proov, mis hõlmab 10 surmaeelses seisundis kala, kui täheldatakse lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüvega nakatumisele viitavaid kliinilisi tunnuseid või lahangul tuvastatavaid koekahjustusi, või vähemalt 30 kala, kui kõnealuste kliinilisi tunnuseid ega lahangul tuvastatavaid koekahjustusi ei täheldata. Vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele diagnostikameetoditele ja nende kohaldamise korrale kasutatakse proovide analüüsimiseks ühte või mitut punktis 2 sätestatud diagnostikameetodit;
 - b) kui RT-qPCRiga saadakse positiivne tulemus lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve suhtes, analüüsitakse enne artiklis 58 ette nähtud esmaste tõrjemeetmete rakendamist veel proove. Kahtlustatav lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkuse juht tuleb kinnitada vastavalt järgmistele kriteeriumidele, kasutades Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikke meetodeid ja nende kohaldamise korda:
 - i) ISA-viiruse tuvastamine RT-qPCR abil, sealhulgas HE-geeni sekveneerimine, et kinnitada deletsiooni esinemist HPRis;
 - ii) ISA-viiruse tuvastamine RT-qPCR abil, sealhulgas HE-geeni sekveneerimine, et kinnitada deletsiooni esinemist HPRis, ja ISA-viiruse eraldamine ja tuvastamine rakukultuuris vähemalt ühest proovist, mis on võetud ükskõik millisel kalalt ettevõttes;
 - c) kui täheldatakse nakatumisele viitavaid kliinilisi, makropatoloogilisi või histopatoloogilisi leide, tuleb nakatumise kahtluse kinnitamiseks kasutada vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt kalataudide korral heaks kiidetud menetlustele viiruse tuvastamiseks kahte teineteisest sõltumatu tuvastuspõhimõttega diagnostikameetodit, näiteks RT-qPCRi ja immunohistokeemilist analüüsi.

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve kahtluse võib ümber lükata, kui kahtluse tekkimise kuupäevale järgneva 12 kuu jooksul tehtavate uuringute ja loomatervise ülevaatuste käigus ei leita viiruse esinemise kohta täiendavaid tõendeid.

3. PEATÜKK

Marteilia refringens'i nakkuse likvideerimine, sellest vaba staatus ja asjaomased diagnostikameetodid

1. jagu

Loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatused ja asjakohasel juhul proovide võtmine tuleb teha aastaajal, mil parasiidi levimus liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus on teadaolevalt suurim. Kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, tuleb proovid võtta vahetult pärast seda, kui veetemperatuur on tõusnud üle 17 °C;
- b) kui proovide võtmiseks peab koguma molluskeid vastavalt 2.–4. jaos sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - i) *Ostrea* spp. olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida ainult selle liigi austrid. Kui *Ostrea* spp.-d ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui tootmisüksustes esineb nõrku, avatud kojapoolmetega või äsja surnud, kuid mitte lagunened molluskeid, tuleb proovivõtuks valida eelkõige sellised molluskid. Kui selliseid molluskeid ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama vanimaid terveid molluskeid;
 - iii) kui proove võetakse molluskikasvatuseettevõttes, kus tootmisprotsessis kasutatakse mitut veallikat, peab proovivõtuvalim sisaldama kõikidest veallikatest pärit molluskeid, nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte kõik osad;
 - iv) kui proove võetakse molluskikasvatuseettevõttes või nende ettevõtete rühmas, peab valim sisaldama piisava arvu proovivõtukohtadest pärit molluskeid, et nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte või ettevõtete rühma kõik osad. Selliste proovivõtukohtade valimisel võetakse peamiste teguritena arvesse eelmisi kohti, kus *Marteilia refringens* avastati, asustustihedust, veevoolu, taudile vastuvõtlike liikide ja vektorliikide esinemist, batümeetrilisi andmeid ja kasvatustavasid. Proove tuleb võtta ka ettevõttes või ettevõtete rühmas asuvatest või nendega külgnevatest looduslikest kasvukohtadest.

2. jagu

Marteilia refringens'i nakkusest vaba staatuse andmine teadmata tervisestaatusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikus

1. *Marteilia refringens*'i viiruse nakkusest vaba staatuse võib anda teadmata tervisestaatusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule *Marteilia refringens*'i nakkuse suhtes ainult siis, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavate ettevõtete ja vajaduse korral looduslike populatsioonide proovivõtukohtade suhtes on kohaldatud järgmist kolmeaastast kava:
 - a) loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi kasvatavates ettevõtetes või ettevõtete rühmades on loomatervise ülevaatused tehtud ja proovid võetud vähemalt kolme järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 3.A;
 - b) selle kolmeaastase perioodi jooksul on kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid andnud *Marteilia refringens*'i suhtes negatiivse tulemuse ning *Marteilia refringens*'i esinemise kahtlus on 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber lükatud;
 - c) kui valimisse võetakse taudivaba staatusega liikmesriigist, tsoonist või piirkonnast pärit *Ostrea edulis*, peab see liik olema toodud asjaomasesse ettevõttesse või ettevõtete rühma hiljemalt kava rakendamisele vahetult eelneval kevadel.
2. Kui *Marteilia refringens*'i nakkus tuvastatakse punktis 1 sätestatud kolmeaastase kava käigus enne uue kolmeaastase kava rakendamise algust, tuleb asjaomased ettevõtted selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus
 - a) allutada minimaalsetele tauditõrjemeetmetele, mis on sätestatud artiklites 58–65;

- b) asustada taas molluskitega, mis on pärit *Marteilia refringens*'i nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest või selle taudi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest.

Tabel 3.A

***Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse saavutamisele eelneva kolmeaastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele või bioturvarühmikutele**

Seireaasta	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte/ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv aastas	Molluskite arv valimis
1. aasta	1	1	150
2. aasta	1	1	150
3. aasta	1	1	150

3. jagu

***Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse andmine teadaolevalt *Marteilia refringens*'i nakkusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes**

1. *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse võib anda teadaolevalt *Marteilia refringens*'i nakkusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult juhul, kui pädeva asutuse hinnangul on kõnealuse taudi likvideerimine teostatav, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi pidavate ettevõtete suhtes on kohaldatud likvideerimisprogrammi, mis vastab järgmistele nõuetele:
 - a) artiklites 55–65 sätestatud minimaalseid tõrjemeetmeid on tulemuslikult kohaldatud ja artikli 58 lõike 1 punktis c sätestatud sobiva suurusega piirangutsoon, mis on vajaduse korral jagatud kaitsetsooniks ja järelevalvetsooniks, peab olema loodud *Marteilia refringens*'i nakkusega ettevõt(e)te või ettevõtete rühma ümber, võttes arvesse punktis 2 sätestatud nõudeid;
 - b) kõikides kaitsetsoonis, või kui kaitsetsooni ei ole kehtestatud, siis piirangutsoonis loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades, mis ei ole *Marteilia refringens*'iga nakatunud, tuleb teha uuring, mis hõlmab vähemalt proovide kogumist 150 molluski analüüsimiseks pärast *Marteilia refringens*'iga nakatumise perioodi algust. Kui nakatumisperiood ei ole teada, tuleb proovide võtmist alustada pärast seda, kui veetemperatuur on tõusnud üle 17 °C;
 - c) asjaomased ettevõtted ja ettevõtete rühmad tuleb tühjendada vastavalt artiklile 62 ning võimaluse korral puhastada ja desinfitseerida vastavalt artiklile 63.

Kasutamata hoidmise periood tuleb kehtestada vastavalt artiklile 64 ja selle kestus peab olema vähemalt järgmine:

- i) kaks kuud ettevõtete ja ettevõtete rühmade puhul, mida saab täielikult tühjendada ning põhjalikult puhastada ja desinfitseerida, näiteks munemis- või kasvualad;
- ii) kaks kuud ettevõtete ja ettevõtete rühmade puhul, mida ei ole võimalik veest tühjendada ning põhjalikult puhastada ja desinfitseerida, kui loetellu kantud liigi nakatunud molluskid ja nakatunud ettevõtte või ettevõtete rühmaga epidemioloogiliselt seotud molluskid loetellu kantud liigist on ära korjatud või eemaldatud enne aasta seda perioodi, mil *Marteilia refringens*'i levimus on teadaolevalt suurim, või kui see periood ei ole teada, siis enne perioodi, mil veetemperatuur tõuseb üle 17 °C;
- iii) neliteist kuud ettevõtete ja ettevõtete rühmade puhul, mida ei ole võimalik veest tühjendada ning põhjalikult puhastada ja desinfitseerida, kui loetellu kantud liigi nakatunud molluskid ja nakatunud ettevõtte või ettevõtete rühmaga epidemioloogiliselt seotud molluskid loetellu kantud liigist ei ole ära korjatud või eemaldatud enne aasta seda perioodi, mil *Marteilia refringens*'i levimus on teadaolevalt suurim, või kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, siis enne perioodi, mil veetemperatuur tõuseb üle 17 °C.

Kui kõik nakatunud ettevõtted ja nakatunud ettevõtete rühmad on tühjendatud, tuleb kehtestada vähemalt neljanädalane samaaegse kasutamata hoidmise periood;

- d) taasasustamine võib toimuda ainult siis, kui kõik nakatunud ettevõtted või nakatunud ettevõtete rühmad on kooskõlas alapunktiga c tühjendatud, puhastatud, desinfitseeritud ja kasutamata hoitud;
- e) kõigis ettevõtetes ja ettevõtete rühmades (v.a alapunktis f nimetatud ettevõtted ja ettevõtete rühmad), mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, tuleb seejärel kohaldada 2. jaos sätestatud kava;
- f) üksikettevõtte, mis kasvatab loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi ja mille tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist, ei ole kohustatud järgima pärast taudipuhangut 2. jaos sätestatud kava, juhul kui ettevõtte vastab artikli 80 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja asustatakse taas molluskitega, mis on pärit *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatusega liikmesriikidest, tsoonidest või bioturvarühmikutest.

2. Piirangutsoon peab olema iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud ja

- a) arvesse tuleb võtta selliseid tegureid, mis mõjutavad *Marteilia refringens*'i nakkuse levimist muu hulgas teistesse ettevõtetesse ja looduslikele molluskitele, näiteks:
 - i) surnud molluskite arv, vanus, määr ja jaotus *Marteilia refringens*'i nakkusega ettevõttes või ettevõtete rühmas;
 - ii) naabruses asuvate ettevõtete või ettevõtete rühmade ning looduslike molluskite kaugus ja arvukus;
 - iii) töötlemisettevõtete, kontaktettevõtete või ettevõtete rühmade lähedus;
 - iv) ettevõtetes või ettevõtete rühmades esinevad liigid, eelkõige taudile vastuvõtlikud liigid ja vektorliigid;
 - v) tabandunud ettevõtetes ning nende naabruses asuvates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades kohaldatavad kasvatustavad;
 - vi) hüdrodünaamilised tingimused ja
 - vii) muud tuvastatud epidemioloogilise tähtsusega tegurid;
 - b) geograafiline piiritlemine peab vastama järgmistele miinimumnõuetele:
 - i) kaitsetsoon peab koosnema ringikujulisest alast, mille raadius on vähemalt üks loodete horisontaalne ulatus või vähemalt viis kilomeetrit (olenevalt sellest, kumb on suurem) ja mille keskpunktis on *Marteilia refringens*'i nakkusega ettevõtte, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal, ning
 - ii) järelevalvetsoon peab koosnema kaitsetsooni ümbritsevast alast, mis hõlmab kattuvaid loodete horisontaalse ulatuse tsoone, või kaitsetsooni ümbritsevast ringikujulisest alast, mille raadius kaitsetsooni keskpunktist on 10 km, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal,
- või
- iii) kui eraldi kaitse- ja järelevalvetsoone ei looda, peab piirangutsoon koosnema alast, mis hõlmab nii kaitsetsooni kui ka järelevalvetsooni.

4. jagu

***Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse säilitamine**

1. Kui liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse säilitamiseks on artikli 81 kohaselt nõutav aktiivne seire, tuleb kõigis selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes teha loomatervise ülevaatused ja võtta molluskitelt proovid vastavalt tabelile 3.B, võttes arvesse *Marteilia refringens*'i nakkuse leviku riski määra ettevõttes.

2. *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse säilitamiseks vajalike loomatervise ülevaatuste sageduse määramisel bioturvarühmikes, kus selle taudiga seotud tervisestaatus sõltub ümbritsevate looduslike veekogude veeloomapopulatsioonide tervislikust seisundist, tuleb *Marteilia refringens*'i nakkuse leviku riski pidada suureks.
3. *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse võib säilitada üksnes juhul, kui kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid annavad *Marteilia refringens*'i suhtes negatiivse tulemuse ning *Marteilia refringens*'i nakkuse esinemise kahtlus lükatakse 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber.

Tabel 3.B

Liikmesriikide, tsoonide või bioturvarühmikute *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse säilitamise kava

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Molluskite arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 3 aasta jooksul	1 kord 3 aasta jooksul	150

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule, välja arvatud sõltuvate bioturvarühmikute puhul, kus asuvad ettevõtted on kõik suure riskiga ettevõtted.

5. jagu

Diagnostika- ja proovivõtumeetodid

1. Laborisse tuleb punktides 2 ja 3 ette nähtud diagnostikameetoditega analüüsimiseks saata kogu loom.
2. *Marteilia refringens*'i nakkusest vaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vastavalt 2.–4. jaole tuleb kasutada diagnostikameetodeid, mis peavad järgima Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt molluskitaudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikke diagnostikameetodeid ja menetlusi ja kujutama endast kas histopatoloogilist analüüsi, koejäljendite analüüsi või PCRi.
3. Kui vastavalt artiklile 55 on vaja *Marteilia refringens*'i nakkuse kahtlust kinnitada või ümber lükata, tuleb järgida järgmist loomatervise ülevaatuse, peab proovivõtu- ja uuringute tegemise kord olema vastavuses järgmisega:
 - a) uuring peab hõlmama vähemalt ühte proovivõtmist taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva 30 molluski analüüsimiseks, kui kahtlus põhineb surmajuhtumit käsitleval teatel, või vastasel juhul taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva 150 molluski analüüsimiseks pärast *Marteilia refringens*'iga nakatumise perioodi algust. Kui nakatumisperiood ei ole teada, tuleb proovide võtmist alustada pärast seda, kui veetemperatuur on tõusnud üle 17 °C;
 - b) vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt molluskitaudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele diagnostikameetoditele ja nende kohaldamise korrale tuleb proovide analüüsimiseks kasutada alapunktis i sätestatud diagnostikameetodeid;
 - i) *Marteilia refringens*'i esinemine tuleb kinnitatuks lugeda, kui histopatoloogilise analüüsi, koejäljendite analüüsi või *in situ* hübriidiseerimise positiivseid tulemusi toetavad PCRi positiivsed tulemused, mida kinnitavad sekveneerimistulemused. Kui bioloogiline materjal histopatoloogilise analüüsi, koejäljendite analüüsi või *in situ* hübriidiseerimise tegemiseks ei ole kättesaadav, tuleb *Marteilia refringens*'i esinemine kinnitatuks lugeda, kui positiivsed tulemused on saadud kaht parasiitgenoomi eri fragmentidele suunatud PCR-analüüsi kasutades ja seda kinnitavad sekveneerimistulemused;
 - ii) *Marteilia refringens*'i nakkuse kahtluse võib ümber lükata, kui alapunktis i osutatud uuringutega ei leita tõendeid *Marteilia refringens*'i esinemise kohta.

4. PEATÜKK

Bonamia exitiosa nakkuse likvideerimine, sellest vaba staatus ja asjaomased diagnostikameetodid

1. jagu

Loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatused ja asjakohasel juhul proovide võtmine tuleb teha aastaajal, mil parasiidi levimus liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus on teadaolevalt suurim. Kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, võetakse proovid kaks korda aastas, kevadel ja sügisel;
- b) kui proovide võtmiseks peab koguma molluskeid vastavalt 2.–4. jaos sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - i) *Ostrea* spp. olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida ainult selle liigi austrid. kui *Ostrea* spp.-d ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui esineb nõrku, avatud kojapoolmetega või äsja surnud, kuid mitte lagununud molluskeid, tuleb proovivõtuks valida eelkõige sellised molluskid. Kui selliseid molluskeid ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama vanimaid terveid molluskeid;
 - iii) kui proove võetakse ettevõttes või ettevõtete rühmas, kus tootmisprotsessis kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim hõlmama kõikidest veeallikatest pärit molluskeid, nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte kõik osad;
 - iv) kui proove võetakse molluskikasvatuse ettevõttes või nende ettevõtete rühmas, peab valim sisaldama piisava arvu proovivõtukohtadest pärit molluskeid, et nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte või ettevõtete rühma kõik osad. Selliste proovivõtukohtade valimisel võetakse peamiste teguritena arvesse eelmisi kohti, kus *Bonamia exitiosa* avastati, asustustihedust, veevoolu, taudile vastuvõtlike liikide ja vektorliikide esinemist (nt *Crassostrea gigas*), batümeetrilisi andmeid ja kasvatustavasid. Proove tuleb võtta ka ettevõttes või ettevõtete rühmas asuvatest või nendega külgnevatest looduslikest kasvukohtadest.

2. jagu

Bonamia exitiosa nakkusest vaba staatuse andmine teadmata tervisestaatusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikus

1. *Bonamia exitiosa* viiruse nakkusest vaba staatuse võib anda teadmata tervisestaatusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule *Bonamia exitiosa* nakkuse suhtes ainult siis, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavate ettevõtete ja vajaduse korral looduslike populatsioonide proovivõtukohtade suhtes on kohaldatud järgmist kolmeaastast kava:
 - a) loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi kasvatavates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades on loomatervise ülevaatused tehtud ja proovid võetud vähemalt kolme järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 4.A;
 - b) selle kolmeaastase perioodi jooksul on kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid andnud *Bonamia exitiosa* suhtes negatiivse tulemuse ning *Bonamia exitiosa* esinemise kahtlus on 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber lükatud.
 - c) kui valimisse võetakse taudivaba staatusega liikmesriigist, tsoonist või piirkonnast pärit *Ostrea edulis*, peab see liik olema toodud asjaomasesse ettevõttesse või ettevõtete rühma vähemalt üks aasta enne kava rakendamist.
2. Kui punktis osutatud kolmeaastase kava jooksul avastatakse *Bonamia exitiosa* nakkus; enne uue kolmeaastase kava rakendamise algust, tuleb liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku asjaomased ettevõtted
 - a) allutada minimaalsetele tauditõrjemeetmetele, mis on sätestatud artiklites 58–65;

- b) asustada taas molluskitega, mis on pärit *Bonamia exitiosa* nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest või selle taudi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest.

Tabel 4.A

***Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse saavutamisele eelneva kolmeaastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele või bioturvarühmikutele**

Seireaasta	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte või ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv aastas	Molluskite arv valimis
1. aasta	2	2	150
2. aasta	2	2	150
3. aasta	2	2	150

3. jagu

***Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse andmine teadaolevalt *Bonamia exitiosa* nakkusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes**

1. *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse võib anda teadaolevalt *Bonamia exitiosa* nakkusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult juhul, kui pädeva asutuse hinnangul on kõnealuse taudi likvideerimine teostatav, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi pidavate ettevõtete suhtes on kohaldatud likvideerimisprogrammi, mis vastab järgmistele nõuetele:

- a) artiklites 55–65 sätestatud minimaalseid tõrjemeetmeid tuleb tulemuslikult kohaldada ja artikli 58 lõike 1 punktis c sätestatud sobiva suurusega piirangutsoon, mis on vajaduse korral jagatud kaitsetsooniks ja järelevalvetsooniks, peab olema loodud *Bonamia exitiosa*'ga nakatunuks tunnustatud ettevõtte või ettevõtete rühma ümber, võttes arvesse punktis 2 sätestatud nõudeid;
- b) kõikides kaitsetsoonis, või kui kaitsetsooni ei ole kehtestatud, siis piirangutsoonis loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades, mis ei ole *Bonamia exitiosa*'ga nakatunud, tuleb teha uuring, mis hõlmab vähemalt proovide kogumist 150 taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva molluski analüüsimiseks pärast *Bonamia exitiosa*'ga nakatumise perioodi algust Kui nakatumisperiood ei ole teada, tuleb proovid võtta austritelt, kes on viibinud kaitsetsoonis vähemalt ühe aasta;
- c) asjaomased ettevõtted ja ettevõtete rühmad tuleb tühjendada vastavalt artiklile 62 ning võimaluse korral puhastada ja desinfitseerida vastavalt artiklile 63.

Kasutamata hoidmise periood tuleb kehtestada vastavalt artiklile 64 ja see peab kestma vähemalt kuus kuud.

Kui kõik nakatunud ettevõtted või nakatunud ettevõtete rühmad on tühjendatud, tuleb kehtestada vähemalt neljanädalane samaaegse kasutamata hoidmise periood;

- d) taasasustamine võib toimuda ainult siis, kui kõik nakatunud ettevõtted või nakatunud ettevõtete rühmad on kooskõlas alapunktiga c tühjendatud, puhastatud, desinfitseeritud ja kasutamata hoitud;
- e) kõigis ettevõtetes ja ettevõtete rühmades (v.a alapunktis f nimetatud ettevõtted ja ettevõtete rühmad), mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, tuleb seejärel kohaldada 2. jaos sätestatud kava;
- f) üksikettevõtte, mis kasvatab loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi ja mille tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist, ei ole kohustatud järgima pärast taudipuhangut 2. jaos sätestatud kava, juhul kui ettevõtte vastab artikli 80 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja asustatakse taas molluskitega, mis on pärit *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatusega liikmesriikidest, tsoonidest või bioturvarühmikuteest.

2. Piirangutsoon peab olema iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud ja
- a) arvesse tuleb võtta selliseid tegureid, mis mõjutavad *Bonamia exitiosa* nakkuse levimist muu hulgas teistesse ettevõtetesse ja looduslikele molluskitele, näiteks:
 - i) surnud molluskite arv, vanus, määr ja jaotus *Bonamia exitiosa* nakkusega ettevõttes või ettevõtete rühmas;
 - ii) naabruses asuvate ettevõtete või ettevõtete rühmade ning looduslike molluskite kaugus ja arvukus;
 - iii) töötlemisettevõtete, kontaktettevõtete või ettevõtete rühmade lähedus;
 - iv) ettevõtetes või ettevõtete rühmades esinevad liigid, eelkõige taudile vastuvõtlikud liigid ja vektorliigid;
 - v) tabandunud ettevõtetes ning nende naabruses asuvates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades kohaldatavad kasvatustavad;
 - vi) hüdrodünaamilised tingimused ja
 - vii) muud tuvastatud epidemioloogilise tähtsusega tegurid;
 - b) geograafiline piiritlemine peab vastama järgmistele miinimumnõuetele:
 - i) kaitsetsoon peab koosnema ringikujulisest alast, mille raadius on vähemalt üks loodete horisontaalne ulatus või vähemalt viis kilomeetrit (olenevalt sellest, kumb on suurem) ja mille keskpunktis on *Bonamia exitiosa* nakkusega ettevõtte, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal, ning
 - ii) järelevalvetsoon peab koosnema kaitsetsooni ümbritsevast alast, mis hõlmab kattuvaid loodete horisontaalse ulatuse tsoone, või kaitsetsooni ümbritsevast ringikujulisest alast, mille raadius kaitsetsooni keskpunktist on 10 km, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal,või
 - iii) kui eraldi kaitse- ja järelevalvetsoone ei looda, peab piirangutsoon koosnema alast, mis hõlmab nii kaitsetsooni kui ka järelevalvetsooni.

4. jagu

***Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse säilitamine**

1. Kui liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse säilitamiseks on artikli 81 kohaselt nõutav aktiivne seire, tuleb kõigis selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes asjaomases teha loomatervise ülevaatused ja võtta molluskitelt proovid vastavalt tabelile 4.B, võttes arvesse *Bonamia exitiosa* nakkuse leviku riski määra ettevõttes.
2. *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse säilitamiseks vajalike loomatervise ülevaatuuste sageduse määramisel bioturvarühmikutes, kus selle taudiga seotud tervisestaatus sõltub ümbritsevate looduslike veekogude veeloomapopulatsioonide tervislikust seisundist, tuleb *Bonamia exitiosa* nakkuse leviku riski pidada suureks.
3. *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse võib säilitada üksnes juhul, kui kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid annavad *Bonamia exitiosa* suhtes negatiivse tulemuse ning *Bonamia exitiosa* nakkuse esinemise kahtlus lükatakse 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber.

Tabel 4.B

Liikmesriikide, tsoonide või bioturvarühmikute *Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse säilitamise kava

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Molluskite arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 3 aasta jooksul	1 kord 3 aasta jooksul	150

(¹) Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule, välja arvatud sõltuvate bioturvarühmikute puhul, kus asuvad ettevõtted on kõik suure riskiga ettevõtted.

5. jagu

Diagnostika- ja proovivõtmemeetodid

- Laborisse tuleb punktides 2 ja 3 ette nähtud diagnostikameetoditega analüüsimiseks saata kogu loom.
- Bonamia exitiosa* nakkusest vaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vastavalt 2.–4. jaole tuleb kasutada diagnostikameetodeid, mis peavad järgima Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt molluskitaudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikke diagnostikameetodeid ja menetlusi ja kujutama endast kas histopatoloogilist analüüsi, koejälgendite analüüsi või PCRi.
- Kui vastavalt artiklile 58 on vaja *Bonamia exitiosa* nakkuse kahtlust kinnitada või ümber lükata, tuleb järgida järgmist loomatervise ülevaatuse, peab proovivõtu- ja uuringute tegemise kord olema vastavuses järgmisega:
 - uuring peab hõlmama vähemalt ühte proovivõtmist 30 taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva molluski analüüsimiseks, kui kahtlus põhineb surmajuhtumit käsitleval teatel, või vastasel juhul 150 taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva molluski analüüsimiseks pärast *Bonamia exitiosa*'ga nakatumise perioodi algust. Kui nakatumisperiood ei ole teada, võetakse proovid kaks korda aastas, kevadel ja sügisel;
 - vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt molluskitaudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele diagnostikameetoditele ja nende kohaldamise korrale tuleb proovide analüüsimiseks kasutada alapunktis i sätestatud diagnostikameetodeid;
 - Bonamia exitiosa* esinemine tuleb lugeda kinnitatuks, kui histopatoloogilise analüüsi, koejälgendite analüüsi või *in situ* hübriidiseerimise positiivseid tulemusi toetavad PCRi positiivsed tulemused, mida kinnitavad sekveneerimistulemused. Kui bioloogiline materjal histopatoloogilise analüüsi, koejälgendite analüüsi või *in situ* hübriidiseerimise tegemiseks ei ole kättesaadav, tuleb *Bonamia exitiosa* esinemine kinnitatuks lugeda, kui positiivsed tulemused on saadud kaht parasiitgenoomi eri fragmentidele suunatud PCR-analüüsi kasutades ja seda kinnitavad sekveneerimistulemused;
 - Bonamia exitiosa* nakkuse esinemise kahtlust tuleb välistada, kui nende uuringutega ei leita tõendeid *Bonamia exitiosa* esinemise kohta.

5. PEATÜKK

***Bonamia ostreae* nakkuse likvideerimine, sellest vaba staatus ja asjaomased diagnostikameetodid**

1. jagu

Loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- loomatervise ülevaatused ja asjakohasel juhul proovide võtmine tuleb teha aastaajal, mil parasiidi levimus liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus on teadaolevalt suurim. Kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, tuleb proovid võtta talvel või kevade algul;

- b) kui proovide võtmiseks peab koguma molluskeid vastavalt 2.–4. jaos sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
- i) *Ostrea edulis*e olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida ainult selle liigi austrid. kui *Ostrea edulis*t ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui esineb nõrku, avatud kojapoolmetega või äsja surnud, kuid mitte lagunenuid molluskeid, tuleb proovivõtuks valida eelkõige sellised molluskid. Kui selliseid molluskeid ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama vanimaid terveid molluskeid;
 - iii) kui proove võetakse ettevõttes või ettevõtete rühmas, kus tootmisprotsessis kasutatakse mitut veeallikat, peab valim hõlmama kõikidest veeallikatest pärit molluskeid, nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte kõik osad;
 - iv) kui proove võetakse molluskikasvatuse ettevõttes või nende ettevõtete rühmas, peab valim sisaldama piisava arvu proovivõtukohtadest pärit molluskeid, et nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte või ettevõtete rühma kõik osad. Selliste proovivõtukohtade valimisel võetakse peamiste teguritena arvesse eelmisi kohti, kus *Bonamia ostreae* avastati, asustustihedust, veevoolu, taudile vastuvõtlike liikide ja vektorliikide esinemist, batümeetrilisi andmeid ja kasvatustavasid. Proove tuleb võtta ka ettevõttes või ettevõtete rühmas asuvatest või nendega külgnevatest looduslikest kasvukohtadest.

2. jagu

***Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse andmine teadmata tervisestaatusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes**

1. *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse võib anda teadmata tervisestaatusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule *Bonamia ostreae* nakkuse suhtes ainult siis, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavate ettevõtete ja vajaduse korral looduslike populatsioonide proovivõtukohtade suhtes on kohaldatud järgmist kolmeaastast kava:
 - a) loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi kasvatavates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades on loomatervise ülevaatused tehtud ja proovid võetud vähemalt kolme järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 5.A;
 - b) selle kolmeaastase perioodi jooksul on kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid andnud *Bonamia ostreae* suhtes negatiivse tulemuse ning *Bonamia ostreae* esinemise kahtlus on 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber lükatud.
 - c) kui valimisse võetakse taudivaba staatusega liikmesriigist, tsoonist või piirkonnast pärit *Ostrea edulis*, peab see liik olema toodud asjaomasesse ettevõttesse või ettevõtete rühma vähemalt üks aasta enne kava rakendamist.
2. Kui punktis 1 osutatud kolmeaastase kava jooksul avastatakse *Bonamia ostreae* nakkus; enne uue kolmeaastase kava rakendamise algust, tuleb liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku asjaomased ettevõtted
 - a) allutada minimaalsetele tauditõrjemeetmetele, mis on sätestatud artiklites 58–65;
 - b) asustada taas molluskitega, mis on pärit *Bonamia ostreae* nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest või selle taudi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus asuvast ettevõttest.

3. jagu

***Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse andmine teadaolevalt *Bonamia ostreae* nakkusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes**

1. *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse võib anda teadaolevalt *Bonamia ostreae* nakkusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult juhul, kui pädeva asutuse hinnangul on kõnealuse taudi likvideerimine teostatav, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi pidavate ettevõtete suhtes on kohaldatud likvideerimisprogrammi, mis vastab järgmistele nõuetele:
 - a) artiklites 55–65 sätestatud minimaalseid tõrjemeetmeid tuleb tulemuslikult kohaldada ja artikli 58 lõike 1 punktis c sätestatud sobiva suurusega piirangutsoon, mis on vajaduse korral jagatud kaitsetsooniks ja järelevalvetsooniks, peab olema loodud *Bonamia ostreae*'ga nakatunuks tunnistatud ettevõtte või ettevõtete rühma ümber, võttes arvesse punktis 2 sätestatud nõudeid;

- b) kõikides kaitsetsoonis, või kui kaitsetsooni ei ole kehtestatud, siis piirangutsoonis loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades, mis ei ole *Bonamia ostreae*'ga nakatunud, tuleb teha uuring, mis hõlmab vähemalt proovide kogumist 150 taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva molluski analüüsimiseks pärast *Bonamia ostreae*'ga nakatumise perioodi algust. Kui nakatumisperiood ei ole teada, tuleb proovide võtmist alustada talvel või kevade algul;
- c) asjaomased ettevõtted ja ettevõtete rühmad tuleb tühjendada vastavalt artiklile 62 ning võimaluse korral puhastada ja desinfitseerida vastavalt artiklile 63.

Kasutamata hoidmise periood tuleb kehtestada vastavalt artiklile 64 ja see peab kestma vähemalt kuus kuud.

Kui kõik nakatunud ettevõtted või nakatunud ettevõtete rühmad on tühjendatud, tuleb kehtestada vähemalt neljanädalane samaaegse kasutamata hoidmise periood;

- d) taasisustamine võib toimuda ainult siis, kui kõik nakatunud ettevõtted või nakatunud ettevõtete rühmad on kooskõlas alapunktiga c tühjendatud, puhastatud, desinfitseeritud ja kasutamata hoitud;
- e) kõigis ettevõtetes ja ettevõtete rühmades (v.a alapunktis f nimetatud ettevõtted ja ettevõtete rühmad), mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, tuleb seejärel kohaldada 2. jaos sätestatud kava;
- f) üksikettevõtte, mis kasvatab loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi ja mille tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist, ei ole kohustatud järgima pärast taudipuhangut 2. jaos sätestatud seirekava, juhul kui ettevõtte vastab artikli 80 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja asustatakse taas molluskitega, mis on pärit *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatusega liikmesriikidest, tsoonidest või bioturvarühmikute.

2. Piirangutsoon peab olema iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud ja

- a) arvesse tuleb võtta selliseid tegureid, mis mõjutavad *Bonamia ostreae* nakkuse levimist muu hulgas teistesse ettevõtetesse ja looduslikele molluskitele, näiteks:
- i) surnud molluskite arv, vanus, määr ja jaotus *Bonamia ostreae* nakkusega ettevõttes või ettevõtete rühmas;
 - ii) naabruses asuvate ettevõtete või ettevõtete rühmade ning looduslike molluskite kaugus ja arvukus;
 - iii) töötlemisettevõtete, kontaktettevõtete või ettevõtete rühmade lähedus;
 - iv) ettevõtetes või ettevõtete rühmades esinevad liigid, eelkõige taudile vastuvõtlikud liigid ja vektorliigid;
 - v) tabandunud ettevõtetes ning nende naabruses asuvates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades kohaldatavad kasvatustavad;
 - vi) hüdrodünaamilised tingimused ja
 - vii) muud tuvastatud epidemioloogilise tähtsusega tegurid;
- b) geograafiline piiritlemine peab vastama järgmistele miinimumnõuetele:
- i) kaitsetsoon peab koosnema ringikujulisest alast, mille raadius on vähemalt üks loodete horisontaalne ulatus või vähemalt viis kilomeetrit (olenevalt sellest, kumb on suurem) ja mille keskpunktis on *Bonamia ostreae* nakkusega ettevõtte, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal, ning
 - ii) järelevalvetsoon peab koosnema kaitsetsooni ümbritsevast alast, mis hõlmab kattuvaid loodete horisontaalse ulatuse tsoone, või kaitsetsooni ümbritsevast ringikujulisest alast, mille raadius kaitsetsooni keskpunktist on 10 km, või samaväärsest alast, mis on kindlaks määratud asjakohaste hüdrodünaamiliste või epidemioloogiliste andmete põhjal,
- või
- iii) kui eraldi kaitse- ja järelevalvetsoone ei looda, peab piirangutsoon koosnema alast, mis hõlmab nii kaitsetsooni kui ka järelevalvetsooni.

Tabel 5.A

Bonamia ostreae nakkusest vaba staatuse saavutamisele eelneva kolmeaastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele või bioturvarühmikutele

Seireaasta	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte või ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv aastas	Molluskite arv valimis
1. aasta	1	1	150
2. aasta	1	1	150
3. aasta	1	1	150

4. jagu

Bonamia ostreae nakkusest vaba staatuse säilitamine

1. Kui liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse säilitamiseks on artikli 81 kohaselt nõutav aktiivne seire, tuleb kõigis selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes teha loomatervise ülevaadused ja võtta molluskitel proovid vastavalt tabelile 5.B, võttes arvesse *Bonamia ostreae* nakkuse leviku riski määra ettevõttes.
2. *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse säilitamiseks vajalike loomatervise ülevaatuste sageduse määramisel bioturvarühmikutes, kus selle taudiga seotud tervisestaatus sõltub ümbritsevate looduslike veekogude veeloomapopulatsioonide tervislikust seisundist, tuleb *Bonamia ostreae* nakkuse leviku riski pidada suureks.
3. *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse võib säilitada üksnes juhul, kui kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid annavad *Bonamia ostreae* suhtes negatiivse tulemuse ning *Bonamia ostreae* nakkuse esinemise kahtlus lükatakse 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber.

Tabel 5.B

Liikmesriikide, tsoonide või bioturvarühmikute Bonamia ostreae nakkusest vaba staatuse säilitamise kava

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Molluskite arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 3 aasta jooksul	1 kord 3 aasta jooksul	150

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule, välja arvatud sõltuvate bioturvarühmikute puhul, kus asuvad ettevõtted on kõik suure riskiga ettevõtted.

5. jagu

Diagnostika- ja proovivõtumeetodid

1. Laborisse tuleb punktides 2 ja 3 ette nähtud diagnostikameetoditega analüüsimiseks saata kogu loom.
2. *Bonamia ostreae* nakkusest vaba staatuse andmiseks või säilitamiseks vastavalt 2.–4. jaole tuleb kasutada diagnostikameetodeid, mis peavad järgima Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt molluskitaudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikke diagnostikameetodeid ja menetlusi ja kujutama endast kas histopatoloogilist analüüsi, koejäljendite analüüsi või PCRi.

3. Kui vastavalt artiklile 58 on vaja *Bonamia ostreae* nakkuse kahtlust kinnitada või ümber lükata, tuleb järgida järgmist loomatervise ülevaatuse, peab proovivõtu- ja uuringute tegemise kord olema vastavuses järgmisega:
- uuring peab hõlmama vähemalt ühte proovivõtmist 30 taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva molluski analüüsimiseks, kui kahtlus põhineb surmajuhtumit käsitleval teatel, või vastasel juhul 150 taudile vastuvõtlikku liiki kuuluva molluski analüüsimiseks pärast *Bonamia ostreae*'ga nakatumise perioodi algust. Kui nakatumisperiood ei ole teada, alustatakse proovide võtmist talvel või kevade algul;
 - vastavalt Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt molluskitaudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikele diagnostikameetoditele ja nende kohaldamise korrale tuleb proovide analüüsimiseks kasutada alapunktis i sätestatud diagnostikameetodeid;
 - Bonamia ostreae* esinemine tuleb lugeda kinnitatuks, kui histopatoloogilise analüüsi, koejäljendite analüüsi või *in situ* hübriidiseerimise positiivseid tulemusi toetavad PCRi positiivsed tulemused, mida kinnitavad sekveneerimistulemused. Kui bioloogiline materjal histopatoloogilise analüüsi, koejäljendite analüüsi või *in situ* hübriidiseerimise tegemiseks ei ole kättesaadav, tuleb *Bonamia ostreae* esinemine kinnitatuks lugeda, kui positiivsed tulemused on saadud kaht parasiitgenoomi eri fragmentidele suunatud PCR-analüüsi kasutades ja seda kinnitavad sekveneerimistulemused;
 - Bonamia ostreae* nakkuse esinemise kahtlus tuleb välistada, kui nende uuringutega ei leita tõendeid *Bonamia ostreae* esinemise kohta.

6. PEATÜKK

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse likvideerimine, sellest vaba staatus ja asjaomased diagnostikameetodid

1. jagu

Loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- koorikloomade proovid tuleb võtta laboriuuringu tegemiseks ajal, mil veetemperatuur saavutab eeldatavalt aasta kõrgeima taseme. Seda veetemperatuuri käsitlevat nõuet tuleb kohaldada ka loomatervise ülevaatuste puhul, kui nende tegemine on otstarbekas;
- kui proovide võtmiseks on vaja koguda kasvatatavaid koorikloomi vastavalt 2.–4. jaos sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - kui tootmisüksustes esineb nõrku või surmaeelses seisundis koorikloomi, tuleb proovivõtuks valida eelkõige need koorikloomad. Kui selliseid koorikloomi ei leidu, peavad valimis olema proportsionaalselt esindatud taudile vastuvõtlike koorikloomaliikide eri mõõdus isendid, nimelt noorloomad ja täiskasvanud isendid;
 - kui koorikloomade kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab valim hõlmama taudile vastuvõtlike koorikloomi kõikidest veeallikatest;
- kui likvideerimisprogrammiga hõlmatud ettevõtete piiratud arvu tõttu on nõutav looduslike populatsioonide aktiivne seire, tuleb proovivõtukohtade arv ja geograafiline jaotus määrata kindlaks nii, et saavutataks liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku piisav kaetus. Proovivõtukohtad peavad esindama ka taudile vastuvõtlike liikide looduslike populatsioonide elupaigaks olevaid eri ökosüsteeme, nimelt mereökosüsteeme, suudmealasid, jõgikondi ja järvistuid. Sellises olukorras tuleb proovide võtmiseks kogutavad koorikloomad valida järgmiselt:
 - mereökosüsteemides ja suudmealadel tuleb valimisse võtta üks või mitu järgmiste liikide esindajatest: *Carcinus maenas*, *Cancer pagurus*, *Eriocheir sinensis*, *Liocarcinus depurator*, *Liocarcinus puber*, *Crangon*, *Homarus gammarus*, *Palaemon adspersus* ja viburhännaklaste liigid, täpsemalt *Penaeus japonicus*, *Penaeus kerathurus*, *Penaeus semisulcatus*. Kui neid liike ei leidu, peavad valimis olema esindatud muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud kümnejalaliste seltsi liigid;
 - jõgikondades ja järvistutes tuleb valimisse võtta üks või mitu järgmiste liikide esindajatest: *Pacifastacus leniusculus*, *Astacus leptodactylus*, *Austropotamobius pallipes* või *Orconectes limosus*. Kui neid liike ei leidu, peavad valimis olema esindatud muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud kümnejalaliste seltsi liigid;
 - kui esineb nõrku või surmaeelses seisundis koorikloomi, tuleb proovivõtuks valida eelkõige need koorikloomad. Kui selliseid koorikloomi ei leidu, peavad valimis olema proportsionaalselt esindatud taudile vastuvõtlike koorikloomaliikide eri mõõdus isendid, nimelt noorloomad ja täiskasvanud isendid.

2. jagu

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse andmine teadmata tervisestaatusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes

1. Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse võib anda teadmata tervisestaatusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse suhtes ainult siis, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes loetellu kantud liike kasvatavate ettevõtete ja vajaduse korral looduslike populatsioonide proovivõtukohtade suhtes on kohaldatud järgmist kaheaastast kava:
 - a) ettevõtetes või ettevõtete rühmades on loomatervise ülevaatused tehtud ja proovid võetud vähemalt kahe järjestikuse aasta jooksul vastavalt tabelile 6.A;
 - b) selle kaheaastase perioodi jooksul on kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid andnud valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse suhtes negatiivse tulemuse ning valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse esinemise kahtlus on 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber lükatud.
2. Kui valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkus tuvastatakse punktis 1 nimetatud kaheaastase kava käigus enne uue kaheaastase kava rakendamise algust, tuleb asjaomased ettevõtted selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes
 - a) allutada minimaalsetele tauditõrjemeetmetele, mis on sätestatud artiklites 58–65;
 - b) asustada taas koorikloomadega, mis on pärit valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes asuvas ettevõttes või selle taudi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes asuvas ettevõttes.

3. jagu

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse andmine teadaolevalt valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusega liikmesriikides, tsoonides või bioturvarühmikutes

1. Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse võib anda teadaolevalt valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusega liikmesriigile, tsoonile või bioturvarühmikule ainult juhul, kui kõigi selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikutes loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi pidavate ettevõtete suhtes on kohaldatud likvideerimisprogrammi, mis vastab järgmistele nõuetele:
 - a) artiklites 55–65 sätestatud minimaalseid tõrjemeetmeid tuleb tulemuslikult kohaldada ja artikli 58 lõike 1 punktis c sätestatud sobiva suurusega piirangutsoon, mis on vajaduse korral jagatud kaitsetsooniks ja järelevalvetsooniks, peab olema loodud valgelaiksuse sündroomi viirusega nakatunuks tunnistanud ettevõtte (ettevõtete) ümber, võttes arvesse punktis 2 sätestatud nõudeid;
 - b) kõigis valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuseta ettevõtetes, mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi kaitsetsoonis või kui kaitsetsooni ei ole loodud, siis piirangutsoonis, tuleb teha uuring, mis koosneb vähemalt järgmisest:
 - i) proovivõtmine 10 kooriklooma analüüsimiseks, kui täheldatakse valgelaiksuse sündroomi viirusega nakatumisele viitavaid kliinilisi tunnuseid või lahangul tuvastatavaid koekahjustusi, või 150 kooriklooma analüüsimiseks, kui kõnealuseid kliinilisi tunnuseid ega lahangul tuvastatavaid koekahjustusi ei täheldata; ja
 - ii) loomatervise ülevaatused; ettevõtetes, kus alapunktis i osutatud uuringute tulemused on negatiivsed, tuleb loomatervise ülevaatused tegemist jätkata kord kuus perioodi vältel, mil veetemperatuur saavutab eeldatavalt aasta kõrgeima taseme, kuni kaitsetsoon tühistatakse vastavalt alapunktile c;
 - c) asjaomased ettevõtted tuleb tühjendada vastavalt artiklile 62, puhastada ja desinfitseerida vastavalt artiklile 63 ning hoida kasutamata vastavalt artiklile 64. Kasutamata hoidmise perioodi peab kestma vähemalt kuus nädalat. Kui kõik nakatunud ettevõtted on tühjendatud, tuleb kehtestada vähemalt kolmenädalane samaaegse kasutamata hoidmise periood.

Pärast ametlikult nakatunuks tunnistanud ettevõtete suhtes kehtestatud kasutamata hoidmise perioodi lõppemist muudetakse kaitsetsoon järelevalvetsooniks;
 - d) taasasustamine võib toimuda ainult siis, kui kõik nakatunud ettevõtted on kooskõlas alapunktiga c tühjendatud, puhastatud, desinfitseeritud ja kasutamata hoidud;

- e) kõigis ettevõtetes (v.a alapunktis f nimetatud ettevõtted), mis kasvatavad loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi likvideerimisprogrammiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, ning kui loodusliku populatsiooni seire on nõutav, siis likvideerimisprogrammiga hõlmatud geograafilise piirkonna suurima kaetuse eesmärgil valitud proovivõtukohtades, tuleb kohaldada vähemalt 2. jaos sätestatud kava;
- f) üksikettevõtte, mis kasvatab loetellu kantud liikidesse kuuluvaid veeloomi ja mille tervisestaatus ei sõltu ümbritsevate veekogude tervislikust seisundist, ei ole kohustatud järgima pärast taudipuhangut 2. jaos sätestatud kava, juhul kui ettevõtte vastab artikli 80 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja asustatakse taas koorikloomadega, mis on pärit valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatusega liikmesriikidest, tsoonidest või bioturvarühmikute.
2. Piirangutsoon peab olema iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud, võttes arvesse järgmisi tegureid, mis mõjutavad valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse levimist kasvatatavatele ja looduslikele koorikloomadele:
- surnud koorikloomade arv, vanus, määr ja jaotus valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusega ettevõttes või ettevõtete rühmas, sealhulgas teistes ettevõtetes ja looduses vabalt elavate koorikloomade seas;
 - naabruses asuvate ettevõtete või ettevõtete rühmade, sealhulgas looduses vabalt elavate koorikloomade kaugus ja arvukus;
 - töötlemisettevõtete, kontaktettevõtete või ettevõtete rühmade lähedus;
 - ettevõtetes või ettevõtete rühmades esinevad liigid, eelkõige taudile vastuvõtlikud liigid ja vektorliigid;
 - tabandunud ettevõtetes ning nende naabruses asuvates ettevõtetes ja ettevõtete rühmades kohaldatavad kasvatustavad;
 - hüdrodünaamilised tingimused ja
 - muud tuvastatud epidemioloogilise tähtsusega tegurid.

Tabel 6. A

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse saavutamisele eelneva kaheaastase kontrolliperioodi kava liikmesriikidele, tsoonidele ja bioturvarühmikutele

Seireaasta	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte või ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv aastas	Koorikloomade arv valimis
1. aasta	1	1	150
2. aasta	1	1	150

4. jagu

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse säilitamine

- Kui liikmesriigi, tsooni või bioturvarühmiku valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse säilitamiseks on artikli 81 kohaselt nõutav aktiivne seire, tuleb kõigis selles liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus loetellu kantud liike kasvatavates ettevõtetes teha loomatervise ülevaatused ja võtta koorikloomadelt proovid vastavalt tabelile 6.B, võttes arvesse valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse leviku riski määra ettevõttes.
- Liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus, kus ettevõtete arv on piiratud ja aktiivne seire ei võimalda saada neis ettevõtetes piisaval hulgal epidemioloogilisi andmeid, peab taudivaba staatuse säilitamiseks rakendatav seireprogramm hõlmama proovivõtukohti, mis valitakse vastavalt 1. jao punktis b sätestatud nõuetele.
- Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse säilitamiseks vajalike loomatervise ülevaatuste sageduse määramisel bioturvarühmikutes, kus selle taudiga seotud tervisestaatus sõltub ümbritsevate looduslike veekogude veeloomapopulatsioonide tervislikust seisundist, tuleb valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse leviku riski pidada suureks.
- Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse võib säilitada üksnes juhul, kui kõik 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetoditega analüüsitud proovid annavad valgelaiksuse sündroomi viiruse suhtes negatiivse tulemuse ning valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse esinemise kahtlus lükatakse 5. jao punktis 3 sätestatud diagnostikameetoditega ümber.

Tabel 6. B

Liikmesriikide, tsoonide või bioturvarühmikute valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse säilitamise kava

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Koorikloomade arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 4 aasta jooksul	150

(¹) Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule, välja arvatud sõltuvate bioturvarühmikute puhul, kus asuvad ettevõtted on kõik suure riskiga ettevõtted.

5. jagu

Diagnostika- ja proovivõtumeetodid

- Enne proovide ettevalmistamist PCRiks tuleb katselooma integumendi eraldatud või käimisjalgal, uujalgal, lõugjalgal või lõpustel olev epidermis fikseerida 95 % etanoolis.

PCRi teel saadud diagnostiliste tulemuste kinnitamiseks võib koguda ka muid proove, mis fikseeritakse histoloogiliseks ja transmissioonelektronmikroskoobi abil analüüsimiseks.

- Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vaba staatuse andmiseks või säilitamiseks tuleb diagnostikameetodi ja selle kohaldamise korrana kasutada PCRi, millele järgneb sekveneerimine. Kõnealuse diagnostikameetodi kohaldamisel tuleb järgida Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt koorikloomataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalikke diagnostikameetodeid ja nende kohaldamise korda.

PCRi positiivsete tulemuste korral tuleb enne määruse (EL) 2016/429 artiklis 63 sätestatud esmaste tõrjemeetmete rakendamist teha tulemuste kinnitamiseks vajalik amplikoni sekveneerimine.

- Kui vastavalt artiklile 58 on vaja valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse kahtlust kinnitada või ümber lükata, tuleb järgida järgmist loomatervise ülevaatuse, peab proovivõtu- ja uuringute tegemise kord olema vastavuses järgmisega:
 - uuringu käigus tuleb teha vähemalt üks loomatervise ülevaatus ja võetakse vähemalt üks proov, mis hõlmab 10 kooriklooma, kui täheldatakse viirusliku valgelaiksusega nakatumisele viitavaid kliinilisi tunnuseid või lahangul tuvastatavaid koekahjustusi, või 150 kooriklooma, kui kõnealuseid kliinilisi tunnuseid ega lahangul tuvastatavaid koekahjustusi ei täheldata. Proovide analüüsimiseks tuleb kasutada punktis 2 sätestatud diagnostikameetodit;
 - valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse esinemine tuleb arvata kinnitatuks, kui Euroopa Liidu referentlaboratooriumi poolt koorikloomataudide puhul heaks kiidetud üksikasjalike diagnostikameetodite ja nende kohaldamise korra kohaselt tehtud PCR, millele järgneb sekveneerimine, andis valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse suhtes positiivse tulemuse.

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse kahtluse võib ümber lükata, kui nende uuringutega ei leita tõendeid viiruse esinemise kohta.

III OSA

NÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE C-KATEGOORIA TAUDIDE SEIREPROGRAMMIDE RAKENDAMISE TÕENDAMISEKS JA NENDE PROGRAMMIDE UUESTI ALUSTAMISEKS PÄRAST TAUDIPUHANGUT

III osas käsitletakse nõudeid, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses konkreetse taudi seireprogrammi rakendamise tõendamiseks, ja nõudeid selle seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut.

Viiruslik hemorraagiline septitseemia (VHS)	1. peatükk
Nakkuslik vereloomeelundite nekroos (IHN)	1. peatükk
Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve põhjustatud nakkus	2. peatükk
<i>Marteilia refringens</i> 'i nakkus	3. peatükk
<i>Bonamia exitiosa</i> nakkus	4. peatükk
<i>Bonamia ostreae</i> nakkus	5. peatükk
Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkus	6. peatükk

1. PEATÜKK

Nõuded, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses VHSi või IHNi seireprogrammi rakendamise tõendamise ja nõuded selle seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

1. jagu

VHSi ja IHNi tuvastamiseks tehtavate loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis iv osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine tuleb teha aastaajal, mil vee temperatuur on alla 14 °C, või kui temperatuuri alla 14 °C ei saavutata, tuleb proovid võtta aasta madalaima temperatuuri juures;
- b) kõikides tootmisüksustes (nagu tiigid, basseinid ja sumbad) tuleb kontrollida surnud, nõrkade või ebatavaliselt käituvate kalade olemasolu. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata vee väljavoolukohtadele, kuhu nõrgad kalad kipuvad veevoolust tingituna kogunema;
- c) loetellu kantud liikidesse kuuluvad kalad, kes kogutakse proovide võtmise eesmärgil, tuleb valida järgmiselt:
 - i) vikerforelli olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida üksnes selle liigi kalad, välja arvatud juhul, kui esineb ka muid taudile vastuvõtlikke liike, kellel täheldatakse tüüpilisi VHSi või IHNi tunnuseid; kui vikerforelli ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui leitakse nõrku, ebatavaliselt käituvaid või äsja surnud, kuid mitte veel lagunenuid kalu, tuleb proovivõtuks valida need kalad; kui kalade kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim hõlmama kalu kõikidest veeallikatest;
 - iii) kalad tuleb valida nii, et valimis oleksid proportsionaalselt esindatud kõik ettevõtte osad ja kõik põlvkonnad.

2. jagu

Seireprogrammi rakendamise tõendamise erinõuded

1. Loomatervise ülevaatused tuleb teha ja kaladelt tuleb proovid võtta vastavalt 1. jaole ja tabelile 1.
2. 1. jao ja tabeli 1 kohaselt võetud proove tuleb analüüsida II osa 1. peatüki 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetodite abil ja need peavad andma VHSi või IHNi suhtes negatiivsed tulemused.

3. jagu

Nõuded, mida kohaldatakse seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

VHSi või IHNi nakkusega ettevõtte võib alustada nende taudide seireprogrammi uuesti järgmistel tingimustel:

- a) ettevõtte on tühjendatud vastavalt artiklile 62, puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt artiklile 63 ning hoitud kasutamata vastavalt artiklile 64 ja
- b) taasasustamiseks kasutatakse kalu, mis on pärit ettevõtetest, mis
 - i) asuvad VHSist või IHNist vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus;
 - ii) asuvad VHSi või IHNi likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus või
 - iii) rakendavad VHSi või IHNi seireprogrammi.

Tabel 1

VHSi/IHNI seireprogramm

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte kohta	Kalade arv valimis ⁽²⁾
Suur	1 kord aastas	30
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	30
Väike	1 kord 3 aasta jooksul	30

⁽¹⁾ Rannikualade või -bioturvarühmikute korral tuleb proovid võtta kõige varem kolm nädalat pärast kalade viimist mageveest soolasesse vette.

⁽²⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule. Kalade maksimaalne arv koondproovis: 10.

2. PEATÜKK

Nõuded, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve seireprogrammi rakendamise tõendamise ja selle seireprogrammi uuesti alustamisega pärast taudipuhangut

1. jagu

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve tuvastamiseks tehtavate loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis iv osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatuste tegemisel ja proovide võtmisel tuleb arvesse võtta kõiki tootmisüksusi (nagu tiigid, basseinid ja sumbad), et määrata kindlaks surnud, nõrkade või ebatavaliselt käituvate kalade olemasolu. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata sumpade otstele või asjakohasel juhul vee väljavoolukohtadele, kuhu nõrgad kalad kipuvad veevoolust tingituna kogunema;
- b) proovide võtmise eesmärgil kogutavad kalad tuleb valida järgmiselt:
 - i) tuleb valida üksnes surmaeelses seisundis või äsja surnud, kuid mitte lagunenu kalad; eelkõige tuleb koguda kalad, kellel täheldatakse aneemiat, veritsust või muid vereringehäirele viitavaid kliinilisi tunnuseid;
 - ii) lõhe olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida üksnes selle liigi kalad, välja arvatud juhul, kui esineb ka muid taudile vastuvõtlikke liike, kellel täheldatakse tüüpilisi ISA-viiruse tunnuseid. Kui ettevõttes lõhet ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama muid loetellu kantud liike;
 - iii) kui kalade kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab valim hõlmama kalu kõikidest veeallikatest;
 - iv) kalad tuleb valida nii, et valimis oleksid proportsionaalselt esindatud kõik ettevõtte tootmisüksused, näiteks sumbad, basseinid ja tiigid, ning kõik põlvkonnad.

2. jagu

Seireprogrammi rakendamise tõendamise erinõuded

1. Loomatervise ülevaatused tuleb teha ja kaladelt tuleb proovid võtta vastavalt 1. jaole ja tabelile 2.
2. 1. jao ja tabeli 2 kohaselt võetud proove tuleb analüüsida II osa 2. peatüki 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetodite abil ja need peavad andma lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve suhtes negatiivsed tulemused.

Tabel 2

Lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve seireprogramm

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv aastas ettevõtte kohta	Laboriuuringute arv aastas	Kalade arv valimis
Suur	2	2 ⁽²⁾	30
Keskmine	1	1 ⁽³⁾	30
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	30

Kalade maksimaalne arv koondproovis: 5

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule.

⁽²⁾ Proovid tuleb koguda kevadel ja sügisel, kui igal aastal nõutakse kahte proovi.

⁽³⁾ Proovid tuleb koguda kevadel või sügisel, kui igal aastal nõutakse ainult ühte proovi.

3. Jagu

Nõuded, mida kohaldatakse seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusega ettevõtte võib alustada selle taudi seireprogrammi uuesti järgmistel tingimustel:

- a) ettevõtte on tühjendatud vastavalt artiklile 62, puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt artiklile 63 ning hoitud kasutamata vastavalt artiklile 64 ja
- b) taasasustamiseks kasutatakse kalu, mis on pärit ettevõtetest, mis
 - i) asuvad lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus;
 - ii) asuvad lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus või
 - iii) rakendavad lõhilaste nakkusliku aneemia viiruse HPR-deletsiooniga tüve nakkuse seireprogrammi.

3. PEATÜKK

Nõuded, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses *Marteilia refringens*'i nakkuse seireprogrammi rakendamise tõendamise ja selle seireprogrammi uuesti alustamise nõuetega pärast taudipuhangut

1. jagu

***Marteilia refringens*'i nakkuse tuvastamiseks tehtavate loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded**

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis iv osutatud loomatervise ülevaadused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaadused ja asjakohasel juhul proovide võtmine laboriuuringute tegemiseks tuleb teha aastaajal, mil parasiidi levimus liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus on teadaolevalt suurim. Kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, võetakse proovid vahetult pärast seda, kui veetemperatuur on tõusnud üle 17 °C;
- b) kui proovide võtmiseks on vaja koguda molluskeid vastavalt tabelis 3 sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - i) koguda tuleb *Ostrea* spp. isendeid. Kui *Ostrea* spp.-d ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad loetellu kantud liigid;

- ii) kui tootmisüksustes esineb nõrku, avatud kojapoolmetega või äsja surnud, kuid mitte lagunenuid molluskeid, tuleb proovivõtuks valida eelkõige sellised molluskid. Kui selliseid molluskeid ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama vanimaid terveid molluskeid;
- iii) kui proove võetakse molluskikasvatuseettevõttes, kus tootmisprotsessis kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim sisaldama kõikidest veeallikatest pärit molluskeid, nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte kõik osad;
- iv) kui proove võetakse molluskikasvatuseettevõttes või nende ettevõtete rühmas, peab valim sisaldama piisava arvu proovivõtukohtadest pärit molluskeid, et nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte või ettevõtete rühma kõik osad. Selliste proovivõtukohtade valimisel võetakse peamiste teguritena arvesse asustustihedust, veevoolu, taudile vastuvõtlike liikide ja vektorliikide esinemist, batümeetrilisi andmeid ja kasvatustavasid. Proove tuleb võtta ka ettevõttes või ettevõtete rühmas asuvatest või nendega külgnevatest looduslikest kasvukohtadest.

2. jagu

Seireprogrammi rakendamise tõendamise erinõuded

1. Loomatervise ülevaatused tuleb teha ja molluskitelt tuleb proovid võtta vastavalt 1. jaole ja tabelile 3.
2. 1. jao ja tabeli 3 kohaselt võetud proove tuleb analüüsida II osa 3. peatüki 5. jao punktis 2 sätestatud diagnostikameetodite abil ja need peavad andma *Marteilia refringens*'i suhtes negatiivsed tulemused.

Tabel 3

Marteilia refringens'i seireprogramm

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Molluskite arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 4 aasta jooksul	150

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule.

3. jagu

Nõuded, mida kohaldatakse seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

Marteilia refringens'i nakkusega ettevõtte võib alustada selle taudi seireprogrammi uuesti järgmistel tingimustel:

- a) ettevõtte on tühjendatud vastavalt artiklile 62, puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt artiklile 63 ning hoitud kasutamata vastavalt artiklile 64 ja
- b) taasasustamiseks kasutatakse kalu, mis on pärit ettevõtetest, mis
 - i) asuvad *Marteilia refringens*'i nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus;
 - ii) asuvad *Marteilia refringens*'i nakkuse likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus või
 - iii) kohaldavad *Marteilia refringens*'i nakkuse seireprogrammi.

4. PEATÜKK

Nõuded, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses *Bonamia exitiosa* nakkuse seireprogrammi rakendamise tõendamise ja selle seireprogrammi uuesti alustamisega pärast taudipuhangut

1. jagu

***Bonamia exitiosa* nakkuse tuvastamiseks tehtavate loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded**

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis iv osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine tootmisüksustest tuleb teha aastaajal, mil *Bonamia exitiosa* levimus liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus on teadaolevalt suurim. Kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, võetakse proovid kaks korda aastas, kevadel ja sügisel;
- b) kui proovide võtmiseks kogutakse molluskid vastavalt tabelis 4 sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - i) *Ostrea* spp. olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida ainult selle liigi austrid. Kui *Ostrea* spp.-d ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui esineb nõrku, avatud kojapoolmetega või äsja surnud, kuid mitte lagunenuid molluskeid, tuleb proovivõtuks valida eelkõige sellised molluskid. Kui selliseid molluskeid ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama vanimaid terveid molluskeid;
 - iii) kui proove võetakse ettevõttes, kus molluskite kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim sisaldama kõikidest veeallikatest pärit molluskeid, nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte kõik osad;
 - iv) kui proove võetakse ettevõttes või ettevõtete rühmas, peab valim sisaldama piisava arvu proovivõtukohtadest pärit molluskeid, et nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte või ettevõtete rühma kõik osad. Selliste proovivõtukohtade valimisel võetakse peamiste tegurite arvesse asustustihedus, veevoolu, taudile vastuvõtlike liikide ja vektorliikide esinemist (nt *Crassostrea gigas*), batümeetrilisi andmeid ja kasvatustavasid. Proove tuleb võtta ka ettevõttes või ettevõtete rühmas asuvatest või nendega külgnevatest looduslikest kasvukohtadest.

2. jagu

Seireprogrammi rakendamise tõendamise erinõuded

1. Loomatervise ülevaatused tuleb teha ja molluskitelt tuleb proovid võtta vastavalt 1. jaole ja tabelile 4.
2. 1. jao ja tabeli 4 kohaselt võetud proove tuleb analüüsida II osa 4. peatüki 5. jao punktis 2 osutatud diagnostikameetodite abil ja need peavad andma *Bonamia exitiosa* suhtes negatiivsed tulemused.

Tabel 4

***Bonamia exitiosa* nakkuse seireprogramm**

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Molluskite arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 4 aasta jooksul	150

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule.

3. jagu

Nõuded, mida kohaldatakse seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

Bonamia exitiosa nakkusega ettevõtte võib alustada seireprogrammi uuesti järgmistel tingimustel:

- a) ettevõtte on tühjendatud vastavalt artiklile 62, puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt artiklile 63 ning hoitud kasutamata vastavalt artiklile 64 ja
- b) taasisustamiseks kasutatakse kalu, mis on pärit ettevõtetest, mis
 - i) asuvad *Bonamia exitiosa* nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus;
 - ii) asuvad *Bonamia exitiosa* nakkuse likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus või
 - iii) rakendavad *Bonamia exitiosa* nakkuse seireprogrammi.

5. PEATÜKK

Nõuded, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses *Bonamia ostreae* nakkuse seireprogrammi rakendamise tõendamise ja selle seireprogrammi uuesti alustamisega pärast taudipuhangut

1. jagu

***Bonamia ostreae* nakkuse tuvastamiseks tehtavate loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded**

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis iv osutatud loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) loomatervise ülevaatused ja proovide võtmine tootmisüksustest tuleb teha aastaajal, mil *Bonamia ostreae* levimus liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus on teadaolevalt suurim. Kui sellised andmed ei ole kättesaadavad, võetakse proovid talvel või kevade algul;
- b) kui proovide võtmiseks on vaja koguda molluskeid vastavalt tabelis 5 sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - i) *Ostrea edulis*'e olemasolu korral tuleb proovivõtuks valida ainult selle liigi austrid. kui *Ostrea edulis*'t ei leidu, peavad valimis olema esindatud kõik muud olemasolevad taudile vastuvõtlikud liigid;
 - ii) kui esineb nõrku, avatud kojapoolmetega või äsja surnud, kuid mitte lagununud molluskeid, tuleb proovivõtuks valida eelkõige sellised molluskid. Kui selliseid molluskeid ei leidu, peab proovivõtuvalim hõlmama vanimaid terveid molluskeid;
 - iii) kui proove võetakse ettevõttes, kus molluskite kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab proovivõtuvalim sisaldama kõikidest veeallikatest pärit molluskeid, nii et selles oleksid proportsionaalselt esindatud ettevõtte kõik osad;
 - iv) kui proove võetakse molluskikasvatuse ettevõttes või nende ettevõtete rühmas, peab valim sisaldama piisava arvu proovivõtukohtadest pärit molluskeid. Selliste proovivõtukohtade valimisel võetakse peamiste teguritena arvesse asustustihedust, veevoolu, taudile vastuvõtlike liikide ja vektorliikide esinemist, batümeetrilisi andmeid ja kasvatustavasid. Proove tuleb võtta ka ettevõttes või ettevõtete rühmas asuvatest või nendega külgnevatest looduslikest kasvukohtadest.

2. jagu

Seireprogrammi rakendamise tõendamise erinõuded

1. Loomatervise ülevaatused tuleb teha ja molluskitelt tuleb proovid võtta vastavalt 1. jaole ja tabelile 5.
2. 1. jao ja tabeli 5 kohaselt võetud proove tuleb analüüsida II osa 5. peatüki 5. jao punktis 2 osutatud diagnostikameetodite abil ja need peavad andma *Bonamia ostreae* suhtes negatiivsed tulemused.

Tabel 5

Bonamia ostreae nakkuse seireprogramm

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Molluskite arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 4 aasta jooksul	150

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule.

3. jagu

Nõuded, mida kohaldatakse seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

Bonamia ostreae nakkusega ettevõtte võib alustada selle taudi seireprogrammi uuesti järgmistel tingimustel:

- a) ettevõtte on tühjendatud vastavalt artiklile 62, puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt artiklile 63 ning hoitud kasutamata vastavalt artiklile 64 ja
- b) taasasustamiseks kasutatakse kalu, mis on pärit ettevõtetest, mis
 - i) asuvad *Bonamia ostreae* nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus;
 - ii) asuvad *Bonamia ostreae* nakkuse likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus või
 - iii) rakendavad *Bonamia ostreae* nakkuse seireprogrammi.

6. PEATÜKK

Nõuded, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes seoses valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse seireprogrammi rakendamise tõendamise ja selle seireprogrammi uuesti alustamisega pärast taudipuhangut

1. jagu

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks tehtavate loomatervise ülevaatuste ja proovide võtmise üldnõuded

Artikli 3 lõike 2 punkti b alapunktis iv osutatud loomatervise ülevaadused ja proovide võtmine peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) koorikloomade proovid tuleb võtta laboriuuringu tegemiseks ajal, mil veetemperatuur saavutab eeldatavalt aasta kõrgeima taseme. Seda veetemperatuuri käsitlevat nõuet tuleb kohaldada ka loomatervise ülevaatuste puhul, kui nende tegemine on otstarbekas ja asjakohane;
- b) kui proovide võtmiseks on vaja koguda kasvatatavaid koorikloomi vastavalt tabelis 6 sätestatud nõuetele, tuleb kohaldada järgmisi kriteeriume:
 - i) kui tootmisüksustes esineb nõrku või surmaeelses seisundis koorikloomi, tuleb proovivõtuks valida eelkõige need koorikloomad. Kui selliseid koorikloomi ei esine, peavad proovivõtuvalimis olema proportsionaalselt esindatud taudile vastuvõtlike koorikloomaliikide eri mõõdus isendid, nimelt noorloomad ja täiskasvanud isendid;
 - ii) kui koorikloomade kasvatamiseks kasutatakse mitut veeallikat, peab valim hõlmama taudile vastuvõtlike koorikloomi kõikidest veeallikatest.

2. jagu

Seireprogrammi rakendamise tõendamise erinõuded

1. Loomatervise ülevaatused tuleb teha ja koorikloomadelt tuleb proovid võtta vastavalt 1. jaole ja tabelile 6.
2. 1. jao ja tabeli 6 kohaselt võetud proove tuleb analüüsida II osa 6. peatüki 5. jao punktis 2 osutatud diagnostikameetodite abil ja need peavad andma valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse suhtes negatiivsed tulemused.

Tabel 6

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse seireprogramm

Riskimäär ⁽¹⁾	Loomatervise ülevaatuste arv ettevõtte/ ettevõtete rühma kohta	Laboriuuringute arv	Koorikloomade arv valimis
Suur	1 kord aastas	1 kord 2 aasta jooksul	150
Keskmine	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 2 aasta jooksul	150
Väike	1 kord 2 aasta jooksul	1 kord 4 aasta jooksul	150

⁽¹⁾ Riskimäär, mille pädev asutus on ettevõttele määranud vastavalt I osa 2. peatüki esimesele lõigule.

3. jagu

Nõuded, mida kohaldatakse seireprogrammi uuesti alustamiseks pärast taudipuhangut

Valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusega ettevõtte võib alustada selle taudi seireprogrammi uuesti järgmistel tingimustel:

- a) ettevõtte on tühjendatud vastavalt artiklile 62, puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt artiklile 63 ning hoitud kasutamata vastavalt artiklile 64 ja
- b) taasisustamiseks kasutatakse kalu, mis on pärit ettevõtetest, mis
 - i) asuvad valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkusest vabas liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus;
 - ii) asuvad valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse likvideerimise programmiga hõlmatud liikmesriigis, tsoonis või bioturvarühmikus või
 - iii) kohaldavad valgelaiksuse sündroomi viiruse nakkuse seireprogrammi.